

BENKÓCZY EMIL:

HEVES VARMEGYE VITEZEI

EGER, 1936.

Kiadja :

BENKÓCZY EMIL érseki tanítóképzőintézeti tanár Eger.

Kapisztrán-Nyomda Vác.

Felelős üzemvezető: Farkass Károly.

Hevesmegyei Vitézek!

Vándorútra kelek a magyar nemzet történetében. Régmúlt idők csatamezőin haladok át, ahol honfoglaló ősök, hadakozó magyarok, végek törökverői, száguldó kurucok és szabadságharcosok csontjai zörögnek tömegsírokban. Buzogánnyal betört koponyákat, kardokkal összeszabdalt csontvázakat látok mindenhol.

Hunok, magyarok, kunok, törökök, székelyek, németek, rácok, oláhok s tudj' Isten még hányféle ivadék alusza együtt a harcok viharában kialudt élet öröklélmát, haragban vagy megbékélve.

Hej magyar múlt! Régi dicső magyar múlt!

Azután visszakanyarodok és a közelmúlt harcterein bolyongok. Lelketrázó benyomásokat idéz fel bennem a látomás. Szerteszórt véres, roncsolt testeket, cafatos ruhafoszlányokkal takart felismerhetetlen elesetteket látok, — kiknek felettünk lebegő lelkei az örökéletű hadak útján nyughatatlanul járnak-kelnek, csonkaságunkon érzett fájdalmukban.

Vitéz Bajtársak!

Emlékeztek-e még a mind erősebben és erősebben távolodó multra?

Emlékeztek-e még az erdőkön-mezőkön, hegyeken-völgyeken, szántásokon-tarlókon, tengereken és folyókon át szerzett harci dicsőségekre?

Ez a könyv a multakat tárja elétek. Gyönyörű sorokban visszakísérti a sokszor hátborzongató harci eseményeket, hogy lelketekben szítsa a hamu alatt lappangó parazsat.

Mennyi kint, mennyi fájdalmat hozhat még a kiszámíthatatlan jövő.

Ki tudja? De szembe vele!

„Nincs a világon nemzet, melynek annyi szenvedés jutott részül, mint a magyarnak. Erején és vitézi tisztességén kívül egyebe sohasem volt”.

Ezt regéli a sok százesztendősi hadtörténet. S ez a fényes magyar múlt seregével állítja eléink nemzeti harcaink évszázados küzdelmeit. Hősöket és hőstetteket özönével teremtett a lelkesedéssel párosult vitézség és a hazájáért önfeláldozásra váró harcikészség.

„Heves vármegye vitézei“-nek fegyverténye egy kis virágszál
abból a dús csokorból, amely nemzetünk ragyogó harci multjában
kifogyhatatlanul áll rendelkezésünkre. Krónikása: Benkóczy Emil sok
harcteret járt, hivatott tollú bajtárs. Igaz katona-lélekkal, nagy szere-
tettel fonogatta koszorúba a világháború levelesládáinak porosodó
tartalmát.

Olvassátok, merengjete, tünődjete, lelkesedjete, hogy harci
erényeiteket gyermekeitekbe átültethesséte. Szükség van rá, mert
ugyanúgy van most — mint régen:

Ennek az országnak immár minden csontját egybetörték
. . . számadással tartoznak még az Úristen előtt.

Budapest, 1935. december havában.

vitéz Szinay Béla
törzskapitány.

A hatvanasok része a vitézségben.

Az a körülmény, hogy a világháború folyamán alkalmam volt 52 csatában és ütközetben küzdeni oroszok, olaszok, szerbek, franciák és amerikaiak ellen magyar, osztrák, horvát, román és cseh nemzeti-ségű csapataimmal, némi jogosultságot ad arra, hogy ezeknek a külön-féle népeknek katonai értékéről véleményt alkothassak.

S ha azt kérdezik, hogy a népeknek ebben a nagy mérkőzésében melyik volt a legvitézebb, úgy habozás nélkül kijelenthetem, hogy vitézségével valamennyi közül leginkább kitűnt a magyar — s a magyar csapatok között azoknak egyik legtisztább faji képviselője: a hatvanadik ezred.

Mint a múltban, úgy a világháborúban is a csatáknak egész sorozatában döntötték el a hatvanasok vitézségükkel a győzelmet, tanúbizonyságul annak, hogy ma is él még bennük az az ősi vitézi erény, melynek ezeréves létünket köszönhetjük s mely örök értékű marad a hadigépek korszakában is, mert a haza veszélyeiben csak vitézi szív és kéz juttathatja a gépeket is érvényre, vagy törheti meg azok hatását.

Ezer év tapasztalata arra int bennünket, hogy ha a környező ellenséges érzelmű népek között feltámadni és tovább élni akarunk, ezt az ősi erényt, létünknek ezt a zálogát, minden lehető eszközzel ébren tartsuk s fejlesszük — és pedig nemcsak a hadseregben, hanem népünkben is, melynek mind nagyobb szerep fog jutni a jövő harcaiban.

Mivel a szerzőnek ez a hiteles adatok alapján, hazafias szellemtől hevített, nagy szorgalommal és hivatottsággal összeállított műve is ezt a nagy célt szolgálja, örömmel üdvözlöm azt azzal a kívánsággal, hogy az mentül szélesebb körben elterjedjen s hozzájáruljon ahhoz, hogy a világháborús vitézek szelleme csorbítatlanul átöröklődjék a nagy tettekre hivatott újabb nemzedékre.

Kisköre, 1935. december havában.

vitéz HELLEBRONTH GUSZTÁV

altábornagy.

Hevesmegyei vitéz huszárok!

A görögök márványba vésték a haza hőseinek emlékét, hogy az hirdesse az utódoknak az ősök dicső tetteit és egyben őket azok követésére buzdítsa.

E könyv is arra hivatott, hogy a késői nemzedék számára megörökítse a vármegye vitézeinek a világháborúban véghezvitt szebbnél-szebb fegyvertényeit s egyúttal sarkalja őket a hazaszeretet erényének minél buzgóbb és odaadóbb gyakorlására.

Kopogtasson be e könyv minden magyar család ajtaján s leljen ott szeretettéljes fogadtatásra!

Budapest, 1935 december havában.

vitéz BOBORY GYÖRGY dr.
*a magyar országgyűlés képviselőházának
alelnöke, t. huszárszázados.*

A vitéz tízes-honvédek.

A világháború első esztendejében, amikor én már az orosz fronton harcoltam, egy zimankós, téli szürkületkor az alig három esztendőes Gyuri fiam odahagyva játékait megy az édesanyjához és kérdi tőle:

— Anyutám! Jó-e az orosz?

— Most nem, mert ellenünk harcol...

— Hát a fancia?

— Az sem! mert az is ellenségünk!

— Hát a tízes-honvéd?

— Az már igen! Apukád is az! A tízesek a mi katonáink!

A gyerek megnyugodott és már reggel a tejasszonynak újságot, hogy

Jui néni! Jó ám a tízes-honvéd!

Bár a legtöbbször nem vagyunk egyvéleményen a gyerekekkel, mégis meg kell utólag állapítanom, hogy a gyerekek igazak voltak. Tapasztalataim alapján döntöttem el, hogy a tízes-honvédek csakugyan jó katonák voltak!

Nem is csoda. Heves, Borsod és Zemplén vármegyék drága földje termelte őket. Eger, Miskolc, Sátoraljaújhely volt a gyűjtőállomásuk, ahonnan a derék honvédcsalád tagjai a hazaszeretet tűzétől hevítve széledtek el a különböző harcterekre. Belőlük alakult meg a Przemysl várát oly áldozatos hősiességgel védő 10. népfőlkelő, továbbá a 308. és a 34. honvédgyalogezred is. Harcoltak az oroszokkal főleg egészen Breszt-Litowszkig, majd az oláhok, később az olaszok ellen a Doberdó minden poklán keresztül, és az összeomlás pillanatáig öntudatos fegyelemmel őrizték meg a Szűz Máriás honvédzászló ragyogó tisztaságát!

A nagy világháború folyamán többször megsemmisült az ezred, mert mindig olyan helyre állították, ahol erős, acélos karra, bátor szívre, megalkuvást nem ismerő magyar lélekre volt szükség. Az ősi magyar faji tulajdonságokon, a vitézségen, bátorságon kívül a tisztikarnak is nagy érdeme van abban, hogy a megpróbáltatások szívfacsaró napjaiban végig kitartott ez az ezred és a legutolsónak hagyta

el azt a harcteret, ahová a végzet teljes kifejléshez rohanó áradása sodorta...

Igen, a tisztikar nagyszerű, nevelő munkája, a legénység iránt való önfeláldozó szeretete termelte ki egytől-egyig a tizes-honvédekből a legragyogóbb vitézségű harcosokat, akiket hivatalosan is «vitézekké» avatott a legfőbb Hadúr kardja, s akiknek vitézi tetteit ebben a nagyon szerény kis könyvben megörökítem.

A tisztek önfeláldozó szeretetét a legénység is hasonlóval viszonozta: a hadiélet viszontagságai, fájdalom, öröme eggyékovácsolta hazájukért és családjukért aggódó lelküket.

Melyik tizes-honvéd ne emlékeznék még arra az öreg kiskisgazda-honvédre, aki parancsnoka tehénkéjét még a hadifogságban is megakarta őrizni őrnagya számára és majdnem az életébe került a becsületessége! Vagy Oláh Gyuri cigányfiúra, aki az egyik legválságosabb pillanatban odakiáltotta társainak: «Testvéreim, itt már csak az imádság segít!» Vagy arra az ipari ifjúnunkásra, akiben a felbomlás kezdetén, a visszaözlő idegen katonaság példájára felbuzdult a destruktív-érzés és haza akarta csábítani társait, de hazafias érzésében megerősítettén, megbánta tettét és a legveszedelmesebb helyeken hősiiesen küzdve mosta le magáról a hazaárulás vádját! Vagy arra a felsőtárkányi öreg csontra, aki kemény, fagyos, téli éjszakákon levetette hitvány köpönyegét, és lopva, alvó parancsnokára terítette, hogy «Meg ne fázzék a főhadnagy úr!» — maga pedig félig megdermedve pipálta át az éjszakát. Vagy... a jó Isten tudja hány Pálra, Péterre, Sándorra, Istvánra, akiknek nagylelkű cselekedeteire a legválságosabb pillanatokban is könnyek fakadtak az érző ember szemében...

«Hja! — gondolná valaki — érdek az egész, s talán a jobb bánásmód reményében cselekedtek így ezek az emberek!»

Nagy tévedés! és lebecsülése volna nemes fajunknak! Mert ma is, két emberöltő múlva is olyanok ezek a derék emberek, mint voltak velünk a harctéren... Érzéseik irántunk semmiben sem változtak... sőt hálájukat éreztetik velünk. Ezt érzem, ha találkozom velük a főútcán, a Liceum előtt, amikor meleg szeretettel megszorítom becsületes munkától kerges kezüket, amikor mosolygó, nevető szemükbe tekintek... És nem gyönyörű példája-e a hálás szeretetnek az, hogy az ebben a szerény kis könyvben szereplő hevesmegyei vitézek volt ezredpapjukat, illetve tanácsadó jóbarátjukat magasan maguk fölé emelték, a tb. székkapitányságra... S nem gyönyörű példája volt-e a bajtársi szeretetnek az az ünnep, amelyen vitéz Subik Károlyt, a tizedik ezred volt ezredlelkészét a tb. kapitányi székbe iktatták! Gyönyörű megnyilatkozása a hálának és tiszteletnek, mely sajnos, a mai nemzedék szívében már minél kevesebb akad! De Ő is példát mutatott a hálára, abban a

fölemelően szép, katonás beszédben, amelyben tiszteletbeli székkapitányását megköszöni az ő kedves vitézeinek, amit örök emlékeztükre teljes egészében ideirok.

B. E.

* * *

Megilletődve állok itt ezekben az ünnepélyes percekben Főpásztorom és Önök előtt, mikor előjáróban hálatelt szívvel emlékezem meg főkapitány urunkról, a kormányzó úr Öfömméltóságáról, kinek kegyelméből évekkal ennekelőtte méltónak találtattam arra, hogy szabályájával vitézzé üttessem. Hálámnál csak hűségem nagyobb, mellyel Öfömméltóságát szolgálni soha meg nem szűnök.

Köszönöm a Vitézi Széknek tiszteletbeli székkapitányi kinevezését, méltóságos és nemzeti törzskapitány uramnak pedig fényes beiktatásomat és bajtársi üdvözlését nemzeti hadnagy uramnak. Ékes szavaikkal versenyre kelnem hiú vállalkozás volna s céltalan viaskodás velük vitába szállnom. Kik megtisztelő megjelenésükkel ezt a napot számomra ünneppé avatták, Önök ám higgyék az ő szavuk nyomán, hogy hőse voltam a csatamezőknek és itthon is a bajtársi kötelességnek. Ám higgyék... Pedig ott is csak pap voltam, a kereszt vitéze, vigasztalója s hívséges gyámola küzdő bajtársaknak.

És éppen mert hivatásom szolgának lenni, Krisztus szolgájának és katonai rangom csak segédlelkészi, — székkapitányi kitüntetésem értékét valójában csak én tudom megmérni és jelentőségének is csak én tudom igazi értelmét adni.

Kétségbe senni ne vonja: harcteret járt férfi mellének nincs szebb ékessége, mint — ahogy írásai mondják — az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartásának nemes ércebe öntött elismerése, legfőbb Hadurának ilyen kitüntetése. S nem ilyenkor, decembernek ködös napján, de tavasznak nyiltán, avagy nyári nap-sütésben, évfordulóján egy-egy véres harcnak, a csatamezőknek haláltáncára mintegy emlékeztetésül, fénylő ezüstjén — ragyogó aranyán egy — egy kardos kitüntetésnek pajzán táncát járja játszi sugara a napnak s pajkos csókjaival ezernyi szikrát látszik kicsalni belőle. Ezernyi csillogó szikrát, halovány visszfényt annak a lobogó tűznek, mely kemény csatáknak pokoli zajában — fegyverek ropogása, ágyúk bömbölése és a véresre sebzett bajtársak halálhörgése között — bennünk az ösztönös halálfélelmet elemésztette, a zászlóhoz való hűséget lelkünkbe égette, lelkesedésünket lánggra lobbantotta és győzniakarásunkat elszántsággá fokozta. . .

Más ám ez a kitüntetés, melyben most van részem. Nem a Had-
úr adja az immár regék kódébe veszett csaták emlékezetére. Nincs
is külső jele s csillogása sincsen. De van reám áradó fénye és van szí-
vet-lelket éltető melegsége. . . Itt vitéz bajtársaimnak szíve dobbant
össze és a székkapitányi címet nekem ajándékba szívük szeretete
hozta. Innen van ennek a kitüntetésnek sugárzó melege, szépsége s
ez a nagy értéke!

És mi a jelentősége? Szentesítése annak az iránynak, melynek
ama vészes vörös időkben is bátor szószólója voltam s mindmáig
harcos katonája maradtam. Annak az igazi keresztény és nemzeti
iránynak, mely nem hősködő szavakkal, hanem — miként egykor a
hadak útján — most is férfias tettekkel kívánja szolgálni hazáját
s így készíti elő az ország feltámadását. S kitüntetésemmel vitéz baj-
társaim mintha biztatnának: még keményebben vágd előttünk az utat
vitéz kapitányunk s mi a nemzet szolgálatában veled mindig együtt-
járunk!

Beiktatásomkor fogadásom ím halljátok vitéz bajtársak s Önök
is tisztelt vendégeink hallják átkos fogadásom, amint hazámra vo-
natkoztatva a Zsoltáros szavával mondom: «Ha megfeledekzem rólad
Jeruzsálem, száradjon el jobbkezem s ragadjon torkomhoz a nyel-
vem, ha rólad meg nem emlékezem!» (136. Zsoltár, 5—6.)

Eger, 1935. évi december hó 7-én.

vitéz SUBIK KÁROLY

pápai prelátus, apát, egri oldalkanonok,
tb. székkapitány.

I.
TISZTEK.

DIÓSADI ADY JÁNOS 50. gyalogezredbeli t. főhadnagy. 1915. aug. 1-én Iwangorod ostrománál, a *Howcki* erőd bevételénél, mint zászlós, szakasza élén elsőnek jutott be az erődbe s több ágyút, gépfegyvert zsákmányolt és sok foglyot ejtett. 1915. augusztus 14-én mint századparancsnok az előnyomuló oroszokat mindaddig feltartóztatta, míg visszavonuló ezrede rendbe nem jött. Ez alkalommal az oroszok bekerítették és elfogták. Mint fogoly 1918. március 21-ig megjárta a szibériai omszki, barnauli és novonikolawszki fogolytáborokat, azután hazaszökött. 1918. aug. 4-én kiment a francia frontra, szept. 2-án pedig izületi csúzzal hazakerült.

Dr. ANTAL ISTVÁN 29. honvédgyalogezredbeli t. főhadnagy. Mint t. zászlós kapta az I. oszt. ezüst vitézségi érmet az 1916. január 18—19-i rancei csata alkalmával. Mint a 29. honvédgyalogezred II. zászlóalj 7. századának szakaszparancsnoka, január 19-ére virradó hajnalban az oroszoknak 8-10 rohamát verte vissza, amely után délelőtt 9 órakor, az oroszok behatoltak ezrede állásaiba. Ez alkalommal *Antal István* megmaradt pár emberével az állásba vezető 100 méteres futóárok bejáratát tartotta, amíg az újabb orosz tömegeknek ellenállani tudott. A 100 méteres állásból a szakaszából megmaradt két honvéddel újból az első állásba futott, ahol a 6. század honvédeivel megakadályozta, hogy az oroszok az állásokat felgöngyölítsék, míg az ellentámadó csapat megérkezik. 2. oszt. ezüst vitézségi érmét a *Pogorelec*y melletti ellentámadásnál érdemelte ki.

ÁGASVÁRY LAJOS 10. honvédgyalogezredbeli t. főhadnagy. Az 1916—17. közötti télen a román front Uz-völgyi szakaszán sok kellemetlenséget okozott csapatainknak az, hogy a románokat leváltó oroszok a *Magyaros* nevű hegy csúcsáról kényelmesen nézhették minden frontmögötti megmozdulásunkat. Éppen ezért elsőrendű érdek volt, hogy a Magyaros mielőbb elfoglaltassék. Kísérletek eziránt ugyan már történtek német csapatokkal, a Magyaros csúcsot azonban a hegyek meredeksége folytán, ezúttal elfoglalni nem lehetett. A hadvezetőség azonban tovább szorgalmazta a hegycsúcs elfoglalását. Felsőbb parancs szerint 1917. március 16-án kellett a 10. ezrednek

a Magyaros hegytömegét elfoglalni. A középső támadócsoporth Szerdahelyi Gábor főhadnagy parancsnoksága alatt egy zászlóaljából állott. Ennek feladata volt a legnehezebb, mert az előtte lévő Névtelen (Litzmann)-kúpot kellett elfoglalnia. E csoport keretén belül az egyik rohamszakasznak a parancsnoka Ágasváry Lajos zászlós. Éjjel már megközelítették a tábori őrsők vonalát, reggel 8—9 óra között pedig megtörtént a tűzérési előkészítés és 9 órakor a III. zászlóalj három rohamcsapata támad a csúcsok ellen. A Névtelen-kúp a legkeményebb dió, és mivel derékig érő hóval volt borítva, az előhaladás roppant nehéz. Az orosz tűzérési hegy meredeksége miatt nem tudta löni csapatainkat, a rajvonalukban lévő embereik pedig elbújtak a mi tűzérésünk tüze elől. Ágasváry úgy vélte, hogy tűzérési tűzünk megszüntével előrohanó és a roppant magas és hatalmas hóval borított meredek hegy tetején kényelmesen helyet-foglaló oroszok gépfegyver- és gyalogsági-tűzében katonáink már nem tudnának előre-törni. Éppen ezért háromnegyed 9 órakor tűzérési pergőtűzünkben, rohamcsapata élén Ágasváry előremegy. A szomszéd zászlóaljak látván az Ágasváry-szakasz előretörését, ők is nekilendültek. Ágasváry az orosz állásban működő géppuskát kézigránáttal elnémította, a háromszoros drótakadályt áttörte és pontban 9 órakor az oroszállást elfoglalta, amelyben emberei mintegy ezer foglyot ejtettek. A másik két zászlóalj, látván, hogy Ágasváry csapata már a csúcson van, lelkesedéssel követte azt, és csakhamar el is foglalták a maguk területét. Ágasváry vitézi teljesítményéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

BARKÓCZI LAJOS tart. főhadnagy. 1915 január havában, mint hadapród, századparancsnok, a Nagycsertész fölött vívott ütközetekben századával a *Halálvölgy*-et tartotta. A rettenetes hideg és derékigérő hó ellenére az oroszok támadását nemcsak hogy visszaver-te, hanem súlyosan megtizedelt századával ellentámadásba ment át. Az ellentámadás sikere a századparancsnok személyes bátorságának volt köszönhető, mely alkalommal számos foglyot ejtett a század, köztük egy tisztet is. Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet, később a bronz és ezüst katonai érdemérmet kapta meg.

BARTHA ANDOR százados a volt cs. és kir. 60. gyalogezredben. 1915. május havában osztották be, mint hadapródot a cs. és kir. 60. gy. e.-be, gépfegyverosztághoz parancsnokul. Az ezred Lukánál, a *Dnyeszter* mellett volt állásban. Május utolján az ezred 7 napon át támadta az orosz állásokat és jelentős tért nyert. A hetedik napon az oroszok ellentámadásba mentek át és az ezredet régi állásába

vetették vissza. A balszárny legnagyobb része oroszfogságba került. Hogy az ezred régi állásában megállhatott, abban jelentős része volt Bartha Andornak, aki géppuskásosztagát a régi állásba vissza tudta vinni és az előre nyomuló oroszokat meg tudta állítani. Innen az ezred a *Zlota-Lipához* ment, hol július 13—16-ig támadott, a folyó tulsó partján lévő megerősített orosz állások ellen. Itt az ezred előnyomulását az orosz tűzéréség nagy tüzeiben is úgy tudta Bartha támogatni, hogy sikerült csapatainknak a folyót elérni. Sőt a tüzelő oroszokat gépfegyverével annyira lekötötte, hogy az árkászok a folyón néhány deszkát elhelyezhettek, amelyen a gyalogosok át is kelhettek. 17-én felsőbb rendeletre a támadás abbamaradt és az ezred a község mögötti erdőbe vonult vissza. Résztvett a II. zászlóaljnak montenegrói előnyomulásában a beránai, andrievicai ütközetekben, január 8-án a godocseljei, 10-én a beránai ütközetben, hol a montenegróiak erős támadását verte vissza géppuskájával. Déltirolban nagy érdemeket szerzett Bartha a S. Colombanó-híd elfoglalásánál, továbbá a moscheri és pozzai csatában. Innen ismét az északi harctérre megy, ahol Delatynnál harcol vitézül. 1917 június 22-én az olasz harctéren a cs. és kir. 62. gyalogezredhez osztatott be. A XI. isonzói-csata után az ezred a Pocsepovo-völgyben Kól községnél állásharcokat vívott okt. 24-ig, a XIII. offenzíva kezdetéig. Ekkor, okt. 25-én reggel 8 órakor a II. zászlóalj áttörte az olasz állásokat. Itt Bartha géppuskásosztaga egyik rajával és a 64-ik ezredtől hozzászakadt 9 emberrel, saját zászlóaljjától elszakadva, az erősen ellenálló olasz állásokat Leopah községnél megrohamozta és 250 olaszt elfogott. Ezután résztvett az ezrednek a Piavéig történt előnyomulásában és az itt lefolyt összes harcokban. A piavéi offenzíva után ezredével a francia harctérre megy, hol Verduntól balra a St. Michael vonalon van állásban a visszavonulásig.

Dr. BARTHA ISTVÁN t. főhadnagy a cs. és kir. 60. gyalogezredben. 1915. évben a volt cs. és kir. 60. gyalogezred 20. századában teljesített szolgálatot. 1915 júniusában azt a parancsot kapta, hogy a *Zlota-Lipa* folyón átkelve, a folyót szegélyező magaslatokat megszállva tartó oroszokat állásukból űzze ki és biztosítsa az V. zászlóaljnak a folyón való zavartalan átkelését. Midőn odaért, látta, hogy az éj folyamán a műszaki csapatok által vert hidat a víz elvitte. A folyó oly széles és mély volt, hogy azon átlábalni nem lehetett. Bartha ekkor gyors elhatározással a folyó partján lévő fákat kivágatta, úgy, hogy azoknak vége, a tulsó parton átellenesen kivágott fákkal összeért. Az így keletkezett biztos alapon bürüt készítettetett és azon egész szakaszával a tulsó partra átmenve, elfoglalta a hídfőszerűen kör-

nyező magaslatokat és biztosította nemcsak a század, hanem az egész zászlóalj átkelését is. *Barthát* ezen vitézségeért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. 1917 július 11-én a Podhorky melletti ütközetben a 60. gyalogezred III. zászlóaljának 9. századánál, mint századparancsnok a jobb szárnyon harcolt, tőle jobbra. Kalusz irányában birodalmi németek voltak. Az oroszok Kaluszt elfoglalták és a németek vonalát áttörték, mire *Bartha* állásából kikelve századát hátrább vonta, záróállást vett föl, majd egy rohamcsapattal megerősítve, a régi állásokat rohammal visszafoglalta és azt 8 órán át megtartotta. Részt vett az ellenforradalomban is, amiért elfogták, behörtönözték, majd kiszabadulva felügyelet alatt tartották.

BÁNFÖLDY ANTAL százados. 1916 aug. 31-én többórás dobpergésszerű tüzérségi előkészítés után, a 210 magasságpont körüli erdőben nagy tömegbe gyülekezett oroszok általános támadást intéztek a 70. honvédhadosztály ellen, különösen annak Getta és Fathme szakaszán, legerősebben azonban a Irna szakasz ellen. Az előbbi két szakaszt a 314. honvédgyalogezred, Irnát pedig a II-217. német zászlóalj és a 2-213. honvédszázad tartotta megszállva Von Chapuis parancsnoksága alatt. A 210-es magaslat volt a határ az északi (Irna) és a déli (Getta, Fathme) között. Az északinak Von Chapuis zászlóaljparancsnok, a délinek a 314. hgye. parancsnoka volt a vezetője. Az oroszok leghevesebb támadása az Irna célszakasz ellen irányult, de *Bánföldy* ütegének zárótüzében itt minden támadás meghevesült és azokat még csírájában elfolytotta. Evvel szemben sikerült az oroszok támadása a déli szakasz ellen. Getta és Fathme célszakaszt elfoglalták és nagy tömegben nyomultak előre Vojnin irányában és az Irna célszakasz háta mögött Szelwow ellen is Erre Von Chapuis német zlj.-parancsnok a zászlóaljánál lévő nem tartalék, hanem szedett-vedett 60-70 emberrel (köztük Bánföldy felderítői is) személyes vezetése alatt megtámadta déli irányban az oroszokat, azokat célszakaszából kiűzte a 210. szintmagasság határvonalán túl, sok foglyot ejtett és Irna délszakaszának déli részét kissé visszavonva, egy délfelé néző záróállást vett föl, és összes, legelső vonalbeli állásait is biztosan tartotta. Ezen harcokban Von Chapuis az I. oszt. katonai érdemkeresztet és a Hohenzollern-rendet kapta meg. Az ellentámadást Raics alezredes vezette a honvédség részéről, míg német részről Von Chapuis volt a parancsnok. Két zászlóalj (I-31. honv. és a II-377 német) Szelow felől délnek támadott a 233. sz. magaslat iránt, viszont 2 zászlóalj (I-377 német és II-313 honv.) Vojnin felől északnak támadott a 233. sz. magaslat irányában. A szelowi erdőtől keletre volt Bánföldy megfigyelője, középen pedig a visszaözlő 314. 315

gy. e. roncsai kb. 100-120 puská és 2 gépfegyver, amiket Bánföldy személyesen állított meg megfigyelője előtt, s előrevezetve őket a Windmühle Höhe elején helyezte el. Az általa így elhelyezett gyalogság elé zárótűzet adott, így ő állította meg az oroszok további előnyomulását. Bánföldy a megfigyelőből világosan látta az egész helyzetet, melyet így jelentett a dandárnak is, de úgy látszik, hogy jelentései nem mentek tovább. Bánföldy jól látta, hogy csak részleges áttörésről van szó, miért is a megfigyelőjében lévő 8-10 emberrel fegyveresen — lelövessel fenyegetve, személyesen állította meg a visszafutó 314, 315 gyalogezredek roncsait. Mikor elhelyezte őket, ütegével zárótűzet adott eléjük, mi nagyban fokozta a visszaözlöttek bátorságát, egyben az oroszok megállottak Bánföldy zárótüze előtt és nem nyomultak tovább előre, sem északra, sem az Irna szakasz háta mögé, mert a Von Chapuis záróállása elé is zárótűzet adott. Mindezek az intézkedések annyira megnyugtatták embereit, hogy kitartottak az állásban, ami nagyon elősegítette az ellentámadó németek sikerét, úgy hogy szeptember 1-én reggel 4 órakor csapataink a régi állásaikban voltak. *Bánföldy* eme vitéz magatartásáért *Chapuis* a német Vaskereszt 2-ik osztályára terjesztette elő, mert ütege zárótűzében az összes orosz támadások megakadtak és megsemmisültek, s a gyalogsági és tüzérségi összműködés kitűnő volt.

KISKUNHALASI BENEDEK FERENC ny. huszárfőhadnagy. 1914. november 21-én a *Cirókafalui* ütközetben, mely ezrede történetének egyik fénypontja — *Benedek Ferenc*, mint zászlós vett részt. Ezrede ekkor őt és *Báró Bánffy Jenő* hadnagyot járőreikkel azzal irányította el, hogy a terep nehézségénél fogva lovaikat hátrahagyva, az ezred által megszállandó terep keleti oldalán, gyalogosan fogják fel az ellenség támadását és ott tartásuk magukat. Az ütközet heves volt s minthogy a nevezettek járőreit túlsúlyú ellenséges erők tűzharcban teljesen lekötötték, az ezreddel az összeköttetést fenntartani nem tudták, mindazonáltal a tűzharcban vitézül kitartottak. Idővel Benedek észrevette, hogy az ezred részéről alig hall már puskaszót és erős tagozott orosz rajvonalakat lát a *Cirókai* országút mentén, az oldalában, az ezred állása felé. Majd *Ciróka* faluból, mely már az ellenség hirtokában volt, igen erős tűzet kaptak. Mikor pedig az ellenséges gyűrű, tüzérségi tűz és koncentrikus támadás csupán a két járőrre irányult, *Benedek* tisztában volt azzal, hogy ezrede visszavonult. Ennek ellenére *Benedek* és *Bánffy báró* elhatározták, hogy az utolsó csepp vérig kitartanak. A karabélyok már kezdtek elnémulni, amikor hirtelen előlről, oldalról és hátulról ellenséges rajvonalak rohamozva törnek a kis csapatra. Egy pillanatra átvillant a két pa-

rancsnok agyában a kritikus helyzet valósága, avval az erős érzéssel és elhatározással, hogy bármily árért is, de hazai földön ellenség kezébe nem kerülnek. Járőreikkel felszöktek, hogy az ellenség vonalán át utat törjenek. Ennek végrehajtása közben *Benedek* sebesülten felbukott és a hegy lejtőjén lecsúszva, eszméletét veszve fogságba jutott. Báró Bánffy Jenő hadnagy és az egész csapat, két súlyos sebesült ember kivételével, több lövéstől és szúrástól hősi halált halt! A végsőig való ellenállás pedig azt eredményezte, hogy *Benedek* ezredének visszavonulási útját az ellenség elvágni nem tudta, az a túl-erő ellen nyugodtan állást foglalhatott. A fogságba került *Benedek* egyik lábát az orosz orvosok amputálták. Ezredparancsnoka az arany vitézségi éremre terjesztette föl, mely felterjesztés azonban csupán I. oszt. ezüst vitézségi érmet eredményezett.

Dr. BÍRÓ JÓZSEF t. főhadnagy a m. kir. 9. honvédgyalogezredben. Zászlóalja, 1918. augusztus közepén a Brenta védelmére rendeltetett. Szeptember 11-én meglepő támadást kapott a zászlóalj s a heves ágyútűz az első védelmi vonalat elsöpörte. Ekkor a zászlóaljparancsnok Bírót, a tartalékszázad parancsnokát előrerendelte, akinek sikerült az olasz zárótűzön keresztül a századot előrehozni és az olaszok előretörését megakadályozni. Majd Bíró, megmaradt légénységével a völgyet elzáró alagutat védelmezte meg, és a folyó jobb partján előnyomuló ellenség hátát gépfegyvertűz alá véve, a jobbparti előnyomulás beszüntetésére kényszerítette az olaszokat. 1918. október 11-én a Brenta jobbpartját védő 19. honvédgyalogezred *Muraközy* zászlóalját támadta az olasz. Segítségül Bíró rendeltetett, aki az alig 2 m. széles odavezető utat nem használta, mivel az olasz tűzéréség azt erős zárótűz alá vette. Bíró századát részint a kiáradt Brentán, részben Corte falu pergőtűz alá vett romjain oly ügyesen vezette át, hogy idejében a *Muraközy* állásokba ért, ahol az olaszok két támadását verte vissza. Vitéz magatartásáért a III. oszt. katonai érdemkeresztre terjesztették föl. Egyike volt az ezred legvitézebb katonáinak s zászlóaljparancsnoka szavai szerint «az igazi katona ideálját képviselte az ezredben.»

SZENTTORNYAI BOBORY GYÖRGY dr. t. huszárszázados. Mint parancsörtszt 1914 nov. óta állandó harctéri szolgálatot teljesített a volt közös 33. gyalogdandárnál. Ezen idő alatt, határozott, rendkívül bátor és céltudatosan cselekvő katonának bizonyult, aki a nagy ügy iránti határtalan lelkesedéssel és személyének teljes odaadásával szolgált. A *Zlozew-gorni* melletti harcokban azt a parancsot kapta, hogy a visszavert dandárnak déli részét az említett helység melletti magaslatokra gyűjtse. Ez a feladat a közben beállott

sötétség és az egyes csapatok teljes összekeveredése következtében igen nehéz volt és csak úgy volt teljesíthető, hogy *Bobory* minden energiáját latba vetette. Így sikerült is neki aránylag rövid idő alatt a csapatok nagyrészt harcképes kötelékekbe rendezni. — A II. doberdói offenzívában *Bobory*, amikor a dandárparancsnokságot egy előretolt állásba vezényelték, Marcottiniben avval a feladattal maradt vissza, hogy a csapatoknak összes drót és küldöncösszeköttetését ő hozzá és innét az előretolt dandárparancsnoksághoz annyi ideig tartsa fenn, míg a csapatoktól új összeköttetéseket létesíteni sikerült. Annak ellenére, hogy *Bobory* állandóan fáradozott az összeköttetések fenntartásán, ez a rendkívül erős ellenséges tűz miatt még sem sikerült. Ámde ezekben a kritikus helyzetekben nemcsak, hogy a csapatoknak minden igénylését a saját zárótűz indítására vonatkozóan is teljesítette, hanem a 197. magassági ponton, a *Sant Martinon*, *Monte Sant Michelén* levő állásaiból a harc előterepét teljesen átlátva, a tüzérségi tüzet még külön igénylés nélkül is a saját elhatározásából rendelte el és ezáltal az ellenséges támadás visszaveréséhez lényegesen hozzájárult. Ezt a rendkívül nehéz szolgálatot teljes 8 napon át látta el. Állandóan a legnehezebb tüzérségi tűzben, teljesen idegen és tájékozatlan élelmzési és vízoszlopokat irányított el, gyűjtötte a hátramaradtakat és Marcottinit akkor sem hagyta el, amikor az ott való tartózkodás úgyszólván lehetetlenné vált. Ebben a helységben gránát-szilánktól meg is sebesült. — A III. doberdói offenzívában *Bobory* a *Vallone* völgyében csoportosított tartalékoknak, — melyeknek idejében való beérkezése a harc kimenetelére nézve döntő fontosságú volt — az arcvonalba való bevonulást elrendelő parancsot személyesen és tekintet nélkül a marcottini-devetaki útra irányított nehéz ellenséges zárótűzre, megvitte, bevezette őket a vonalakba és így a kedvező döntést lehetővé tette. — A VI. doberdói offenzívában a *Comeui*-fennsíkon az olaszok állásunkat *Lokviciától* északnyugatra áttörték s minden összeköttetés a többi parancsnoksággal megszakadt. A harcéri helyzet roppant zavaros volt és az a nagy veszély fenyegetett, hogy az előretörő ellenség a 291. magassági ponton (Pecinkán) levő tüzérségükre ráveti magát. *Bobory* saját elhatározásából a 61. gyalogezrednek egy szakaszát tüzérségünk védelmére iderendelte és tájékoztatta azt egy esetleges támadás visszaverésére. Minthogy ezt a szakaszt később más csapatok is követték, az ellenség további előretörése tüzérségünkre, elmaradt. De nemcsak itt, hanem minden egyéb csatában és offenzívában, úgy Galíciában, a Kárpátokban, mint a délnyugati fronton *Bobory* mindenkor híven, s rendkívül vitézül teljesítette kötelességét. → 166. p.

BOGÁROMY ZOLTAN, a m. kir. gyulai 2. h. gy. e. t. főhadnagya. Első oszt. ezüst vitézségi érmét 1915. év május havában a krni harcokban szerezte. Mint a 3. honv. gy. e.-hez beosztott zászlós, szakasz-, majd századparancsnok, az 1897 m. magas Vrsic kúp ellen intézett támadást. Rendkívül nehéz terepen, hol az élelem és lőszerpótlás szinte lehetetlen volt, négy napig állandóan harcba állott. Az elesett szakaszparancsnokok szakaszait parancsnoksága alá vonva, példaadásával a nélkülöző és igen súlyos veszteségeket szenvedő csapatával, meg tudta akadályozni a völgyben támadó dandár oldalozó támadását. A bronz Signum Laudást a kardokkal, mint hadnagy századparancsnok a Bruszilov-offenzívában a Stochod-melletti harcokban kapta meg. A III. oszt. hadiékítményes katonai érdemkeresztet mint századparancsnok a 315. h. gy. e. kötelékében a piavei-átkelésnél érdemelte ki.

BOGNÁR ALBERT t. hadnagy a 15. honvédgyalozredben. Ezrede 1917. február hó 14-én a román harctéren, a Tölgyesi-szorosban, Gyergyótölgyestől nyugatra, északdéli irányú arcvonallal Baraszó falut, majd pedig a 969. sz. magaslatot, az 1385. triaméter pontot, mintegy 5 km-nyi szélességben szállotta meg. Az ellenség innen 3 km-nyire keletre, éppen a határmagaslatokon volt téli állásaiban, hová az 1916-i offenzívák szorították vissza. Ezt az állást még 1916. nov. 17-én vette fel mindkét fél s ettől kezdve állásaik megerősítésén dolgoztak. A 15. ezred ekkor József főherceg hadcsoportjában a 21. hadtest kötelékében volt. 1917. február 13-án a hátul lévő parancsnokságok hívták fel a figyelmet arra, hogy az ellenség, amely eddig orosz volt, állítólag vagy román erősítést kapott, vagy felváltották és esetleg támadásra készül elő. Ezt megállapítandó: erőszakos felderítésre kaptak parancsot a csapatok. A 15. ezredből egy akkor bevonult hadnagy, Szeremley János vállalkozott erre a feladatra s melléje Bognár Albertet, mint sokszor kipróbált járőrparancsnokot rendelték ki. A félszakasznyi ember és egy skijárőr (összesen 66 ember) feladata az volt, hogy a reggel beállta előtt állapítsa meg, hogy mily csapat tartja megszállva az ellenséges vonalat? 1917. február 14-én éjjel 2 órakor indult el a járőr. Az él Bognár volt, s utána haladtak a többiek Szeremley parancsnoksága alatt. A méteres hó gátolta az előrehaladást, mivel pedig igen hideg volt, a fagyott hó erősen csikorgott a lábak alatt, ami előre elárulta a csapat közeledését. Virradatra Bognár egy hegykúphoz ért, amelyet egy ellenséges tábori őrs tartott megszállva. Egyszerre Bognár 3 lövést hallott, melyet feléje irányítottak. A kis csapat nyugtalanúá lett, de csakhamar sikerült az embereket megnyugtatni. A kúpot

körülzárták és igyekeztek a drótakadályhoz jutni. Közeledvén, *Bognárék* erős tüzet és kézigránátokat kaptak. A tűz erejét tekintve legalább szakasznyi táboriőrs lehetett ott. *Bognárék* viszonozták a tüzet és erős kézigránátharc fejlődött ki, amely alatt embereink a drótakadályokat teljesen megközelítették. Erős harci láрма támadt, de az ellenség még mit sem árult el kiléte felől. Ekkor rohamot színelte a kis csapat, de az ellenség bizony megállotta a helyét, és nem mozgult állásából. Azonban nem sokat kellett várniok, mert két oldalról egy-egy szakasznyi orosz-román járőr két tűz közé fogta *Bognárék*at, amely elől — mivel feladatuk nem volt harcot kezdeni — visszavonultak, de megállapították, hogy az oroszok román vadászcsapatokat kaptak.

† BORGIDA PAULOVITS GERŐ ny. m. kir. honvédőrnagy. Vitézségéről a károlyvárosi 26. honvédgyalogezred által kiadott több ezredparancs és több m. kir. 42. hadosztályparancs tanúskodik. Legkiválóbb haditettét 1915. év nyarán az orosz fronton Toporutz és Rarancenál vitte véghez. *Paulovits* akkor, mint főhadnagy, századával a hajnali órákban a két rajvonal között lévő és alaposan megerősített két orosz századon — melytől csapataink igen sokat szenvedtek — bravúrosan rajtaütött, majd rövid, de igen kemény kézítása után a még megmaradt orosz századot századparancsnokával együtt foglyul ejtette. Midőn *Paulovits* az orosz századost az ezredparancsnoksághoz kísérte, az *Paulovitsnak* hősie vállalkozásához gratulált és saját vitézségi kitüntetését nyújtotta át neki. De ezredtársai is mindég bámulták vitézségét. Az orosz fronton — betegsége ellenére is — hősieen küzdött, míg egy orosz támadás alkalmával az egyik lábán oly súlyosan meg nem sebesült, hogy azt amputálni kellett. *Paulovits* már békében is, mint fajtát és hazáját fanatikusan szerető magyarként viselkedett, ami Horvátországban nem mindenkor járt előnyökkel. Egy bajtársa így ír róla: *Paulovits* századosért, különösen a legénység rajongott s mindig mint «junók»-ról, vitézről beszélt. Egyik bravúros tette a szerb harctéren az volt, hogy a batári Drina-hídfő kiürítését sikerrel fedezte. Máskor pedig a szerb rajvonal előtt, lőtávolságban a Drina partján, az ellenség szemeláttára iskolát lovagolt. Érdemei elismerésül a Vaskorona-rendre terjesztetett föl, mit azonban a forradalom kitörése következtében nem kapott meg.

† FLANNENBERGI BRENNER ERNŐ, százados a cs. és kir. 32. gyalogezredben. A *Dotzok* vonalrész körüli harcokban zászlóalját akkor is vasfegyelemmel tartotta rendben, amikor erre a vo-

nalrésze az ellenséges tüzérségnek legnehezebb, legnagyobb kaliberű ágyúi lőttek. Ezen idő alatt, és pedig 1915 december 27-től 1916 január 31-ig az ellenséges tüzérségi tűz ellenére kiépítette állásait és ellátta azokat drótakadályokkal. 1916 január 19-ének éjszakáján zászlóalja, példás magatartása által buzdítva, Rarancétól keletre, több heves, orosz támadást hőiesen visszavert. Január 31-én, amikor csupán 60 lépésnyire az ellenségtől, egy géppuskánk felállítását ellenőrizte, hősi halált halt. Mintaképe volt a bátor, kötelességét utolsó csepp véréig teljesítő vitéz katonának.

CSISZÁR DEZSŐ őrnagy. Az északi harctéren önként jelentkezett hadi-követül. Az ellenséghez való átmenet az ellenséges ágyúgéppuska- és gyalogsági- tűzben ez alkalommal már háromszor meghíúsult, a szomszédos csapatok követői pedig az átmeneti kísérletnél meg is sebesültek. Ennek ellenére *Csiszár* őrnagy *negyedszer is* megkísérelte az ellenséghez való átmenetelt, ami ezúttal sikerült is. Az üzenet átadása után az orosz hadosztály- és dandárparancsnokok lelövessel fenyegették meg *Csiszárt* arra az esetre, ha visszatérése alkalmával megpróbálna az orosz katonák között hangulatot kelteni. *Csiszár* mégis tájékoztatta azokat lépésünk célja felől, fontos híreket is szerzett, és a nehéz helyzetben szerencsésen vissza is tért vonalainkba.

CSÖRGEY KÁROLY tábornok, a háborúban 17. honvédgyalogezredbeli, majd a vezérkarhoz beosztott százados volt. Súlyos sebesüléséig a 202. honvédgyalogezrednél szolgált. A dandárnak 1914 szept. 12-én a W. H. Letynk (*Drohobictől* keletre) melletti, és később az Uzsoki-szorosban, Malomrét melletti harcaiban, az első arcvonalbeli csapatokat állandóan kitartásra és rohamra buzdította és ezáltal ezen csapatoknak erkölcsi erejét növelte. Tűzben mindig nyugodt és határozott volt, sok esetben a legnehezebb helyzetekben is személyesen intézkedett. Különösen bátor vezérkari tiszt volt, aki a fentemlített Malomrét melletti szorosban súlyosan megsebesült abban a pillanatban, amikor csapatunk egy visszamaradt részét támadásra buzdította és vezette. — A dandár 1916 június 10-én kénytelen volt magasabb parancsra a sok véráldozattal megtartott vonalat Toporavitz mellett elhagyni és visszavonulni. Ezen visszavonulás közben számtalan apróbb harcot kellett megvívnia, úgy állásharcokat, mint ellentámadásokat, melyekben *Csőrgy* százados sokoldalú harcászati képessége, személyes bátorsága és rendkívül értékes tanácsadása a harcok kimenetelére döntő fontosságúak voltak. A Pruth völgyet szegélyező magaslatok megvédésénél és a kukuli előnyomulásnál az által tüntette ki magát, hogy a sokszor kiszámíthatatlan, hirtelen keletkező harc helyzetekben mindenkor feltalálta

magát. — Ez a rendkívüli képességű vezérkari tiszt harctéri szolgálatai és tettei jutalmául a legfelsőbb dícsérő elismerést kétízben, a 3. oszt. katonai érdemkeresztet és a 3. oszt. Vaskorona-rendet, továbbá a soronkívüli előléptetést nyerte.

† DÁNIEL JÓZSEF 10. honvédgyalozezredbeli t. hadnagy. A volt m. kir. 10. honvédgyalozezred tűzvonalaiban 1916. évi július 3-án Dánielék azt a parancsot kapták, hogy az előretörő oroszokat bármilyen áldozatok árán is a Dnyeszter tulsó partjára kell visszavetni. Az ezred szinte emberfeletti erőfeszítése azonban sikertelen maradt és Bruszilov vonalai ismét előre indultak. *Dániel* a július 3-i ütközetben tanúsított hősie magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — Az erős tűzérségi tűzben való kibontakozás után a rajonkinti, később az egyenkénti előredolgozása az ezrednek szépen sikerült. A terep búzával volt bevetve, mely úgy a kilövést, mint az előterepen való tájékozódást teljesen megakadályozta. Dánieltől jobbra-balra megsebesültek az emberek, kik, hogy honnét kapták a lövéseket, nem volt megállapítható. A felderítő, terepkutató járőrök eltűntek a kalásztengerben. (Későbbi megállapítás szerint, a búzatábla tüzelőfészekkel volt megrakva). Az egyik ellenséges fészek Dániel szakaszának, sőt századának előrehaladását tette lehetetlenné, a jobb és bal szárny pedig már előrehaladt. Erre Dániel elhatározta, hogy addig állva marad, míg a tüzelőfészeket fel nem deríti. Ez sikerült is. Tőlük jobbra, egy krumpliföldön volt beásva a tüzelőfészek. Az orosz tűzfészek előtt egy becsapódott hatalmas gránát robbanása alkalmával Dániel a barázdáig szaladt és kúszott kissé oldalt előre. Amint végigfeküdt a barázdában, egy földet lapátoló orosz vett észre. Mindketten céloltak, Dániel is, az orosz is, és egyszerre si lőttek és mind a kettőjük fegyvere talált. Dániel golyója az orosz, az oroszé Dániel tisztogató honvédét érte, ki azonnal ki is szenvedett. Dániel a barázdán végigkúszva elérte az orosz figyelőállást, s a halott orosz sapkáját fejébe nyomva körültekinthetett. Most minden erejét összeszedve úgy a nála levő, valamint az oroszbarázdában talált kukoricagránátokat gyors egymásutánban a közel levő orosz árokba dobta. Az oroszok egyszerre elnémultak, mi olyan bátorságot adott Dánielnek, hogy állva kezdte lőni őket s «rajta, rajta» kiáltással feléjük szaladt. Ezt látva Dániel szakasza, azonnal derék parancsnoka segítségére sietett. Dániel beugrott az egyik harántgát mögé és onnan lőtte őket. Formális árokharc következett, mert az oroszok sem hagyták magukat. Az oroszok végre is megunva a küzdelmet, megadták magukat. Az elrendelt támadás végrehajtása azonban még hátra volt és a *Dániel*-szakasz megindult előre. Ekkor veszi észre Dániel, hogy kezén vérzik,

nyakán, lábán, erős ütések nyomai, zubbonya félgallérját pedig gránátszilánk csapta le... Az orosz tűzéréség iszonyú tüze következett ezután. Az orosz fővonalhoz közel, oly erős volt már az ellenség tüze, hogy sokan a kartácsoló orosz ágyúk morális hatásától megnémultak és megbénultak. Végre nagy veszteség árán az orosz fővonal előtt beásták magukat, majd erős tűz alá vették a vonalat, hogy a hátramaradottak bejutását megkönnyítsék. Dániel gyér rajvonala láttára erősítést kért, azonban nem kapott, pedig az orosz vonal már mozgólódott és több orosz már egész közel jutott Dánielhez. Cselekedniök kellett. A szomszéd század parancsnokával rohamra vitte a honvédeket, de a föligrás pillanatában oly erős tüzet kaptak, hogy az gyenge vonalukat elsöpörte. Dániel ismételten megsebesült. Az áttörés nem sikerült, mire az oroszok ellentámadást kezdtek és a visszavonulókat utolérték. *Dániel* az isakowi-műút árkában összehordott súlyos sebesültek és halottak közé feküdt, arcát a rögök közé dugva. Hallotta a fölötte elvonuló, csörömpölő oroszokat. Mikor csönd lett, körültekintett. Előtte az orosz rajvonal, háta mögött pedig kis csapatokban lovas kozákok gyűjtögették katonáinkat. Az egyik csoport feléje tartott. Dániel rájuk lőtt, mire a kozákok szétfutottak, de aztán félkörben ismét közeledtek. Ebben a pillanatban az oroszok vonala már felvette a harcot egyik tartalék-vonalunkkal. Erre a fegyverropogásra *Dániel*, a hatvanasok és tizesek közül, a műút bokros fái közé rejtőzött embereket összeszedte és hátulról erős tüzelést vezényelt. Ez a meglepetés oly pánikot idézett elő az oroszok között, hogy sokan megadták magukat és ezekkel együtt sikerült Dánielnek és társainak az ellenséges vonalon keresztülhatolni. A harc tovább folyt, de az isakowi csatában a vitéz tízes ezred csaknem teljesen elpusztult.

DEÁK LÁSZLÓ vt. őrnagy. 1915 február 17-én Galiciában, a Rózsanka vögyben, Stryj-től nyugatra, mint főhadnagy-századparancsnok szolgált, a volt 19. pécsi hv. gy. e. IV. zászlóaljában. 120 emberével egy orosz zlj. támadását sikeresen visszaverte, abból 300 embert elfogott, a többi, akik életben maradtak, úgy szétszórta, hogy a zlj. arcvonala előtt az ellenség többé támadást nem kísérelt meg. Deákot nagyszerű teljesítményeért a III. oszt. kat. érdemkeresztel tüntették ki. — A csernowitzi áttörési kísérletnél, 1916 január 9 és 19 közötti időben, mint a 19. pécsi hv. gy. e. II. századának parancsnoka, az állásainkba betört ellenséget többször sikeres ellentámadással visszaverte. Vitéz magatartásáért legfelsőbb dicsérő elismerésben részesült. — Az 1916 június-júliusi bukovinai visszavonulás alatt századával az ellenségnek nagy veszteségeket okozott, embereit pedig — lelkükbe harcikedvet és kitartást öntve —

veszteség nélkül a hátsó állásokba visszahozta. Érdemei elismeréséül másodszor részesült legfelsőbb dicsérő elismerésben. Mint főhadnagy-századparancsnok, az előbbeni 3 hetes visszavonulás után századával 1916 július 27-én a Capulon (Bukovina, Kirlibaba mellett) állásba rendeltetett 123 főnyi csapatával. Itt egy héten belül az ellene, minden oldalról intézett túlnyomó és három ízben megismételt ellenséges támadást sikeresen visszaverte, s az ellenségnek nagy veszteséget okozva, több foglyot ejtett, nagymennyiségű lőszert és felszerelést zsákmányolt. Magatartásával elérte azt, hogy ezrede néhány nap múlva átmehetett támadásba, és az ellenséget napi járóföldre visszaverte. Vitéz magatartásáért a 3. oszt. Vaskoronarendet kapta. — Mint főhadnagy-századparancsnok, 1917 aug. 4 és 5-én Bukovinában Radautznál a 19. hgy. e. II. századával, pusztító ellenséges tűzérési tűzben, kevés veszteséggel, éjjel pedig veszteség nélkül az ellenséget annyira megközelítette és lekötötte, hogy — bár az visszavonulóban volt — a harc elől ki nem térhetett, s amely harcból a saját csapat győztesen, mint Radautz város elfoglalója került ki, úgy, hogy a zászlóalj aznap 5 géppuskát és számos foglyot ejtett. Deák ekkor vitézségeért a legfelsőbb dicsérő elismerést harmadszor is megkapta. — A II. o. német Vaskeresztet, a kárpáti harcokban tanúsított vitézségeért nyerte. A 43. königsbergi gyalogezred 5. századánál ugyanis, 1917 januárjában embermagasságú hóban egy ellenséges tábori őrsöt támadott meg. A járőrt erős harc után részben elfogta, részben megsemmisítette.

NEMES DIENES JENŐ, a cs. és kir. 60. gyalogezred népfelkelő zászlósa. Az orosz harctéren, 1916-ban, parancsnoka volt a II. század IV. szakaszának. Április 14-én a zászlóalj parancsot kapott arra, hogy a Bucactól és a Strypától keletre lévő *Gibsarka* előretolt állást az oroszoktól vissza kell foglalni. A támadásban résztvett a munkácsi II. honvédgyalogezred és a 60. gyalogezred három-három százada. A támadás hajnalban történt megfelelő tűzérési előkészítés után, a legnagyobb gyorsasággal. Az eredmény : az orosz állás elfoglalása, s abban 4 orosz tiszt, 103 harcos, továbbá 28 sebesült és 80 halott. Dienes Jenő az irányszakaszt vezette és elsőnek nyomult be az ellenség állásába, ahol 10 foglyot ejtett. Pár pillanat múlva saját kezdeményezésére szakasza egy kis részével a támadást tovább folytatta és elfoglalta az ellenség előretolt állását s onnan az oroszokat főállásukba kergette vissza. Később ugyan a túlerővel szemben tehetetlen lévén foglyul esett, de az állás elfoglalása által csapatának az elfoglalt állásban való berendezkedését és az elért eredmény megtartását biztosította.

DEMÉNY ELEMÉR csendőrszázados. I. oszt. ezüst vitézségi érdemét, mint járőrparancsnok kapta. 1915 június 23-án sikerült neki egy 25 emberből álló járőrrel meglepő és bátor fellépéssel egy ellenséges félé századot *Polazzóból* kiűzni, a nélkül, hogy egy embert is veszített volna. Az ellenséges tüzérségnek erre következő erős ágyúzása alatt, amitől az ő csapata különösen szenvedett, rettenetetlen magatartása által jó példát adott legénységének *Bronz katonai érdem*-érmét az oláhok elleni harcokban tanúsított vitéz magatartásáért kapta, — 1920 február 16-án a 26. számú fővezérségi parancsal hivatalosan megdicsérte *Horthy Miklós* fővezér «Dr. Domsa Sándor, Kálló István, Ambrus Mihály, Kóseb József századosokat. *Demény Elemér*, Szekeres János, Závoryl Kálmán, Gömör János és Wlassits Gábor főhadnagyokat a székesfehérvári gyalogezerd állományában, kik mélyen gyökerező nemzeti érzésüknek fényes tanújelét adták azáltal, hogy előbb minden akadályon keresztül Szegedre gyűltek és a magyar nemzeti hadsereg alapját megvetni segítették, utóbb pedig a Dunántúlon felelősségtől vissza nem riadó és fáradságot nem ismerő értékes és eredményes karhatalmi szolgálatokat végeztek. Majd pedig, mint a volt 4. tiszti század tagjai lelkes hévvel és céltudatos következetességgel dolgoztak, hogy a kezdet nehézségei dacára is harcra kész jó szellemű és teljesen felszerelt zászlóaljot szolgáltatassanak a Magyar Nemzeti Hadseregnek. A szolgálat nevében dicső elismerésemet fejezem ki ezen kötelességtudó, hazafias tiszteknek *Horthys. k.*» A magas fővezérségi dicsőret mögött derék hazafiúi tevékenység rejlik. — 1919 április 31-én résztvett a wien kommunista (magyar) követség megszállásában, ahonnan a megszállók által elvett 165 millióból rakták le Szegeden a nemzeti hadsereg alapjait. Ezután visszatért Magyarországra, mivel a nyugatmagyarországi ellenforradalom szála az ő kezében is összefutottak, különösen azért, mert nagy mennyiségű hadianyag, fegyver és gép fölött rendelkezett. Az ellenforradalom sikertelensége után Szegedre ment, innen a Dunántúlra, ahol zászlóaljot szervezett. A jelenlegi 3. h. gy. e. I. századát és géppuskás századát is ő szervezte meg, és ennek 1921-ig ő is volt a parancsnoka.

DOKTAY GYULA t. zászlós a 9. honvédgyalogezerdben. 1918. júniusában Oderzónál a 70. HÖ. 315. hgye. Gyurotsik-zászlóalja kelt át elsőnek a Piavén, ahol szakaszparancsnok volt Doktay zászlós. A zászlóalj tüzérségi tűzben nyomult előre a megerősített olasz állásokig, amelyet a zászlóalj rohammal elfoglalt. Trevnó irányában haladva hatalmas pergőtűzet kaptak, amelynek hatása oly demoralizáló volt, hogy a legénység itt is, ott is gránátölcsérekben akart lemara-

dozni. Doktay elszánt és igen erélyes fellépésével szakasza elé ugrott és annak élén az ellenséges állás felé rohant, szakaszának oly lelkesedésével, hogy a felhangzó «rajta» kiáltás elnyomta az olasz géppuskák kattogását és a lelkes harcos-tömeg láttára, a teljesen ép drótakadályok mögött levő olaszok tüzet-szüntetve megadták magukat. 11 órakor az olaszoknak egy rejtett géppuska-fészkéhez érkezett Doktay. Fasorban vezette szakasza egy részét, s a fasor egyik fája mellől egy olasz kilépve, lelövi Doktay tizedesét. Rohamot vezényelt; de az útra belőtt és megszólalt géppuska oly pusztítást végzett, hogy midőn az út felső végére ért és visszapillantott, látta, hogy egyedül maradt. Két tűz közé jutva, egy pocsolva nyújtott neki menedéket, hová lefeküdén, kilötte még meglévő töltényeit és várta a fejleményeket. 2-3 óra körül a mieink teljesen beszüntették a tüzet és így Doktay belátta, hogy épkézláb bár, de fogságba esett. Mozdulatlanul feküdt hason, halottnak színelve magát, gondolva, hogy az éj leple alatt valahogy csak vissza tud szökni csapatához. Az alkalom előbb megjött, mert két, olasz ruhában öltözött volt hadseregünkbeli szökevény katona jött ki, akik megvizsgálva az elesetteket, valamint hátizsákjaikat, vissza kiáltották a tőlük alig 10-15 lépésnyire lévő társaiknak: halottak! Doktay szíve erősen vert, majd megörjítette a gondolat, hogy észreveszik tettetését és foglyul ejtik, annál is inkább, minthogy tiszt és egyedüli élő a halottak között. Hozzája értek. Egyikük megrúgta Doktayt és nevetve szólt valamit társának. Erre Doktay elszánva mindenre felugrott, és puskája tusával leütötte a rugdosódó «olasz»-t, mire a másik, örült iramban futott vissza társaihoz. A hirtelen keletkezett zürzavarban puskatűz nélkül tudott Doktay visszaszaladni a sövényig, mely aztán megvédte a golyózáportól. Hasoncsúsza, árkon-bokron át igyekezett visszajutni övéihez, hova 8-9 óra tájban visszaérkezett. Övéi csodálkozva fogadták azt, akit halottnak, de legalább is fogolynak gondoltak. A nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

ELEKES FERENC m. kir. honvédszázados. Mint a m. kir. 2. honvédgyalozezred tényleges zászlósa, 1914. aug. 3-tól 1915. március hó 22-ig a Zolkiew, Kulikow, Lemberg és Przemysl alatti harcokban magatartásával különösen kitűnt. Mint az 1. század 2. szakaszának parancsnoka, minden tekintetben kimagasló csapattiszt volt. Veszedelemet nem ismerve, személyes bátorságával szakaszának, századának a legjobb példát adta. Alárendeltjei vakon követték, és engedelmeskedtek neki, mert bíztak benne. 1914. aug. 30 és 31-én Zolkiew, Zoltancenál elővéd-kötelékben saját kezdeményezésére az ellenségnek egy előretolt állását megrohmozta és visszavetette, miáltal

az elővéd felfejlődhetett. — 1914. dec. 9-én a Sybenika magaslatért (przemysli kirohanás) vívott harcot, mint a 2. honvédgyalogezred 2. századának parancsnoka küzdötté végig. Dec. 5-én zászlóaljparancsnokától önkéntes jelentkezése folytán azt a parancsot kapta, hogy 8 önként jelentkező emberrel derítse fel a Sybenika magaslatok és Brilince helység közötti orosz állásokat, tekintettel az ellenség számerejére, tűzérékének és géppuskáinak elhelyezésére. Felhívták figyelmét arra, hogy a dec. 9-10-ére tervezett kirohanást az ő jelentései alapján dolgozzák ki. Elekes december 5-én reggel 3 órától d. u. 16 óráig teljes sikerrel oldotta meg feladatát, amely után jelentéstétel céljából visszatért a Halicka magaslaton lévő előtérállásba. Elekes a dec. 9-én végrehajtott kirohanásban, mint a 2. század parancsnoka, az általa felderített Sybenika-magaslatok lábán lévő orosz támasztópontok megtámadására kapott parancsot és mint zászlóaljnak jobbszárny-százada, a Brilincére támadó II-III. zászlóaljjal kellett az összeköttetést fenntartania. Ezeknek támadása azonban megakadt... Elekes feladatának különös fontossága most abban rejlett, hogy a magaslatokon lévő orosz támasztópontokat minél előbb és minden áron elfoglalja, nehogy ezek oldalozó tüze miatt a II. és III. zászlóalj megsemmisítése lehetővé tétessék. Elekes tüzmegnyitás nélkül, erdő védelme alatt, a legkisebb távolságra közelítette meg az orosz állásokat és 100 lépésre innen, délelőtt 8 órakor rohamra vezette századát, behatolt az ellenséges állásokba, azokat elfoglalta, az ellenséget megadásra, illetve visszavonulásra kényszerítette. Látna pedig a két jobbszárnyzászlóaljnak még mindig veszélyes helyzetét, nem várva további parancsot, kiindult az elfoglalt ellenséges állásból, újból rohamra vezette századát, melynek sikeres végrehajtása után lehetővé tette a II. zászlóalj további támadását, sőt a bekerítés veszélyétől is megmentette azt. A második rohamban, maga Elekes is megsebesült és a przemysli-kórházban fogadta előljáróinak szerencsekívánatait a kitűnően sikerült rohamokért, Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki, de később parancsnoka, Szatmáry Géza tábornok a przemysli várkörlethen végzett, a Halicka erősített pontban tett sikeres szolgálataért a III. oszt. katonai érdemkeresztre hozta javaslatba, mit azonban a vár eleste miatt, nem intéztek el. — Azonban Magyarország főméltóságú kormányzója vitéz Elekes századost a fent leírt érdemei elismerésül dicsérő elismerésben részesítette. — Elekes a forradalom kitörésekor a nagyváradi karhatalmi-zászlóalj parancsnoka volt s nagy része volt abban, hogy a felforgatók túlsúlyra nem jutottak. Izzó hazafiságával, annyira magához láncolta lázadásra mindenkor kész katonáit, hogy csapatában semmiféle zavaró körülmény nem fordult elő és embereivel fenn tudta tartani a rendet és meg

tudta akadályozni a zavargásokat és fosztogatásokat. Majd felsőbb parancsra Nagyváradról Elekre rendeltetett, hol Ament Ferenc t. főhadnaggyal helyreállította a rendet s vasakarata és szervezőképessége elejét vette minden további felfordulásnak. Az oláhok betörésre készen állottak, s ő előre látta a veszélyt, miért is kötelességteljesítésre, engedelmességre és hazaszeretetre intett mindenkit és figyelmeztetett a nehéz napok súlyos következményeire. Ament főhadnaggyal ő volt az eleki ellenforradalom szervezője, de árulók őt is a bolsevisták kezére játszották, honnan csak az utolsó negyedórában tudott három tisztársával elmenekülni. Csergő bolsevista-vezér 50 tengerésszel üldözte, nyomára jutni azonban nem tudván, Elekes öreg szüleit ütlegekkel és halálos fenyegetésekkel akarta kényszeríteni búvóhelyének elárulására. Azután jöttek az oláhok, akik elől futva menekültek a vörösök Békéscsabára, amikor Ament hívására Elekes is előjött és Aradra ment, hol az 1919 május 5-én megalakult ellenforradalmi kormány hadügyminisztériumában vállalt szolgálatot. Evvel a kormánnyal Elekes, mint kísérő tiszt május 9-én Szegedre utazott. Azonban Mezőhegyesen útjukat állták és az egész kormány Elekessel együtt az oláhok foglya lett. Hazaérve minduntalan felszólították az oláh hadseregbe való átlépésre, mit azonban ő kereken visszautasított: «Magyarnak születtem és inkább fát vágok, semhogy az önök hadseregébe lépjek!» Végre a sok üldöztetésben kimerülve azt kérte az oláh parancsnokságtól, hogy engedjék át meg nem szállott területre. Megtagadták tőle, szökött tehát. Mindannyiszor elfogták és hazavitték. Végre 1920 január 29-én Niedermayer t. huszárfőhadnaggyal és Mahler Ádámnéval sikerült Szajolnál elérnie a Tisza vonalát. Itt az oláh őrség orozva rájuk támadt, s hármuk közül csak ő maradt meg hírmondónak, a másik kettőt agyonütve és kirabolva a Tisza füzeseibe dobták. Elekest ekkor már körözték, így örökös bujdosás lett osztályrésze. Makónak tartott hát, ahol azoknak az oláh tiszteknek a karjaiba rohant, akik elfogatói parancsot adtak ki ellene. Megkínzása után négyszeres szuronyos fedezettel, gyalogszerrel vitték Békéscsabára, az oláh haditörvényszék elé, közben 4 napot töltött az orosházi járásbíróság fogházában, amikor az ott állomásozó oláh dandárparancsnok elé vitték. Itt kémként kezelték és akasztófát ígértek neki, bár rábizonyítani semmit sem tudtak. Csabára érve a haditörvényszék hat heti súlyos börtönre és 3000 lei pénzbüntetésre ítélte. Büntetését a fonógyárban kellett volna kitöltenie, de megszökött s átlépve az oláhok vonalát Szegedre ment, hol jelentkezett nemzeti hadseregünknel.

FEJÉR MIKLÓS t. hadnagy a cs. és kir. 60. gyalogezredben. Az egri cs. és kir. 60. gyalogezred különálló zászlóalja 1918. év elején önálló ezreddé alakult. Az ezred 1918 június 27-én az olasz

harctéren, Hétközség fennsíkján, Gallio községtől balra a Francella Schluchthban táborozott, mint tartalék. Június 28-án az olaszok heves és többszöri támadással a Francella Schlucht feletti Monte Dei Val Bella magaslaton levő 131. gyalogezred állásait áttörték és Fejér Miklós zászlóalja kapta a parancsot az ellentámadásra, *Fejér*, mint zászlós- és rohamszakaszparancsnok vett részt az ellentámadásban, amely nemcsak hogy sikerült, hanem a támadást folytatva, az olaszok első állását is elfoglalta. Erre két nap, két éjjel szüntelenül támadtak az olaszok, rémítő túlerővel. Ágyúk, aknavetők, gépfegyverek százai ontották előlről a gyilkos tüzet a rohamszakaszra. fölöttük pedig 12 páncélos harci repülő, kísérve 8 könnyebb megfigyelő repülővel bombázott és gépfegyverezett. E repülők által irányított tüzérségi pontos telitalálatok halálra sebeztek Fejér zászlós rohamszakaszának nagy részét, a többiek pedig lassankint a löszerből is kifogytak, de azért kézigránát-harccal becsülettel állották a rettentő tüzet mindaddig, míg tőlük jobbra az olaszok át nem törték a frontot és a rohamszakasz vonalát fel nem göngyölítették. *Fejér* már mint lefegyverzett fogoly haladt át az olasz állásokon, néhány olasz őrszemtől kísérve. Közben azonban megindult a saját csapat ellentámadása és az erős tüzérségi tűz elől elhúzódtak a fogolykísérő olasz örök. *Fejér Miklós* ezt az alkalmat felhasználta arra, hogy viasszaszökjék övéihez és beosztását újból elfoglalja.

NEMES FLUCK GUSZTÁV t. főhadnagy. Mint a cs. és kir. boszniai 3. gyalogezred zászlósa, az ezred 1. zászlóaljánál szolgált zászlóaljsegédtiszt minőségben. Ezrede 1915 február havában. Przemyśl várának felszabadítására irányuló, s az orosz-front ellen történő támadások idején, parancsot kapott a Brds-magaslat, Cisna, Baligrod vidékén egy ellentámadásra. A támadás a hajnali órákban indult meg, aminek végrehajtását Fluck a balszárnyról figyelte. Eközben észrevette, hogy a zászlóalj jobbszárnya — szélsőzászlóalj lévén — erősen előrehaladt és a szomszédos 44. gyalogezreddel az összeköttetést elvesztette. Ezt jelentve parancsnokának, vállalkozott arra, hogy a zászlóalj jobbszárnyán, erős ágyú- és gyalogsági tűzben az összeköttetést helyreállítja. Ez annál sürgősebb volt, mert az oroszok a helyzetet felismerve, máris átkaroló előnyomulást kezdtek. Fluck a jobbszárnyhoz érve felkereste a szakaszparancsnokot és felhívta, hogy az előnyomulást azonnal szüntesse be és az összeköttetést a szomszéd ezreddel járőr útján azonnal vegye föl s a helyzetről értesítse a szomszédparancsnokot is, mert a saját tartalék már be volt vetve oda, ahol a jobbszárny túlságos előrehaladása következtében rés támadt. Bár a támadást az ellenség kivédte, egy

esetleges ellentámadás esetén a felgöngyölítés veszélye megszűnt, ami Fluck érdeme volt.

FODOR ISTVÁN m. kir. honvédszázados. Az 1915. évi diadalmas offenzívánk második felében a Zlota-lipai sikeres harcok után aug. 28-án támadásunkkal a Strypa-folyó vonaláig jutott előre az osztrák-magyar hadsereg. Fodor hadosztálya, a m. kir. 38. honv. hadosztály már a 2. napja, hogy kemény elkeseredett harcot vívott a Strypa-folyó északi partján, már előre elkészített, megerősített állásba magát befészkelő oroszokkal. A hadosztály és a 75. dandár súlyos veszteséget szenvedett az ide-oda hullámozó harcokban. Aug. 29-én virradatkor a volt m. kir. nagyszebeni 23. hv. gy. e. 7. 8. századát a 75. dandár megerősítésére Urlowótól délre rendelték a 24. hv. e. egyik zászlóalja mögé. A támadási irány Urlowótól nyugatra volt. A reggeli köd leple alatt minden veszteség nélkül sikerült a félzászlóaljnak, melynek parancsnoka *Rosenfeld Adolf* t. főhadnagy volt, az első vonal mögötti szakadékba előrejutni. Az ellenséges nehéz és könnyű tűzéréség, gyalogság, géppuskások állandóan dolgoztak. Előrejutni a rendkívüli nehéz, nyílt terep miatt nehéz volt. Fodor, mint zászlós a 8. század parancsnoka volt. A félzászlóalj parancsnokától d. u. 2 órakor a következő parancsot kapta: «D. u. 4 órakor a 24. hv. gy. e. előttünk lévő zászlóalja a németekhez csatlakozva, megtámadja az orosz állásokat. A 7. század azonnal előrevonul az első vonal megerősítésére. Fodor századával, mint legvégső tartalék nyomuljon előre annyira, hogy a saját első vonalát jól lássa s csak az esetleges orosz ellentámadáskor szabad a harcba beavatkoznia». A parancs értelmében *Fodor* előrenyomult az első vonaltól kb. 100 lépésnyire, hol beásta a századot. A tűzéréségi tűz mindkét részről hevesen megindult. Az ellenséges tűzéréség idegesen kapkodva lő ide-oda, a mieink azonban annál biztosabban veszik romboló tűz alá az orosz állásokat, különösen a németek előtt. Gyalogságunk egyenként, lassan gyülekezik a Strypa partján. A terep a mieinkre roppant kedvezőtlen, nyílt. Minden mozgás feltűnik s az orosz géppuskák azonnal ontják halált hozó magjaikat. De a jó honvédnek nincs akadály, kitartóan küzdi magát előre a cél felé. A német gárda-hadosztályának 4 óra 30 perckor sikerül Urlowótól keletre az orosz állásokba betörni és azt egy darabon felsodorni. Az oroszok Fodorék előtt még szívósan védekeznek, sőt az állásaik előtt lévő erdőtől ellentámadásra gyülekeznek. Fodor a németek sikerén és példáján felbuzdulva, szinte önkívületi állapotban, parancsa ellenére odakiáltott századának. «Fiúk előre, utánam, roham, rajta!» Az első vonalon átrohánva, a honvédeket magával rántja és elsőnek

hatol be az orosz állásba, ahol egy saját géppuskát és egy csomó foglyot ejtett. A század látva, hogy vesztesége a gyors előnyomulás miatt alig volt, a sikeren felbuzdulva egészen az ellenséges tűzértség állásáig nyomult előre, de azt a sötétség és a nagy erdő miatt elfoglalni nem tudta. Ez előrerohanással sikerült az ellentámadáshoz készülő oroszokat Fodornak szétugrasztani s a magukat még keményen tartó oroszokat állásuk feladására kényszeríteni azáltal, hogy egészen oldalukba jutva, azok az elfogatás veszélyének és oldal-támadásnak lettek kitéve. A harc eredménye pedig az volt, hogy az oroszok kénytelenek voltak a Sereth vonalára visszavonulni.

FORGÁCS ANDRÁS m. kir. 12. honvédgyalogezredbeli főhadnagy. 1915 május hó 22-én, a volt m. kir. 12. hv. gy. e. kötelékében, mint szakaszparancsnok Korzenikánál azt a feladatot kapta, hogy szakaszával az ellenség előretolt állását foglalja el. A túlerőben levő ellenség által védett előretolt állás elfoglalása sikerült. Vitézségeért a 2. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — 1915 július hó 22-én a volt m. kir. 12. hv. gy. e. 1 zászlóalja azt a parancsot kapta, hogy a szemben levő ellenséges vonalat el kell foglalnia. Forgács századparancsnoka megsebesülvén, ő vette át a parancsnokságot. Századát az ellenséges vonalig vezette, ahol a zászlóalj-parancsnok meghagyására beásta magát addig, amíg a szomszéd századok vele egy vonalba nem értek. Közben észrevette, hogy az ellenség állásából egyenként kezd kiugrani és saját vonala előtt helyezkedik el. Ellentámadásra készültek. Forgács tudta, hogy ha az orosz ellentámadása sikerül, vége a századjának, mert a vonal jobbra-balra még hátul volt és az ellenség tüze miatt alig tudtak előrehaladni. Rohamra ment tehát és az ellenség állását el is foglalta. A roham alkalmával csapataink fellelkesülve elérték az ellenséges állásokat és az ott levő oroszokat elfogták. Forgács százada egymaga több száz foglyot ejtett s 2 gépfegyvert zsákmányolt. Forgács vitézségeért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1916 május 20-án az olasz harctéren Polivozonál Forgács azt a parancsot kapta, hogy a szakaszából alakított járőrrel az állásainktól 30—40 lépésre levő kiépítés alatt álló előretolt ellenséges állást derítse föl és szállja meg, tartsa addig, míg zászlóaljunk birtokba nem veszi. Forgács a vett parancs folytán az ellenséges állást birtokba vette és egy ellenséges támadást visszavert. Parancsra azonban eredeti állásába kellett visszavonulnia. Ezt az állást azonban az ellenség annyira szétlőtte, hogy századával az összeköttetés teljesen megszakadt. Az éj leple alatt — az ellenség ágyútüze ellenére — állását kiépítette és reggelre az összeköttetést helyreállította. Vitézségeért a Signum Laudis kapta. — 1916 július hó 16-án zászlóalja, a 2. zlj., parancsot

kapott arra, hogy a vele összeköttetésben levő 3. népf. hv. gy. egyik zászlóaljával annak parancsnokának csoportparancsnoksága alatt támadják meg az ellenséget és állásait vegyék birtokba. A támadás alatt a csoportparancsnok megsebesült és Forgács vette át a csoport vezetését. A támadás nem sikerült és Forgács felsőbb parancsra a csoportot az eredeti állásába vezette vissza. Az ellenség a visszavonulást észrevéve, ellentámadásba ment át és erősen veszélyeztette a csoportnak azt a részét, mely eredeti állásába még vissza nem vonulhatott. Forgács ezt látva, a csoport azon részével, mely a visszavonulást végre tudta hajtani és állásában már rendezkedni is tudott — újból megtámadta az ellenséget s azokat állásaikba viaszorította. Ez által megmentette a csapat többi részét az esetleges oldal-hátbatámadástól. Majd a megismételt újabb ellenséges támadásra, mely vonalunkba a szomszéd szakaszoknál betört, mely által a Forgács-csoport teljes oldaltámadásnak lett kitéve, kénytelen volt csoportját Terreskoviecbe visszavonni, hol dandáránál cselekedete helyesnek ítéltetett. Ezen teljesítményéért, amelyet a Bludow-Terreskoviec melletti ütközetekben hajtott végre, a 3. oszt. katonai érdemkeresztet kapta. — 1916 szept. 1-én és az ezt követő napokban a II/12. népf. gy. e. kötelékében, mint századparancsnok résztvett a Gyilkos-tó, Alfalu és Görgény-hídnál levő ütközetekben. A Gyilkos-tónál a túlerőben levő románokat visszaverte. Parancsa ekkor az volt, hogy a Gyilkos-tó melletti országutat az ellenség bármily erős támadása mellett addig védje és tartsa, míg a Szent Domonkostól visszavonuló saját zászlóalj többi százada a részére kijelölt új védelmi vonalat elfoglalhatja s amíg erről értesítést, illetve a bevonulásra parancsot nem kap. Forgács a parancsnak eleget tett és a sokszoros túlsúlyban levő ellenséges támadást visszaverte. Alfalunál és a görgényi hídnál ugyanezt a visszavonuló zászlóaljat eredményesen fedezte. Közben egy ellenséges tiszt járőrt is elfogott. Ez utóvédharcokban százada 40—50%-os veszteséget szenvedett. E vitézi tettéért másodszor kapta meg a legfelsőbb elismerést.

GAALI ERNŐ ezredes. 1915 október végén a Strypa vonalán álló csapatainkat állásaikból az oroszok Bohatkovce-Sienokowice, Rakowiecen át kiszorították és körülbelül Bukowiec 352 triaméter mélységig nyomultak előre keletről nyugatra. A 38. hadosztály ezidőben Kozawán a Bothmer gyalogs. tábornok parancsnoksága alá tartozott és a Deutsche Südarmee tartaléka volt. Ez áttörés és előnyomulás visszavetésére és az eredeti állások visszafoglalására a 38. hadosztály a kora reggeli órákban Kozawáról, riadó után gyalogmenetben indult a harc és áttörés színhelyére és még aznap este harcba is lépett. Ezen esti és éjszakai harcok, súlyos éjjeli közelharcok, szakadatlan

támadások és rohamok voltak, melyeket részletekben hajtottak végre az egyes századok és zászlóaljok. Ebből kifolyóan mindkét részről rendkívül veszteségteljesek voltak úgy foglyokban, mint sebesültekben és halottakban, végeredményben azonban az oroszok támadásának megállítására sikerült. Habár újabb és újabb orosz erők özönlöttek át éjjelenként a Strypát, csapataink szívós ellenállása további előnyomulásukat ugyan lehetetlenné tette, de még mindig a leégett Sienkowce falutól nyugatra levő össze-visszaásott árkokban befészkelve tartották magukat. — A kolozsvári 21. ezred 8. százada, nov. 1-én a délutáni és éjjeli harcokban rendkívüli súlyos veszteségeket szenvedett és állományának mintegy 60—70 0/0-át veszítette el. Nov. 2-án nyugalom volt, csupán egyik-másik kötelékben vívtak részletharcokat. A 8. század a Strypa mentén fekvő legelső árkok egyikéből, hol eddig az ellenséggel szoros összeköttetésben állott, tekintettel nagy veszteségeire, még más századokkal a délutáni órákban dandártartalékként, egy hátrább fekvő árokba rendeltetett. Nov. 2 és 3-án a helyzet általában véve változatlan, több csapattest által ismételtlen megkísérelt támadások eredményt nem hoztak, sőt a porosz «Garde Füsener» ezred hajnalban végrehajtott támadása is már lendületében megakadt: az oroszok szívósan tartották magukat a Strypán innen lévő árkokban. Így a Strypán kivívott betörés helyét hídfőszerűen tartva: kifogyhatatlan embertartalékaikból éjjelenként erősítést kapva, a támadást mélységbe bármikor folytathatták volna (amint ez tényleg szándékukban is volt, legalább is így vallottak az orosz foglyok). Hogy milyen nagy jelentőséget tulajdonítottak az oroszok ennek a támadásnak, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy maga az orosz cár jött le a támadás előtt lövéseit buzdítani. Ez a veszedelmes helyzet indította a 75. dandár parancsnokságát arra, hogy 4-én a dandártartalékban levő századoknak, így a 8. századnak is azt a parancsot adja, hogy a nagy futóárkon keresztül a még a Strypán innen levő oroszokat megtámadva, első állásainkat okvetlen vissza kell foglalniuk. Gaáli Ernő százados a parancsot véve, tartalékhelyéről századával elindulva a nagy futóárkon át, az első állás felé igyekezett, hogy ama nagy feladatot megoldja, mely már oly sok csapatrésznek nem sikerült. Az első árokba érve, a már említett «Garde Füselier ezred» részeit találta az oroszokkal ugyanegy árokban. A *harántgát* egyik oldalának tetején a poroszok, a másik oldalán 4—5 lépésre az oroszok voltak. A 8. század parancsnoka Gaáli Ernő, a porosz századparancsnokkal, Róbert hadnaggyal, a dandárparancsnokságtól vett parancsot közölte és arra bírta, hogy a parancs végrehajtása közben a sikerhez mérten, olyképpen támogassa, hogy a honvédszázad előnyomulása után századával kövesse. Róbert hadnagy ebbe készséggel beleegyezett. Evvel

megkezdődött a keleti fronton még ismeretlen árokharc és az árok felgöngyölítése. A nagyrészt oláh legénységet az éppen ezen a napon kiadott, teljesen új «Rohr Handgranate» használatára megtanítani lehetetlen volt. Így a tiszteknek, hadapródoknak, értelmesebb altiszteknek ott a helyszínen kellett azt megtanulniok és használniok, mert sem az oláh, de még a porosz legénység sem vette kezébe az eddig sohasem látott kézigránátot. Más eszközzel pedig árokharcot vívni lehetetlen volt. Az említett tisztek, hadapródok, a századparancsnok kezdeményezésére és személyes példájára — lépésről-lépésre haladva megkezdtek az árok megtisztítását. *Harántgáttól-harántgátig* történt az előnyomulás mindig először kézigránáttal az ellenséget megpuhítva. A védők, a rendesen ezt követő kis támadások és előnyomulások után vagy megadták magukat, vagy elfutottak. Így mindig 5—6 foglyot ejtve történt az előhaladás az oroszok nagy határoló harántállásáig, ahol szívós ellenállást fejtettek ki. Míg a század ide eljutott, egész napi küzdelembe telt és este 6 óra lett. A század és a németek mindenütt nyomon követték a 8. század kiváló századparancsnokát, 1—2 tisztjét és *aki tulajdonképpen az egész árokharcot személyesen vívta meg.* (Ilyenre is csak fajmagyar tiszt képes!) Az orosz harántállásból az előnyomulókat heves puskatűz fogadta. Ebből nagyobb megszálló erőre lehetett következtetni. Az árokból kijönni nem lehetett, hiszen az alig 15—20 lépésre levő oroszok mindent láttak. A jórészt magasán levő oroszok tüzeléséből, a megszállók elhelyezkedésével nem lehetett tisztába jönni. A járőrök a mindenfelé elágazó árkokból nem tudtak híreket szerezni az ellenség holléte felől. Gaáli Ernő egy magányosan álló, még ép ház ablakából a helyzetet áttekintve az árok megtámadására adott parancsot. Ekkor már Gaáli Ernő és a tisztek példáján fellelkesült még az oláh legénység is! Hiszen a század vesztesége egész nap csak 2 sebesült volt, míg az orosz sebesültekben és halottakban, foglyokban írtózatosságot szenvedett. Mindenki égett a harci vágytól, lázban volt az elért sikerek felett. Mindenki a rohamot várta. Kordy Dezső zászlós a legnagyobb vakmerőséggel az ellenséggel szemben alig néhány lépésre egy harántgát tetejére mászott fel, honnan minden fedezés nélkül, állva tüzelt a fejüket vesztett oroszokra, míg mellette, az árokban, egy német állt fel, ki a puskát töltögetve adogatta azt fel neki. A teljesen megrendült oroszok megrémültek, mivel a helyzet teljesen megérett a rohamra. Ezt nemsokára el is rendelték, ami veszteségnélküli teljes sikert eredményezett. A minden visszavonulási lehetőségtől elzárt oroszok részére nem maradt más hátra a megadásnál. Kötelességüket megtették! A roham megindulásakor feltartott kézzel tolongtak embereink elé, csókolgatva kezüket és köpenyük sarkát, csakhogy ne bántásák

őket. Két tiszt és 150 ember került fogságba. Gaáli Ernő most már a roham folytatását az első órákban mindaddig folytatni rendelte, amíg csak a század a saját csapatokkal össze nem találkozik. Ez már könnyen ment. A sikertől mámoros legénység mindenre képes volt már, a szakasz követte vezetőjét. Így körülbelül 6—800 métert az első árokban futva rohamoztak mindaddig, míg a saját csapatokkal való találkozás meg nem történt. Evvel pedig az egész állás csapataink birtokába jutott. Midőn a század parancsnoka ezen, felsőbb helyen alig remélt eredményt jelentette, t. i. hogy az egész első vonalat birtokba vette, alig akartak hitelt adni a jelentésnek, mely a négy napos súlyos ütközet teljes és sikeres befejezését jelentette és hatása az egész frontrészre kiterjedt. Gaáli Ernőnek oroszlánrésze volt az ütközet megnyerésében és hősiessége úgy az ezred tisztikarát, mint legénységét bámulatba ejtette.

GAJZÁGÓ GYULA a volt cs. és kir. 62. gyalogezred t. főhadnagya. A IV. zászlóalj segédtisztje volt. 1915. szept. 14-től a 62. gy. e. visszavonulóban volt. 29-én másodszor foglal az ezred állást Polcánál, az orosz harctéren. Az oroszok 3 napon át négyszeres erővel támadták az állásokat és be is törtek vonalaikba. Ekkor Gajzágó, mint segédtiszt, parancsot kapott Herbst századostól, hogy azonnal nézze meg, hogy mi történik a rajvonalban, mert erős gyalogsági és gépfegyvertűz kezdődött. Gajzágó a parancs vétele után kiment a rajvonalba és azt látta, hogy az oroszok már csak vagy pár lépésnyire vannak rajvonalunktól. Erre Herbst zászlóaljparancsnok utasította Gajzágót, hogy azonnal értesítse a hátul levő 82/I. zlj. parancsnokát — mint tartalékot — és kérjen beavatkozást. Innen visszatérve a zászlóaljtorzzsal az első rajvonalba ment; hol néhány helyen az oroszok már túl voltak vonalainkon. A segítségre érkező 82/I. zászlóalj segítségével Gajzágó maroknyi csapata az oroszok támadását visszaverte. Az oroszok igen súlyos veszteség hátrahagyásával, pánikszerűen menekültek, veszteségük azonban csekély volt. Gajzágót vitézségeért az I. oszt. ezüst vitézségi éremre terjesztették föl. — A III. zlj. az ezredparancsnokságtól 1917. aug. 18-án délelőtt 10—11 óra között azt a parancsot kapta, hogy azonnal foglalja el a medeazzai állásokat. Az előnyomulást a 3. század 1. szakasza kezdi meg, — melynek Gajzágó a parancsnoka — ágyútűz és repülők bombái között. Gajzágó a legrovidebb gyalogúton, a legnagyobb gyorsasággal vezette a század élet, így az minden veszteség nélkül foglalta el a medeazzai állás 3 vonalát. Éjjel 1—2 óra között a század arra kap parancsot, hogy az 1. szakasszal a flandári-úttól jobbra levő szakaszt kell felváltania. Gajzágó 20—25 emberét kioktatva, a parancsot végrehajtot-

ta. A felváltott szakasz visszavonulása közben keletkezett zajra az olasz tűzéréség srappell-tűzet adott, amelynek a csapat parancsnoka, Vois Gerő hadnagy is áldozatul esett. Gajzágó szakaszával egy dolinában helyezkedett el, melynek megtörténte után óriási pergőtűzet adott rájuk az olasz, ami valósággal demoralizálta a legénységet. Egyik katona kavernára bukkant és ide menekült aztán az egész szakasz. Gajzágó a kavernából figyelőöröket küldött ki, akik közül 3 azonnal hősi halált halt. A legénységen újból erőt vett a nyugtalanság, mit a parancsnok konzerv és dohány kiosztásával ellensúlyozott, közben a figyelő öröket a kaverna szájához vonta vissza. Ekkor az ellenséges tűzéréség zárótűzet adott rájuk, mely pillanatban Gajzágó elrendelte a kavernából való kirohanást, amit az első ember meg is tett, de már a második azt kiáltotta : «Itt vannak az olaszok !» A szakasz emberei kétségbeestek és még beljebb húzódtak a kavernába, ahova pedig már be is lőttek az olaszok. Gajzágó, hogy az emberek életét megmentse, elrendelte a megadást. A kavernát egyenkint hagyták el, és midőn az olaszok az útirányt megmutatták, elengedték őket. Gajzágó a legénység élére szaladva, először féljobbra vette az irányt, mire az olaszok tüzelni kezdtek rájuk. Majd egészen jobbra tartott a kis csapat és elérte az 51. ezred gépfegyverszázadát. Gajzágó erre felkereste az 51/4. zászlóalj parancsnokát, jelentkezett nála és kérte, hogy jelentse ezredének szakasza megmenekülését. Közben az olaszok támadtak és a gépfegyverszázad parancsnoka megsebesült. Gajzágó átvette a parancsnokságot s ekkor látta, hogy egy századunk ellentámadásra jön. Gajzágó a gépfegyvereket úgy irányította, hogy oldalt segítse az ellentámadást. A támadás sikerült és sok olasz fogságba esett, Gajzágó 3 gépfegyvert hagyott a régi helyen, kettőt pedig az ellentámadó századhoz vitt és a támadást első rajvonalainkig azokkal támogatta. Majd szuronyroham következett. Az olaszok újabb ellentámadása azonban igen nagy kárt okozott ellentámadó századunkban, mire Gajzágó parancsot adott embereinek az előbbi helyre való visszavonulásra. Gajzágó hősiei magatartása elismeréséül a 3. oszt. katonai érdemkeresztet kapta.

GALÁNTHAY ISTVÁN ezredes, 1918-ban, mint százados, a cs. és kir. 69. gyalogezred gépfegyverszázadának volt a parancsnoka. Az 1918 júniushavi offenzíva keretében az ezred feladata az volt, hogy a Montellót elfoglalja. A feladat előkészítése úgy a tisztek, mint a legénység teljes tevékenységét vette igénybe s a tisztekre még az a feladat is hárult, hogy a hiányos élelmezés következtében erősen elcsigázott legénység hanyatló szellemét példaadásukkal ellensúlyozzák. Galánthay százados páratlan, lelkiismeretes kötelességtudásával, önmegtagadó, fáradhatatlan és higgadt magatartásával oly pél-

dát adott alárendeltjeinek, amely a következő napok fényes sikereinek lett a talpköve. — A június 15-én megkezdődő támadás alkalmával az ő parancsnoksága alá rendelték úgy a saját ezred, mint a 32. ezred összes gépfegyverszázadait, melyekkel a Piavén átkelő zászlóaljok áthajózását volt hivatva elősegíteni. Az áthajózás után az ezred, és így a Galánthay gépfegyverosztaga is követték zászlóaljaikat s már a túlsó magaslaton folyó harcok eredményeit, ú. m. az olasz védelmivonalok áttörését, a rengeteg foglyot, sok ágyút, gépfegyver és egyéb hadizsákmányt a gépfegyverszázad rendkívül sikeres és eredményes támogatásának lehet köszönni. Ez az így leírásban is fényes és nehéz haditény azonban csak a könnyebik része volt a feladatnak. Más frontszakaszokon lejátszódó események, a Montellón magán a további előnyomulást meggátolták. A már visszavonuló olasz tűzérség felocsúdott és tömeges repülőrajával nemcsak a magaslatot, hanem a Piavén épült hidakat, valamint a túlsó partot oly hatalmas tűz alá vette, hogy ettől kezdve mindennemű pótlás megakadt. A Montellón átkelt zászlóaljok nemcsak élelemben, hanem lőszerben is oly hiányt szenvedtek, hogy helyzetük teljesen reménytelennek volt mondható. Az olasz gyalogság ellentámadásait megkezdte. Az ezred, úgy 2. mint 3. zászlóaljának parancsnokai megsebesültek s az idősebb aktív tisztek közül ezen két zászlóaljnál Galánthay százados egyedül maradt. Rája hárult az a nehéz feladat, hogy ezen pokoli helyzetben lőszer, élelempótlás nélkül, állandó tűzérségi és repülő bombák tüzeiben a deprímált legénységbe lelket öntsön és az ellentámadások ellenére az elfoglalt teret továbbra is megtartsa. 8 napon keresztül állták meg ily helyzetben az ezred osztagai a helyüket, míg felsőbb parancsra a visszavonulást meg nem kellett kezdeni. Galánthay százados katonai érdemeinek oly fényes tanúságát adta ekkor, melyeknek bővebb fejtegetését az előbb vázoltak teljesen feleslegessé teszik. Nehéz és eredményes magatartásáért a 3. oszt. Vaskoronarendet kapta.

GÁVAY GYÖRGY t. hadnagy. 1917 jún. 5-én, mint a 20. hv. gy. e. 8. századának szakaszparancsnoka, a századparancsnoktól a következő parancsot kapta. «Megfigyelő tiszt jelentése alapján a zászlóalj arcvonala előtt a 300. magassági ponttal szemben megállapították, hogy az olaszok állásunk és a táboriőrs-vonalunk között lévő dolinában gyülekeznek és állítólag géppuskával felszerelt támpontokat építenek. Felderítendő és fogoly ejtendő!» Délután 6 órakor, miután tűzérségünk egyes tűz alatt tartotta a kérdéses dolinát, Gávay 16 honvédjével felderítésre indult. Megközelítve azt, megállapította, hogy abban serény munka, fúrás, kalapálás folyik. Rakéta-lövessel zárótűzet kért a főállásra, majd embereit kellően beosztva,

háromszoros kézigránát ösztűz bedobása után félköralakban alap-lepetésszerűen megrohanta a dolinát. Az abban levő egy szakasz olaszból 18-at elfogott, a többi részint elmenekült, részint eleseti Gávay az olasz tűzérség zárótüzében veszteség nélkül vonult vistá- és 9 órakor már a saját állásban volt. Azonban az állás tellé- felderítése nem sikerült, így 11 óra 30 perckor 6 honvédet magáht, véve, megismételte a dolina felderítését. Ellenséget nem talált összeszedett 32 fegyvert és felszerelést, majd felrobbantotta a dolik oldalában betonból készülő aknavető állást. Gávayt parancsnoksága az arany vitézségi éremre terjesztete föl, de csak az I. oszt. ezü- vitézségi érmet kapta. 1917. május hó utolsó napjaiban Gávay parancsot kapott a 10. isonzói csatában elvesztett táboriőrsvonal felállítására a 23. védőszakasz előtt. Miután eddig az ellenséges táboriőrsvonal sem volt még teljesen felderítve, Gávay igyekezett a volt régi táboriőr helyeket megközelíteni, azonban az erős ellen- séges gyalogsági tűz miatt, kellő tűzérségi előkészítés nélkül a cél elérése nem sikerült. Igyekezete tehát most már odairányult, hogy lehetőleg az ellenség «orrában» tudja a táboriőröket felállítani. A szándék valóra vált, mert hajnalban, a szomszéd olasz tábori-őr- söt félig hátulról oldaltűz alá vette és arra kényszerítette, hogy he- lyét feladja. Ezt aztán Gávay foglalta el, s azt saját tábori-örsként tartotta tovább, minek következtében csekély veszteséggel a régi tábori-örsi vonalat tartotta meg. Vitézsége elismerésül Gávay az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

GÉCZY SÁNDOR alezredes. 1915 június 7-én ezrede, a 29. h. gy. e. Zablotowce és Bereznica-Krolevszka községektől erős helység- harc után Rudára szorítottatott vissza. De 8-án délután az elvesztett községek visszavétettek. A helység-harc alatt a 29. ezred II. zljának 5. századát és géppuskás osztagát elvesztette. A csoport, amely a 29. ezred II. és III. zászlóaljából, a 19. ezred I. 1/2 zászlóaljából, egy vadászzászlóaljból, 2 német századból, egy ütegből állott, június 9-én a Zurawnó táján történő nagyobb német testek átkelésének biztosítására volt rendelve. A terepen a kifejlett rozsvetések folytán a kilátás erősen korlátozott volt, összefüggő fedezékek kiépítése az idő rövidsége és a nagy csata-térközök miatt lehetetlen volt. Lőszermel a legénység megfelelően el volt látva, úgyszintén a lőszervivő málhás állatok is. Ezen helyzetben — a kora délelőtti órákban, a csoport jobb szárnya ellen az oroszok elég erős támadást indítottak, tűzérségi tüzrel támogatva, melyet déltájban már csak a csoporttartalékként szereplő vadászzászlóalj ellentámadása tartóztatott föl. A 29. ezred II. zászlóaljának parancsnoka Géczy Sándor volt. Ez a zászlóalj, az

dát azt veszteség következtében 3 századból állott, századonként átnek 150 puskával. A kiutalt terepszakasz kb. 3 és fél km. szélességű má, a csatársor térköze pedig 10—12 lépés. A csoport jobbra a rnya elleni támadás, a saját jobbszárnyon lévő század előtt csak zástájban lett érezhető. Tekintettel az igen ritka rajvonalra, valamint a ez browa-erdőből előnyomuló, mindinkább erősbödő ellenséges rajvos lakra Géczy kénytelen volt a $1\frac{1}{2}$ 8. századból álló zászlóalj-tartalék 1 véakasját a 6. század rendelkezésére adni. A zászlóaljnál az említett éemények alatt az előterep felderítése állandóan folyt. A szomszéd e szlőaljakkal az összeköttetést telefonon tartotta fönn. A változatlan helyzetről az ezredparancsnokság állandóan tudomással bírt. Géczy d. u. 3 óra tájban kapta a 3. zászlóalj parancsnokától az első telefonértesítést, hogy az oroszok ott támadást kezdenek, de nincs mitől tartani. Abból az irányból gyenge puskatűz is hallatszott, de csak rövid ideig. A századok részéről kiküldött járőrök erre vonatkozó jelentést nem hoztak. A jobbszárnyon azonban a harc igen erősen megélénkült. Délután 3 óra 30 perc tájban a zászlóalj balszárnyán, anélkül, hogy bármely harci zaj hallatszott volna, Géczy hirtelen előnyomuló orosz rajvonalakat látott. A falu szélén, egy ház padlásán elhelyezett figyelője pedig ugyanakkor jelentette, hogy egy, a falu bejáratához rendelt járőr kb. a 255. magassági pont irányában orosz lovasokat jelent. Géczy erre, a meglévő egy tartalékszakasznak azonnal parancsot adott, hogy vegyen arcvonalat és kezdje meg a tüzet. Ugyancsak ez volt a rendelkezése az elől lévő $1\frac{1}{2}$ 8. század részére is. Majd jelentést tett az ezredparancsnokságnak, javasolva a déli irányban való azonnali visszavonulást. Ugyanakkor rendelkezést kapott, hogy visszavonulási parancs nélkül a tőlük délre lévő 265-ös magaslatot igyekezzék elérni. A 3. zászlóaljjal és a saját 7. századdal már nem tudott Géczy összeköttetést kapni. Semmi jelentés, értesítés nem jött. A falu nyugati bejáratához akkor erős járőrt küldött, esetleges lovasjárőrök ellen. Az ütközetvonnatnak pedig parancsot adott, hogy azonnal menjen vissza, délre, az országúton, a 265. ponton túl lévő tanyáig. Ekkorra a tűzharc az oroszokkal már meglehetősen erővel felvétellett, de rossz kilövés következtében rajvonalak helyet kis, szaggatott csapatok harcolnak. A jobbszárnyat támadó orosz csoport tűzérsege ezidőben erősen kezdi lőni a 8. századot. Maga Géczy a zászlóalj törzsével a falu szélén lévő háznál tartózkodott, hol a padláson figyelte az eseményeket. Itt gyűltek össze lassanként a tűzvonalból összeverődő emberek. A fenti rendelkezésnek semmi más célja nem volt, mint legalább pillanatnyilag megállítani az előnyomuló vonalakat. Hogy a tűzharc felvétellett, ezek az intézkedések elértnek látszottak. Visszavonulásra azonban parancs nem jött. Saját

osztagokkal is megszakadt az összeköttetés. Géczy azon jelentés alapján, hogy a balszárnyon orosz lovasjárőrt észleltek, következtette, hogy az orosz oldalozó rajvonal jobbszárnya nem igen lehet túl eredeti állásunk helyén. Géczy elhatározta, hogy a jobbszárnycsoportot tüzzel támadja meg. Célja volt az orosz előnyomulást még annyira megakadályozni, hogy a tőle jobbra lévő saját gyalogság, tüzérség, vonat, parancsnokságok stb. — időt nyerjenek — amennyire még a helyzet megengedte, visszavonulni és a tervezett új állásban az erősítések beérkezéig az oroszokat feltartóztatni — nehogy a németek átkelése megzavartassék. Géczy rendelkezésére állott a zászlóaljtörzsnél különféle zászlóaljakból összeszedett kb. 35—40 ember. Miután a terep legkiemelkedőbb pontja a 265 volt, a falun ritka rajvonalban futva áthaladva e pont felé húzódott. E mozdulat közben később egyes lövéseket kapott a rajvonal a falu nyugati sarkából. A tüzelés mindinkább erősödött, a magas vetés azonban meglehetősen takart s így veszteség nem volt. Az országút felé a 265. ponttól kb. 1000 lépésnyire, a falu szélén mozgásokat vett észre Géczy. A rajvonalat megállította, arcvonalat vettetett és megkezdte a tüzelést. A kilövés azonban rossz volt és így lassanként kénytelen volt az embereket még tovább a háromszögtani pont felé vezetni. Az országútra érve azonban már csak 20—25 ember volt a közelben. Balról 1000—1200 lépésnyire, lovas járőrt jeleztek emberei, néhány pillanat múlva pedig előlről tűnt fel kb. 5—600 lépésnyire egy erős lovasjárőr. Géczy rövid, éles tüzelést rendelt, mindazonáltal a kozákok rohamát visszatartani már nem tudta, de látta, hogy emberei a szuronyt is használják. Végre is a kozákok lekaszábolták Géczy embereit, maga pedig súlyos fejsébbel orosz fogságba esett. Eszméletét visszanyerve 30—35 kozákot olvasott meg maga körül, továbbá 20 súlyosan sebesült emberét és néhány halottat. Délután 5 óra tájban Zablotowcére vezették az elfogott magyarokat. Útközben a kozákok gúnyosan mutogattak az országúttól keletre, az erdőszélén visszavonuló osztagainkra. A faluhoz érve ugyanakkor egy orosz zászlóalj indult biztosított menethet a 265. pont irányába. — Géczy százados az áttört ellenséges erők feltartóztatásával az átkelés sikerét biztosította és a vett parancsnak megfelelően az utolsó emberig való kitartással személyes vitézségéről szép tanúságot tett.

GOTHAY BÉLA, alezredes, a cs. és kir. 65. gyalogezred v. századosa. 1916. július 4-én a 2. lovashadosztály védőkörletének megtisztítására Zabariszkáról megindított ellentámadás alkalmával a helyzet azonnali és helyes felismerése és céltudatos erélyes befolyása, valamint példaadó bátor magatartásával jelentékenyen hozzájárult ahhoz, hogy az ellenség betörése idejekorán visszaveretett, és a Gothay

parancsnoksága alatt lévő zászlóalj a lovashadosztálynak délre csatlakozó fővédő állását már d. e. 8 órakor újra megszállhatta. Vitéz magatartásáért a III. o. Vaskoronarendre terjesztették fel, de csak a III. oszt. katonai érdemkeresztet kapta. 1916 aug. 31-én, Delejownál 15—20 orosz üteg 8 órás pergőtűze után — amely a védőállásokat betemette, az akadályokat elrombolta — a nagy túlerőben lévő orosz gyalogság összes arctámadásait, az ellenségnek nagy veszteséget okozva, Gothay verte vissza. Majd a szomszédos védőszakaszok áttörése folytán a bekerítés elől az ezred az utolsó emberig visszavonult, melyben Góthaynak volt a legnagyobb érdeme, amennyiben az ellenség átkarolását rohammal igyekezett feltartóztatni, miközben lábán súlyosan megsebesült. Előjáró parancsnoksága ismét a Vaskorona-rendre terjesztette fel, de csak a bronz katonai érdemérmét kapta meg. — 1916 jún. 7-én, a harctérre éppen beérkezett zászlóaljával, a Zaleszcikínél lévő oldalazó állása ellen irányuló összes támadásokat visszautasította. Tántoríthatatlan kitartásával jelentékenyen megkönnyítette ezredének a Strypától nyugatra kijelölt új állásának elfoglalását és csak akkor vonult be, midőn az ezred összes részei átlépték a Strypát, s midőn a folyó hídjai le voltak rombolva, úgy, hogy zászlóaljának már a folyón úgy kellett átgázolnia. — 1917 végén különösen kitűnt körültekintő, kezdeményező és erélyes magatartásával, majd a fegyverszünet alatt sokat fáradozott az ezredszellem emelése, a kiképzés terén. Érdemeiért az ezüst katonai érdemérmét kapta.

GÖDRY GÉZA százados a volt 7. honvédgyalogezredben. Ezrede — akkor a 32. h. gy. e. — az oroszlenyegyelországi offenzívában Breszt-litowsk elfoglalása után Lublinba rendeltetett, onnan pedig Luck irányában nyomult előre. 1915 szept. 8-án zászlóaljparancsnokától a köv. írásbeli parancsot kapta: «A 7. század Karpilowka községtől délnyugatra, ezredünk és a 60. gyalogdandár között az összeköttetést állítsa helyre, körülbelül 2500 lépés kiterjedésben. Az ezred jobb szárnyát hosszabbítsa meg egész a 60. gyalogdandárig». Azonban alig, hogy elindult Gödry hadnagy, nemsokára lovasküldönc útján ezredparancsnokától a következő parancsot kapta: «A 7. század részére kiadott parancs hatálytalanítva. A század azonnal a silno-karpilowkai országútra megy a 298. mag. pontra, hol a további parancsot a 8. Landwer-gy. ezred parancsnokától kapja». Ideérve, Gödry a következő helyzetet találta: A 8. L. gyalogezred Karpilowka községtől délre, a községtől mintegy 1500 lépésre az erdő szegélyén lévő magaslaton volt beásva, védőállásban a silno-karpilowkai országúttól kelet-nyugati-irányban. Az oroszok a község déli szegélyén 8—10-szeres dróttakadállyal megerősített állásban voltak. Reggel 8 óra körül erős elő-

készülés után az oroszok megtámadták kb. 2 zászlóaljnyi gyalogsággal a Landwer-ezred I. zljának a tisztáson lévő állását, s rövid harc után a zászlóaljat részint elfogták, részint visszavonulásra kényszerítették. Gödry, mivel parancsot sehonnan sem kapott, 3 szakaszát rajvonalba parancsolta, egyet pedig tartalék gyanánt hagyott hátra, ama szándékkal, hogy a visszafutó landwereket felfogja és az üldöző ellenséget feltartóztassa; majd pedig előreküldött járőrökkel a helyzetről tájékozódott. Ekkor érkezett meg parancsnoka, akitől a köv. parancsot kapta: «A 7. század megerősítve a felfogott Landwer-gyalogosokkal, ellentámadásba megy át. Cél a volt saját állás elfoglalása. A 8. század, mint 2. század, követi a 7. századot. A beérkezendő 2 nehéz géppuska a 7. század balszárnyán lesz. Egy szakasz az úttól balra, 3 szakasz az úttól jobbra vonul előre». Gödry előnyomulva igen erős tűzzel és kézigránáttal rajtaütött az ellenségen, majd pedig rohammal betört az állásba és több, mint 200 foglyot ejtett, a visszafutókban pedig veszteséget okozott. Aztán pedig Gödry saját elhatározásából betört az ellenség főállásába és Karpilowka községet megszállotta 2 géppuskát, sok fegyvert zsákmányolva, 2 tisztet és sok foglyot ejtve. Vitéz magatartásáért a 3. oszt. katonai érdemkeresztet és a 2. oszt. német Vaskeresztet kapta.

GYÖRY GYULA t. főhadnagy, a mozgósításkor, a volt cs. és kir. 14. tábori vadászzászlóaljjal, mint e. é. ö. tizedes ment a harctérre. 1914. aug. 28—29-én Galiciában, Belz és Hulce mellett esett át a tűzkeresztségen, mint rajparancsnok. Hulce mellett az oroszok egy magaslaton ásták be magukat és a vadászzászlóalj rohamozta meg őket oly eredménnyel, hogy másnap a dandár által elfoglalt szakasz területéről 48 ágyút, sok gépfegyvert és más hadizsákmányt szállítottak be. Győry embereivel egy, az állás elé tolt és fára erősített gépfegyvert hallgattatott el. 1915. szept. 5-én, már orosz területen, zárt hadoszlopban menetelve Radostow falu határában az oroszok előre elfoglalt állásaikban meglepték Győry zászlóalját. A zászlóalj holdvilágnál támadott, hol Győry jobbszárnyfedezet volt. Az összecsapás oly súlyos volt, hogy 2 tiszt megsebesült, 5 tiszt, köztük Győry századparancsnoka is elesett. A most már visszavonuló hadseregünk utóvédje Győry zászlóalja lett. Győry több kisebb csatározásban vett részt és szept. 15-én zászlóaljával Przemyslbe vonult. Innen a San-vidékre indult és Niskónál Raclavice falu mellett a 28-asokat váltotta fel a zászlóalj. Itt okt. 27-én támadtak az oroszok, amit sikerült elhárítania. Az ellenség támadására Győry tette figyelmessé bajtársait és parancsot kaptak a vonal végsőig való védelmezésére. A nagy veszteségek miatt okt. 28-án a 14. közös gyalogezered

váltotta fel a zászlóalj, mely a falu mögé vonult vissza. Október 29-én hajnalban az oroszok a leváltott vonalrészt áttörték és akkor a falun keresztül betört oroszok ellen a Győry százada intézett sikeres rohamot. A századparancsnok Győryt küldötte előre avval a feladattal, hogy a falut, a benne elbujt ellenségtől megtisztítsa. Miközben két emberét egy átellenben levő házhoz küldötte, ő maga a két ház között megállva figyelte az ellenség lövéseit. E közben az egyik házból lövéseket kapott balkarjába és hüvelykújjá is szétroncsolódott. Felgyógyulása után 1915. május 21-én Nadworna mellett Pniow községtől nyugatra eső 623-as magaslaton levő állásban találjuk Győryt. Május 30-án szakaszával a Bytkowcyk patak peremére előretolt orosz állások kikémlelésére küldték ki. Megfigyelése alapján a század hajnalban támadott volna, de az indulásra reggel 7 óra 30 perckor kaptak parancsot, így a napvilág mellett igen nagy veszteséget szenvedtek. Egyik sebesült tisztársát tüzelés közben kötötte be. Harctéri érdemeit az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel jutalmazták.

HAVAS FERENC t. hadnagy a cs. és kir. 19. gyalogezredben. 1915. márciusában Cserezenkánál állásban volt. A zászlóalj, melyhez Havas is tartozott, igen fontos helyet tartott megszállva. Az orosz nap-nap után a legerősebb támadásokat intézte ellenünk, amelynek sikerét avval is akarta biztosítani, hogy a saját csapathoz vezető utakat erős és állandó ágyútűz alatt tartotta és igyekezett megakadályozni az élelem és lőszer utánpótlását. Ágyútűzével nem kimélte állásainkat sem, úgy hogy Havasék vesztesége halottakban és sebesültekben állandóan nagy volt. Ily előkészületek után márc. 21-én az ellenség sűrű rohamoszlopaival támadásra indult. Főcélja a Havas-szakasztól balra eső hegycsúcs elfoglalása volt, melynek eleste az arcvonal visszavonását idézte volna elő. Ott levő csapatainkat ágyútűzével annyira tönkretette, hogy támadásának sikere biztosítottnak látszott. A Havas század ellen is támadott az orosz. Havas azonban szakaszát nem a század ellen támadó csapatok visszaverésére használta föl, hanem oly állásba vezette, amelyből a legjobban veszélyeztetett hegycsúcsra törekvő ellenséget erős oldaltűz alá foghatta. A fegyvertűzet sikerült is annyira kihasználnia, hogy az ellenség annyi időre visszattartott, míg a saját tartalékok a hegycsúcsra érkeztek. Havas csak ezután fordult az ellene támadt csapatok ellen és azokat visszaverte. Legénysége buzdítására a mellvédre állott és teljesen fedezetlenül irányította embereinek tűzét. Vitézi magatartása elismerésül az I. oszt. vitézségi érmet kapta. 1917. június és július havában ezrede Zivizinnál volt állásban. Az 1. zlj., amelyhez Havas tartozott, Manajownál állott, melyet a cs. és kir. 12. gy. e.-től vett át. Ahol százada volt rajvonalban, volt egy erősen veszélyeztetett rész, mely könnyen

és észrevétlenül volt megközelíthető és ahol éber figyelemre és gyors elhatározásra volt szükség. Az átdó századparancsnok Havas századparancsnokának tudomására is hozta a veszélyeztetett állást, aki megkérdezte tisztjeit, hogy ki vállalja a veszélyes pont védelmét? A feladatra egyedül Havas vállalkozott. Vesztesége naponként 2—3 halott és súlyos sebesült volt, úgy hogy szakasza többször kiegészítésre szorult. Mindazonáltal magatartásával a legénység harci készségét fokozta és az állást megtartotta. Magatartásáért a 2. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

TISZABEÓI HELLEBRONTH GUSZTAV ny. altábornagy. Egyike régi hadseregünk legtündöklőbb vitézségű katonáinak, a Magyar Vitézi Rend dísze, aki a világháború alatt 52 eredményes csatát és ütközetet vívott, melyek közül a következők a nevezetesebbek:

I. 1914. szeptember hó 9-én, midőn a XV. és XVI. hadtest Zwornik mellett a Drinán átkelt, a XV. hadtest kötelékébe tartozó II. hegyi dandárnak, melyhez zászlóaljja tartozott, az volt a feladata, hogy az ellenséges állások kulcsát, a Bobije-hegyet elfoglalja. Míg Hellebronthnak a Drina átlépése után sikerült a dandár csapatai közül a 60, $\frac{3}{4}$ 77, 3 bh. zászlóaljakat s 2 hegyi üteget a Bobije megtámadására összefogni, addig a 10. 20. 21. zászlóaljak a terep nehézségei, az ellenség megrohanásai s a szokatlanul erős, ellenséges tűz következtében, a kivihetetlennek hitt támadástól részint elállottak, részint pedig a Drinán túlra is visszavonultak nem kis riadalmat okozva, Zwornikban saját csapatainknál. Ez események a Hellebronth-csapatban sem maradhattak hatás nélkül. Ennek tudható be, hogy a 3. bh. zászlóalj, amelyet az egyik oldalon előrenyomuló komitácsi-tömeg ellen küldött ki, nyomtalanul eltűnt. Az eddig még vitézkedő 60—77. zászlóaljak pedig délután, egy, a 10. zászlóaljtól hozzájuk jutott visszavonulási parancs következtében, fokozott ellenséges tűzzel üldözve és nagy veszteséget szenvedve hátrálni kezdtek. Hellebronth felgerjedve e szomorú látványon, a hátráló vonal ellen rohant és azt hangja és kardja erőyes használatával föltartóztatta s az ütközetvonalat helyreállította. Miután pedig a hegyi ütegek és e két zászlóalj maradványaival a túlnyomó ellenséggel szemben teljesen elszigetelve s minden oldalról veszélyeztetve a lehető legválságosabb helyzetbe került és a 11. hegyi dandár többi zászlóaljának megjelenésére estig hiába várakozott: közvetlenül napszállat után, az előtte lévő elsáncolt hegyet meglepően megrohamozta és hőiesen elfoglalta. E megsemmisítő diadalra az ellenség még az éjszaka folyamán földalta összes hadállásait és így a XV. és XVI. hadtestnek 9-én megakadt átkelése másnap, Hellebronth

vitézése folytán minden ellenállás nélkül végrehajtatott. — Ezért a haditettért Hellebronthot a Lipótrend-lovagkeresztjével tüntették ki.

2. 1914. október 5-én, a Boszniába betóduló ellenséges csapatok kiűzésére hadvezetőségünk is csapatokat vont össze Vlasenica irányában. A Hellebronth által vezényelt 45. 53. 60. zászlóaljakból álló különítmény az 1406 méter magasságú kiemelkedő, erősen elsáncolt Igriste hegy ellen vonult. Miután Hellebronth előnyomulását a szakadó eső igen jól elfödte, sikerült neki még a délután folyamán az Igristére vezető hegyhát elején észrevétlenül felfejlődnie. A magaslaton levő hó és a leszálló köd védelme alatt az ellenség előállásait rohammal beveszi, azután Igriste felé tör. Minden útjába eső sáncot rohammal kell elfoglalnia, így lassan de halálos biztossággal teszi tönkre az ellenség egész erődítési rendszerét. Közben négy ágyút is elfoglal és estefelé, az ellenség hátába irányított százada segítségével az Igristének legmagasabb pontját is sikerül rohammal bevenni. Mivel ez által a szerb csapatok egyedüli visszavonulási útja veszélyeztetve volt, az ellenség az éj folyamán futásszerűen visszaözlöött s a megszállott Bosznia egy jelentékeny részét kezünkön hagyta. Hellebronth e nagy győzelme következtében 6-án reggel már semmifelé ellenállásra sem talált és lelkes hangulatban indult az ellenség üldözésére. Ezért a haditettért Hellebronth soronkívül ezredes lett.

3. 1914. november 11-én a szerbek a Valjevó felé irányított offenzívánk feltartóztatására a Peckától északra terjedő erős állásokat szállották meg, amelyeknek főpontja a *Kik* hegy volt. A Hellebronth parancsnoksága alatt álló 6. hegyi dandár e hegyet 10-én délután a kombinált gyaloghadosztály keretében megtámadta. Az előállások bevétele után, a dandár támadása a szerb főállások előtt, az erős ellenséges tűzben megakadt, egy másik dandárt pedig a szerbek véresen visszavertek; s az egész, kiterjedt fronton ama nehéz, szívós és véres küzdelem látszott kezdődni, amely a szerbek elleni ütközeteket különösen jellemzi. E kinos helyzetben nov. 11-én reggel Hellebronth elhatározta, hogy személyesen fogja vezetni a *Kik* hegyre irányítandó rohamot. E célból a rajvonalba alaposan szemrevételezte a terepet. Megállapította, hogy dandára és az ellenség között egy sekély, menedékes, semmi fedezetet nem nyújtó, körülbelül 4—500 méter széles mélyedés van, amely a támadást az ellenséges tűzben nehezé, véressé teszi, amely azonban másrészt az előretörő csapatok fejefölötti ellövést lehetővé teszi... Hegyi útegeit, összes gépfegyvereit a rajvonalba vitette tehát azon feladattal, hogy azok a támadást meglepetésszerű élénk tűzzel előkészítsék s a roham alatt az ellenséget fedezékükbe kényszerítsék. Az ilymódon, Hel-

lebronth egész dandárával véghezvitt roham, az ellenség állásainak teljes áttörésére vezetett anélkül, hogy számottévő veszteségbe került volna. Ellenben az ellenség veszteségei, igen súlyosak lettek, úgy hogy az a valjevói előkészített állásokig volt kénytelen visszavonulni.

4. A 6. hadsereg Szerbiából való kivonulásának fedezése 1914. dec. 4-től 12-ig is az ő érdeme. A Gorn. Milanowácból kiinduló szerb ellentámadást, dec. 4-én a 6. hegyi dandárral Boljkovcinél Hellebronth ezredes verte vissza. Mivel pedig a szerb támadás a többi helyen sikerült, a XVI. hadtest parancsára mégis vissza kellett vonulnia. Visszavonulása alkalmával két zászlóalját és hegyi ütegeit egy csoport megerősítésére kellett küldenie, a második 2 zászlóaljjal pedig, mint tartalék, visszamaradnia. Hellebronth dec. 5-én délelőtt a Prostruge állás segítségére rendeltetett, azonban ott már csak csapataink hátráló romjaira talált... Elhatározta tehát, hogy a közeli Bukva magaslatot, mely a Gorn. Milanováctól a Kolutbarai-hidakhoz vezető legrövidebb utat zárta el, meg fogja szállni, hogy e hegyen a mieink után lendülettel előrehaladó szerbeket feltartóztassa. A magaslatra érve, magyar szívet tépő látvány tárult szeme elé. A hegy mögött, mindenfelé, amerre ellátott, összedúlt csapataink, lövegeink, vonataink kúszált tömege tarkálott, amelyek már csak a menekülést keresték. Gyorsan elhatározta, hogy maroknyi csapatával az *önfeláldozásig* fogja tartani a magaslatot, hogy magyar vérei közül minél többen kimenekülhessenek az egérfogóból, s hogy minél több értékünk megmenthető legyen... Lovas küldönceit azonnal a khaoszba küldi, hogy azok a dandárához tartozó zászlóaljakat s ütegeket felkeressék és azokat még az éj folyamán hozzá visszavezessék... És a lovasok kitűnően végezték dolgukat: megtalálták a visszavonuló zászlóaljakat és ütegeket, együtt lett ismét a Hellebronth-dandár. December 6-án a szerbek folytatták előnyomulásukat és a túlnyomó ellenség hatalmas áradatával szemben ostrom alá vette a Bukva magaslatot. A szerbek minden kísérlete hiábavaló volt, mert a Hellebronth-dandár visszavert minden támadást és bekerítési mozdulatot. Azonban Hellebronth helyzete a nap folyamán mindinkább kritikusabbá lett. Összes csapataink, visszavonulásukat folytatva lassankint fogytak a látóhatárról s látcsövével már mindenütt a Bukván túl előrenyomuló ellenséges csapatok hosszú vonulását észlelhetette. Délután 2 órától kezdve pedig a dandár mindkét oldala és háta teljesen fedezetlen lett s a teljes körülzárás már csak órák kérdése volt... Mindezek ellenére Hellebronth a nagy cél érdekében rendületlenül kitart az állásában, mert a hátra özönlő saját csapatok és szerelvények megmentésére minden órányi időnyereség még nagyon

fontos volt. Csakis a körülötte gyors menetekben tovasiető ellenség tájékozatlanságának tulajdonítható, hogy azok részei *Hellebronth* bekerítésére be nem kanyarodtak, míg az állása előtt összetorlódó ellenség erőlködéseit derék csapatai kétségbeesett küzdelmükkel hiúsították meg. Az egész napon át tartó és válságos pillanatokban gazdag harc estefelé ellankadt és *Hellebronth* a sötétség leple alatt óhajtott kivonni dandárát a rajvonalból és visszavonulni. A koromsötét esős idő kedvezett vállalkozásának és a csapat a szerb tábornokok között, a szerb őrszemek folytonos lövöldözésében hajtott végre ezt a gyönyörű, vitézekhez méltó visszavonulást. A bukvai harcoknak nagy jelentőségük volt, mert az ilovai Kolubara-híd felé iparkodó szerb csapatokat 7. reggelig feltartóztatta. (A másik, tekintetbe jövő Kolubara-hídat Divcinél az ellenség már 6-án délután elérte és ágyútűz alá vette). Csakis ez az időnyerés tette lehetővé 5-én és 6-án a Bukva mögött, a Toplica és Ljig folyók közé összeszorított 1. 40. és 48. valamint a kombinált hadosztály maradványainak, az egyedül szabadon maradt ilováci hidon való átkelését s e maradványoknak a Kolubara folyó mögötti rendezését. De *Hellebronth* még most sem pihen a rettentő küzdelmes és válságos éjszaka után... Mert míg csapataink tovább folytatják visszavonulásukat, ő, mint hátvéd, 9-én a szerbeknek a Kolubarán megkísérelt átkelését hiúsítja meg. 11-én pedig a Krnics magaslaton az üldöző szerbeket egy teljes napon át ismét feltartóztatja s így a Sabác melletti átkelés sikeréhez nagy mértékben hozzájárult. Dandára 12-én éjjel kelt át a Száván és épségben jutott biztonságosabb területre.

5. A Zugna Torta elfoglalása 1916. május 15—18. E hatalmas sziklatömbök, merőleges falak és mély szakadékok tömkelegéből álló hegy megmászása egyesek részére is nem csekély turisztikai teljesítménnyel jár; a harcvonalba előrenyomuló csapatok részére pedig a mozgás, az összeműködés és a számtalan rejtett és kavernázott olasz erődítmények megrohanása, a meg nem támadott szomszédos Brento fennsík számos ütegének oldaltüze, oly legyőzhetetlennek látszó akadályokat gördített a vállalkozás elé, amelyek leküzdésére a 6. hegyi dandár csapatait csakis vasfegyelem s a köteleesség teljesítésének megszokott könyörtelen követelése képesíthette. A leg-részletesebb előkészítés után, a csapatok éjjeli állásaikból kivonultak s az olasz előállások előtt rohamra csoportosítottak. A roham sikerült és 15-én az ellenség előállításait és első vonalait, mintegy 4 km. szélességben elfoglalta a *Hellebronth* dandár. 16-án a támadás, tekintet nélkül a szomszédos 59. hadosztály fennakadására, tervszerint előrehaladt, s a csapatok az összes hegyoldali erődítések elfoglalása után a Zugna Torta 1250 méterig kiemelkedő kettős csúcsáig

nyomultak előre. E csúcsok beton és kavernából álló erősítései külön tűzérési előkészítést tettek szükségessé. Mivel pedig a dandár előnyomulását támogató tűzérseget 17-én délelőtt, a megakadt 59. hadosztály segítségére kellett felhasználni, a roham csak délután, elégtelen tűzérési előkészítés mellett történhetett meg és csak az egyik csúcs elfoglalására vezetett. A Zugna Torta csúcsainak elérése után a 6. hegyi dandár csapatai az olasz tűzérség főcél tárgyául szolgáltak, s ezáltal, valamint az olasz ellentámadások folytán igen nagy veszteségeket szenvedtek úgy, hogy minden percben katasztrófa beálltától lehetett tartani. Ily körülmények között Hellebronth érkezettnek látta a pillanatot saját személyének latbavetésére... 17-én éjjel az egyedül létező úton a Zugna Tortára lovagolt szorongatott csapatai közé. Miután az ellenségnek külön «hegymászó» csapatok általi oldalbatámadásáról intézkedett, 18-án virradóra az utolsó tartalék előrevonása után az általános rohamot elrendelte és az ellenség összes erődtényeit elfoglalta. 50 olasz tiszt, 5682 fogoly, 20 ágyú, 13 gépfegyver, aknavatók, fúrógépek, nagymennyiségű szerelvény, hatalmas lőszer-, ruha-, élelmiszerkészlet volt a Zugna Torta elleni harcok taktikai eredménye. Stratégiai szempontból pedig az eredmény offenzívánk jobb oldalának, valamint az Ets-völgyben futó hátsó összeköttetéseknek biztosítása volt. A Zugna Torta elfoglalása után az ellenséget az Ets-völgyében lévő állásainak visszavonására kényszerítette. Ezért a haditettért Hellebronth a Vaskorona-rend 2. osztályát kapta.

6. 1916. november 14—15-én a Kirlibaba melletti állásainknak érzékeny oldala volt, hogy a mögöttük vezető Bistrice-völgyi országút, mely az összes közlekedés lebonyolítására szolgált, az ellenség közvetlen megfigyelésének és tűzének volt kitéve. A helyzet megjavítására így szükséges volt az orosz állásokat visszahoztatni. E célból Hellebronth támadási tervet dolgozott ki, amit az 59. hadosztály parancsnoksága elfogadott és kivitelre értékesített. E terv szerint a 6. hegyi dandárnak 38. 50. 82. zászlóaljával, követte a vadászzászlóalj, mint tartalék által, egy, az orosz állásokba vezető hegyháton, az orosz állások áttörésére kellett előretörni; míg a mélyebben fekvő 6. és 42. zászlóaljaknak egyenlőre a szemközt lévő orosz csapatokat kellett azok bekerítése céljából lekötöni. A dandártól balra a 18. hegyi dandárnak kellett volna ugyancsak egy, az orosz állásokhoz vezető háton előretörnie, míg a jobb oldalon a 11. lovas hadosztálynak lett volna kötelessége a 6. hegyi dandár oldalát védve annyira előrenyomulni, amennyire azt az elfoglalt új állások összekötése szükségessé tette. A hadosztály a főtámadást a 18. hegyi dandár körletében tervezte. E mögött voltak a nehéz ütegek és

tartalékok. Az idő kedvezőnek látszott, mert az eddigi felderítések, valamint a foglyok és szökevények vallomásai szerint csak gyengébb, többnyire lovas orosz csapatok jelenlétére lehetett következtetni. 14-én, a tűzéségi előkészítés után a 6. hegyi dandár tervszerűleg előretört és az ellenségnek több etage-szerű állását áttörte. Az előrenyomulás folyamán azonban a dandár mindinkább erősebb harcokba keveredett. Az orosz állások mögött zárt zászlóaljok tűntek fel, s az egyik úton egy egész ezred felvonulása figyeltetett meg. A 18. hegyi dandár előrenyomulása nem sikerült, s a dandár az egész csata folyamán eredeti állásaiban maradt. A 11. lovas hadosztály szintén hátramaradt. Kétségtelen volt tehát, hogy az orosz nem várt túlnyomó erő fölött rendelkezik, s hogy e túlnyomó erőt a többi csapat visszamaradása következtében, az előretörő 6. hegyi dandár ellen összpontosítja. Ily viszonyok között az eredeti terv keresztülvitele lehetetlen volt, s a 6. hegyi dandár harcát az új viszonyokhoz alkalmazkodva kellett Hellebronthnak vezetnie. Megparancsolta tehát az 1462. magasságú pont elfoglalását s megerősítését, továbbá a főtámadócsoporthoz toztermen-tesítésére s az attól elfoglalt keskeny tér kibővítésére a 6. és 42. zászlóalj előretörését. 14-én estig sikerült az ellenség állásait 2 km. mélységben áttörni, az 1462. magaslato elfoglalni, a 6. zászlóalj előtti ellenséget e magaslatról, Hellebronth által, az ellenség hátába küldött század segítségével bekeríteni és elfogni, s így a harc közepette egy új, tartható frontot alakítani. Az új folyamán az ellenség az 1462. magaslatra betört ugyan, azonban tartalékokkal két oldalról közbefogva, súlyos veszteséggel visszavetett. 15-én teljes erővel folyt tovább a harc. A 11. lovashadosztály visszamaradása következtében a 6. hegyi dandár jobb szárnya s e hadosztály között nagy űr támadt, melynek kitöltésére csak a 84. zászlóalj egy része volt kéznél. Erős, ellenséges csapatoknak sikerült az űrbe behatolni s a 84. zászlóalj ott levő részeit megsemmisíteni. A dandár előretört szárnya és Hellebronth álláspontja közé egyszerre oroszok kezdtek betódulni. E válságos pillanatban délelőtt 11 órakor megjtek a 27-es vadászok, akiknek ideirányítását már 14-én kérte Hellebronth. E zászlóaljat azonnal a benyomuló ellenség oldalába rendelte s e meglepően végrehajtott támadás az ellenség teljes visszaverésére vezetett. E harcok közepett az 59. hadosztály értesítette Hellebronthot, hogy a hátraküldött, öt gyalogezredhez tartozó orosz foglyok vallomásai szerint a 6. hegyi dandár előtt legalább is egy friss orosz hadosztály áll és ajánlotta az eredeti állásokba való visszavonulást. Erre úgy Hellebronth környezete, mint az ott lévő német tűzérparancsnokok a visszavonulást kérték, Hellebronth azonban kijelentette, hogy: «... amit az ellenségtől elragadtam, azt meg akarom s meg is tudom tar-

tani!» Ezt jelentette a hadosztálynak is. Tekintettel azonban az elhatározás súlyos és felelősségteljes voltára, a hadosztály Hellebronth-tól írásbeli jelentést követelt és csak az okmány megérkezése, azaz több óra lefolyása után adta meg beleegyezését. Hellebronthnak a helyzetről alkotott ítélete helyesnek bizonyult. Az orosz tűzéség ugyan estefelé erős tüzelést kezdett, mely olyan volt, mint egy újabb általános roham előkészítése, valójában pedig az állásaiból kivert s ellentámadásaiban elvérzett 78. orosz hadosztály visszavonulásának fedezése volt. A dandár 15-én estig 1067 foglyot, 10 gépfegyvert adott be az 59. hadosztályhoz és 491 orosz halottat temetett el. Később pedig kitünt, hogy az orosz 78. hadosztály a 14. és 15-i veszteségek következtében harcképtelen lett, és a frontból kivonatott. A 6. hegyi dandárnak veszteségei dacára harcképes maradt csapatai, az állásokat megerősítették s azokat a következő évben kezdődő offenzívánkig megtartották. A véráldozat tehát nem volt hiába. Eltekintve az erkölcsi hatástól, e győzelem az oroszoknak a Kárpáti-front ellen irányuló utolsó nagyobb offenzíváját, közvetlen annak kezdete előtt keresztelte, tehát hiúsította meg. A hadtestparancsnok külön parancsban (Res. No. 3052. ex 1916.) a következőképen emlékezett meg erről az ütközetről: ... Különösen ki kell emelnem a Hellebronth ezredes parancsnoksága alatt állott támadó csapat hősiei magatartását, mely dacára számra nézve messze túlhaladó új ellenséges erők harc-badobásának, a támadást hevesseggel előrevitte s melynek ellenállásain az ellenség ellentámadásai szétzúzódtak. Hellebronth ezredesnek, a támadó csapat vitéz és céltudatos vezérének, különös elismerésemet fejezem ki, és gratulálok a szép eredményhez». Ezért a haditettért a Mária Terézia Rend a tiszti arany vitézségi érmet ítélte oda, melyet azonban Hellebronth, ennek a magyar rendnek bécsi osztrák képviselőivel előállott nézeteltérése miatt visszautasított. — Hellebronth egyéb haditetteiért még a következő kitüntetésekben részesült: 1915 XI/19. Katonai érdemkereszt 3. o. a doberdói harcok alatti «vitéz magatartásáért». 1916 II./11. Legfelsőbb dicsérő elismerés az Erinsb, és Velki Kamen elfoglalása s az ellenségnek Albániában való sikeres üldözéseért. 1917 XII/27. Katonai érdemkereszt 2. o. az olaszok elleni nagy offenzíva sikeres megkezdéseért, a tolmeini hídfőbeli kirohanás, a Hrad, Zibli és Cikli 'voh elfoglalása által és az ellenség eredményes üldözéseért Udinen át a M. Asolone-ig. — 1918 X/13. tiszti arany vitézségi érem «az ellenség előtti kiváló vitéz magatartás és hajlíthatatlan vezetés elismeréseül», a cs. és k. 1. hadosztálypar. következő kitüntetési javaslata alapján: «Hellebronth tábornok a X/8—10-ig tartó verduni védőcsatában az 1. gyaloghadosztály állásban lévő csapatait vezényelte. Midőn október 8-án a sokszoros túlerővel támadó

ellenség, az első vonalat áttörve, a dandárparancsnokság álláspontjáig előrehatolt, az ő rettenthetetlen vitéz magatartása, az ő nyugodtsága és szilárdsága példaadó volt az ingadozó csapatoknak. Teljes 24 órán át a legelső harcvonalban, a legerősebb tűzben kitartva, a helyzetet megszilárdította, az állást megtartotta, a válságos helyzetet leküzdötte, s így a szerfölött nehéz feladatot teljesen megoldotta. Metzger s. k. Fmlt. Hellebronthot ez alkalommal német részről az a kitüntetés is érte, hogy Báró Soden német hadtestparancsnok külön kiszállt a csatatérre, hogy személyesen tűzze az I. o. Vaskeresztet Hellebronth mellére.

HORNYÁNSZKY JÁNOS hadapród a cs. és kir. 15. huszárezredben. 1916 március 13-án, 15 emberrel küldték ki a 4. számú tábori-őrs megerősítésére. Ezt az őrsöt egy kb. 100—150 főből álló ellenség támadta meg, amely támadást Hornyánszkynek sikerült igen rövid idő alatt visszavernie. A 2. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Mint zászlós, a Usciesco melletti hídfőnél, 4 héten át az által akadályozta meg az oroszok előnyomulását, hogy 43 aknát fektetett le és a legszigorúbb figyelés és kezdeményezés által az ellenséges előnyomulásnak még a kísérletét is megakadályozta. 1916 január 7-én elsőnek figyelte meg az erősen induló orosz támadást. 37 aknát felrobbantott, és hatásos puska- és aknavető-tűz által az ellenségnek nagy veszteséget okozott, s kényszerítette a hátravonulásra.

HORVÁTH BÉLA, cs. és kir. 34. gyalogezredbeli t. hadnagy. 1915. július havában másodszor ment ki az orosz harctérre, hol rövidesen őrzetű, majd tizedes lett. 1916 június havában, mint tizedes — miután az orosz csapatok nagyobb mozgóharc után új állásokat foglaltak el — Horváth önként jelentkezett járőrvezetői szolgálatra. Ez alkalommal erős fegyvertűzben nyomult előre az ellenséges állások felderítésére. A felderítés sikerült, és ugyancsak fegyvertűzben vonult vissza jelentése megtételére. Derék munkájáért a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. 1917 március havában, mint zászlós, az olasz frontra, a 34. önálló zászlóaljhoz került, mint a 4. géppuskás-szakasz parancsnoka. A 10. olasz offenzíva alkalmával előbb a 611. sz. magaslatra pergőtűzben vonult fel géppuskás szakaszával, amellyel az olaszok előrenyomulását megakadályozta. Majd 1917 május 12-én, a *Monte Santón*, az olaszok támadását géppuskás szakasza felfogta és szakaszával az olasz csapatok mögé kerülve, a Monte Santón lévő kolostor keleti oldalától 1 1/2 km.-nyi vonalon az olaszok visszavonulási útját elzárta és több száz olaszt foglyul ejtett. Érdemei jutalmául az I. oszt. ezüst vitézségi érmet és a II. oszt. német Vaskeresztet kapta. A 11. olasz

offenzíva alkalmával a M. S. Gabriellén több ellentámadásban vett részt, amely alkalommal a Signum Laudist nyerte.

Dr. HUNYOR SÁNDOR, a m. kir. verseci 2. honvédtüzérezred t. főhadnagya. 1918-ban, a júniusi, kudarcba fulladt olasz offenzíva alkalmával, egy, csapatainknak gépfegyverével nagy veszteséget okozó ellenséges repülőgépet lőtt le. Egyébként az offenzíva súlyos harcokban gazdag napjaiban, mint tűzérési megfigyelő teljesített harcvonalunknak roppant értékes szolgálatot s pontos megfigyelésen alapuló jelentései nagyban hozzájárultak a súlyos támadások visszaveréséhez. Megfigyeléseit a legveszedelmesebb helyzetekben, a leg súlyosabb körülmények között, vitézül s önfeláldozó hazaszeretettel végezte.

JÁROMY ÁRPÁD m. kir. népfőlkelő százados. Úgy ezred-, mint zászlóaljparancsnoka : Arlow Viktor és Komadma Szilárd ismételt a legmelegebb és legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak Járomy pontos, lelkiismeretes és bátor magatartásáról és a neki adott parancsok pontos és eredményes végrehajtásáról. A 97. npf. gyalogdandár tábori, valamint Przemysl VI. hadi-védőkörletének harcaiban, valamint az utolsó kitörésekben is részt vett, és minden alkalommal bátor és vitéz magatartásával tűnt ki. Így 1914-ben Klodnónál, hol a $\frac{1}{2}$ 97. npf. dandár 10 és 11. ezredei Weber tábornok parancsnoksága alatt, a 23. honv. gyaloghadosztály válságos helyzetbe jutott 45. dandárának támogatására harcba léptek, minek folytán az ellenség visszavonulásra kényszerült. A féldandár a harotéren éjjelezett. A hadseregcsoport parancsára a $\frac{1}{2}$ II/10 npf. zlj. aug. 31-én, kora reggel, mint utolsó vonult a gyülekező helyre. Az utolsó századra egy, az éjjel a lakosság segítségével magát beásott volt orosz vadász-különítmény tüzzel rajtaüt, mire a század az egyenetlen harcot azonnal felveszi. De segítségére siet Járomy parancsnoksága alatt a már menetben lévő 8/10 népf. század — és a gyülekező parancs ellenére — sikerül is kemény harc után az ellenséget rohammal leverni és a vadász-különítmény megmaradt 3 tisztjét és 218 emberét foglyul ejteni. — 1914 szept. 25-én a VI. védőkörlet parancsnokának kezdésére és vezetésével a védőrség egyetlen nagyobb kitörését hajtotta végre a przemysli várból. Az 5. zlj. és 2 üteg közül 2 zlj. a harcban teljesen csődöt mondott, s a harcoló 3. zászlóalj ellen két orosz hadosztály lép harcba, sőt egy harmadik közeledése is jelentetett. A II/10 néhány tiszti szakaszának, köztük Járomy szakaszának is sikerül az orosz állásokba betörni és foglyot ejteni. A régi előőrs-vonalat megszállják, egyenlőre megtartják és az ellenség nem nyomul tovább előre. Járomy szakaszával szept. 26-ig az előőrsvonalon

marad. — 1914 okt. 5—8-ig tartó erőszakos támadás harcai alatt átveszi a 8. század parancsnokságát és okt. 6-án reggel, a 11. npf. ezred egy századát felváltva, az I/2. erődtől a *bykowi* támpontig terjedő térközt megszállja. Ehhez tartozik a védővonal egy beszögellő része is, honnan az állandóan erőlyesen támadó ostromlót oldaltűz alá lehet venni. Az ellenség ezen részt szakadatlan nehéz és élénk ágyú- gépfegyver- és puskatűz alatt tartja. A helyzet válságos. Az összeköttetés a pokoli tűzben csak egyes emberekkel lehetséges. A tartalékokat már bevetették, a fedezékek összelöve, a védő tüze a nagy veszteségek folytán gyöngül, a támadónál pedig élénkül és az egyre közelebb jut, majd a gyenge drótokat kezdi elvágni. Járomy buzdítja, lelkesíti embereit, mindig közöttük van, végre maga is fegyvert fogva beáll a meggyérült vonalba, ahol első lövésével leteríti a 2 előre jutott és akadályainkat bontó orosz, ami nagy és lelkesítő hatással van az egész századra, mely felbuzdulva parancsnoka bátorságán, elszántan kitart a — győzelemig. Bátor, példás magatartást tanúsított Járomy az utolsó (sajnos, sikertelen) kirohanás alkalmával is, 1915 március 19-én. Járomy Árpádot többször felterjesztették legfelsőbb kitüntetésre, de a przemysli vár védőinek sajátlagos helyzete miatt, a kitüntetési javaslatok el nem intéztettek, sőt lehetséges, hogy rendeltetési helyükre sem jutottak. — A przemysli vár elestével Járomy orosz fogságba jutott. Fogsága legnagyobb részét Szibériában a krasznojarszki fogolytáborban töltötte, honnan 1918 márc. 24-én negyedmagával hazaszökött. E fogolytáborban a foglyok élelmezése 1916 nyaráig kifogástalan volt, mert az orosz étkezőn kívül voltak magán-étkezők is, hol nemzeti szakácsok főztek. 1916 közepén az oroszok ez étkezdéket és elárúsító helyeket beszűntették, a tábor pedig átcsoportosították. Orosz kincstári étkezőt állítottak fel, melyet egy orosz városi vendéglősnek adtak bérbe. Ez a rendszer mindinkább rosszabbodott, sőt elviselhetetlenné vált hiányos, változatlan, kevés és általában rossz volta miatt. A táborparancsnokság intézkedésére ezért bizottság vette át az élelmezés vezetését. Ugyanekkor megalakult a Wadko, amelyben a II. elárúsító üzem vezetője Járomy Árpád lett. A Wadko átvette az oroszoktól az elárúsító helyiségeket és a berendezést, árúraktárt, leltár szerint 3 havi hitelre. A Wadko mindent árult, sőt árúközvetítéssel és valuták vételével és eladásával is foglalkozott. Az utóbbiakat Járomy vezette be. Még az ő feladata volt az árúk beszerzése is a közeli városból. Hetenkint 2—3-szor ment be 4—8000 rubellel és naplementekor, 3—6 koci árúval tért vissza a fogolytáborba. A beszerzés roppant nehéz volt, a táborba való szállítás még nehezebb, mert a kapuőrök, sokszor az ügyeletes tiszt is kifogásolták a beszerzett árúkat és nem egyszer vissza kellett azokat váltani. A

közbiztonság sem volt kifogástalan, mert sokszor maga a fuvaros hívta fel a kóborló orosz katonák figyelmét a bevásárolni induló tisztre, akik aztán sokszor pénzét, minden értékét, sőt ruháját is elrabolták. Legnagyobb igyekezete odairányult, hogy a tábornak mindenkor be tudja szerezni azt, ami szükséges, hogy ezáltal is enyhítsen a fogság keserű kenyerét evők szomorú sorsán.

Dr. JÁVOR ERNŐ t. főhadnagy a cs. és kir. 60. gye.-ben. 1918 január 16-án az alsó Piave-szakaszon, az olaszok által megszállott bressanini hídfő (Capo-Séletől keletre) ellen intézett támadás alkalmával, mint hadapródjelölt-őrmester, szakaszparancsnok, szakaszával villámgyorsan előretörve 2 géppuskát, egy golyószórót és 18 foglyot ejtett, mely haditényéért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta és zászlóssá léptették elő. Az örökké emlékezetes piavei offenzívában, 1918 június 16-tól, századával a montellói szakaszon küzdött. 17-én délután éppen a Jávorék vonalát keresztező műútra beépített géppuska-fészekben tartózkodott, mint kézi géppuskás-szakaszparancsnok, mikor egy ellenséges páncélautó közeledését vette észre. Jól célzott tüzelésével, annak erős viszonttüzelése ellenére — a páncélautót feltartóztatta, úgyannyira, hogy az a géppuska-fészekből 60—70 lépésnyire sem előre, sem hátra mozdulni nem tudott, legénysége pedig megfutott. — 18-án délután óriási, több órás tűzértségi előkészítés után, az olaszok megkezdtek felderítő rajokkal az általuk elhagyott és a csapataink által megszállott vonal elleni támadást. A legelőször felbukkant és kézigránát távolságra jutott felderítő rajt a saját rajvonal mögött mintegy 2 lépésre elhúzódo 1.20 m. magas kőfal mögül — minthogy a legénység a meglepetéstől ellenállást nem fejtett ki — Udvardy Jenő főhadnaggal kézigránáttal és revolverrel visszaverte. Ezen felbuzdulva, a századparancsnok ellentámadásra adott parancsot. Jávor végigrohanva a század vonalán, minthogy géppuskája a vonal hosszában volt elhelyezve — előre lendítette a vonalat és egy géppuskát egy emberével felragadva az előrevonuló arcvonalt előtt haladt. Minthogy a vonal egy hatalmas búzatáblában ment előre, mely semmi kilátást nem nyújtott, Jávor egy fára adatta fel géppuskáját, és úgy tüzelt a meglepett ellenségre. Aztán Jávor tovább haladt, az ellenséges ároktól 30—40 lépésnyire, hol géppuskájával egy gránáttölcserbe vetette magát és megkezdte a tüzelést; az ellenség meglepetésében a géppuska-tüzelést nem viszonzta. Itt várta volna be a század beérkezését, hogy avval a közvetlen támadást végrehajtsa. A század azonban visszavonult, így neki is vissza kellett mennie, miközben egy ház padlására szerelt géppuskától megsebesült. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Jelenleg, mint Eger város vitézi had-

nagya, nagy szeretettel érdeklődik a vitézek ügyei iránt, támogatja, segíti őket, ápolja közöttük az összetartást, bajtársi szeretetet. Nagy érdeme van abban is, hogy ez a könyv napvilágot látott, amit e helyen is megköszönök neki.

KEMÉNY ALAJOS m. kir. honvédalezredes, Heves vármegye vitézi székkapitánya. 1916 június havában a Brussilow-offenzíva idején a Styr innenső partján küzdő csapatainkat az oroszok visszanyomták. A tartalékban lévő hadosztály, Kemény Alajos 31. honvédgyalogezredbeli százados, zászlóaljparancsnok zászlóalját küldötte ki feldehítés céljából. Kemény minden tűzérési előkészítés és beavatkozás nélkül támadta meg a Styr innenső partján befészkelte oroszokat, azok állásait erőteljes rohammal elfoglalta és volt állásainkat ismét birtokba vette. Sok fogoly, 2 ágyú és tekintélyes hadianyag jutott a kezére, a menekülő oroszok pedig a Styr túlsó partján voltak kénytelenek új állást foglalni. Kemény másfélvelet töltött a tűzvonalban, amely idő alatt vitéz magatartásáért több magas kitüntetésben részesült. Fentemlített hadi teljesítményéért a 3. oszt. Vaskorona-rendet kapta, de már előbb tulajdonában volt a bronz, az ezüst Signum Laudis, továbbá a 3. oszt. katonai érdemkereszt. Másfélvelei hősi küzdelem után orosz hadifogságba esett, honnan 4 évi szenvedés után szabadult ki. Jelenleg mint Heves vármegye vitézi székeének kapitánya végez nagyon érdemes munkát a vitézek érdekeinek védelmében.

Dr. KIRÁLY ANDOR t. hadnagy a m. kir. 3. honvédgyalogezredben. 1916 aug. 5-én kezdődött a 6. isonzói csata. Király ezredét a m. kir. 3. hv. gy. ezredet aug. 5-én leváltotta az 1. hv. gy. e., míg az 1. zlj. amelyben Király szolgálatot teljesített, Martiniciba került pihenőbe. Aug. 5-én és 6-án az olasz tűzérési szakadatlan tűz alatt tartotta az egész isonzói frontot, különösen a M. S. Michelét. Délben, mikor az egész zászlóalj tisztikara ebédelt, parancs jött, hogy a zlj. azonnal induljon ellentámadásra a M. S. Michelére. A zlj. gyors, erőltetett menetben, a Valone völgyön át igyekezett a cél felé. Az olaszok az egész első és még a tartalékvédelmi vonalat is elfoglalták már s majdnem elfogták a dandárparancsnokságot is. Az ellenséget csak a bátor ezredutász-század tartotta még föl. A dandárparancsnokság előtt Szirmay Ödön százados adott parancsot a támadásra. Király a 2. században volt szakaszparancsnok. A 2. védelmi vonal ellen intézett heves támadás szépen sikerült, az olaszokat visszaverték az 1. védelmi vonalig. E támadás alkalmával a századparancsnok megsebesült és Király Andor vette át a századparancsnokságot. A légénységnek pár perces rendbeszedése után az ellentámadást folytatták és az újabb támadó olasz rajvonalakat heves puskatűzzel széjjelverték. Alig egy

pár perc múlva előlről is, hátulról is újabb erős olasz rajvonal támadott. Király embereinek egy részét hátrafordította és így sikerült az olaszoktól a terepet megtisztítani és körülbelül 40 foglyot ejteni. A csata után azonban 140 emberből 40 maradt épen a században. Az első vonal ellen Király támadást már nem intézhetett, mert az ezred csatasorából összeköttetés nélkül nyomultak előre és az olaszok által megszállott vonalat a saját tűzérség tartotta tűz alatt. Ennek megszűnése után Király támadást tervezett, de a járőr jelentette, hogy az ezred 100—150 lépésnyire van Király háta mögött. Király ekkor azt a parancsot kapta, hogy a teljesen üres tartalékvonalat szállja meg és körülbelül másfél km. távolságban állandó, éber szolgálatot tartson. Itt volt aztán Király állandó tűzérségi és aknatűzben aug. 9-én hajnalig, mely idő alatt, tőle balra, a M. S. Michelé legmagasabb pontja alatti alagutért folyt a küzdelem s az alagutat az olaszok nem tudták elfoglalni. Aug. 9-én a hadvezetőség elrendelte a 2. fővédelmi vonalba való visszavonulást. A 3. hv. gy. ezredet, tekintettel arra, hogy tisztekkel és legénységgel együtt már csak 187 főből állott, a legközelebbi faluba Kostanjericába rendelték, hol egy menetzászlóaljjal és egy bosnyákszázaddal egészítették ki. E kiegészítés alkalmával Király ismét századparancsnok. Aug. 13-án este az ezredet tűzvonalba vezényelték, illetve a 2. fővédelmi állásba, amely a Valone völgy mögötti 212. számú magaslaton vonult át. Az ezred a magaslattól balra foglalta el védelmi vonalát. A Király-század az ezred jobbszárny-százada volt. Innen jobbra volt a 39. közös gyalogezrednek egy zászlóalja, ettől jobbra pedig a magaslatot egy galíciai ezred tartotta megszállva, melynek tagjai az állást már az éj folyamán alárulták és a másnap déli 12 órakor intézett általános olasz támadás alkalmával, úgyszólván puskatűz nélkül megadták magukat. Ezen alkalommal a 39. közös gyalogezred zászlóalja is súlyos veszteséget szenvedett úgy hogy Királytól jobbra csak egy szakasz maradt állásban. A század és az egész ezred előtt az ellenség visszaveretett. Az olaszok ekkor a magaslaton át a visszavonuló 39. gy. ezredet üldözték, jobbra, egészen Királyék mögé kerültek és 2 gépfegyvert állítottak a Király-század mögött. Délután 1 órakor oldalt és hátulról két támadást intéztek Királyék ellen. Király ekkor tartalékszakaszát vezényelte a hátba támadók ellen és mind a két támadást fényesen visszaverték és megmentették a zászlóaljat a teljes bekerítéstől. Királyt magatartásáért József főherceg Öfensége napi parancsban dicsérte meg és érdemei jutalmául az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Király 1916 szept. 27-én súlyosan megsebesült.

DR. KISS KÁLMÁN t. hadnagy. 1917-ben a 313. honvédszázalagvezredben a 7. század rohamszakaszának parancsnoka volt. Aug. 13-án az *Ojtózi-szorosban*, az Ungurjána hegycsoport ellen *Tirgulokna* felé irányított offenzíva alkalmával, három járőrével, a II. zászlóalj által felfogott kiterjedés balszárnya felén: először ért be az ellenséges állásokba. Az állást szívós *kézigránát-harc* után hatalmába kerítette, annyira, hogy az utána következő három vonal már minden baj nélkül szállotta meg az elfoglalt lövészárkot. Ugyanekkor a 313. ezred balszárnyán harcolt a 18. sz. bajor-dandár, mely — bár a terep ott jóval könnyebb volt — előrehaladni nem tudott. Erre *Kiss Kálmán dr.* két rohamjárőrével a még állását tartó román rajvonalat felgöngyölítette. E feladat végrehajtása alkalmával *Samanc Dávid* rohamjárőre hősi-halált halt. Ezután a 313. gyalogezred 2 napi előnyomulás után *Grozescsi* község felett román gépfegyvertűzbe került. A magaslaton lévő gépfegyver megközelítésére és felderítésére *Kiss Kálmán dr.-t* küldötték ki megfelelő számú emberből álló felderítő-osztaggal. *Kiss Kálmán dr.* e feladatát is megoldotta annyira, hogy az ezred 1 óra múlva a magaslatot elfoglalhatta. Ezrede két nap múlva *Grozescitől* az *Ungurjána* hegytető Románia felé eső lejtőjére küldetett. Az ezred itt súlyos veszteségeket szenvedett az oláh ellentámadások folytán, különösen az I. zászlóalj, amelynek hézagait a 7. század felével *Kiss Kálmán dr.* hadnagynak kellett kitöltenie. Itt védelmi állásba helyezkedve, egy héten keresztül tartotta az elfoglalt állásokat, amikor más frontszakaszra vezényelték. — Részt vett az 1918. évi piavei offenzívában, mint a 7. század parancsnoka, részint mint a II. zászlóalj segéd-tisztje. Az offenzíva után a 3. oszt. katonai érdemkeresztre terjesztették föl, de a *Signum Laudis*t kapta meg.

KISS VILMOS ny. őrnagy. Mint a m. kir. pozsonyi 13. hv. gy. e. 8. századának parancsnoka, 1914 okt. 28-án d. e. 10 órakor Ostraviec mellett azt a parancsot kapta, hogy az ellenséggel érintkezésben visszavonuló 73. hv. gy. dandár oszlopainak és ütközetvonalának nehéz oldalmenetét, mint oldalvéd a végsőig való ellenállással biztosítsa. A feladatot egy, az áttekintést gátló erdővel szemben — mely az utánnyomuló ellenséges lovasságtól hemzsegett — kellett megoldani, úgyhogy Kiss háta mögött egy, az ellenség által bármikor megkerülhető vízvonallal feküdt. A hídfőszerű ellenállási vonal elfoglalása, melynek előkészítéséről az ellenséges tűzhatás miatt szó sem lehetett, — már csak súlyos veszteségek árán sikerült. Mégis sikerült az ellenséges túlerőt a kiterjedések leplezésével és célzott tüzeléssel fejlődésre bírni s ezáltal a dandár

oszlopainak és vonatának elvonulásához szükséges időt megnyerni. Annak ellenére, hogy az oroszok a döntést a sötétség beálltáig akarták kierőszakolni, és a községet Kiss háta mögött felgyújtották, $1\frac{1}{2}$ századdal a mozgó utóvéd szerepét átvéve, folyton harcolva, éjjélkor ezredéhez csatlakozott. E harcban Kiss százada 50%-os veszteséget szenvedett. — 1915 január 27-én, mint a 13. hv. gy. e. 1. századának parancsnoka, Zurowinnál azt a parancsot kapta, hogy az ezrednek Lutowiskára való előnyomulását feltartó s a 671. erdős magaslatot megszálló ellenséges csoportot századával vesse vissza. Az előnyomulástól oldaltfekvő magaslatról az ezred részei a magas, hóborította erdős terepen már jelentős veszteséget szenvedtek. Rajvonalba ment át századával, melyhez géppuska is csatlakozott. Kiss az ellenséget közelharc távolságra megközelítette, s az erősen kiépített állásokat szuronyrohammal elfoglalta. A magaslat birtoka a Lutowiskára való előnyomulásra döntő volt, s azt az I. zlj. el is foglalta. — 1915 febr. 10-től márc. 24-ig a San melletti procisne-i vonal parancsnoka volt. Az ezen vonalból a Frohonice hegylánc elfoglalására megindított támadás alkalmával századának, mint élszázadnak, a kora reggeli órákban a zajló Sanon átgázolással kellett a támadást bevezetnie. Bűrű, vagy hadihíd elkészítése a nyílt terep miatt lehetetlen volt. A század támadási iránya jobbszárnyával a Procisnétől északra fekvő korcsma volt. Az átkelés, az ellenség valamennyi harci eszköze által teljesen uralt sebes folyású, jégtábláktól zajló folyó átgázolásával rendkívül áldozatok árán sikerült, és százada estére a támadás célját elfoglalta. — 1915 április havában az ezred 1 zászlóalja, hadilétszámának negyedére leolvadván, az Oroszpatak—Kistopolya—Juhászlak vidékére betört ellenséggel szemben képezett ellenállási vonal mögött állott, mint hadtest-tartalék. Az ellenség folytonos támadása a gyenge vonal áttörésével fenyegetett, ami tartalékok híjján, csak egy erélyes ellentámadással volt meg hiúsítható. A helyzet kritikus voltára jellemző, hogy a hadtest-tartalék támadására kiadott parancsot a kötelékben lévő hadosztály parancsnoka személyesen közvetítette. Kiss századosnak feladata volt a 653. magaslatoknak mindenáron való elfoglalása. A felderítés szerint az állásban frissen váltott, többszörös túlerőben lévő ellenség volt beásva, látótávolságra a saját rajvonaltól. A terep erdős volt, derékig hóval borított, az ellenséges állások pedig kidöntött fenyőtörzsekkel és drótakadályokkal voltak eltorlaszolva. A Kiss századnak a hegygerincen kellett előnyomulni akként, hogy egyúttal a jobb oldalon a támadást is biztosítsa az ellenség ellentámadása ellen. A támadás délután 5 órakor indult meg, a védőállásból való kitöréssel. A védőállás vonala és géppuskái közvetett lövéssel a támadó csapat

feje fölött az ellenséges állás mögötti tartalékokat vette tűz alá, hogy azokat a rajvonal sűrűsítésében meggátolja. A támadást Kiss meglepően hajtottá végre, az ellenség ellenállása kemény kényszerítés után megtört. Az állások elfoglalásával a tartalékok megadták magukat s több, mint 600 foglyot szállítottak hátra. Kiss századának azonban kétharmadrésze sebesült és halott. Mellette sebesült meg Kocsis zászlós, aki az arany vitézségi érmet nyerte el. Az ellenséges ellenállás az egész vonalon megtört és védelembe ment át. Az ezredet e fegyvertényért a vezérkar hivatalos jelentésében is megdicsérték. Kiss pedig hősi magatartásáért a 3. oszt. katonai érdemkeresztet kapta. — A 307. hv. gy. e. felállítására óta Kiss az ezred segédtisztje volt. Részt vett az ezred minden harcában, néhány hétig, zászlóaljparancsnok is volt. A bukovinai harctéren ezrede 1916 júl. 20-án Storofinetz-ről való visszavonulás közben azt a parancsot vette, hogy a legrövidebb úton Crudynon át azonnal csatlakozzék a dandár csapataihoz. A 307. hv. gy. e. akkor még széles arcvonalon utóvédállásban, tagozva volt. A gyülekezési parancsot az ezred elkésve kapta, mert az est beálltakor a Cernowitz felől előnyomult ellenség oszlopainak élével a crudyni műutat már elérte. Gyors intézkedéssel sikerült még az ezred zömét idejében kivonni az ellenséges tűzhatás alól s azokat a Crudyntól délnyugatra levő ellenállási vonalra irányítva, a völgy-szorosok elzárásához készenlétbe helyezni. Egy zászlóalj erejű csoport és egy géppuskás-osztag, valamint az ezredtörzs, utászok, lovasszakasz, utoljára kezdte meg a visszavonulást. Az alkonyati felderítés szerint a Crudyn felé vezető utat az ellenség már átlépte s a Serethen átvezető hidat megszállotta. Az elszigetelt csoport tehát csakis egy, a sötétség leple alatt végrehajtott áttöréssel kerülhette el a hadifogságot. A helyzet kritikus volt, mit még növelt a legénység deprimált hangulata és a teljes sötétség, amit egy jégesővel párosult felhőszakadás követett. Minden tájékozódás lehetetlen volt, mégis sikerült nagy kerülővel a folyón levő bürün átkelni s a különítményt a Crudyn felé vezető iparvasút mentén sok nehézség árán éjjeli támadáshoz csoportosítani. A támadás keletnek fordított arcvonallal történt. Két század zárt rajvonalban, tűzvonalba, a jobb és balszárnynon egy-egy század lépcsőviszonyban tartalékként állott, szuronyrohamra felkészülve. Ezredtörzs a tűzvonal közepén, az iparvasút töltésén vezeti az irányt. Gépfegyver egyenlőre fedve maradt a lovasszakasszal együtt, ezredutászok a rohamban szintén részt vesznek. Az előrenyomulást az ellenség a crudyni-út elérése előtt közvetlen közélről felfedezte s azt minden oldalról összpontosított gyalogsági-, géppuska-, kartácstűzzel árasztotta el. A századok megtorpannak s a legénység egy része visszaönglik. Ekkor az egész csoport elfogatását megakadályozandó, a visszafutó legénységet

Kiss gyülekeztette és azokat az ezredtörzs közvetlen személyzetével megerősítve, egy rohamcsoporthoz képezett, melynek kivont karddal az élére állott. A néhány lelkesítő szó után végrehajtott roham sikerült; a közvetlen tűzhatás ellenére, a többszörös túlerőben levő mindhárom fegyvernembeli ellenséget kézitusa távolságból visszadobta, s az így támadt zavarban az egész különítmény elvonulását biztosította. Kiss Vilmos ezen gyönyörű fegyvertényéért a 3. oszt. Vaskorona-rendet kapta.

† KOCSIS IMRE t. zászlós. 1916. július 6-án Jacobeny-nél az 1218 mp-től az 1222 mp. ellen vezetett támadás alkalmával bátor és önfeláldozó magatartást tanúsított. Mint szakaszparancsnok, a heves tűzéségi tűz ellenére hőiesen vezette szakaszát. Az 1222-es magaslat birtokba vétele után csoportparancsnoka parancsára támogatja a balra támadásra menő 33. honvédgyalogezred előnyomulását és támadását. Személyes magatartása által új szellemet és erőt hoz elfáradt csapatába és ezáltal is nagy érdemeket szerzett a nevezett ezred sikeres előnyomulásában. Július 8-án a Par Hau mélyedésben a 853 mp. ellen vezetett támadásban, miután az ellenség balszárnnyukat körülvette, és a dandár parancsára visszavonulás rendeltetett el, hősie magatartásával segített századparancsnokának abban, hogy a csapatok visszavonása a legnagyobb rendben és nagyobb veszteségek nélkül megtörténhetett. Az 1916. aug. 13-i Magura-vidéki csatákban is bátor és önfeláldozó magatartást tanúsított. Amikor százada a Magura előmagaslattal birtokba vette, 7 ellenséges támadást vert vissza szakaszával bátran és hőiesen, az ellenségnek súlyos veszteségeket okozva. Az aug. 18-i Magura-roham alkalmával különösen bátor magatartásával fényes példát mutatott ismét embereinek.

KOLOSSVÁRY IMRE százados, zászlóaljparancsnok a m. kir. 10. honvédgyalogezredben. Zászlóaljának három százada 1916 június 6-án a már hét hónap óta nehéz munkával kiépített Strypa- menti állásában volt Hajworonka és Vysniovesk között. Ezen állásokat a legkezdtelegesebb árokból a legénység maga építette. A jelzett időben a védőőrség véleménye szerint, a többszörös, 3—6 méteres drótkadállyal és aknaövvvel ellátott állás oly erős volt, hogy abból az ellenség egy talpalatnyit sem tudott elfoglalni. Ezt az állásbeli bizalmat a magasabb parancsnokságok is tudták, mert már pár nappal később a 7. századot más feladatra kivonták a vonalból. Így a több, mint 1800-as vonalra csak két század jutott. 1—2 nappal később aztán megjelent a lehangoló hír, hogy a kitűnő állásokat, a déli szomszéd helyzetére való tekintettel ki kell üríteni. Minden tiltakozás hiábavaló volt. 13-án a kiürítésre vonatkozó parancs megérkezett, ami nagy szomorúságot,

elkeseredést, sőt némelyeknél csüggedést váltott ki. Így igen megnyugtatóan hatott, mikor a parancs teljesítését még aznap felfüggesztették. A felfüggesztés azonban csak nagyon rövid ideig tartott... Mert mikor híre jött, hogy a Baltin-állásokat, amelyekben az 1915/16. évi szilveszteri és újévi harcokban annyi ellenséges ellentámadást vertek vissza katonáink, puskalövés nélkül kellett átengedni, bizonyossá vált, hogy a Kolossváry-féle állások kiürítése már csak órák kérdése. 14-én délből csakugyan megjött a parancs, hogy az állásokat az éj folyamán ki kell üríteni. Már a délután folyamán megtették az előkészületeket, hogy az ellenség, az állás birtokbavételekor minél kevesebb használható hadi és egyéb anyag birtokába jusson. A kiürítést a I/2. zászlóalj századonként 1—1 járőr visszahagyása után 21 h 30-kor meg is kezdte. Az elfoglalandó állás (2 védelmi vonal) a régi állásoktól kb. 3000—3500 méterre, Kutusow falu szegélyétől kb. 500—1000 méterre keletre húzódott: kb. 1—1½ m. mély árok, beomlott falakkal, helyenkint 1—2 soros drótakadállyal ellátva. Ezen állásunknak a Kolossváry-zászlóalj számára kiutalt részében a bal szomszéd hadosztály csapatai voltak, amelynek nem volt összeköttetése a következő III/10. zászlóaljjal. Ez összeköttetést helyreállítandó, az I/2. zászlóalj ötven, a III/10. zlj. védelmi vonalából 600 lépésnyit utalt ki. A megszállás a fentemlített torlódások miatt csak 15-én 2 óra 30 perckor volt befejezhető, meglehetősen rossz hangulatban. 15-én a délelőtt jórésze nyugodtan telik el. A századok az állást javították, s főleg az előterepen levő magas vetést tarolták le. Tíz, tizenegy óra tájban azonban folyton erősödő harci zaj hallik s dél tájban a Kolossváryékkal szemben lévő ellenségnél is mozgás észlelhető. Körülbelül 15 órakor az ellenség előnyomulását és támadását a Kolossváry-zászlóalj ellen is megkezdí. Azonban minden igyekezete hiábavaló, a vetés szélénél tovább nem juthat. 17 órakor a zászlóalj-parancsnokság állásán eddig nem észlelt irányból jövő gyalogsági tűz érezhető s ugyanekkor, 1500 méterre Kutusow község délnyugati szegélye felé 2—3 kisebb, 4—10 emberből álló csapat közeledik. Az ezredtől az észlelt dolgok után érdeklődve, a III. zászlóalj-parancsnoksággal egyideűleg szinte szemrehányólag kapja Kolossváry Imre a választ, hogy „csak magatokkal és ne mindig mással törődjete”. Alig fejeződik be a beszélgetés, pár percre rá, a visszavonuló csapatok mögött kb. 1/4, 1/2 század kozák jelenik meg és szinte hajtóvadászatot rendeznek a menekülőkre. A II. III. zlj. parancsnokság sejtelve nem csalt, mert tőlük délre vonalunkat áttörték. Ezt bizonyítandó, a kozákok betörésének irányából, a saját vonalon belül megszólal egy ellenséges lövegszakasz és igen élénk tüzet nyit meg Gnilowody és Michalowka felé. Ugyanekkor a Kutusow keleti szegélyén lévő majoron rendetlenül vissza-

futó saját csapatok jelennek meg. Ezek kivonva magukat az ellenséges tűzből, megállanak és rendezkedni kezdenek. Azonban a helytelenül irányított tűzérési tűz, úgy ezen rendezkedést, mint az időközben ellentámadásra rendelt I. zászlóalj kifejlődését is meghiúsítja. Így a betörő ellenség — ellenállást nem találva — nyugodtan kezdi meg az állások északfelé való felsodrását. Ennek esik áldozatul az 5. század és 2 géppuska. Ezalatt a Kolossváryéktól délre áttört s ellenállást eddig nem találó ellenség már a Kutusowtól északra levő magaslatokig jutott előre. Itt azonban a bal-szomszéd ezredtől rendelkezésre bocsájtott két század és az időközben már rendezkedett saját ezredbeli csapatok feltartóztatták őket. Az 5. század visszavonulását észrevette Kolossváry százados, s a tartalékban lévő II. századot — ahová időközben előrement — pár lelkesítő szóval ellentámadásra rendelte. Ez a század Hacker Béla hadapródjelölt parancsnoksága alatt, a parancsnok személyes példaadásától buzdítva, szinte emberfeletti munkát végzett. Nem törődve a felsodró ellenség számával, elszántan ráveti magát. A többszörös túlerő körülfogja őket és igyekszik elnyomni a kis csapatot. A csapat vitézsége azonban nem ismer határt és szorongatott bajtársait mindig kimentí a biztos halálból. Az ellenség megtorpan, mit embereink jól kihasználva, erkölcsi fölényhez jutnak. Végre az ellenség nem tudja állani a kemény küzdelmet, visszavonul... A Hacker-század nemcsak megállította a saját vonal felsodrítását, hanem még kb. 3—4 szomszéd század állását is visszafoglalta. Kiszabadított igen sok emberünket, visszaveszi a két géppuskát, egy gyalogsági ágyút, igen sok fegyvert és pisztolyt. Eközben a Kutusowtól északra lévő magaslatokon feltartóztatott ellenséget csapataink visszavetik és az időközben előnyomuló német zászlóaljjal az összeköttetést helyreállítják és az áttörést meghiúsítják. Körülbelül 20 óra 30 perckor saját vonalaink a majorig, csapataink birtokában vannak. Ekkor érkezik ide az ezredparancsnokság jelentő lovasa a visszavonulást elrendelő paranccsal, amely szerint a vonalat kb. 4500 lépésnyire a Michalowkától délre lévő magaslatokra kell visszavenni. Kolossváry a parancsot nem hajtotta végre, mely körülményt az ezredparancsnokságnak azonnal jelentette és a beállott nyugalmat rendezkedésre használta föl. Az éjjel és másnap nyugodtan telt el, csak az I-II. zászlóalj vonalában lévő ellenséges holttestek (kb. 33) eltakarítását zavarta meg az ellenséges tűzérési. A holttestek egytől-egyig a legsúlyosabb kézitusa nyomait mutatták. A Kolossváry-zászlóalj vesztesége mindössze 1 halott és 4—5 sebesült volt, 6—10 ember pedig eltűnt.

KOVACS JANOS a volt cs. és kir. 26. gy. e. t. hadnagya. 1916 aug. 31-én reggel erős tűzérési tűz alá vették az oroszok a Zborow

város közelében levő Mogile magaslat északi lejtőjén elterülő, valamint a tovább, északra húzódó állásokat, melyek a zborow-leMBERGI műútat szeltek át. A támadás fészke Presowce község volt, mely a műút és a magaslat között feküdt, mintegy 2 km-nyire a 26-osok árkai mögött, s a folyton erősödő tűzérsegi tűz alatt az orosz gyalogság kb. 1000-1500 méterre levő állásaiból lassan előnyomult és egy mélyedésben gyülekezett. Előrevonulásuk alatt a huszonhatosak alapos pusztítást okoztak bennük. Ez azonban csak késleltette támadásukat. Az ágyútűztől több ember megsebesült, köztük Kovács szakaszparancsnoka is, így ő vette át a szakasz parancsnokságát. Éppen támadtak az oroszok, akiknek sikerült is a Kovács álláspontjától északra levő állásokba benyomulniok és a Kovács-szakasz mellett fekvő II. zászlóaljot viaszaszo-ritani. Kovács, mikor látta, hogy a saját csapat elhagyja állását, a saját zászlóalj és a II. zlj. között előre kiadott záróállásba parancsolta embereit s gyors tüzelést vezényelt az oldalba támadni akaró oroszok ellen, akik nem is tudtak a záróállás előtt 50 méternyire folyó, sekély Strypáig sem eljutni. Aki megmaradt közülük, futva húzódott vissza az elhagyott lövészárkokba. Következő próbálkozásukat már megerősítve fogadta a zászlóalj, mert akkorra már az utászs század is megszállotta a záróállást. A front felgöngyölítése tehát nem sikerült, ami Kovács érdeme volt. Vitézi magatartásáért az I. o. ezüst vitézségi érmet, a III. oszt. bronz vitézségi érmet és a III. o. kat. érdemkeresztet kapta.

KOVÁTS JENŐ t. hadnagy a munkácsi II. honvédgyalogezredben. Mint önkéntes tizedes 1915 márciusában ment ki az orosz harctérre, az ezred önálló zászlóaljához, a Mészöly-különítményhez. 1915 júliusában megsebesült és szeptember 15-én ismét a harctérre ment és itt 1916 július 13-ig teljesített harctéri szolgálatot. Ekkor gránátnyomás következtében orosz fogságba esett. — A Mészöly-különítménynél 1915 májusában lépett elő őrmesterré, június 1-ével hadapróddá. 1915 május 16-án egy 18 órás ütközetben vett részt, mikor a 7. roham alkalmával az oroszok már-már elfogták és csak a saját géppuska fedezete mellett tudott menekülni. 1915 május 19—20-án a Pruth-menti harcokban szakasza támadási körletében 2 géppuskát és több oroszot fogott el. Ezért kapta először az I. oszt. vitézségi érmet. Június 6-án a Pruth mögötti állásban Kovács azt a parancsot kapta, hogy a zászlóaljtól balra levő 15. hadosztály 66. gyalogezredével tartson összeköttetést s miután harc volt — meg kellett állapítania a helyzetet. Erdőben voltak. Egy 17 tagú járőrrel az irány felé haladva, a 15. hadosztály állása mögött, egy 32 tagból álló orosz járőr közeledett, kiket kis harc után lefegyverzett és jelentéssel a zászlóaljparancsnoksághoz kísértetett. A 15. hadosztály visszavonulóban volt, így az áttörésről külön jelentést

küldött s zászlóaljához bevonult. A helyzet megismerése után minden veszély nélkül visszavonultak. A visszavonulás fedezésére Kováts járőre és egy szakasz ment hátra. A zászlóaljnak az elfogatástól való megmentéséért kapta Kováts másodszor az I. oszt. vitézségi érmet. A Strypa-menti állásban 1915. november elején egyik nap reggelén az orosz állás csendes volt. Ekkor Kováts parancsot kapott, hogy a 7. század minden szakaszából 1 altisztet és 5 embert vegyen magához, velük az orosz állásokat közelítse meg és állapítsa meg, hogy vannak-e az orosz vonalban oroszok? Ha nem lennének, nyomuljon tovább és derítse fel a helyzetet. A 25 tagú járőrrel Kováts elindult és az árkokban nem talált ellenséget. Kováts tovább ment a Sereth felé és a saját állástól 5 km-nyire bukkant rá egy tanyánál a tömegben levő, étkező orosz utóvédre. A tanyától 1 km-nyire találta az orosz vonalat. Jelentésére az ezred 2 századból álló főőrsöt különített ki a tanya mögött. Egyik napon Kováts százada volt künn, mikor is parancsra a 8—10 házból álló tanyát járőrrel felgyújtatta, mert az állandó kozákfészek volt. Tettéért az ezredtől írásbeli dícséretet kapott. 1916. június 8-án a 7. századot hadosztálytartalékként a 16. hv. gy. e. jobbszárnyára vezényelték. Itt azt a feladatot kapta, hogy áttörés esetén a hadosztályt biztosítsa, illetve visszavonulása esetén azt fedezze és feladata teljesítésével a Strypán levő 301-es híd felrobbantása után vonuljon be a hadosztály jobb szárnyára és ott fejlődjön fel. Június 9-én éjjel Bobulnicétől keletre, a szomszédos 12. hadosztály vonalát az oroszok áttörték, minek folytán a 2. állásban való visszavonulás parancsoltatott. Kovátsék a feladatot a következőképpen hajtották végre. A hadosztály kevés harc után visszavonult. Kováts százada pedig a visszavonulás fedezése után erős ellenséges tüzérségi és gyalogsági tűzben a hadosztály jobbszárnyára helyezkedett. A visszavonulás fedezésére Kováts 4. szakasza hagyatott hátra, mely feladatának teljesítése után százada jobb szárnyára 30%-os veszteséggel, nyílt terepen volt kénytelen visszavonulni, mert a szomszédos 12. hadosztály 100. ezrede a 2. állás helyett a 6 km-nyire levő 3. állásba vonult vissza. A hadosztályt ezáltal a bekerítés fenyegette, így a Kováts-század és a Bothár géppuskás-század kampószerűen foglalt állást, hogy a saját hadosztály biztosíttassék. 13-áig az összeköttetés jobbról teljesen hiányzott. A bevonulás alkalmával Kováts századparancsnoka és a géppuskás-század parancsnoka harcképtelenekké váltak. Mind a két századot Kováts veszi át és már ő parancsnokol a 9—12-e közötti ellentámadásokban, jobbra azonban hiába kísérelte meg, összeköttetést nem kapott. Ez idő alatt 3 nappali és 1 éjjeli támadást élt át és vert vissza a század. A 12-én éjjel, az általuk lefolytatott ellentámadás sikere folytán, végre a század jobbra

összeköttetést talált és a 2. árokban vonult előre. A Kováts-századnak és a vele kikülönített géppuskás-századnak volt érdeme, hogy az oroszok bekerítési mozdulatai nem sikerültek és a hadosztály a 2. állást megtarthatta. Kovátsot ekkor századparancsnoka az arany vitézségi éremre akarta fölterjeszteni, de ez a század elfogatása folytán meghiusult.

LÁNYI SÁNDOR lovag t. főhadnagy. 1914 szept. 12-én Magierownál, mint a cs. és kir. 34. gy. e. 13. századába beosztott szakaszparancsnok, heves ütközetben fedezte szakaszával a századnak, egy hátrább fekvő vonalba való visszavonulását és újabb támadáshoz való előkészítését. Ugyanazon év októberében a Santól való visszavonuláskor, mint utóvéd-parancsnok sikeresen visszaűzött egy, a csapat után nyomuló kozák-osztagot. — 1914. december 16-án a gomolia-pietskowi támadásnál, mint szakaszparancsnok, szakasza élén sikeres támadást hajtott végre. — 1915. március 12-én a Kárpátokban, a súlyos küzdelmek árán elfoglalt manilovai magaslaton egy orosz ellentámadást, a 34/16 századdal, mint a 34/13. század parancsnoka sikeresen visszavert. — Március 24-én a Koraska magaslat visszafoglalásánál súlyos veszteségeket szenvedett, és erősen megfogyott századát elsőnek vezette támadásra, mely az ellenség visszaverését eredményezte. — Lányi 52 hónapot töltött arcvonalan, és ezredének minden harcában részt vett.

LÁSZLÓFFY JÁNOS, a m. kir. 10. honvédgyalozezred t. hadnagya. 1917 nov. 25-én az Ojtózi-szorosban erős ellenséges támadást, mely főerejével a III. zászlóalj ellen irányult, géppuskás szakaszával visszavert. Saját elhatározásából állást változtatott, s így az ellenség vonalait oldalozó tűz alá vette, s azok soraiban nagy pánikot idézett elő. Ennek következtében az ellenség támadása összeomlott.

LÉNÁRD BÉLA t. hadnagy. A cs. és kir. 60. gyalozezred II. zászlóaljának 5. századába volt beosztva. 1916. nov. 22-én a vonalban lázas beteg lett, aminek következtében *Kirlibaba* faluba ment, ahol a zászlóalj segélyhelye volt. Időközben az átszökött orosz foglyoktól értesült arról, hogy az oroszok november 28-ára nagy támadást készítenek elő. Katonai kötelessége nem hagyta nyugton, és nov. 27-én este 9 órakor lázas betegen, az orvosok tudta nélkül visszament állásába és századparancsnokánál, Szász Domonkos főhadnagynál szolgálattételre jelentkezett. A századparancsnok a régi 4. szakaszba osztotta be, amely Kirlibabánál az 1307. magaslatot tartotta megszállva. Balra tőle százada többi szakasza, míg jobbra a 7. 8. századnak, majd a 31. gyalozezrednek állásai következtek. Az átszökött oroszok híresztelése valóra vált, mert óriási tűzérségi előkészítés után, amely-

nek az összes állások áldozatául estek, megindult vonalaink felé az orosz áradat. Az orosz túlerő a 31. gyalogezred vonalát áttörve, megkezdte a felgöngyölítést, aminek következtében a 7. 8. század visszavonult. Mivel Lénárd zászlós parancsot a visszavonulásra nem kapott, az 1307. magaslaton maradt és védte azt az orosz túlerővel szemben, bár az oroszok már a zászlóaljparancsnokságot is elfoglalták. Ő azonban tovább tartotta a magassági pontot, s abból egy talpalatnyit sem engedett át. Az állást délután 6 óráig tartja, amikor a zászlóalj 6. 7. 8. századaiból megmaradtak, a Rusz-különítmény és egy Jakóbényból jött német ezred ellentámadása következtében elvesztett állásaink ismét a mieink birtokába kerültek. Másnap ismét támadott az orosz, de minden eredmény nélkül, de Lénárd zászlós 48 emberéből csupán 10 maradt meg. Dubinievecs őrnagy könnyekig meghatva köszöntö meg az 5. századnak, de különösen a Lénárd-szakasznak hősie viselkedését, amely megakadályozta kirlibabai állásaink felgöngyölítését.

LIBICZEY JÓZSEF tart. főhadnagy a volt cs. és kir. 67. gyalogezredben. Az ezred V. zászlóalja, mint ezredtartalék, 1916 májusában került a tűzvonalba. Wolhyniában Rostoky és Lopusno között volt a 17. század harcvonala, amelyben Libiczey főhadnagy is szolgált. Az 1. szakasz a jobb szárny irányában volt, a balszárny szakasz (a 4.), melynek parancsnoka Libiczey volt, a rostoki erdőre támaszkodott. Egy éjszaka az orosz elfogja a tábori-őrsöket s Brussilow mindenütt löveti az arcvonalat. Június 2-án megtörtént a lucki áttörés. 4 millió emberrel és 4000 ágyúval támadt Brussilow és közel 48 óra alatt 100.000 magyar ember pusztult bele a wolhyniai mocsarakba. A frontot visszavettük, s ebben június 16-án sorra jött a 67. gy. e. vonala is. Az orosz azonban ennek neszét vette, mert 15-én alkonyatkor váratlanul megtámadta az ezredet, hogy azt zárótűzzel lekötve, északfelől az éj leple alatt bekerítse és elfogja. Terve nem sikerült, mert támadásuk összeomlott. A lövészárkok megrongálódtak az erős ágyútűzben és Libiczey, mint frontzászlós tudván, hogy az ágyútűznek az újoncokra nagy morális hatása van, az orosz tűzérsegi előkészítés alatt többször végigjárta századát, lelkesített, biztatott, hogy együtt tarthassa embereit. A lövészárkok helyenkint romhalmaz volt, és hol dombokon, hol gránátölcsérekkel kellett áthaladnia. Libiczey megjelenése bizalmat öntött a csüggedőkbe, s teljesen készen találta őket az orosz támadás, amit embereivel erőlyesen visszautasított. Ezután megkezdődött a század visszavonulása Lopusno felé, amikor úgy intézkedett a századparancsnok, hogy a Libiczey szakasz lesz az utóvéd. Éjfélkor Libiczey is Lopusno alá ért, ahol az V. zászlóalj gyülekezett s ott csatlakozott századához. A hadállás-

ban csak kisebb őrsegek maradtak, hogy tartsák a lassú tüzet. Éjjel 1 órakor megindult a zászlóalj hátrafelé s a 17. század adta az utóvédet, amelynek utóéle a Libiczey-szakasz volt, 2 géppuskás-osztaggal. A visszavonulás erőltetett menetben folyt, hogy a zászlóalj még virradat előtt elérje a spaki állást. A visszavonulás sikerült, csupán az utóvédet leplezte le a gyorsan felkelő nap, s az orosz ágyútüzet bocsájtott rájuk. A helyzet nehéz volt, de Libiczey lelkesítő szavai most sem bizonyultak hiábavalónak; annak ellenére, hogy sok sebesülés történt, 1916 június 16-án reggel 4 órakor már az új hadállásban volt a Libiczey-szakasz is. Ekkor ért a vonal elé egy üldöző kozákcsoport, mely a tábori-őrsöt megtámadta, a géppuskatűzben azonban ez is megsemmisült. Libiczey vitéz magatartásáért az I. oszt. vitézségi érmet kapta. Tulajdonában van még a II. oszt. ezüst vitézségi érem is, továbbá a bronz Signum Laudis.

LOMJAPATAKY BÉLA t. főhadnagy, a m. kir. 3. hv. gy. e. 3. gépp. századparancsnoka. Századát az 1915 okt. 14—31-ig folyó harcokban mindenkor különös bátorsággal és helyes megértéssel vezette és ezáltal a sok ellenséges támadás visszaveréséhez különösen hozzájárult. Vitéz magatartásáért a legfelsőbb dicsérő elismerést kapta. — 1915 nov. 23—26-án a Peteanótól keletre levő állásba behatolt ellenséget oldaltűz alá vette, s így visszavonulásra kényszerítette. Az általa vezényelt eredményteljes tűzben több ellenséges támadás összeomlott és sikerült ezen különös fontosságú állást megtartani. Állandó ténykedésével megakadályozta az ellenséges állások kiépítését. Vitézségéért a 3. oszt. katonai érdemkereszttel tüntették ki. — Az 1917 szeptember 7—19-ig terjedő idő alatt a Monte S. Gabriellén és később a 12. Isonzó-offenzívában géppuskaszázadát minden egyes alkalommal ügyesen és eredményesen vezette és személyes bátorságával és merész elhatározásával hozzájárult a zászlóalj eredményes harcaihoz. Vitéz magatartásáért a katonai érdemkeresztet másodszor kapta meg. — 1918 június 15-én a Candelic előtt folyó harcainkat különösen támogatta, és az ő intézkedéseinek köszönhető, hogy a számtalan és erős olasz ellentámadásokat fényesen visszavertük és e mellett még területeket is szereztünk.

HUDÁNYI ANTAL százados. 1918. évi június 19-én a piavei csatában, a Montellón elért eredmény biztosítására szükségesnek mutatkozott a hídfő kibővítése déli és délkeleti irányban, hogy az ellenséges ütegek zöme, a Soligò patak és Nervása között fekvő Piave összeszűkülését — tehát a XXIV. hadtest átkelő helyeit, vonalait, ne tudja hatásosan lőni. A június 15-én a XXIV. hadtest kötelékébe került 41. hadosztályt a balszárnyon vetették harcba. A június 18-

án bekövetkezett árvízre és az ellenség megindított ellentámadásai során keletkezett helyzetre, a hadtestparancsnokság védelemre való berendezkedést rendelt el. A június 17-iki éj folyamán a Piavén átszállított 32. honvédgyalozezred, mely mint tartalék Minával szemben volt készenlétben, 19-én azon parancsot vette, hogy a hadosztály balszárnyán Nervásánál harcban lévő 31. honvédgyalozezred részeit egy zászlóaljjal váltsa fel. Ludányi Antal, akkor a 32. honvédgyalozezred vitéz főhadnagy-századparancsnoka, június 19-én este, századával a kapott parancs folytán Nervásába menetelt, hol, mikor éjfél tájban beérkezett, megállapította, hogy Nervása nagyrészen olasz kézre került! A 12. hgyalozezred tartalékai, továbbá ezen ezred bekanyarodott szárnya és a szétvert 31. honvédgyalozezred részei a benyomuló olaszokat többször megismételt rohamban megkísérelték ugyan kivenni, de a régi támasztópontokba befészkeltek és eldrótozott ellenség géppuska- és golyószóró-tüzében minden roham vérbe folytatott. Ludányi Antal helyzetjelentést küldött zászlóaljparancsnokának, akitől felsőbb parancs folytán azt a parancsot kapta, hogy századával és a még rendelkezésre álló $1\frac{1}{2}$ 1. századdal Nervását tisztítsa meg és vegye birtokba a volt 31. honvédgyalozezred állásait. A parancs alapján Ludányi Antal hősi küzdelemmel és a legszívósabb vitéz magatartással hajnali 4 órára leküzdötte az ellenségnek kb. egy zászlóaljjal védett fészkeit és támasztópontjait és visszafoglalta a 31. gyalozezred Nervásától délre fekvő állásait. Nervása elfoglalása után az olaszok igen erős tűzérsegi-, aknavető- és géppuska-tűzet adtak a város déli és délkeleti szegélyére és erős ellentámadást indítottak a HO. balszárnya ellen. Ludányi Antal nem várta be ezt az ellentámadást a parancs szerint tartandó 31. honvédgyalozezred volt állásaiban, hanem azokból saját hősi elhatározására támadásra indult a Piave és a Piave-Sella csatorna mentén. A hősi támadás magyar szív-sugallta lendülete az ellenség ellentámadását megállította éppen abban a kritikus időpontban, amikor a 12. honvédgyalozezred balszárny-századát az ellenség kezdte lekapcsolni. Ludányi Antal támadása az ellentámadó olasz túlerőt délkeleti irányba vetette vissza és ezáltal sikerült birtokba vennie a Villa Bertit, egy Nervásától délkeletre lévő kastélyt. Ludányi e kastélynál befészkelődve, több megismételt ellentámadást vetett vissza, így a hadosztály balszárnyát biztosította, majd pedig átcsoportosítás után újból támadásba menve, a piavei töltésen előretört a surejáni hidak felé. Ez utolsó előretörése folytán az ellenséget Nervásától több mint 2 km-nyire űzte vissza és a 19-én Nervásánál benyomott hídfőt majdnem a hidakig biztosította. Június 19-én éjféltől 20-a deléig tartó vitéz támadások során Ludányi több mint 1000 foglyot ejtett és e számnak megfelelő tüzgépet zsákmányolt. Az egri

származású Ludányi Antal e gyönyörű fegyverténye a Mária Terézia Rend káptalanja elé kerül, amely bizonyára méltó jutalmát adja Dobó István hősi unokájának.

LUKÁCS KÁROLY t. tűzérhadnagy a 33. tábori tüzérezredben. Az 1917 december 31-én este 8 órakor a Monte Tombára érkezett parancs szerint, a 33. tábori tüzérezred tisztikarának ki kellett vonulnia állásából, de Lukács Károlynak ott kellett maradnia azzal a feladattal, hogy hozza ki az állásból a még használható ágyúkat. Akkor már az ezred 36 ágyújából csak 3—4 ágyú volt használható, a többi a rengeteg tüzelés folytán használhatatlanná vált. Este 10 órakor az olasz tűzéréség pergőtűzet kezdett a Monte Tombára s ennek tűzszüneteit kihasználva, Lukács az összes ágyúkat, a használhatókat és használhatatlanokat egyaránt kivontatta az állásból. Vesztesége éjjel egy óráig, a munka befejezéséig 1 ember volt és január 1-én hajnali 3 órakor az olaszok ez állást is elfoglalták. Lukács hősi magatartásáért az I. oszt. vitézségi érmet kapta.

Dr. MAGYAR ELEMÉR t. hadnagy. 1917 május 10—24-ig ezrede, a volt cs. és kir. 39. gy. e. az olasz harctéren, Fajti-Hrib magaslattal szemben a 464 pont környékén harcolt. Magyar az ezred balszárnyán, mint szakaszparancsnok volt beosztásban. A X. isonzói csata 4 napos tűzérési előkészítése után, május 14-én az olaszok támadásra jöttek, de támadásuk összeomlott. Eközben azonban Magyaréktól balra, a hatvanegyesek vonalát az olaszok elfoglalták és ezáltal hatalmukba kerítették a 432. magaslatot és a mögötte levő «Triesti dolinát». Magyar azt is látta, hogy az olaszok az árkokban maradt hatvanegyeseket kezdik agyonverni. Ekkor Magyar a szomszéd szakasz parancsnokával, s 80 emberrel önként elhagyta állását és a futóárkokon át, a beözönlő olaszok oldalában foglalt állást és azokat erős oldaltűz alá vette. Majd gépfegyverek segítségével megakadályozták az olaszokat abban, hogy a 464. mag. pontot megkerüljék és csapatainkat hátbatámadják. Ezáltal pedig időt és módot adtak a 64. ezred egyik zászlóaljának arra, hogy tartalékállásaiból szürkület után felvonulva, a benyomult ellenséget ellentámadással visszavethesse. A tizedik isonzói csata további folyamán is több ízben részt vett a vonalainkba tört osztagok visszaverésében. — A többek között május 22-én, amikor a tőle balra levő vonal egy részébe betört olaszok visszaverését, a saját vonalrész előtt lévő nagyobb gránátlyukból, egy gépfegyveres szakaszvezető és Birinyi nevű szakaszvezető segítségével erős gépfegyvertűzzel támogatta.

MAJOR JENŐ százados a 11. táb. vadászzászlóaljban. Zászlóaljától 1918 június 25-én parancs érkezett, hogy még az éjjel az

állásokat kb. 600—800 lépésnyire előre kell tolni, hogy az olaszok esetleges támadásai könnyebben legyenek kivédhetők. — A legfontosabb állás Major századosnak jutott, minden ellenséges támadás neki szólt, mert ott törött meg a vonal, s ha az ellenségnek sikerül ott betörni, akkor az egész állás elveszett. Ezt tudta az ellenség is, s éjjel, mikor Major szds. századánál éppen élelemkiosztás volt, jött a híre annak, hogy: «Itt az olasz!». Egy-két felállított táboriőrs nem tudta feltartóztatni az ellenséget s a helyzet végzetessé vált, mert a kiéhezett legénységet nem lehetett visszaparancsolni a lövészárókba. Major százados önfeláldozó magatartásának köszönhető, hogy az állások megmaradtak, de már előretolásról szó sem lehetett. A reggel nyugodtan telt el, míg egyszerre csak az ellenség Major egyik tábori őrsét megtámadja és elfogja. Ez pedig fontos pont volt, mert innen az ellenség oldalozhatta állásunkat és súlyos veszteségeket is okozhatott. Így Major százados arra határozta el magát, hogy az elfoglalt pontot az ellenségtől visszaveszi. Egy gyönyörűen kigondolt és véghezvitt vállalkozással, amilyenre csak ő volt képes, tervét meg is valósította. A szemben lévő ellenséget részint a tűzéréség támogatásával, részint gépfegyvertűzzel letarolta, míg két rohamjárőre kiugrott és a töltés azon részén ment előre, amely az ellenség felé feküdt. Ez megkerülte a C. Dondolót, melyet előzőleg gránátvetőkkel erős tűz alatt tartott — kézigránátokkal megtámadta, az otlévő olaszokat elfogta, és berendezkedett. Kb. 15 foglyot és 2 géppuskát hozott be és a tábori-őrsöt újból felállította. Estefelé az olasz irtózatot ágyú-, kő-, gépfegyvertűzzel támadott, mit azonban a Major-század főlényesen utasított vissza. Major vitéz és önfeláldozó magatartásáért a 3. oszt. Vaskoronarendet kapta. Egyik tisztjára így ír róla: «Nem volt parancsnokom, akiben a katonai képzettség, a személyes bátorság a legnagyobb veszélyben is megfontolt, nyugodt vezetés, az alárendeltekéről való gondolkodás, az őszinte és igaz bajtársiasság oly mértékben lett volna meg, mint Major századosban. Ha valaki jogosan és igazságosan fogja a «vitéz» előnevet viselni, az első sorban Major százados lesz!»

MEGYERI ADOLF tart. főhadnagy a cs. és kir. 60. gyalogezredben. 1915 július 6-án, az olasz harctéren a II. olasz offenzíva alkalmával tüntette ki magát. A Monte Dei Sei Busi magaslaton megbomlott és teljesen elpusztult csapatok helyét, Binder százados parancsnoksága alatt az olasz túlerővel szemben ők foglalták el és azt mindvégig megtartották. Közben Megyeri mindkét lábán megsebesült, azonban az aggasztó tiszthiány miatt a rajvonalból nem távozott el, csak a támadás végleges visszaverése után. Vitéz maga-

tartásáért soronkívül zászlós lett és az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Részt vett a 2. szerb offenzívában is, amikor Belgrádnál a Dunán átkelve a szerbek által megszállt parton a szerb állásokat elfoglalták. Harc közben súlyos tüdőlővést kapott és kórházba került. Vitéz magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. Felgyógyulása után az orosz harctérre került, hol a Pirs-Dorán 150 főnyi foglyot ejtett, mely alkalommal másodszor kapta meg az I. oszt. ezüst vitézségi érmet, később pedig, mint hadnagy, a Signum Laudist kapta a Kirlibabánál lefolyt harcok alatti magatartásáért.

Dr. MÁLNÁSI ÖDÖN t. főhadnagy. A volt m. kir. 24. hv. gy. e. Nikolics ezredes parancsnoksága alatt a 38. hadosztály kötelékében, amelynek Molnár Dezső altábornagy volt a parancsnoka, 1918 március 15-től az Asiagótól délkeletre lévő védelmi vonalban volt. Málnási a 3. század 2. szakaszának volt a parancsnoka. Az állás csak 50—60 cm. mély volt, mert a köves talajban nem lehetett mélyebbre ásni. A táboriőrs vonala átlag 200 lépésnyire volt előretolva. Az ellenség mindenhol erdőszegély mögött volt beásva, Málnásiék teljesen fedetlen terepen. Étkezés este 10 órakor volt, ebéd, vacsora együtt. Március 24-én ellenlökési alakzatot vett fel az ezred. Málnási szakaszával az első vonalba került. Mivel az asiágói frontszakaszon a 3. század volt a legközelebb az ellenséghez és a városhoz, azért a század állásán keresztül a várost legkönnyebben lehetett elfoglalni. Az ellenséges tűzéréség március 27-én kezdte belőni magát a fenti századra. 30-án hajnalban a felderítő-járórt üzi vissza Málnási, ugyanaznap este szintén. Április 3-án az ellenség aknavetői is megkezdték a század állására a belövést. 17-én délután az ellenség 206 nehéz aknát és 50 nehéz gránátot lőtt arcvonalukra. Az ezredparancsnokság támadástól tartva, szigorú készenlétet rendelt el. Április 18-án délelőtt 7 órakor az ellenséges tábori-őrsről fellőtt zöld-fehér-piros rakétajelre az ellenséges tűzéréségi aknavetők, géppuskások Málnásiék állására, hol Málnási 28 csatárral szolgálatban volt, mintegy 40—50 percig tartó romboló tüzet adtak. Málnási a pergőtűz kezdetén az állás elé 30—40 lépésnyire egy mély gránátölcsérbe menekült, honnan közelebről figyelhette az ellenség várható fejlődését. Málnási legelőször a tábori-őrsöket vonta az állásba vissza, mert különben elfogták volna őket. A romboló tűz alatt Málnási rohamsisakját valami súlyos tárgytól (kösziklától) származó találat érte, mire Málnási elájult, illetőleg a vele lévő Róth András tizedes rázta fel elálétságából. Mikor már Málnási határozottan megállapította, hogy az ellenség a romboló tűz hátrább helyezésével egyidejűleg, mintegy 2 század erejű gyalogsággal és 8 gépfegyverrel

támadásra közeledik, a még tűz alatt lévő állásba viasszaszaladva, a legénységet és az altiszteket figyelmeztette, hogy minden körülmények között ki kell tartani, mert az ellenség zárótüze miatt visszavonulni úgy sem lehet, megadásról pedig szó sem lehet! Ugyanakkor szuronysegezést és a kézigránátok előkészítését rendelte el. Rövid idő múlva az olasz gyalogság a teljesen összerombolt drótakadályainkon keresztül haladva, megkezdte a rohamot és kézitusát, mely azonban egyik harcoló fél részéről sem állott kizárólagosan szabályos szuronyharcból, hanem ezenkívül a nagyobb gránáttölcsérek birtokáért folytatott közvetlen puskatűzelésből és főleg kézigránatozásból. A harcban az ellenség 8 gépuskájával szemben, Málnásiéknek csak 1 géppuskájuk volt. A legalább 15—20 percig tartó küzdelem alatt egy honvédet a századparancsnokhoz küldött Málnási azon jelentéssel, hogy a fölényes túlerő miatt az állást sokáig nem tudja védeni, miért is kéri az egyik ellenlökésre rendelt szakasz kiküldését. Ez meg is érkezett és az ellenség visszavonulásra kényszerült. Az ellenség meghátrálásakor Málnási vörös rakétával saját tűzértségünkől zárótűzet kért azon célból, hogy az minél nagyobb kárt tegyen a visszavonulóknak. Miután tűzértségünk — teljesen nyílt terepen — nem volt kellően belőve és a zárótűz megkezdésekor saját állásunkat kezdte lőni, Málnási zöld rakéták kilövésével a tűzértség tűzét addig hosszabbította, míg az ellenséget állásáig üldözte. Málnási néhány emberrel megkísérelte az ellenséges sebesültek elfogását, de oly heves gépfegyvertűzet kapott, hogy terve nem sikerült. Málnásit hősiességéért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. A hadosztály parancsnoka napiparancsban ismertette Málnási győnyörű fegyvertényét, és követendő példának állította a hadosztály elé. A Höfer-féle hivatalos jelentés szintén megemlékezett erről a fegyvertényről. A vonalharc után 5 nappal Málnási az ezred vadász-különítményének parancsnokságát vette át, mely beosztásában több éjjeli rajtaütést hajtott végre.

MÁRKUS BÉLA t. főhadnagy. A cs. és kir. 60. gyalogezered II/7. századánál, mint hadapród-szakaszparancsnok szolgált 1915-ben, az olasz háború kitörése és az I. Isonzó-csata lezajlása után. 1915 július 25-én került a VII. hadtest kötelékében, az Isonzó-fronton lévő tűzvonalba. Zászlóaljának a feladata volt a 118. magaslat. *Monte dei Sei Busi*, a doberdói fennsík szélén *Doberdó* község előtti *San Martinó* és a *Monte Cosich* között emelkedő és a frontban legjobban előreugró kis magaslat megvédése. Állásaik még nem voltak kiépítve, csak az egyes sziklák és karsztfalak mögött lehetett arcvonalunknak problémátikus értékű védelmet találni. Így találta őket a II. Isonzó-csata, amely pergőtűzszerű tűzérsségi előkészítéssel kez-

dődött. A Karsztfennsík nyugati szélén fekvő vonalat az Isonzó-deltából hajóágyúkkal oldalazták az olaszok és a tüzérségi lövedékek a sziklás, köves talajon hatványozott mértékben hatottak. Az utánpótlás szinte lehetetlen volt, mert az ellenség teljesen belátott az állásokba... E nehéz helyzethez járult még a kimondhatatlan szomjúság és a szinte kibírhatatlan hullaszag. Ily körülmények között vívta a II. zászlóalj 8 napon keresztül az élet-halálharcot állásaiért, az utolsó emberig, az utolsó csepp vérig: győzelmesen. Ebben a nehéz, szinte végnélkülinek látszó harcban *Márkus Béla*, mint szakaszparancsnok többször kiegészített szakasza élén úgy a támadások visszaverésében, mint a közelharcban, az ellentámadásokban példaadó szívósággal viselkedett. Vitéz magatartása jutalmaként még a harc folyamán soronkívül léptették elő zászlóssá és felterjesztették az I. oszt. vitézségi éremre, amelyet a harc után pár hétre *József főhercegtől*, mint hadtestparancsnoktól meg is kapott. Másik kitüntetését, a 3. oszt. katonai érdemkeresztet, mint fiatal tart. hadnagy kapta a *Kirlibaba* körüli harcokban. Itt, mint *Kary Béla* altábornagy, akkori vezérkari ezredes csoportjának segédtisztje, 1917 július 27-én a *Dadul* hegyhát elfoglalásánál már a kora reggeli órákban megsebesült. Tekintettel azonban nélkülözhetetlen voltára, sebesülten küzdötte végig az egész támadást, s csak annak sikeres befejezése után ment a segélyhelyre. → 176. p.

† SÁRBOGÁRDI MESZÖLY GÉZA őrnagy, volt m. kir. 11. honvédegyalogezeredbeli százados, a háború folyamán, mint zászlóaljparancsnok 1916 június 24-én a zywaczevi, 1916 június 30-án a humácsi és 1916 július 2. és 3-án az isakowi súlyos harcokban kiválóan működött, s különösen Dolinánál 1916 augusztus 15-én tün-tette ki magát. Ezen alkalommal sokszor ellenséges túlerővel szemben eredményes ellenállást fejtett ki, az ellenséget hábtámadta és súlyos veszteséget okozva neki, a további siker elérésében meggátolta. Majd számbeli fölényben lévő lovasság által megtámadva, az utolsó emberig ellenállott és szívós harc után fogságba esett. Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért a hadiékítményes Lipót-rend lovagkeresztjével való kitüntetésre hozták javaslatba, mely hadseregparancsnokságig letárgyaltatott. 23 hónapot töltött a harctéren s Egerben, mint az ellenforradalom lelkes híve, 1919 május 4-én vértanúhalált halt. Jogutóda Sárbogárdi Mészöly Géza főhadnagy.

MIKLÓSSY GÉZA t. hadnagy. Az orosz harctéren, Kelet-Galiciában, Isakownál, 1916 július 3-án együtt harcolt a 60. közös gyalogezered a miskolci 10. honvédegyalogezereddal. A jelzett napon a két ezred egy idegen-ezreddel egyetemben támadott az orosz vonalak

ellen. Az idegen ezredbeliek teljesen visszahúzódtak a támadási vonaltól, s így az időközben ellentámadásba átment oroszok ezen a résen akarták hátbatámadni a mieinket. *Miklóssy* Géza ezen hátbatámadó orosz csapatot egy századdal és egy gépfegyverrel erős oldaltűz alá vette, s több órai nehéz harc után sikerült neki az oroszokat visszavonulásra kényszeríteni. A tűzvonal a megérkezett tartalék bevetése következtében ismét helyreállott.

MOSSÓCZY JÓZSEF ezredes a m. kir. miskolci 10. honvédegyalogezeredben. A m. kir. miskolci 10. honvédegyalogezered 1916 április 15-én védelemben volt a Strypa arcvonalon, a 2. alig kiépített védővonalban. Az ezredparancsnok *Mossóczy* József őrnagy volt, a tízes honvédek egyik legnépszerűbb, legképzettebb katonája. Az orosz egész nap támadott az ezredtől délre levő 11. és 308. 309. honvédegyalogezerdek védőszakaszára. Ismételten visszavert rohamok után, a délutáni órákban, orosz tömegek a 11. ezred arcvonalán betörnek és az ezred oldalába és hátába támadnak. Az ezredparancsnokság harcálláspontjáról 16 óra tájban látott ugyan egyes visszafutó embereket a M. H. Kutusow területéről, de annak fontosságát nem tulajdonított, amikor 17 óra tájban a jobbszárny zászlóaljjal hirtelen megszakadt a távbeszélő összeköttetés. Egyidejűleg heves harc látszik és hallatszik a M. H. környékén. *Mossóczy* őrnagy, a bizonytalan helyzetben 17 órakor tartalékát, a 1. ¹/₂ zászlóaljat ellentámadásra rendelte a major ellen. Húsz perc múlva azonban észrevette, hogy egy saját, az ezredparancsnokság közelében állásban volt üteg megkezdte a visszavonulást. *Mossóczy* őrnagy az üteget a műszaki század fedezete alatt — saját felelősségére — megállíttatja, azt állásba rendeli és utasítást ad a tűz megkezdésére a M. H. területére. Közben az ezredtartalék ellentámadása is visszavetett, a harc már a II. zlj. jobb szárnyát is veszélyezteti, amikor a megállított üteg döntően avatkozik be a harcba. Közben Gnitowody irányában, az áttört résen át már orosz lovasság tör előre, ezt azonban a saját üteg tüze megállítja. Most egy előrevágtatott ellenséges lovaglő-üteg heves tűz alá veszi ütegünket. Azonban *Mossóczy* őrnagy személyes, bátor példaadása és parancsai az erős ellenséges ágyútűzben is lelket öntenek az ütegbe és személyesen igyekszik a visszaözoñló csapatokat tartani. Ez sikerült is. Az összekeveredett emberekből osztagokat alakít, ezeket a Mihalowkáról ellentámadásra induló csapat után előrerendeli. Az ellentámadás sikerül és 19 órakor az előrerendelt alakulatok az eredeti állásokat visszaveszik. Az ezred I. és III. zlj.-a súlyos veszteségeket szenvedett. Hogy az áttörés Gnitowody irányában megállíttatott, az kizáróan a megállított üteg tűzének és *Mossóczy* ezredparancsnok személyes, bátor, öntevékeny fellépésének köszönhető.

MUZSAY FERENC főhadnagy a 23. gyalogezredben. Az állás-harcokban számos alkalommal adta tanújelét személyes bátorságának, ami embereire rendkívül jó hatással volt. 1917 március 8-án, midőn mint szakaszparancsnok Balsovece előtt volt kinn szakaszával tábori-őrsön, az élénk tűzérzési tűz ellenére is helyén maradt és értékes jelentéseket hozott az ellenséges ütegek állására vonatkozóan. Az 1917 július 23-án megindult offenzívák tartama alatt bátorságának, tapasztaltságának, katonai tudásának számos esetben adta jelét. Szakaszába lelkesedést öntött s fegyelmet tartott. Július 30-án is, midőn a Sinhow község előtt álló ellenséget megközelítve, azt erős gépfegyver- és tűzérzési-tűzben oldalba támadta, s a visszavonuló ellenséget továbbbűldözte, e részen az ellenség egész vonalának visszavonását erőszakolta ki. Az ő magatartásának tulajdonítható, hogy századja csekély veszteséggel érhetette el a támadás megparancsolt vonalát, a Dnyeszter-partját. Vitéz magatartásáért kétszer kapott Signum Laudist, harmadszor pedig a 3. o. kat. érdemkeresztet.

OLÁH GYULA vezérkari százados. A 20. hadosztály balszárnya Kratochwill ezredes dandárparancsnok vezetése alatt állott. Az előkészületben lévő nagy offenzíva leplezésére többek között Kratochwill ezredes csoportja is parancsot kapott egy nagyobb vállalat végrehajtására. Az intézkedések és parancsok kiadásához szükséges előzetes terepszemlét és az alparancsnokok tájékoztatását Oláh a helyszínen maga végezte, mely munka az árok nélküli és az ellenség által teljesen belátott, állandóan gépfegyver- és aknatűz alatt álló terepen nagy megerőltetést és bátorságot követelt. Négy napot és 4 éjjelt töltött el Oláh s Sveta Catarina magaslaton az első vonalban az előkészítés és a vállalat végrehajtása alatt. A vállalat fényesen sikerült: számos fogoly és nagymennyiségű hadianyag hozatott be. A vállalat sikeréhez nagyban hozzájárult Oláh az által, hogy veszélyt nem ismerve, úgy a szemrevételezésnél, mint az alparancsnokok tájékoztatásánál, valamint a támadás alatt, a helyszínen, a tűzérzési tűz irányításában, a pillanatnyi helyzetek megfelelő vezetésében személyileg teljesen exponálva, önállóan működött. — A m. kir. 20. hgyaloghadosztály kötelékében a 39. honvéd gyalogdandár 1917. októberében a Mt. San Gabriellén vívta dicsőségteljes védelmi harcát. A zászlóaljak a lefolyt II. Isonzó-csata és az azt követő állandó éjjel-nappali olasz támadó kísérletek miatt, súlyos veszteségeket szenvedtek. A hadosztály védelmi vonala a Mt. Gabriellén tulajdonképpen csak egy képzeleti vonal volt, amennyiben az állandó tűz, folytonos támadások, a nehéz és az ellenség által teljesen belátott terep miatt, maguk az alparancsnokok sem voltak abban a helyzetben, hogy az

állás vonalát meg tudták volna állapítani. Miután a védelmi vonal helyzetéről való tájékoztatlanság megbénította volna a vezetést, Oláh parancsot kapott Lukachich Géza hadosztályparancsnoktól, arra, hogy a hadosztály védővonaláról a helyszínen pontos vázlatot készítsen. E feladatot Oláh 48 órás küzdelmes és életveszélyes munka árán megoldotta, mialatt parancsnokságának, az ezt követő hadműveletek számára a nélkülözhetetlen alapot megszerezte. A feladat természetéből kifolyóan e munkálatokat csak nappal végezhetette, végigküzdvé magát a «rajvonal» vagy «állás»-nak nevezett kövek mögött elbújt élő és legnagyobb részt halott emberek vonalán, az ellenség által belátott és tűz alá vett területen. — A 6. Isonzó-csata 5. napján, 1916 aug. 10-én az olaszok még mindig állandóan támadták a Mt. San Michele magaslatát, mint a Doberdói-fennsík északi kulcsát. Erős pergőtűzek és gyalogsági támadások váltakoztak megszakítás nélkül. Görz már elesett, a helyzet a Wippach-völgyében a dandár előtt még ismeretlen volt. A ho. utolsó tartalékát a St. Michelén vetették be, az ellenség visszaverése még nem sikerült. Az itt álló 4. honvédezred és az északi lejtőn álló 3. honvédezred balszarnyát az átkarolás fenyegette. Az ellenséges pergőtűz pedig majdnem minden összeköttetést megszakított az első vonallal. Görz eleste miatt a hadvezetés kényszerítve volt a doberdói-vonal föladására, így a 9. h. gyalogdandár azt a parancsot kapta, hogy éjfélig tartson ki a Mt. S. Michelén s azután vonuljon vissza Kostanjevica területére. Ez a feladat azonban roppant kétségesnek látszott a 4. ezred kritikus helyzete miatt. Ha ugyanis, a 3. honvédezred balszárnya meginog, menhetetlenül veszve van a St. Michelén álló 4. ezred! E helyzetet látva Stadler dandárparancsnok, szükségesnek látta a 3. ezredet értesíteni a helyzetről és parancsot adni, hogy balszarnyán minden erejével akadályozza meg a beékelődött ellenség áttörését, azaz a 4. ezred elfogatását. Minden összeköttetés hiányában, roppant nehéz viszonyok között Oláh vállalkozott a parancs kézbesítésére, annál is inkább, mert a harc hevében folytonosan változó helyzet a parancs átadásának pillanatában már esetleg egy más intézkedés kiadását tehetné volna szükségessé. Oláh a parancsot mindenféle tűzön keresztül teljesítette, a dandár kitarthatott és a 4. honvédgyaloezred válságos helyzetéből kiszabadult.

OROSZ PÉTER m. kir. honvéd tisztviselő, a m. kir. kassai 9. honvédgyaloezred géppuskás-szakaszparancsnoka. Az olasz harc-téren, Hétközség fennsíján, a Walkadena-völgyében 1918 október 8-tól 12-ig lefolyt harcok alkalmával, mint géppuskás-szakaszparancsnok, egy előretolt, fontos táboriőrs-állásban teljesített szolgálatot.

Tekintettel arra, hogy a fentemlített völgy volt a Hétközség fennsíkjának a kulcsa, az ellenség annak áttörését többször megkísérelte. Szakaszával azonban, a több óráig tartó pergőtüzek és meg-megújuló támadások ellenére vitézül kitarott és az ellenség támadását mindig visszaverte. Állását csak 1918. évi november hó 1-én éjjel, felsőbb parancsra ürítette ki, amikor, mint utóvéd, ezredének visszavonulását fedezte. Vitéz magatartásáért az I. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

ORSOVAY EDE t. hadnagy. 1916 nov. 12-én a volt m. kir. 8./III. népfelkelő zászlóalj, az erdélyi román fronton, a Szívó-dandárba volt beosztva és Ó-Asszonyrét községtől északkeletre, a hegygerincen volt beásva. A jelzett nap reggelén a zászlóalj azt a parancsot kapta, hogy a zászlóalj vonala előtti hegygerincet, melyet a románok tartanak, még az nap foglalja el. A 8. század, amelyben Orsovay, mint a 4. szakasz parancsnoka működött, Djalu Masulni nevű csúcs előmagaslatára kapta a támadási parancsot. A támadás délután egy órakor kezdődött, melyben Orsovay, mint századtartalék szakaszával, a völgyben helyezkedett el. Parancs szerint az I—III. szakasz támadott arcvonalban. Amint a románok észrevették a zászlóalj támadását, oly megsemmisítő tüzelés alá fogták a támadó első hullámot, hogy az előre jutni képtelen volt. Ez a tüzelés és veszteségteljes kísérletezés d. u. $1\frac{1}{2}$ óráig tartott. Orsovay, aki ezideig semmi parancsot nem kapott, századparancsnokát arra kérte, hogy engedje őt támadni, meg fogja szerezni a magaslatot a románoktól. Az engedélyt megkapván, Orsovay szakaszát leplezve rögtön elindult a magaslatra vonuló egyik oldalgerincen, Az oláhok erős tüze ellenére az előretolt állást megközelítette, onnan kézigránát-harc után az oláhokat elkergette, a főállást pedig bevette és azt felváltásáig megtartotta. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

PALÁSTHY GÉZA 10. hgye-beli t. zászlós. Az 1915. évi május 2-i gorlicei áttörés után, május 3-án az ezred parancsot kapott az oroszok üldözésére. Ágyútűz által erősen pásztázott terepen sikerült elérni Rosenbark községet, ahol a községtől keletre lévő magaslatokon húzódó orosz állások tűz alatt tartására kapott Palásthy Géza parancsot. Délelőtt 11 órakor a községbe csupán Molnár főhadnagy 6. százada érkezett be, mely az erős oldalozó- és géppuskatűz miatt képtelen volt a 16. ezred jobb szárnyának támadásához csatlakozni. Palásthy feladata volt ezt az előnyomulást a parancsnoksága alá rendelt egyik géppuskával lehetővé tenni. A falu szegélyéről, ahol a 6. század volt rajvonalban, nem volt kilövése, úgy hogy a géppuskát a két vonal között háztól-házig előrevonva, egy istálló

aljában, az orosz állásoktól 500 lépésnyire szerelte föl és sikerült állást foglalnia. A délután 6 órakor váratlanul megnyitott tűzre, az oroszok oldalozó tüze annyira legyengült, hogy a községbe beérkező századok csatlakozhattak a 16. ezred balszárnyához. E veszélyes és elszigetelt helyen tüzelt Palásthy mindaddig, míg lőszere el nem fogyott. Lőszerutánpótlás lehetetlen volt, mert a lőszerlépcső lovai orosz tűzérési tűz következtében szétugrottak. E közben Palásthy zászlóaljának századai és a 16. ezred rohamra készülődött. Minthogy nyilvánvalónak látszott, hogy a géppuska oldalozó támogatása a teljes erővel végrehajtandó roham sikerültét hathatósan támogathatja, esetleg annak sorsa a Palásthy-géppuska működésétől függ, Palásthy egyik kezelő emberét magához véve, nagy veszély között a rohamra készülődőkhöz ment, akiktől történeteik egy részét elvette. A magukkal vitt 4 üres hevedert betöltve, még idejében sikerült a géppuskához visszajutnia. Megnyitott tüze az időközben megindult, de megakadt rohamot újból előrelendítette, így sikerült az első orosz állások elfoglalása, amiben nagy érdeme volt Palásthy Gézának is.

PÁRNICAI PARNICZKY JENŐ tábornok. 1915. június 7-én a Linsingen-hadseregbe osztott 38. gyaloghadosztály az offenzíva folyamán tetemesen lepadt létszámmal kiküzdve a Dnyeszteren való átkelést, Bukacovce-Cerniow közötti vasútvonalat érte el és ott a wisniow-i erdőszegély mentén beásta magát. A hadosztály egész tűzérsege, az 1. lovashadosztályhoz csatlakozó balszárny mögött, Wisniow körül volt koncentrikus állásban. Az I./23. honvédgyalogzászlóalj, melynek Parniczky parancsnoka volt, június 9-én délután 214 puskával, 2 géppuskával $\frac{1}{2}$ zászlóaljba alakulva, a balszárny mögött, a tűzérsegi állások közelében fekvő erdőszegélyen, dandártartalék volt. A két hadosztály részére, hátrafelé, a Dnyeszteren át egyetlen hadi híd volt Zurawienko és Staravics között, amelyet Wisniow felől egy taligaúton csak kerülővel — Kozarán át — lehetett megközelíteni. Az ütközet délutánján a hadosztály csapatai élelmi és lőszerutánpótlást kaptak és az összes járóművek, málhás állatok a folyó északi partján, a csapat közelében tartózkodtak. Az oroszok június 7—8-án Zurow környékén 40—50000 főnyi megerősítést kaptak és evvel Wisniow irányában előnyomulva, gyalogsági állásainkat 300—400 lépésig megközelítették. Az orosz nehéz tűzérsege gyalogsági és tűzérsegi állásainkat három irányból, délután 5 órától, folytonos és hatásos tűz alatt tartotta. A 24. honvédgyalogezred parancsnoka, akinek Parniczky alárendelve volt, az ellenséges tűzhatás alatt Parniczky közelében volt állását megváltoztatta és vele minden összeköttetés megszűnt. Az orosz gyalogság délután 5.55 órakor rohamot intézett a 331 triaméter magaslatra s azt elfoglalva, saját ütegállásainkra vetette magát, amiről Par-

niczky a visszamenekült huszárok és német gyalogosok útján értesült. Parniczky azonnal felismerte a kritikus helyzetet, amely katasztrófálissá lett volna a két hadosztályra, ha az oroszoknak sikerül elérniök a wisniow-kozarei taligaútat, amelyen a járóművek kaotikus összevisszaságban, minden egységes vezetés nélkül áramlottak a Dnyeszter egyetlen átjárója felé. Elöljáró parancsnok hiányában Parniczky elhatározta, hogy a két századdal a 331 triaméter magaslatra ellentámadást intéz. A 2. századot felfejlődttette és az erdőszegélyig jutott előre, midőn látta, hogy erős orosz osztagok saját ágyúink egy részét akarják elvonatni. Erre a rendetlen tömegre azonnal igen élénk tüz megnyitással rajtaütött, melynek megsemmisítő hatása alatt az oroszok ágyúink visszahagyásával fejvesztetten menekültek. Az oroszok ezután tartalékok bevezetése után ötször megismételték a rohamot útegeinkre, de minden támadásuk összeomlott Parniczky századainak hatásos tüzeiben. Saját tűzérőségünknek ezalatt sikerült néhány hasznavehetetlenné tett ágyú visszahagyásával felmozdonyozni és a hadihíd felé elvágtatni. Egyidőben evvel arról értesült Parniczky, hogy az oroszok, csapatától balra, Wisniow községet bevették, jobbra pedig a hadosztály közepén az arcvonalat áttörték és az erdőbe nyomultak. Ez a két oldalról jelentett átkarolás veszélye Parniczkyt arra indította, — miután meggyőződött a saját tűzérőség és vonalrészek biztonságáról — hogy csapatát rajcsoportonként visszarendelje a mögötte fekvő Kozare magaslatra, ahol újabb állást véve $\frac{3}{4}$ 8-ig kitarva biztosította az utolsó csapat elvonulását is. E nagyszerű és saját kezdeményezte fegyvertény elismerésül a Mária Terézia Rendkáptalan Parniczky Jenőt a Mária Terézia Rend arany vitézségi érmével tüntette ki. — 1916 június hó elején az oroszok a Strypa és Sereth mentén jól kiépített állásban levő Bothmer-hadsereg ellen offenzívát kezdtek. A német déli hadsereg arcvonalának legfontosabb része a Cebrow-Worobiowka magaslatokon húzódó védőszakasz volt, melynek elvesztése a védővonal felgöngyölését nagyon megkönnyítette volna. Az oroszok június 4-én délelőtt a Tarnopol környékén összevont nagy erővel támadtak és sikerült nekik úgy Cebrow, valamint Worobiowka magaslatokon az állásokba behatolni. A rákövetkező ellentámadásnál az állások nagyobb része ugyan visszakerült, de egy 400—500 lépés hosszú árokrész mindkét helyen az ellenség birtokában maradt. A hadsereg tartalék-hadosztályt, (a 38. h. hadosztály) június 4-én d. u. 2 órakor felriasztották s annak 76. gyalogdandárát erőltetett menetben Jeziárnára irányították. A dandár zöme innen Worobiowkára, a Parniczky parancsnoksága alatt álló I./23. honvédszászlóalj pedig Cebrowra rendeltetett, ahová éjjel 1 órakor érkezett meg. Ez a védőszakasz a cs. és kir. 6. 35. és 75. gyalogezred csapatrészei által volt megszállva

Wéber Sándor alezredes parancsnoksága alatt, csoportparancsnok pedig Gerő Imre ezredes volt. Június 5-én Parniczky szóbeli parancsot kapott, hogy az est beálltakor még az ellenség birtokában lévő kb. 400 lépés kiterjedésű árokrészt foglalja vissza. A támadást 8.30 órakor Parniczky terve és vezetése alatt 10 percnyi tűzérési előkészítés után két század kézigranátokkal hajtotta végre, olyan sikeresen, hogy a szakaszrész 15 perc múlva már Parniczky tulajdonában volt 2 orosz tiszttel 1 hadapróddal és 216 orosz fogollyal együtt. Ezenkívül 2 géppuskát és 2 aknavetőt is zsákmányoltak. — Az oroszok az éjjel folyamán hétszer kísérelték meg váltott csapatokkal az állás visszafoglalását, de sikertelenül. Június 8-án Parniczky zászlóaljának két századát részekre osztva a II. védővonalba, a másik két századát Parniczky parancsnoksága alatt védőszakasztartalék gyanánt a 300 lépéssel hátrább levő kápolna vonalába rendelték. Június 9-én hajnali 3 órakor kisebb orosz csapatok a drótokig előrekészve beássák magukat. 6—10 óráig az orosz tűzérés mindig fokozódó erővel, a június 5-én visszafoglalt állásokat vette tűz alá, 10 órakor pedig az orosz gyalogság 200—300 lépés mélységű zárt tömegben az állást megrohmozta, annak mindkét vonalát áttörte és az ott elhelyezett csapatokat magával rántva, a helységnek vett irányt. Amint Parniczky az áttörésről meggyőződött, parancs bevárása nélkül két századával ellentámadást kezdett. A jobb század a tűzérési tűz miatt eleinte nem tudott tért nyerni, a bal század azonban 200 lépésig jutott előre. Dél előtt 10 óra 20 perckor jelentették Parniczkynak, hogy az ellenség a két század közötti hézagban húzódó országút mentén és a futóárkokban észrevétlenül nyomul előre a kápolna felé, ahol Parniczky tartózkodott, és hogy baloldali százada az orosz tartalékok elől kiindulási helyzetéig futott vissza. Ugyanakkor azt is jelentették, hogy Parniczkytól jobbra az ellenség a helységbe nyomult. A helyzet kritikus volt, mert Parniczkynak semmiféle erő nem állott rendelkezésére, mert a $1\frac{1}{2}$ zászlóaljnyi tartalék túlmessze volt ahhoz, hogy a 100 lépésnyire levő oroszokkal szemben beavatkozhassék. A következő pillanatban Parniczky, zászlóaljtorzse néhány emberét Tárnoky László főhadnagy zászlóaljsegédtiszttel és 2 löszervívő honvéddel fegyverbe kiáltva, maga is puskát, löszert ragadott és ezzel az 5—6 emberrel a két század közötti hézagban 30—40 lépést előrefutva a mélyút szegélyéről, az előtte kb. 50 lépésnyire felbukkant oroszokra, nagy lármát csapva rajtaütött. Az eredmény meglepő volt, mert a gyanútlanul közeledő rendetlen tömegben a tűz hatása pánikot keltett. Az elől levő oroszok felbuktak, a hátrább levők megfordulva menekültek a futóárkokba és nyomták vissza a többieket, egy csoport pedig egy főhadnaggal fegyver nélkül befutva Parniczkyékhez, megadta magát. Erre Parnicz-

ky baloldali századát rögtön ellentámadásra küldte, amelyhez a zárótűztől felszabadult jobboldali század is csatlakozott. A támadás lendületet kapott, a balszárny lekanyarodva az elveszett árokrészt felszabadította és déli 11 óra 15 perckor az első védővonal, középszakasza kiterjedésében újból birtokunkba jutott, melyet folytatólag, a közben beérkezett $1\frac{1}{2}$ bosnyák-zászlóalj foglalt vissza. Ez ellentámadásnál Parniczky 2 tisztet és 200 embert fogott el és vitéz magatartásáért magas kitüntetésben részesült.

PÉK JÁNOS t. főhadnagy. Brodynál (Kamionka mellett), 1914 okt. 29-én azt a feladatot kapta, hogy az ezred visszavonulását elősegítendő, az oroszok átkelését a Kamionkán akadályozza meg. Utászainknak a híd felrobbantása nem sikerült. A IV./19. zászlóalj részint a vízen, részben az ágyúzott hídon kelt át, mialatt Pék az ellenséges gyalogságot századával visszatartani igyekezett. Majd a hídtól délnyugatra állást foglalva, több órán át gyalogsági- és tűzérségi-tűzben akadályozta a parton az ellenség átkelését. Ekkor már napok óta, mint hátvéd szerepelt, Ilza előtt, mint félszázad-, Ilza után, mint századparancsnok. Tiszt nem volt az ezrednél, így mint zászlósnak kellett századot vezetnie állandó harcban a kozákokkal. — Jelenicovnál a Lysa-Gora hegységben, nov. 1-én visszavonulás közben kapta a parancsot, hogy az oldalról hirtelen előbukkanó orosz gyalogsággal vegye föl a harcot és biztosítsa a nehéz úton haladó Haubitzdivision elvonulását. Pék ezt a feladatot megoldotta, bár az oroszok meg is rohamozták s a jobbról-balra előretörő kozákoktól alig sikerült jelentős veszteségek árán, az erdőn keresztül megmenekülnie. Szuhoszovránál 1914 nov. 18-án, mint századparancsnok viszi előre idegen ezredbeli katonáit, az oroszok egy támasztópontjának elfoglalására. Nem sikerült; a század legjobbjai ott maradtak, maga Pék is karlövést kapott, de sebesülése ellenére rohamra vezette embereit. Résztvett a kárpáti harcokban is — Zurasvintől keletre, egy századronccsal vitézül állotta az oroszok éjjeli támadását s ugyanott, továbbá a későbbi harcokban számos sikeres ellentámadást vezetett.

RADVANY FRIGYES tart. zászlós, a volt 6. h. gyalogezredben. Az 1918 aug. 3-án Asiagó melletti ütközetben a Geiga község melletti vasúti bevágásnál egy, az angolok által éjjel 11 órakor intézett hirtelen támadás alkalmából gyalogsági ágyúját, melynél a kezelőszemélyzet sebesülés folytán harcképtelenné vált, egyedül kezelte. Munkája által az ellenségnek nagy veszteséget okozott és megakadályozta, hogy úgy ez az ágyú, mint a közelben levő több géppuska az ellenség kezére jusson, továbbá, hogy a zászlóalj az ellenség által el nem fogatott. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

Dr. RADVÁNY ZOLTÁN t. hadnagy. Az 1916. évi májusi déltiroli offenzíva alkalmával Radvány ezredétől, a cs. és kir. 59. gyalogezredtől jobbra, a közös 14., balra az 50. közös gy. e. volt állásban. Mindkét ezred lehetetlennek tartotta a sziklás és meredek terepen a támadást, ezért mindenki a Mga Secondo Portonál elhelyezett II.—IV. zászlóaljtól várta az áttörést és a fölgöngyölítést, ami a további támadást lehetővé is tette. A IV. zászlóaljnál a 14—16. század került tűzvonalba, míg a 15. század, ahol Radvány hadapródjelölt szolgált, — tartalék volt. A támadás 1916 május 15-én indult meg tűzérési előkészítéssel, de az előterep erdős volta nagyon megnehezítette a tűzérési megfigyelést s így a hatást is, hisz az olasz állások erdőben voltak, igen erős drótsövényekkel megerősített árkokban. Radvány már a kora reggeli órákban, később pedig a pergőtűz szünetében önként jelentkezett felderítő járőrszolgálatra és fontos jelentéseket hozott. Radvány kimenetele alkalmával az olaszok teljesen aktívek voltak, így csak erős fegyver-, és gépfegyvertűzben tudtak előbbre jutni, úgyannyira, hogy a pergőtűzszünetben a drótsövények felrobbantása céljából velük ment árkászjárőr munkája nem is sikerült. Minthogy így a támadás az erős drótsövények miatt nem kecsegtetett sikerrel, s mert a járőröknek is nagy veszteségeik voltak, azért a zászlóalj-parancsnok önként jelentkezőkből járőrt állított össze avval a feladattal, hogy a pergőtűz alatt közelítsék meg az olasz drótsövényeket és vágják szét a leggyengébb pontokat, nyissanak utakat köztük és kíséreljék meg a robbantást. Radvány önként jelentkezett és vállalta a járőr vezetését. Feladatának meg is felelt addig, amíg a drótsövények előtt felrobbant gránát súlyosan meg nem sebesítette. Így is csak Radvány személyes bátorságának volt köszönhető, hogy buzdító példája után emberei egyrészt saját tűzérségünk romboló tüzeiben, másrészt az olasz tűzérség zárótűzéiben a drótsövényig eljutottak és ott utat vágtak.

RÉDEY GERŐ cs. és kir. 60. gyalogezredbeli százados-lelkész. 1914 aug. 26—28-ig a pukarsowi, nov. 23—30-ig a Krako körül levő harcokban, majd a limanowai csata után a visszavonuló oroszok üldözésében, (dec. 10—19-ig) ezredének első vonalában teljesítette lelkészi kötelességét. Az 1914/15.-i tél mozgó háborújában ezredével mindenkor a legszorosabb kapcsolatban volt. — 1915 januárjában Siemiehowban voltak nehéz állásban, úgy, hogy a legénység csak sátorlapokban vihette magával a hideg ételt, de így is minden alkalommal súlyos és halálos fejlődések történtek. Ebben a nehéz helyzetben tartott január 13-tól naponként prédikációkat és könyörgéseket. E szolgálataiért az ezredparancsnok a II. oszt. lelkészi érdem-

keresztre terjesztette föl Rédeyt, amit meg is kapott. — 1915-ben április elejétől május 10-ig naponként a lövészárók mögött 2—300 lépésnyire levő Putzniky falu templomában miséjét elvégezvén, az Úr Szent Testével ment a lövészárókba, hogy nap-nap után 70—75 ember húsvéti szentgyónását fogadja és megáldoztassa őket az ellenség folytonos tüzelése között... A Pruth-melletti csatákban 1915 június 8-ig ezredlelkészi kötelességét a 60. gyalogezred 3. zászlóaljánál fejtette ki nagy buzgalommal. — 1915 aug. 9-én Gabrielszókában Cseh József zászlóvivő őrmester kolerába esett. A betegség miatt elkéseredett embernek egy fél napig kellett a lelkére beszélnie, míg Rédey, az ellenség heves tüzelése között elláthatta az utolsó szentségekkel, melyeknek feladása után az őrmestert néhány óra múlva már el is temette. — 1916 tavaszi hónapjaiban Duliby, Zsebrody és Beremiany falvakban miséi, gyóntatásai és temetései állandó ágyú és fegyvertűz alatt történtek. Legnehezebb volt azonban helyzete Beremianyban, ahol a templom és temető a lövészároktól mindössze 80—100 lépésnyire volt. Utolsó húsvéti gyóntatását 1916 április 13-án a nevezett falu plébániai épületének harmadik szobájában tudta befejezni. Az egyik szobának a fala ugyanis, amelyben a gyóntatást kezdte, ágyúgolyótól erősen meg rongálódott, a másik szobának falai is inogtak már és ablakai kies-tek a gránátrobbanások következtében. Így kénytelen volt folytatni a gyóntatást egy harmadik szobában, amelyet még az nap délután szétvágott a gránát. A gyóntatás után a templomban misézett és áldoztatott a leghevesebb tűzben, úgy, hogy a szentmise végeztével a templom tetőzetéből jóformán semmi sem maradt meg. Ez az idő a Brussilow offenzívának tulajdonképpen már előjátéka volt, majd megtörtént teljes kitörése. — 1916. év július és augusztus hónapjaiban, midőn a 60. ezredet két ízben is teljesen megsemmisítették, Rédey maga is csaknem fogságba került, mert a legsúlyosabb körülmények között vett részt az ezred harcában. — Aug. 27-én miséje és szentbeszéde alatt oly nagy volt a csatazaj, hogy a szót alig lehetett érteni és a prédikációja alatt történt, hogy a jobbján álló egyik bajtársát fejlövés érte. A Brussilow-offenzíva alatt teljesített vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Ferenc József-rend lovagkeresztjét kapta. — 1917-ben a Kerenszky-offenzívát megelőző hónapokban, Pawelce előtt, az ezrednek nap-nap után sok halottja volt. A temető állandóan tűz alatt állott, úgy, hogy csak egy-egy fatörzs védelme alatt tudta elesett bajtársait eltemetni. Mint más helyeken, úgy itt is folytonos összeköttetésben volt bajtársaival. Egyik alkalommal azonban csak a legnagyobb életveszedelem között tudott hozzájuk férközni, mert olyan nagy volt az ágyútűz, hogy a zászlóalj-

parancsnok betelefonált az ezredparancsnoksághoz, hogy a lelkészt ne engedjék ki. Rédey azonban már útban volt és állásukat el is érte. Hasonló esete velt Tölgyes mellett is 1917 októberében. — 1917 júliusában végigharcolta a heves Kerenszky-csatát, amelyből kifolyóan megkapta a III. oszt. katonai érdemkeresztet. — 1918 május elején ezredével Odesszába ment a bolsevizmus elnyomására. Itt is derekas munkát végzett, mert roppant kellett a tiszteknek ügyelniük, hogy a legénységet a mételytől megvédjék. Itt érte őket a löszerraktárnak az utolsó ítéletre emlékeztető, félelmetes, városrészeket rombadöntő felrobbanása, amikor ezredének is igen sok embere elpusztult.

RUTKAI ERNŐ t. hadnagy, a cs. és kir. 60. gy. e.-ben. Az orosz hadsereg utolsó erőfeszítése Stanislaunál 1917 júliusában nagy véráldozatába került nemcsak a 60. gyalogezrednek, hanem az egész 15. hadosztálynak. Az orosz offenzíva alkalmával Erdélybe, a Tölgyesi-szoros közelébe került az ezred. A Galiciában megindult ellentámadást segítettő, a 60. ezred is támadásba ment át. Ruttkai zászlós századának egy hosszú hegyhátat, a Pietra-Rosát kellett elfoglalnia. Augusztus 8-án reggel az 1510 m. magas hegy plátójára ért a század. A hegyet sűrű köd fedte. Amint a köd szétoszlott, láthatóvá lettek az orosz állások és lakói. Nemsokára újból köd ereszkedik és Ruttkai zászlós, mivel távol volt a századparancsnokától, előre és oldalt figyelő-őrszemeket állított ki. Mivel pedig jobbról, a völgy felől emberi hangokat hallott, nehogy nagyobb erő oldalba, vagy hátba támadja a századot, szárnyerősítés végett egy embert jelentéssel küldött a századparancsnokhoz. Közben előlről is hangok hallatszóttak, amire a század gyorstűzet kezdett, amit az orosz vonal is élénken viszonzott, mert az oroszoknak két gépfegyverük és egy ágyújuk is volt. Mivel a századparancsnokhoz küldött ember nem jött vissza, Ruttkai egy másik embert is küldött a századparancsnokhoz löszerpótlást kérve. Közben d. e. $1\frac{1}{2}$ 11 órakor visszajön az első ember és jelenti, hogy sem a századparancsnokot, sem a szakaszparancsnokokat nem találta meg. Így Ruttkai maga vette át a századparancsnokságot. Az oroszok tüzelése tovább folytatódott, mire a századnál egyre-másra történtek sebesülések. Ágyújuk azonban nem nagy kárt tett, inkább morális hatása volt. Mivel délután 4 óráig semmiféle intézkedést nem kapott, jelentést küldött a zászlóaljhoz, löszert és élelmet kérve. Ezt többször megismételte, de a jelentéstvivők nem tértek vissza. Közben halálozások és súlyos sebesülések is történtek. Mivel pedig a sebesültvivők is eltűntek, a súlyos sebesülteket csak első segélyben tudta részesíteni. Bizonytalan éjjel előtt ál-

lott. Lőszere kevés, légénysége nem ezredbeli, hanem idegenajkú öreg ember. Késő este újból heves ágyú- és fegyvertűzet kapott a század, ami alatt sokan parancs és engedély nélkül eltávoztak a vonalból. Ezek lementek a völgybe és azt híresztelték, hogy a Ruttkai-századot már szétverték az oroszok és ők megmenekültek. Ruttkai ekkor elhatározta, hogy a rajvonal elé 20—30 m. távolságra őrszemeket állít, kik az ellenség esetleges közeledését jelezni fogják. Azt is elrendelte, hogy időközönként a vonal minden részéről egy-egy lövést adjanak le. Éjfél körül a jobb szárnyon csakugyan próbálkozott is az orosz, sőt 2—3 embert el is vitt, de a század tüzelése visszatérítette őket. Végre megvirradt, de semmi hírt nem kapott a zászlóaljtól. Ekkor jelentette a zászlóaljnak, hogy ha estig lőszert és élelmet nem kap, a demoralizált légénységgel a vonalat többé nem tarthatja és az est leple alatt visszavonul. E jelentésre már kapott választ. A zlj. parancsa szerint a századot délben felváltják, ami meg is történt. Ruttkai 30 óráig hőiesen kitartott a Pietra-Rosénál, amiért József főherceg személyesen tűzte mellére az I. oszt. ezüst vitézségi érmet.

SALLAY SÁNDOR t. főhadnagy. A 20. honvédgyalozezred az ellenség nyomában 1915 szept. 28-án, mint a 41. hadosztály elővédje, a Kormin pataktól nyugatra Boguslavka község előtt az oroszok erős ellenállására talált. A község egy erdei tisztáson feküdt és az oroszok védelmi vonalukat a falu nyugati szegélyére vonták s helyenként drótaskadályokkal és fatorlaszokkal erősítették meg. A II. zlj. századjai délután 3 óra tájban erdei harccal elérték a faluval szemben levő erdőszegélyt és itt tűzharcot kezdtek. Sallay az 5. század 2. szakaszának volt a parancsnoka. Rövid tűzharc után vitéz Szepessy Aladár akkori ezredparancsnok a rajvonalat rohamra rendelte. Sallay kardot rántva, az előtte levő palánkkerítésen átugorva: «Rajta honvédek» kiáltással az ellenséges állásoknak rontott. Az ellenséges fatorlaszon áthaladva, Lázár nevű tizedesével elsőnek ugrott be az ellenséges állásba. Rövid kézitusája után az oroszokat foglyul ejtette. Másnap a zászlóaljparancsnok Sallayt küldte az ellenség felderítésére. Sallay az ellenséges állást felkutatva, vázlatot készített és eredménnyel tért vissza. Magatartásáért póttartalékos őrmesterből hadapróddá neveztetett ki, és az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel diszítették föl. II. oszt. ezüst vitézségi érmét a kárpáti harcokban tanúsított vitéz magatartásáért nyerte.

SUBIK KÁROLY Heves megye Vitézi Székének tb. kapitánya, prelátus-kanonok, ezredlelkész a m. kir. miskolci 10. honvédgyalozezredben. Ezrede, 1916 december havában Erdélyben, a Gyimesi-

szorostól, a Hosszúhavas—Rakottyás—Hidegkút községek feletti hegyeket tartotta megszállva. Az ezreddel szemben lóról szállott orenburgi kozákok állottak. Miután a saját állás légvonalban mintegy 20 km. kiterjedésű volt, a csekély létszámú ezred kisebb tábori-őrsökkel volt kénytelen biztosítani az ezred vonalát és csak az egyes támaszpontoknál volt 1—2 szakasznyi, esetleg századnyi erő, gépfegyverekkel és gyalogsági löveggel. Subik a szétosztottan fekvő ezrednek nem tarthatott vasárnap és ünnepnapokon istentiszteletet, ezért őrsről-őrsre, támpontról-támpontra végiglátogatva az embereket és erősítette őket a nehéz szolgálatban. December hó 3-án déltájban, ilyen látogatása alkalmával, eljutott kísérőjével, Iszkerka Tamás zászlóssal a Sasfészeknek nevezett félkör alakú támaszpontba. Beszélgetve honvédeivel, egyszerre erős gyalogsági tüzet kapott a Sasfészek középső, kihajló részén, a szemben álló kozákoktól. A honvédek a tüzet viszonyozták, mely tűzharc félóraig tartott. Subik ezalatt az állásban a honvédek között tartózkodott és kitartásra buzdította őket, a sebesülteket pedig bekötözte. Egyszerre hatalmas «Hurrá» reszkettette meg a levegőt. Mire az emberek felocsúdtak, félkörben, a futó támpont balszárnnyát áttörve, kozákok rohamát látták. Embereink erre kiugrottak az állásból és a rettegett kozákok láttán ingadozni kezdtek. Subik és Iszkerka biztatására rajvonalba fekszik a csapat és fegyvertűzzel igyekeznek a kozákokat feltartani. Erre a kozákok rohama megtorpan. Iszkerka felugrik, egyedül rohan rá az ellenségre. Subik is tüzei a honvédeket. Közben a megindult szomszédos csapatokkal kiverik a kozákokat a támaszpontból, kik hanyatt-homlok menekülnek le a fákkal benőtt hegyoldalakon. A harc végeztével kiküldték az üldöző járőröket és helyreállították az összeköttetést, miben Subiknak is tevékeny része volt. Majd bekötözve a sebesülteket, eltemette a halottakat és éjszaka bevonult az ezredparancsnokságra. Magatartásáért az ezredparancsnokság a 3. oszt. katonai érdemkereszttel való kitüntetésre két ízben is felterjesztette, de e helyett a Ferenc József-rendet kapta meg. — Tekintettel arra, hogy a nagy védelmi területen teljesen kiépítetlen állásokban és szemben a túlnyomó aktív ellenséggel, a hiányos ellátás és hideg idő, a legénység testi és lelki erejét sokszorosán felülmúló követelményekkel lépett fel, annak egyensúlyban tartásában rendkívüli nagy szüksége volt az ezredparancsnoknak a tábori lelkész legteljesebb támogatására. Subik igaz hazafiasságtól sugallt szent kötelességérzettel értette és érezte át nagy és nehéz feladatát és a legnagyobb odaadással állott a parancsnok mellé s veszélyt nem ismerve teljesítette hivatását a fronton és igen nagy része van abban, hogy a legénység lelkiereje a valóban emberfeletti teljesítmények ellenére sem tört meg

sőt harcereje fennmaradt és érvényesült. A Sasfészeknél vívott harcokban nemcsak mint lelkes, hanem, mint elszánt s lélekjelenlétét a legválságosabb pillanatokban is megtartó és példatadó vitéz katona viselkedett, úgyhogy ez a viselkedés bármelyik csapattisztnak is becsületére vált volna s evvel a vitéz magatartásával nagyban hozzájárult a kedvező eredmény kivívásához. Ezek a körülmények tették indokolttá és az ezredparancsnok kötelességévé, hogy őt ne lelkészi kitüntetésre, hanem a 3. oszt. katonai érdemkeresztre hozza javaslatba. Midőn pedig a Ferenc József-renddel kitüntették, az ezredparancsnok újból felterjesztette a 3. oszt. katonai érdemkeresztre. Az 1918-ban kitört forradalom Subikot Szmrecsányi Lajos dr. v. b. t. t. egri érsek mellett, mint érseki aljegyzőt találta. Miután a tényleges katonai szolgálat alól felmentették, itthon hamarosan bekapcsolódott a különböző társadalmi egyesületek működésébe, melyekben a háború előtt is dolgozott. E mellett megszervezte a dohánygyári munkások egyesületét és akkoriban az országban egyetlen ilyen szervezetet: az egri hadirokkantak és hadiözvegyek egyesületét. A forradalom kitörésekor is talpon volt és a kommün kitörése után közvetlenül már nyilvános tiltakozó népgyűlést is tudott tartani a forradalmárok ellen. Részt vett az egri ellenforradalomban s annak leverése után menekülni volt kénytelen. A kommün bukása után segítőkezet nyújtott a karhatalom megszervezéséhez és az oláh megszállás alatt megvédte a polgárság érdekeit. Az oláhok kivonulása után segítségére volt a katonai hatóságoknak a nemzeti hadsereg megalakításában, később több, mint egy éven át, mint a helyőrség lelkésze bejárta a laktanyába: nevelte a legénységet, két télen át pedig a Népfőiskola keretében oktatta a hivatásos altiszteket. Résztvett és ma is résztvesz a város és megye minden keresztény és nemzeti mozgalmában, egyesületeket vezet és azokban tél folyamán előadásokat tart; dolgozik a városi képviselőtestületben, a Mové-ban, testnevelési bizottságban, a munkásság keresztény irányú szervezkedésében, mindenütt örködve, hogy a keresztény és nemzeti gondolat diadalmaskodjék. 1920-ban megszervezte az ország egyetlen katolikus jellegű fiúfelsőkereskedelmi iskoláját Egerben, legújabbán pedig az egri érseki rk. tanítóképzőnek tervez új, megfelelő otthont. — (A kalnikowi véres ütközetben, amelyben ezredünk, a 10. honvédezred megakadályozta azt, hogy a Przemyśl várából menekülő orosz, a várban általa felhalmozott hadianyagot el ne szállíthassa, s amely ütközetben a m. kir. 10. honvédgyalogezred színe virága elpusztult, vagy fogságba esett, én a 9. század parancsnoka voltam. A délutáni órákban már odafejldött a harc, hogy századom a demoralizáló hatalmas ágyútűzön kívül 3 oldalról is tüzet kapott: előlről, egy csatornán keresztül jobb-

ról és hátulról. Szóval századomat teljesen bekerítették az oroszok s a hatalmas ellenséges tűzben, az ideiglenes lövészlyukakból harcoló embereimmel, — akik a századnak csekély, a gorlicei harcokban 50—60 főre apadt létszáma miatt egymástól 10—15 lépésnyire voltak — ellenakciót kezdeni lehetetlen volt. A holtra fáradt tartalék pedig későn fejlődött föl, úgy, hogy ez már rajtunk nem segíthetett, mert erőteljes orosz roham után a negyedére apadt század fogságba esett. Magam srapnell-golyótól és gyalogsági fegyvertől súlyosan megsebesülve álltam a harcot addig, amíg a sokszoros túlerőben lévő oroszok rohammal századom jobbszárnyát el nem foglalták. S míg a győzők embereimet fegyverezték le és rendezték, én súlyosan sebesülve fogságba esni semmiképpen nem akarván, Báthory János honvéd, tisztiszolgám hathatós segítségével a homokbuckás, hepe-hupás terep és néhány fa védelme alatt hátrakúsztam s a felfejlődő tartalékon keresztül a vonalunkat elfoglaló oroszok golyózáporában és tűzéréjük zárótűzében sok vért veszítve jutottam a néhány kilométernyire lévő hadosztály-parancsnoksághoz, ahol abban az időben *Subik Károly*, mint hadosztály-plébános teljesített szolgálatot. Beérkezvén, a rengeteg vérvesztés következtében elvesztettem eszméletemet s már este 8 óra felé járt az idő, amikor az ő karjaiban magamhoz tértem. Ő volt az, akit legelőször megpillantottam, ki önfeláldozó bajtársi szeretettel ápolás alá vett s a körülményekhez képest gondoskodott elhelyezéséről. E helyen is bajtársias, meleg érzelmekkel köszönöm neki áldozatos, nemes cselekedetét, továbbá azt is, hogy egy nemes gesztusával lehetővé tette ennek a kis könyvnek a megjelenését. *A szerkesztő*).

† SZABÓ ALBERT t. hadnagy. 1914 július 26-án vonult be Ujvidékre, honnan a szerb harctérre, majd Galiciába, illetőleg Orosz-Lengyelországba került és okt. 10-én súlyos betegen kórházba utaltatott. — 1914 dec. 31-én menetzászlóaljjal újból Oroszországba ment, innen pedig 1915 februárjában indult hazáját védendő, a Kárpátokba; 1915 február 28-án hajnali 4 órakor rohamra ment az ezred. Szabó Albert a méteres kárpáti hóban, 22 fokos hidegben, példátadóan, rettenthetetlen bátorsággal vezette századát rohamra, miközben 6 srapnell golyótól találva hősi halált halt. Utólag Őfelsége a katonai érdemkereszt 3. osztályával tüntette ki. Korláth Örs ezredes, a 8. század parancsnoka meghatóan írja, hogy: «Szememmel láttam, midőn századával előre indult. elővette tárcáját, melyben felesége és két kis fiának arcképe volt. A képeket megcsókolta és aztán indult előre a halálba. Öt perc múlva halott volt!»

SZALÁNKY GÉZA t. főhadnagy a m. kir. 9. honvédgyalogezredben. 1915. év decemberében a keletgalíciai Strypa folyó keleti

oldalán a 382 magassági ponton kiépült «Fort-Baltin»-t szállotta meg a 9. honvédgyalozezred. A 9./III. zászlóalj, melyben Szalánky zászlós géppuskás-parancsnok volt, a Fort északi részén helyezkedett el. Az állás kiépítésénél Szalánky a pontosan lemért 300 lépés távolságokat az előterepen fából készült keresztekkel, az 500 lépés távolságokat kettős keresztekkel jelölte meg. Az 1915 december 29—31-i erős nappali támadások visszaverése után, 1916 január 1-én hajnali rajtaütést kísérelt meg az orosz. Szalánky géppuskáját még nappal személyesen és pontosan a 300 lépés távolságra irányozta be. A hajnali rajtaütéskor Szalánky lőtt az egyik puskából, a másikat pedig irányította oly sikeresen, hogy az oroszok támadása a két géppuska tüzeiben összeomlott. Az eredményt az előterepen rajvonalba fekvő hullák mutatták. Szalánky vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

SZALMÁSY BÉLA t. főhadnagy. 1915 augusztus 25-én az orosz harctéren Brest-Litowsk elfoglalásánál minden parancs nélkül rohamra vezette szakaszát és elsőnek hatolt be az egyik erődbe. A májusi offenzíva kezdetétől a harcvonalban küzdött és mindenkor bátran és vitézül viselkedett. Harctéri érdemei elismeréséül, mint zászlós kapta az I. oszt. ezüst vitézségi érmet.

SZENTIRMAY ZOLTÁN őrnagy. 1918 június hó 15-én, mint a m. kir. 314. honvédgyalozezred I. zászlóaljának parancsnoka azt a parancsot kapta, hogy a Piave-folyón átkelve, egy olasz állásrendszert foglaljon el. A jelzett napon 6 óra 20 perckor megkezdte a folyón való átkelést és d. e. 8 órakor már eredményesen csoportosította embereit. Délelőtt 10 óráig a legrettenetesebb ellenséges ágyú-, akna-, géppuska-, és puskatűzben előredolgozva magát zászlóalja egy sziget nyugati szegélyéig, hol a pusztító tűz miatt beássa magát s ott kitart másnap éjjel 2 óráig. Éjjel 2 órakor, miután a tőle délre támadó II. és III. zászlóalj véres veszteséget szenvedett és megsemmisült, az ellenség megtámadta Szentirmay zászlóaljának balszárnyát. Erre a tartalék harmadik századot bevetette a vonalba az átkarolás kivédésére. Éjjel 2 órakor már a hátából kapott ellenséges tüzet, mire Szentirmay 4 gépfegyvert hátrafordított és elhatározta, hogy északnyugatra húzódik, hol a kapott jelentés szerint 2 óra 40 perckor első századának sikerült elfoglalnia az olasz állások első vonalát. A 4 nehéz géppuska és 2 szakasz tüzének fedezete alatt — mely alkalommal géppuskái felettük lőtték a hátába támadó ellenséget — sikerült zászlóalja részeivel és 9 géppuskával a vízen északnyugatra húzódni. Itt, az időközben tért nyert 1. századdal együtt betört az ellenséges állásrendszer 1. vonalába, hol az ellenség megadta magát. Ekkor

gyorsan előretört a töltésig, hol a 2. vonalat az ellenség kiürítette. Ez alkalommal 200-nál több olaszt, köztük 5 tisztet ejtett foglyul és 2 nehéz olasz géppuskát zsákmányolt. Az ellenség 2. vonalát addig tartotta, míg az általános helyzet következtében csapatát a felsőbb rendelkezés vissza nem vonta. Haditettéért a 3. oszt. Vaskorona-rendet kapta a hadiékítménnyel és a kardokkal.

Szinai SZINAY BÉLA tábornok, vitézi törzskapitány, a m. kir. csendőrség felügyelője. Mint százados 1918 közepétől a háború végéig a 64. hv. gyhadosztály rohamzászlóaljának volt parancsnoka. Az 1918 október végén a Piavénál vívott védelmi csatában a Szinay százados vezette rohamzászlóalj a 64. honvédgyaloghadosztály harcaira is, ezáltal az egész Isonzó-hadsereg helyzetére döntően folyt be. — A 64. honvédhadosztály a Papadopoli sziget déli csücskétől keletre és ettől délre, Roncadellétől nyugatra állott. Az ellenség heves gáztűz után, október 26-án támadásba ment át és a hadosztály jobb szárnyát Ormellóig (6 km-nyire a Piavétől) és a középrészt Roncadelléig (3 km-nyire a Piavétől) visszanyomta. A jobb szárnyon álló 6. népf. gyalogezredet az innen északra álló 7. gyaloghadosztály visszafutó csapatai magukkal rántották. A hadosztályparancsnokság az északi szárnyon az 1. népf. gyalogezredet, a középén a 64. rohamzászlóaljat indította ellentámadásra. Az 1. népf. gyalogezred eleinte szépen tért nyert, 500 foglyot ejtett, azonban Ormellétől 3 km-nyire nyugatra megakadt. A rohamzászlóaljnak Roncadellén és az ettől nyugatra levő Negrisia folyón keresztül a Piavéig kellett előnyomulnia. Ellenséges nehéz tűzérség Roncadellé előterepét a leghevesebb tűz alatt tartotta. Szinay százados az egyenkint szakadozott zászlóalj élére állva, az ellenséges zárótűzön átvezette azt s célszerűen, merészen és bátran vezetett rohammal Roncadellét visszafoglalta. Ezután következett a Roncadellé-Negrisia, majd a Negrisia és Piave között levő terület megtisztítása. A hadosztály, mely a Piavétől el volt szorítva, déli szárnyát és közepét a Piavéig újból előretolhatta és az ellenséget oldalában fenyegethette. A rohamzászlóalj az ellenség délfelé való előnyomulásának végetvetett. Midőn az ellenség újólág támadott és a zászlóalj részeit bekerítette, azok átvágták magukat. A túlerős ellenség támadása elől a zászlóalj minden talpalatnyi teret tartva, csak lépésről-lépésre vonult vissza és az Ormelle-Roncadellé vonaltól keletre lévő térbe való elrendelt visszavonulás után, a kijelölt védendő körletben a nagy veszteségek, az ellenséges nehéz tűzérségi tűz által okozott erkölcsi megrendítés és 4 napi heves harc viszontagságai ellenére is szilárdan kitartott. A rohamzászlóalj több napi sikeres harca azt eredményezte, hogy a 64. hadosztály kitarthatott, de lehetővé vált az

is, hogy az Isonsó-hadsereg visszavonulását okt. 30-án a Piavétól nemcsak zavartalanul végrehajthatta, hanem, hogy az anyagi kiürítés is hiánytalanul keresztülvihető volt. Október 30-án a 64. honvédegyaloghadosztály felsőbb parancsra megkezdte visszavonulását és kiűritette a becsülettel megtartott harcteret. A visszavonulást az olaszok nyomásával szemben, a rohamzászlóalj, mint utóvéd derekasan fedezte. A 64. honvédegyaloghadosztály, de különösen a rohamzászlóalj magatartása a magasabb parancsnokok elismerését és csodálatát váltotta ki. Ha ez, az akkori felborulás miatt nem nyert látható megjutalmazást, úgy mégis meg kell említenünk, hogy a 64. honvédegyaloghadosztály és különösen annak rohamzászlóalja, az Isonsó-hadsereg parancsnoka Wurm vezérezredes, Tamássy tábornagy, a IV. hadtest parancsnoka, továbbá Körner Tivadar ezredes, az Isonsó-hadsereg vezérkari főnöke részéről a legnagyobbfokú szóbeli elismerést és dicséretet kapták. A visszavonulással megkezdődött a harc egy új ellenség: a felbomlás ellen. A hadosztály a Piavétól Nagykanizsáig zárkózottan és egységesen tette meg az utat. Az Isonsó-hadsereg hadtáp-körletében még valahogy rendben ment a visszavonulás — jó idő volt és az ellenség csak repülő támadásokat végzett és veszteséget is okozott. Az új jugoszláv-határon megkezdődött az élethalálharc. Az Isonsó hídját jugoszláv szabad csapatok zárták el a magyarok elől, így Savognánál a 64. rohamzászlóaljnak kellett azt rendszeres támadással, illetve rohammal birtokba venni. Az Isonsó átlépésével hadseregünk züllésének és a pániknak rémbe illő képei tárultak a visszavonulók elé. Végtelen szekérsorok, melyek rend és cél nélkül igyekeztek előre, nehéz lövegek, autók, fényszórók, teljes géppuskás felszerelés, lőszerraktárak, szétzülött csapatok. Minden züllött, széthányódott, a csapatok elszéledtek. Jugoszláv és cseh nemzeti csapatok állták el a visszavonulók útját és verték szét a szervezett kötelékekben visszaérkezőket. Haidenschaftnál egy egész cseh-dandár volt felállítva 30 géppuskával. A visszavonulókat fel akarták tartóztatni, azonban, midőn a hadosztály csapatai, élükön Szinay rohamzászlóaljával zárkózott rendben, nagy létszámmal és ragyogó fegyelemmel megjelentek, elpárolgott a cseh társaság. A további visszavonulás alatt a destruktív elemek befolyása mind nagyobb lett. A jugoszláv kormány a leszerelt katonákat, mint egyenkint utazókat szállította hazájukba. A leszerelés, a hadsereg szétzüllesztése, nagy hatással volt a visszavonulókra. Nagy élelmzési nehézségek állottak be. A hadosztály 3000 db., a laibachi mezőn zsákmányolt lóval lovasított hadosztállyá alakult át, és így tette meg az utat hazáig. A nagy nehézségeken csak a tiszték ragyogó példája, a meggyőződésen alapuló fegyelem, a hazaszeretet és férfiasság legnagyobb erénye: az önfeláldozás se-

gítette át a csapatokat úgy, hogy teljes felszereléssel és 3000 létszámfeletti lóval érték el Nagykanizsát. A legkitűnőbb tisztek legjobbjai előtt ragyogó példával járt elől Szinay. Ez a hős, aki a legnagyobb pergőtűzön keresztül vitte előre csapatát és az ujkori háború öldöklő tüzeiben teljesítette a reábízott feladatát, nem esett kétségbe akkor sem, — amidőn kemény harcának jutalmát : a győzelmet összeomlani látta, hanem az összeomlás alatt is a legragyogóbban teljesítette kötelességét és rendben, fegyelemben adta vissza a reábízott csapatot a hazának. Az akkor bomladozó hadsereg és a katonai erkölcsök züllése közepette, mint világító napsugár tűnik szembe a 64. rohamzászlóalj példája. A zászlóalj nagy része fiatal tisztekből és megtört, kiéhezett és fogságból visszatért legénységből állott. Ebbe a tömegbe vasakaratot, lángoló és a legnagyobb próbát is kiálló kötelességérzetet sugárzott személyes példájával, célszerű vezetésével és rendíthetetlen állhatatosságával Szinay Béla. Nevezett vitéz tetteiért a 64. honvéd gyaloghadosztály által a Lipót-rend lovagkeresztjével való kitüntetésre hozott javaslatba, később pedig a Mária Terézia Rend káptalanja a tiszti arany vitézségi éremre való érdemességét odaítélte.

DR. SZIRÁKY KÁROLY t. főhadnagy. 1915 április 15-től 1917 szept. 8-ig a VI/20. népfölkelőzászlóaljnál szolgált. 1915 szeptember 13-án Zalescikitől északra a szomszéd idegen ezredbeli csapatok önkényes visszavonulása következtében a zászlóalj igen súlyos helyzetbe került. Ez alkalommal Sziráky egy ellentámadásnál súlyosan megsebesült. Sebe bekötözése után azonnal visszatért szakaszához, azt lelkesítvén, éjjelig kitartott állásában. Ezen teljesítményéért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. Sebesüléséből fölépülve visszatért zászlóaljához és résztvett a Brussilow-offenzíva feltartóztatásában, a kárpáti téli harcokban s az 1917.-i tavaszi előnyomulásban. Ez idő alatt is többször megsebesült és számos kitüntetésben részesült. Majd, mint a hevesvármegyei T osztály vezetője fejtett ki igen érdemes munkásságot, amiért körletparancsnoksági elismerést kapott.

SZIRMAY JÓZSEF t. főhadnagy a m. kir. miskolci 10. honvéd gyalogezredben, 1915-ben Garabovicénél önként jelentkezett járőrszolgálatra és 30 embert magához véve indult el erőszakos felderítésre. Egészen az ellenség drótakadályáig csúszott előre, amikor is erős tüzeléssel és «Hajrá!» kiáltással ellentámadásra készítette az oroszokat... Az ellenség támadása folytán annak erősségét megállapítva visszavonult és jelentését megtette. — 1915 május 28-án Kalnikow községnél több küldöncöt küldött hátra a tartalékokért,

hogy szorongatott helyzetén segítsen. Küldöncei még útközben megsebesülvén, nem juthattak céljukhoz, maga ment tehát vissza a tartalék felkeresésére. Útközben azután ő is megsebesült, de ennek ellenére előre vitte a tartalékot és csak e feladatának teljesítése után ment hátra beköttetni magát. — Az egri ellenforradalom idején is szerepelt s kiváló szolgálatot tett olyanoknak, akik a bolsevisták elől menekülni voltak kénytelenek.

IVÁNSZKAI SZOBOTICH EMIL ezredes. Ezrede, a volt közös 34. gy. e., a 27. közös hadosztály kötelékében, 1916 júl. 28-tól Brodytól dny-ra húzódó hegyláncot szállta meg avval a feladattal, hogy a brody-lemergi műutat, valamint az ettől délre fekvő magaslatokat tartsa birtokában és az ellenség előnyomulását Lemberg felé akadályozza meg. Az ezred a 4. zlj-al az első vonalat szállotta meg. Déli csatlakozását a volt közös 67., az északit a volt 25. közös ezred biztosította. A Szbotich parancsnoksága alatt álló 43. gy. e. tartalékszázalója, mint hadosztálytartalék Jasionow községben tartózkodott. — Az ellenség szept. hó folyamán a brody-lemergi vasútvonal mindkét oldalán több ízben támadott, eredmény nélkül. Szeptember 30-án támadószándékát a 34. és 67. gy. e. terepszakaszában a legnagyobb tűzérési előkészítés után nyilvánítja, s egy nagy tömeg-támadást intéz állásaink ellen. A támadás korán reggel kezdődött és 13 órakor a 406. magassági pontnál, a 67. ezred szakaszában vonalunkat áttöri, azt kiaknázza és az ottlevő III/34. zlj. közbelépését megakadályozza. Ez a zlj. kézitusában állásait elveszti és visszavonul. A 67. gy. e. északi szárnyán levő I/34. zlj. az események folytán kénytelen visszavonulni, mely alkalommal a saját bal-szárny eleinte az eredeti állásban maradt. — A 34. gy. e. tartalék zlj-a délután 1 óra 20 perckor a következő parancsot kapta a hadosztálytól: «Riadó! Menetkészen a további parancsokat várni!» Szbotich számított avval, hogy az ellenséges tűzérési tűzét az esetleges betörés után a hátrább fekvő terepszakaszra helyezi, hogy a tartalékok beavatkozását megakadályozza. Ez okból elrendelte, hogy a zászlóalj szakaszonként Jasionowot azonnal hagyja el és a községtől közvetlen keletre foglaljon állást. A zlj. 3. századát arcvonalba vezényelte, a 4. század felét a déli szárny megerősítésére használta, a másik $1\frac{1}{2}$ század, mint tartalék, a jobb szárny mögé került. Intézkedése célszerűnek bizonyult, mert az ellenséges tűzérési teljes erejével Jasionowot kezdte löni. 2 óra 10 perckor a hadosztálytól az a parancs érkezett, hogy a zlj. Jasionowtól keletre húzódó vonalat szállja meg. Ez a parancs tehát Szbotich előrelátásából már végre is hajtatott. A további parancs úgy intézkedett, hogy a zlj. a 400.

magassági ponttól kb. 1000 lépésre keletre levő vonalat szállja meg. Ez a vonal okvetlen tartandó, hogy az ellenség további támadását nyugat felé megakadályozzák. Délután és estig a vonal ellen csak gyenge ellenséges osztagok próbálkoztak minden siker nélkül. Késő éjjel (11 óra 30 perckor) érkezett a 27. ho. parancsa, mely az ellentámadás intézkedéseit tartalmazta, melyet okt. 1-én 5 óra 30 perckor az I. tartalékszázalójnak, valamint a III. zlj. töredékének, a 67. gy. e. megmaradt részeinek és a 226. német gy. e. II. zlj.-nak kellett végrehajtani. — 5 óra 30 perckor reggel a kirendelt zászlóaljok feltartóztathatatlan iramban törtek az orosz vonal ellen, mely állásainktól 4—600 lépésre, a jasionowi hatalmas erdő szegélyén volt. A tartalék-zlj. legénysége az ellenséget példátlan lendülettel rohamozta, a sikeres áttörés után pedig folytonos, nehéz harcok után 8 órakor az első vonalat (mely előző napig a mi első vonalunk volt) visszaserzi és 9 óra 30 percig sikerült ezt a vonalat az ellenség legnagyobb erőfeszítése ellenére is megtartani. A 67. gy. e. az ellentámadás folyamán visszamaradt és Szobotich jobb szárnya csatlakozás nélkül maradt. A Szobotich-zlj. t. i. az ezred jobb szárnyán, 3 1/2 századdal harcvonalban, 1/2 szd. tartalék pedig lépcsőben a jobb szárny mögött volt. 9 óra 30 perckor az ellenség, a már említett körülmény folytán a Szobotich-zlj. jobb szárnya ellen átkaroló támadást intéz, melynek folytán e szárnyat Szobotich 3—400 lépésnyire visszavonta és keletnek hajlította. Ekkor bizonyult be a tartalékok fontossága! A tartalék egyik szakaszát délkeleti irányban rendelte támadásra, hogy az ellenség balszárnyán is hatásosabban érvényesítse befolyását. A zlj.-tartalék másik szakasza Szobotich vezetése alatt az előbbi szakasz és a tartalékszázalój között, az ellenség arcvonalának irányította támadását és az ellenséget kézitusában visszaszorította, illetve majdnem megsemmisítette. Így sikerült a zlj. jobb szárnyával az eredeti első állás birtokába jutni és azt meg is tartani. Szobotich ez ellentámadás alkalmával 4 tisztet, 500 embert fogott el és 6 géppuskát zsákmányolt. Ezredparancsnoka Szobotich Emilt ezen gyönyörű fegyvertényeért a nagy katonai érdeméremre hozta javaslatba. — II. Az 53. gyalogdandár 1915 szept. 13-án reggel 9 órakor Novy Pocrajewben (Wolhynia) a volt közös IV. hadtest rendelkezésére állott, midőn egy harccsoport-parancsnok által arról értesült, hogy a 33. hadosztály Rostoki község mellett, az Ikwa keleti partján levő magaslatokon, túlerővel szemben vereséget szenvedett és jelenleg visszavonulóban van. Felgöngyölítéstől tart és támogatást kér. Az 53. gy. dandár parancsnoka Léderer Henrik ezredes, a 25. gy. dandárt Losiatin felé nyomultatja elő és a 34. gy. ezredet Losiatinig menetelteti. 10 óra körül a helyzet

teljesen megváltozott. Az 57. dd. jobb szárnyát már felgöngyölítették, a dd.-t viisszaszorították, az ellenség átlépte az Ikwa-folyót és nagy erővel nyomult nyugat felé. A Szobotich alezredes parancsnoksága alatt álló 15/34. gy. szd. d. u. 6 óra 16 perckor a gy. dd. parancsnokságától azt a parancsot kapta, hogy Losiatinon át a 356 mag. pont irányában nyomuljon előre és a magaslatot okvetlenül birtokba kerítse, amennyiben a magaslatok egyrészt az 53. gy. dd. jobb szárnyát, amelynek délre semmi csatlakozása sincs, védje, — másrészt, hogy a 33. gy. hadosztályhoz összeköttetést létesítsen, mely hadosztály csapatai a napi események folyamán visszahúzózkodtak és kötelék nélkül nyugat felé vonultak. Szobotich e hármas feladatot úgy oldotta meg, hogy a sötétség beálltakor két küldönc kíséretében, erdős terepen felderítésre indult és a századot helyettese által a megfelelő alakzatban vezettette, kb. 400 lépésnyire maga mögött. Az ellenség a Szobotich szd. támadása által érzékenyen befolyásolva igyekezett annak jobb szárnyát a 359 triaméter felől megkerülni. Szobotich ébersége és elszántsága folytán azonban ez nem sikerült, mert a szd. előtt maga derítette fel a helyzetet, mely alkalommal egy kozákjárőr lóról szállva lesbe állott és Szobotichot két küldöncével együtt körülfogta. Szobotich elszánt és higgadt magatartásának következtében azonban a járőr megfutott. A nagy sötétség és sűrű erdő-lepte terepen nyomukra már nem akadt, hanem az ellenséges csapatokat erélyesen megtámadva, százada egy részével az Ikwa innenső (nyugati) partjára vette üldözőbe. — A század megmaradt részével a 359 magaslatot s az ettől délre fekvő terepet akként szállta meg, hogy jobb szárnya délnek egy félkört alkotott. Így a dd. jobb szárnyát egyrészt biztosította, másrészt a 14-én megindult oroszok előnyomulását tőle délre, a 33. gy. hadosztály kötelék nélküli csapatai ellen irányítva magára vonta, mely körülmény folytán a 33. hadosztály északi szárnya, a kötelek rendezésére és az ellenállás kifejtésére kellő időt nyert.

TÓFALUSSY IMRE t. főhadnagy. 1915. tavaszán Oroszlengyelországban álló harc után végigküzdötte az egész előnyomulást. Egy ízben szakaszával elfoglalt egy orosz községet, kiverte onnan az orosz hátvédet és parancsra tartotta az állást addig, míg az ezred támadásra felvonult. Kutusownál egy orosz hátvédet ugratott ki állásából, de azok egy erdőben újból csoportosulva, több ízben támadtak, úgy hogy az erdőben lépről-lépésre tartott a harc. Az oroszok, dacára egy vitéz kapitányuk hősie ellentámadási kísérletének, megfutottak, bár az orosz kapitány még 3—5 lépésnyi távolságból is úgy védte a helyét, hogy karddal szabdalta a visszafutó katonákat, míg

vége az egyik tizedesünk lelőtte. Ez ütközetnek fontossága az volt, hogy az orosz főcsapat nem tudott tervezett helyén elhelyezkedni. Tófalussy szakaszával az előretolt állásokat védte, mert az oroszok ezeket több ízben vissza akarták venni, azonban Tófalussy az állásokat még a rohamozó kozákok ellen is megvédte. Tófalussy vitéz magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — Ivangorod után az oroszok visszavonulása alkalmával Tófalusst a két drótsövényes állás közé küldték ki hírszerzőnek. Világos reggel vonult fel, óriási tűzben. Megközelítette az ellenséges árkot és visszatérve jelentette, hogy az oroszok tényleg visszavonulóban vannak s csupán a megerősített őrszemek lövöldöznek, markírozva, mintha sokan lennének. E jelentés alapján indult el másnap az ezred, sőt a főcsapat is, és csaknem puskalövés nélkül vonult be az oroszok állásaiba. Ekkor az I. oszt vitézségi éremre adták be Tófalusst, de az iratok az előnyomulás közben elkallódtak. Csaknem 40 km-nyi, pihenő nélküli menetelés után Baranovice előtt azonnal ütközethez fejlődött az ezred. A hajnali szürkületben Tófalussy tapasztalta, hogy az oroszok nyugtalanok és erősen lövöldöznek. Láta is, hogy egyik-másik szalad visszafelé. Ekkor saját kezdeményezésére rohamot kezdett, több szakaszt magával rántott és az ellenség gépfegyvertűze ellenére az előttük lévő oroszokat elfogta. A század több gépfegyvert zsákmányolt, a Tófalussy szakasza is kettőt. Tófalusst vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. A baranovicei vonalat védve, az ezredtől jobbra a 31. gy. e. -nél betörték az oroszok, sok katonánkat fogtak el és oldalazva is támadták. Elérkeztek Tófalussy szakaszához is. Feltartóztatta őket és az oldalra futó árokban helyezte el katonáit. Ezek ingadozására Tófalussy kiugrott az árokból, mert észrevette, hogy az oroszok átpártolásra és fegyverletételre szólítják fel katonáit. Egy orosz tiszt is kiugrik az árokból és Tófalusytól megadást kíván. Erre Tófalussy revolverét előrerántva kiáltja katonáinak: Aki megadja magát, lelövöm! Az orosz nem értette Tófalussy szavait és tovább is barátságosan beszélt. A legénység elveszti a fejét. Tófalussy ismét parancsot ad a lövésre. Csend. Az orosz észrevette, hogy Tófalussy parancsoló tiszt s hogy nem akarja a megadást. Előveszi és rászegezi a revolverét. Tófalussy hasonlóképpen cselekszik. Így áll a két parancsnok, szemben egymással, lövésre készen. Vége Tófalussy energiája hatott, a Tófalussy mellett álló őrmester lő. A tiszt elesik, mire a legénység óriási tüzet nyit és az oroszok megfutamodnak, vagy foglyul esnek. Az orosz tiszt sebesülten fogoly lesz. Szanítésszel bekötözteti és hátraviteti. Telefonjelentésre a tartalék megindul, betölteni a hézagokat. Az eredeti állás megmaradt. Tófalusst újra beterveztették az I. oszt. vitézségi éremre, de az a sors érte, ami a leg-

elsőt. Grodistyénél az oroszok betörték az állásainkba. Tartalékból helyeztettek be és 48 órás pergőtűzet álltak ki, minden fedezék nélkül. Tófalussy szakasza rohamra ment és a roham sikerült, az oroszok ellentámadásai összeomlottak. A csata után az oroszok 3 napi fegyverszünetet kértek, amely alatt éjjel-nappal dolgoztak az orosz orvosok és szanitécek a rengeteg halott és tízezerre menő sebesült eltakarításán. Tófalussyt vitéz magatartásáért a III. o. katonai érdemkereszttel tüntették ki. Tófalussy az olasz harctéren is vitézül harcolt és az egyik csatában 6 lövéstől súlyosan megsebesült.

TÓTH LAJOS g. százados. 1916. január hó elején a 17. népfölkelő gyalogezred az Alpona (Görz előtt) magaslattal tartotta. Tóth mint hadapród, az I/3. század 4. szakaszparancsnoka volt. Szárnyszakasza a legkritikusabb tereprészre jutott, hol a szomszéd egységgel az összeköttetés nagy nehézséggel járt. E tereprész birtoklása pedig az egész ezredre nézve igen fontos volt, minek megtartása pedig a Tóth-szakasznak rengeteg áldozatába került. Az olasz állásait egyre közelebb vonta és mindinkább tarthatatlanabbá vált a helyzet. Ez előretolt állásokban működő ellenséges erők, szinte lehetetlenné tették a Tóth-állások kiépítését, minek fogyatékosága sok áldozatot kívánt. Ezért az volt a terv, hogy az előretolt olasz állásokat elfoglaljuk. Tóth önként jelentkezett, hogy kikémleli az olasz előretolt állásokban levő ellenség erejét. A saját drótkadályokon észrevétel nélkül jutottak keresztül, úgy hogy az olasz előretolt állásnál teljesen meglepetés volt a tisztijárőr feltűnése éppen abban az időben, mikor az olaszok élelmezésüket kapták. Figyelőjük puskatűzzel fogadta Tóthékat, mire a járőrök kézigránátokat dobtak az olaszokra, kik pánikszerűen menekültek el. Tóth a rohamot levezette és egy-kettőre bent voltak az állásokban. Tóth csapatteste tartalékokat küldött a tisztijárőr után, melynek azonban már nem jutott szerep, mert az olasz előretolt állások teljesen üresek voltak. Ez állások birtokbavétele igen nagyfontosságú volt, már állásaink teljes kiépítése miatt is. Tóth ténykedéséért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

GÁLOCHI TÖMÖSVÁRY JÁNOS t. főhadnagy. A cs. és kir. 60. gyalogezred önálló II. zászlóaljánál szolgált, részint mint szakasz-, részint mint századparancsnok. 1915 július havában, mint hadapród részt vett a Doberdón a II. Isonzó-csatában, hol aug. 2-án gránátzilánktól megsebesült. 1915. tavaszán végigküzdötte a tiroli offenzívát, mely fegyvertényéért a Signum Laudist kapta. 1916. nyarán, mint t. hadnagy az orosz harctéren szerzett érdemeket Dora elfoglalása alkalmával. E harcokban tanúsított vitéz magatartásáért az

ezüst Signum Laudist kapta. — 1916 nov. havában zászlóaljja a Kárpátokban Kirlibabánál az ú. n. Kreuz Hőhe magaslaton volt állásban, a 18. hegyidandár és az 59. hadosztály közelében. A zászlóalj 8. százada, melynél mint t. hadnagy az első szakasz parancsnoka volt, a jobbszárnyon volt állásban. A századtól jobbra, a 31. közös gyalogezred önálló zászlóaljja állott, mely a völgyben húzódó egyedüli utat is védte. Századától balra, arra teljesen derékszögben a zászlóalj 7. 5. századai voltak állásban, míg a 6. század tartalék volt. Az oroszok a mi hadseregünk román fronton való általános támadásának ellensúlyozására, 1916 nov. 28-án tehermentesítő offenzívát indítottak a kárpáti haderő ellen. A támadás egyik célja a Kirlibabához vezető út elfoglalása volt, melyet a 31. gyalogezred egy zászlóaljja és a Tömösváry százada védett. A támadás kizárólag ide irányult, míg a saját zászlóalj többi százada tűzérségi lekötésen kívül a harcban közvetlen részt nem vett. Az orosz állások a Kreiz Hőhe magaslat gerincén voltak, míg Tömösváryék ugyanott, 300 méterrel lejjebb voltak beásva. Ez állásuk előtt gyenge drótakadály húzódott. 1916 nov. 28-án reggel $\frac{1}{2}$ 8 órakor az oroszok robbanó anyagokkal telt hordókat gurítottak Tömösváry állásához, melyek a drótokba ütközve óriási hatással robbantak s az akadályokat teljesen tönkretették. Az egymást követő sűrű robbanások a századra oly demoralizáló hatással voltak, hogy a legénység fejét veszítve a futóárókban ide-oda szaladgált s bár a füsttől egy lépésre sem lehetett látni, céltalanul örült lövöldözést kezdett. A robbanás pillanatában Tömösváry végigrohant a század egész frontján és a legénységet megnyugtatta és mindenkit a lőrészhez rendelt és parancsot adott, hogy a támadó osztagokra löhetnek. Maga pedig a szakasza azon részen foglalt állást, honnan szakaszát és az ellenség mozdulatait szemmel tarthatta. A hordók gördülése után a tűzérségi előkészítés következett, mely 3 órán keresztül a legörültebb pergőtűzben tombolt. Ezután az ellenséges tűzérség zárótűzelésbe kezdett, közben pedig a gyalogság támadott. Az oroszok a tűzérségi előkészítés után az egész 31. zászlóaljat elfogták, miáltal megnyílt előttük a völgybe vezető út, amelyen a csapataik egy részével folytatták előnyomulásukat, miáltal a hegyeken állásban lévő csapataink hátába kerültek, míg csapataink másik részével a Tömösváry-század jobbszárnyán kezdtek támadást s oldaltámadással az egész frontot föl akarták göngyölyíteni. Tömösváry a 31. zászlóalj elfogásáról mit sem tudott, mivel a tűzérségi harc alatt a telefon elromlott, a futóárók pedig betemetettek. — Tömösváry így kézigránáttal igyekezett az ellenséget visszaverni. Közben az ellenség saját futóárkaikban haladva, oldalba támadta a Tömösváry szakaszt. Erre Tömösváry a futóáróknak az ellenség felé eső részét hirtelen eltorlaszoltatta s az abban előnyomuló ellenséget

kézigránáttal verte vissza. Tüzérségünk látva az ellenségnek futóárkainkban való előnyomulását, azon hiedelemben, hogy abban már saját csapat nem lehet, állásainkra irányította tüzelését, amelynek egy gránátja Lányi századparancsnokot megsebesítette. Erre Tömösváry vette át a századparancsnokságot és az erősen megfogyatkozott századot, a bekerítés megakadályozása céljából a 7. századdal egyenlő frontra hozta, honnan az ellenség előnyomulását eredményesebben tudta fenntartani. A helyzet azonban reménytelen volt, mert a jobbszárny teljesen védtelenül, a bekerítés veszélyének volt kitéve és bár Tömösváry gránátszilánktól megsebesült, nem hagyta el századát, hanem a légénységnek jó példát mutatva, helyben maradt mindaddig, míg a segítségül érkezett német csapatok a völgyben előnyomuló ellenséget vissza nem verték s ezáltal a front folytonosságát vissza nem állították. E haditénye elismeréséül Tömösváryt a III. oszt. katonai érdemkereszttel tüntették ki.

Dr. TÖRÖK ÁRPÁD t. eü. hadnagy. A piavei offenzíva alkalmával 1918 jún. 17-én, a Piave tulsó oldalán foglalt állásban, zászlóaljparancsnoka, B. Kiss Mihály százados, a Piave egyik szigetéről egy földön fekvő katona állandó jajgatására lett figyelmessé. Azonnal önként vállalkozó után nézett, aki átússza a Piavénak Török Árpádék és a sziget között lévő, drótakadállyal teledobált ágát, és segítséget vinne a minden valószínűség szerint súlyosan sebesült bajtársnak. Török Árpád e. ü. hadnagy vállalkozott a feladatra, amely igen nehéz volt, mert az olasz tüzérség állandóan tűz alatt tartotta a Piave átkelési helyeit. Török ennek ellenére átúszta a folyót, a sebesültnek élelmet és kötszert vitt, azt bekötözte, majd visszaúszva, a századparancsnok gondoskodott a sebesült katona elszállításáról. Török hősi, önfeláldozó szolgálataiért az I. osztályú ezüst vitézségi érmet kapta.

Dr. UJJADY ÁRPÁD t. főhadnagy. 1915. évi május 2-án hajnalban a 18. sz. cs. és kir. tábori vadászzászlóalj a Chrenkon lévő 1255. magassági-ponton lévő állásban helyezkedett el. Az orosz tüzérség egész nap erős tűz alatt tartotta ezt a neki, a megszállás folytán kellemetlen magaslatot. A nagy fáradalmak ellenére Ujjady önként jelentkezett az ellenséges orosz állások felderítésére. A felderítés sikeres befejezése után, délután az a parancs érkezett a zászlóaljhoz, hogy a 3. század tüzérségi előkészítés után támadjon. A 4. század, mint tartalék követi a 3. századot, balszárnyon a 13. t. v. z. nyomul előre. Ujjady, mint egyéves önkéntes fővadász, a 3. század 1. szakaszának volt parancsnoka. A támadás helye mohos sziklakkal, nagy levágott fa-akadályokkal és méternyi magasságú hóval volt tele.

Az előnyomulás idejében is erős havazás állott be. A támadás megindulásakor az ellenség irtózatossá ágyú- és kézfegyvertűz alá vette a századot. Előnyomulás alatt kapta Ujjady a parancsot, hogy azonnal vegye át a 4. tartalékszázad vezetését. Nyomban erre, egymásután kapta a jelentéseket, hogy a rajvonalba nagy hézag keletkezett és emiatt nagy volt a kavarodás, fejvesztettség. Az emberek a nagy rendetlenségben, az óriási tűzben és izgalomban a sötétben egymást lötték, közben pedig visszaszivárogtak. Erre Ujjady saját elhatározásából, mindenre elszánt eréllyel, az oroszok szünni nem akaró tűzébe beszüntette a tüzelést, rendbeszedte az embereket és az üres frontszakaszt megszállotta. Majd példát mutatva, a rajvonala elé ugrott és megfelelő pillanatban lelkes rohammal foglalta el az orosz előretolt állásokat. A roham után újból rendezte embereit és most már a 18. táb. v. zlj. $\frac{1}{2}$, a 13. t. v. zlj. $\frac{1}{2}$ zászlóalját vezette rohamra az orosz főállások ellen. A roham közben azonban Ujjady megakadt a sűrű drótsövények között, majd ballábán dum-dum golyótól, továbbá srappeltől megsebesülve eszméletét veszítette. Önkívületi állapotából a hideg hó térítette magához. Ekkor sebesülését megállapítva, fegyverét, töltényeit, kézigránátait a hóba rejtette, azután segínyt kért, mit ugyan hallott a zászlóalja, de már nem volt módjában segíteni. Ujjady orosz fogságba esett. Innen autón, gipszben, egy előkelő orosz tiszt felesége, cserkész-ápolónővér segítségével romantikus módon menekült meg. Háromszor amputálták és negyvenkétszer narkózismentesen operálták. A támadás célja: az ellenség lekötése, félrevezetése volt, hogy a gorlicei áttörés könnyebben hajtassék végre. Ujjady vitézségeért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

UZONYI LÁSZLÓ t. tüzérhadnagy. I. o. ezüst vitézségi érmét az olasz harctéren, a 6. isonsói csatában, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért kapta. Az olasz offenzíva kezdetén, 1916 aug. 6-án a volt 20. honvéd tábori tarackos ezred 1. ütegében szakaszparancsnok volt. Tüzelőállása a St. Gabrielle völgyben Cotici falu alatt volt. Az olaszoknak sikerült a Mt. St. Michelen megvetni lábukat és már Cotici falu felé nyomultak előre. Egy különített tűzérszakasz Cotici mellett állott. Uzonyiék telefonon értesültek a helyzetről, mely rájuk nézve kritikus volt, mert völgybe voltak zárva, előttük a magaslaton Cotici, jobbra tőlük a Boschini erdő húzódott, úgyhogy annak voltak kitéve, hogy meglepik őket az olaszok. Uzonyi szakaszát előkészítette arra, hogyha az olaszok Coticinél feltűnnek, azonnal tűz alá kell őket venni. Maga, hogy a helyzettel tisztába jöjjön, saját elhatározásából erős tűz alatt, 2 tüzérrel előrement felderítés céljából a boschini erdőben, a 124. mag. pont felé tartva. Előttük összefüggő rajvonala már nem volt, de az erdőben még folyt a harc, majd a

hármás honvédeknek sikerült az ellenséget viasszaszorítani és a St. Michelén a régi állásokat visszafoglalni. A helyzetről tájékozódva Uzonyi viasszatért ütegéhez. Kevéssel erre 2 telefonista, kik egy közös üteg megfigyelőjével a vonalból jöttek, jelentették, hogy zászlósukat egy gránát mély szakadékba vetette és őket is a légnyomás annyira megzavarta, hogy zászlósukért nem voltak képesek viasszamenni. Uzonyi legényével rögtön elindult az általuk megjelölt helyre és annak ellenére, hogy igen erős tűz alatt állottak, sikerült a zászlóst a szakadékban megtalálni összetört tagokkal, holtan. Az üteghez szállították. Még két napig tartott az ütközet, mikor Görz feladása után parancsra viasszavonultak. Aug. 9-én indultak el Uzonyiék. Az olaszok a Wippach tulsó partján voltak, nekik az innenső parton kellett a tűzzel elárasztott útra viasszavonulni. Uzonyi szakaszát szerencsésen hátravezette. Erre új állásba mentek a Comeni-fennsíkra. Mindnyájan kimerülve és halálra fáradtan a 3 napi folytonos munkától, felhívást kaptak az ütegparancsnoktól, hogy ki vállalkozik a csoporttal való telefonösszeköttetés kiépítésére. Uzonyi jelentkezett és kihúzta az 5 km-es vonalat és d. u. 5 órakor tért vissza ütegéhez. — II. oszt. ezüst vitézségi érmét 1916 május 24-én, a Mt. S. Michelen, a 124-es pont ellen intézett helyiakció alkalmával kapta, mikor is, mint első tiszt ért el hadi sikereket.

VERECZKEY (WÜRTH) LAJOS alezredes, a világháború alatt a v. cs. és kir. 60. gyalogezred század-, majd zászlóalj-parancsnoka volt. 21 hónapi arcvonalbeli szolgálata alatt háromszor sebesült meg és több ízben kitüntette magát. 1914 december 17-én Pezibislawice község elleni támadás alkalmával személyes példaadásával századát oly sikeresen vezette, hogy vitéz magatartása tette lehetővé az ellenség elűzését és a község elfoglalását. Hősi magatartásáért a III. oszt. katonai érdemkeresztet kapta a hadiékítménnyel. Később a Zlota-Lipa folyón való átkelés kierőszakolása alkalmával Niskolizyn mellett századát erélyes fellépésével rohamtávolságra vitte előre és megsebesüléséig vitézül harcolt. Magatartásáért a katonai érdemérmet kapta a katonai érdemkereszt szallagján a kardokkal. — Midőn az oroszok 1916 június 6-án a 60. ezreddel szomszédos 66-osok állásaiba betörték, a 60. gy. e. szélső századjain keresztül viasszaözönlő 66. gy. e. legénysége a Vereczkey-század legénységének egy részét is viasszarántotta, Vereczkey gyorsan összeszedte ezeket az embereket és a 10. század segítségével ellentámadásba ment át. Az ellentámadás sikerült és nemcsak a régi állásokat foglalta vissza, hanem az ellenség több támadását is sikerült viasszavernie. A következő napon a Strypa-folyó mögé való elrendelt viasszavonulást századjával fedezi, az orosz üldözést feltar-

tóztatja s ezáltal a kötelékek rendezését lehetővé teszi. Vitéz magatartásáért az ezüst katonai érdemérmet kapta meg a kat. érdemérem szallagján a hadiékítménnyel. Egyéb fegyvertényei: 1914 nov. 20-án a Krakó körüli harcokban mellsebet kapott s ennek ellenére állását nem hagyta ott, s csak napok múlva volt kénytelen a vár egyik erődjében 2—3 napig pihenni. — 1915 május 9 és 10-én a Przemysl alól felszabadult orosz haderők a Dnyeszter melletti állásainkat áttörték. Vereczkey az elrendelt visszavonulást egész éjjelen át a legnagyobb ágyú- és puskatűzben fedezte, úgy, hogy az ellenség a visszavonulást észre sem vette és arcvonalunknak a Prúth mögötti állásokban való elhelyezése lehetővé vált. — 1915 június 3-án századával a Prúth mellett tüntető nagyszámú orosz csapatot egész nap lekötötte és foglalkoztatta, úgy, hogy ezek a Kolomea melletti hídfő elleni támadás alkalmából felhasználhatók nem voltak s az ottani győzelmet ezáltal lényegesen befolyásolta. — 1916 július 1-én a Dnyeszter mellett zászlóaljával a 47. kozákezred lávaalakzatban végrehajtott rohamát 100 lépésnyire megsemmisítően visszaverte. 1916 július 3-án Isakowtól délre az 55. kozákezred támadását kb. 2—300 lépés távolságról szintén megsemmisítően visszaverte, amely alkalommal az ezredparancsnok Popov ezredes hősi halált halt. A két alkalommal 300 lovat zsákmányolt és ugyanannyi foglyot ejtett. — 1916 július 3-án mint zászlóalj-parancsnok Isakow községet a leghevesebb tűzben rohammal elfoglalta. — 1916 július 5—1922 július 5-ig orosz hadifogságban volt, s mint főtiszt több alkalommal kínzások és fenyegetések ellenére hű maradt a zászlóhoz, amire fölesküdt.

VESZPRÉMY DEZSŐ népf. zászlós. 1915 márc. 15-én vonult be Pozsonyba, mint a 13. hv. gy. e. népfelkelője. Kiképzetése után 1915 október 4-én, mint hadapród a beszarábiai frontra került, ahol a 307. h. gy. e. I. zlj-ának 4. századába osztatott be, mint szakaszparancsnok. Zászlós a harctéren lett. Ebben a minőségben vett részt dec. 29-én a toporutzi erdőben levő védelmi állásunk ellen intézett támadások visszaverésében, amikor a 28-as honvédek megritkított 9. századának támogatására rendelték a 307. hgye. 1. és 4. századát. 1916 jan. 1-én éjjel és hajnalban részt vett a Rarance felé húzódó állás védelmében, mikor kézitusában verte vissza a vonalba benyomuló oroszokat. Január 2. és 3-án hasonlóan történt a védelem. Egy gyümölcsös körüli rettenetes támadások visszaverésénél szintén közreműködött, mikor erélyes és bátor magatartásával bátorítólag hatott csapatára, úgy hogy ezzel a legszívósabb ellenállást fejtették ki az orosz támadásokkal szemben. Mikor pedig a honvédek a túlerős oroszok ellen szakaszrészüket tovább nem tudták tartani, Veszprémy szaka-

szával verte ki onnan az ellenséget. Vitézségeért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Jan. 14-én ismét támadott az orosz. A 4. század 2. szakasza előtt folyt a küzdelem. A Veszprém-szakaszt szintén erősen támadta az orosz. Veszprém buzdítására a honvédek hideg vérrel verték vissza a támadást. Puskával és kézigránáttal dolgoztak. Reggel $1\frac{1}{4}$ 6-kor kezdődött a támadás s 8 óra előtt már megfutott a muszka. Veszprémiek pedig a fedezék tetején állva énekelték a Rákóczi-indulót. — Január 19-én újból próbálkozott az orosz. $3\frac{3}{4}$ 5-kor hajnalban kezdte a támadást, lököereje a 4. századot érte. Teljes sötétség volt még s csak a világító rakéták időnként megjelenő fénye mellett volt látható, a közvetlenül drótjaink előtt, gyorsan előrekúszó ellenség végtelen tömege. A támadás iránya csakhamar a II. és III. szakasz felé fordult, mely utóbbinak Veszprém volt a parancsnoka. — Az I. szakasz elől elűzte őket a gépfegyver kitűnő működése. Veszprém zalai bakái, élükön parancsnokukkal, megint kitettek magukért. Puskával, kézigránáttal, kéziásóval dolgoztak. Borzalmas kézitusára ment a küzdelem és csakhamar 3 támadást vertek vissza. A Veszprém szakaszban csak egy halott és 3 sebesült volt, míg előttük 800 muszka halott feküdt. A védelmi állásba, egy bevezető futóárkon besurranó és már lövésre kész első oroszt Veszprém lőtte le. Veszprém az aranyvitézségi éremre terjesztetett fel, de csak újból az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

Várományosok

Baros István
Bernát Károly
Cserhalmy István
Darnóvári Sándor
Farkas József
Fejes Márton
Fodor János
ifj. Gólya Elemér
Garay Rezső
Harsányi János
Juhász Sándor
Kápolnai Emil
Kerékgyártó András
Kovács Géza
Kömlői Lajos
Kulcsár Ferenc

Kürti Lajos
Lassú István
Lévai Imre
Majoros Lajos
Mihályi Emil
Német András Elemér
Oláh Sándor
Papp István
Papp József
Dr. Szabolcsy István
Szalai József
Tarnai Miklós
Varga András
Vince Joachim
Zagyvai Sándor
Zsákai István.

II.
ALTISZTEK
ÉS
LEGÉNYSÉG

AMBRUS JÁNOS füzesabonyi lakos, törzsőrmester volt a cs. és kir. 60. gy. e.-ben. Résztvett 1916 július 3-án az isakowi ütközetben, mint gépfegyverosztágarancsnok. Az ezred jobbszárnyán harcolt. Az oroszok ellentámadást intéztek ellenünk és be is hatoltak az ezred szomszédságában levő Landwehr-állásokba, egyúttal pedig az ezred jobbszárnyát nagyobb orosz erő is megtámadta. Ambrus e válságos pillanatban erős tüzet adott az oldalról támadó oroszokra, akik kevés idő múlva ki is menekültek a Landwehrek árkaiból; így az ezred állásait megtarthatta. Vitézségeért az I. o. ezüst vitézségi éremmel jutalmazták. Ambrus a világháború elejétől végéig szolgált. Önállóan vezetett géppuskás-osztagot. Egyszer az ellenség az egész dandárt elfogta; Ambrus, a Póka főhadnagy géppuskás-osztagának egyik puskájával a hátukba támadó kozákokat szétszórta és így lehetővé tette a 3 géppuska megmentését. A komorowka-veletniowi ütközetben, — 1916 július 28-tól augusztus 7-ig — is résztvett s megakadályozta, hogy az oroszok az ezred hátába ne kerüljenek. Kétszer terjesztették fel arany vitézségi éremre, de csak az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

ANTAL IMRE füzesabonyi lakos, t. huszártiszthelyettes. A 29. dandár szolgálatában, a Horica szerb faluban lévő ellenség felderítéséért tüntették ki először a II. o. ezüst vitézségi éremmel. Komarownál az oroszok bekerítették csapatát. Antal, mint összekötő felderítette az ellenséget, amiért az I. o. ezüst vitézségi érmet kapta. Kolomeánál visszavonult a 29. dandár, mert Kamionkánál frontunkat áttörték. Antal 35 lovassal 200 kozákot megtámadott, visszavert és a támadás folytán a dandár és egy üteg tüzéség nyugodtan elvonulhatott. Antalt vitéz husárbravúráért az arany vitézségi éremmel tüntették ki. Az északi harctéren egy gyalogvisszavonulásnál egy előretolt állást reggel 7 órától este 7 óráig tartott, amiért a bronz vitézségi érmet kapta. A Halics környéki visszavonulás alkalmával 3 zászlóaljzat ő vezetett be, majd velük sikeres ellentámadást hajtott végre. Ekkor kapta meg másodszor az I. o. ezüst vitézségi érmet. Kirlibabánál három szakasszal elfoglalt egy orosz előretolt állást, amiért a bronz vitézségi érmet másodszor is megkapta.

ANTAL JÁNOS terpesi lakos, a 17. honvédgyalozezred őrmestere. A háború elején az északi harctérre került s résztvett a lembergi csatában, majd a kárpáti harcokban, hol mint gépfegyverirányzó az ellenség támadását többször visszaverte. A májusi offenzíva alkalmából kapta az I. oszt. ezüst vitézségi érmet. Az olasz háború kitörése után az olasz frontra került, ahol gépfegyverével több olasz előretörést megghiusított. Vitézségéért itt kapta meg a II. oszt. ezüst vitézségi érmet és a bronz érdemérmet. Harcolt a Doberdón, San Michaelén és a M. Tombán s mindenkor vitézül, bátran viselkedett és jó példát adott az alája rendelt legénységnek. Kétszer sebesült meg.

ABEL JÁNOS egri lakos, t. tizedes volt a m. kir. 5. honvéd-huszárezredben. 1917 július 27-én az orosz harctéren, a *Batka*-hegy elfoglalása alkalmával Ábel azt a parancsot kapta, hogy másodmagával menjen ki drótaskadályainkhoz, azokat semmisítse meg úgy, hogy azokon egyes osztagok áthatolhassanak. A parancs vétele után *Török Sándor* huszárral feladatát a legnagyobb ellenséges ágyútűzben teljesítette, amiért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — II. oszt. vitézségi érmét a piavei támadás alkalmával azért kapta, mert századával egy fontos pontot több napon át hősieen védett.

BAJNOK KÁLMÁN egri lakos, a m. kir. 10. honvédgyalozezred t. őrmestere volt. 1915 május 19-én *Rajtorie*-nél a Páldy főhadnagy szakaszához osztották be géppuskájával. Itt, a rendkívül erős ellenséges tüzérségi tűz ellenére is kitartott, s az ellenség vonalát állandó, hatásos tűz alatt tartotta, a roham alkalmával pedig ezeknek sikerét is biztosította. Ügyességéért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki, de már előbb, a II. oszt. ezüst vitézségi érmet is megkapta.

BAKOS IMRE nagybátonyi lakos, a cs. és kir. 60. gyalozezred t. szakaszvezetője volt. 1916 augusztus hó 16-án a 60. gyalozezred 16. tábori százada Galiciában a *Koropiec* folyónál volt állóharcban. A század állása előtt egy gépfegyverrel felszerelt erős orosz tábori őrs állott, mely nagy veszteséget okozott időnként a 16. századnak. Azért a hadosztálytól az a parancs érkezett, hogy az orosz tábori-őrsöt önkéntes vállalkozóknak el kell pusztítaniok. E feladat elvégzésére Bakos Imre vállalkozott, aki 20 emberével az orosz tábori-őrs hátába került, azt megrohamozta, embereit szétkergette, házukat felgyújtotta s szerelvényüket elkobozta, végre veszteség nélkül visszatért beosztásába. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta, de már ekkor tulajdonában volt a II. oszt. ezüst vitézségi érem is.

BALOG JÓZSEF nagyfügedi lakos, a m. kir. 4. honvédhuszár-ezred volt tizedese. 1916 július 25-én az oroszok ellen harcolt Brody-tól keletre. Tőlük balra a cs. és kir. bécsi 4. gyalogezred állott, a tartalék pedig a Zombory-zászlóalj volt, amelyhez Balog is tartozott. Az oroszok a bécsiek frontját áttörték és az üteget elfoglalták. Zombory zászlóaljparancsnok egy tartalékszázadot rendelt ki az üteg visszafoglalására, mely vissza is szerezte azt, de később, ismét elvesztette. Balog József az ágyúk visszaszerzése körül nagy érdemeket szerzett, amiért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. 1916-ban Balogék a 613. magassági pontot tartották megszállva, a román fronton. Egy napon, amikor reggel megkapták az előző napi ebédet, a tulsó oldalról erős «hurrah» kiáltással az oláhok megtámadták őket és az ezt követő harcban egy őrmester kivételével az összes tisztek és altisztek megsebesültek. Mikor már azt lehetett hinni, hogy az egész század megsemmisült és a magaslat elvész, Balog a saját elhatározásából újból rajvonalba állította a megmaradt legénységet s Nagy Péter huszárral előremenne, sikerült az oláhokat visszanyomni s a magaslatot a románoktól megtisztítani. Maga Balog nyolc románt tett harcképtelenné. Az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

BALTÁS ISTVÁN vécsi lakos, t. tizedes. 1915 július 8-án a Doberdói-fennsíkron az olaszok nagy erővel támadtak. A válságos helyzetben Baltás egy sürgős, segílyt kérő jelentést vitt a hadosztályhoz. A jelentést gyorsan kézbesítette, úgy, hogy a tartalék harcba vetése idejekorán megtörténhetett, így az olaszok támadását sikerült visszautasítani. Szolgálataiért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

BARKÓCZI SÁNDOR detki lakos, a cs. kir. 34. gyalogezred közvéitéze. 1918 április havában a Monte Aselone hegycsúcsot tartották a harmincnégyesek. Április 6-án az olasz tűzéréség erős tűz alá vette állásaikat, amely tűz a következő 3 napon át folyton fokozódott, míg 10-én valóságos pergőtűzzel árasztotta el a hegycsúcsot. 10-én délután 4 órakor az olasz gyalogság támadásba ment át. Az ellenséges tűzéréség által erősen meggyöngített rajvonalba erős kézitusa után sikerült az ellenségnek állásunkba jutni. Barkóczi majdnem az utolsó pillanatig kitartott a helyén, addig, míg a fején súlyos sebet nem kapott. Hősies viselkedéséért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

BARTA ISTVÁN egri lakos, m. kir. 10. hgy.-beli honvéd. 1914 okt. 26-án vonult be és 1915 február 18-án ment a harctérre. Résztvett a lembergi csatákban, amelyekben hősiesen harcolt. Az egyik csatában azonban súlyosan megsebesült s mint 50%-os rokkantat 1917 június 19-én végleg szabadságolták.

BATLAI JÓZSEF boconádi lakos, t. tizedes a 10. hgye.-ben. 1914 okt. 28-tól 1915 február 17-ig hét ütközetben vett részt az Uzsoki-szorosban, ahol 5 orosz elfogott. Innen lábfagyással kórházba került és betegségéből felgyógyulva ezredéhez vonult be Miskolcra, ahol tizedesi rendfokozatot nyert. 1915 május 15-én ismét az orosz frontra került, de június 13-án megsebesülván Tarnowba, majd Prágába került. Felgyógyulása után a dési 32. hgye.-hez vonult be, innen pedig a 22-es honvédekhez. Négy ütközet után kapta meg itt az I. oszt. ezüst vitézségi érmet. A sienkoveci ütközetben 40 oroszot fogott el és parancsot kapott a község egyes házainak felgyújtására. Egy házat, amelynek tetejére gépfegyver volt felszerelve, fölégetett, majd több házat és szalmakazlat is felgyújtván, a községben lévő oroszokat menekülésre kényszerítette. A **Bucsac és Monaszterzieska** közötti ütközetben fejlövést kapott, de felgyógyulván az orosz frontra ment, hol résztvett a piavei-átkelésben is.

BEDŐVÁRI KÁLMÁN egri lakos, a cs. és kir. 25. gyalogezred t. szakaszvezetője. 1914 októberében százada, az orosz harctéren támadásra kapott parancsot, ami azonban nem sikerülván, kénytelen volt visszavonulni. E közben századparancsnoka súlyosan megsebesült annyira, hogy visszajönni nem tudott. Bedővári a századparancsnokát felfogta és a legnagyobb tűzben biztos helyre vitte, amiért a bronz vitézségi éremmel tüntették ki. — 1918 április havában az olasz fronton a Monte Grappe magaslatot tartotta megszállva a 25. ezred. Az ellenség az ezredet megtámadta és sikerült is neki az egyik század vonalát áttörni, amely után a rajvonal felgöngyölítése következett volna. Bedővári szakaszparancsnoka megsebesülván, ő veszi át a szakaszt és látván a jobbról jövő veszedelmet, szakaszát az ellenség felé fordítva, a felgöngyölítést megakadályozta. Hősi viselkedéséért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

BEKÖLCZE LAJOS egri lakos, tisztilegény volt a cs. és kir. 60. gy. e. 19. tábori zászlóaljában. 1915 szept. 5-én Pucnikinél, mikor az ellenségnek sikerült lövészárkunkba behatolni, így a zászlóalj jobb-szárnya a megsemmisülés veszedelmében forgott, Bekölcze egy sebesült kezéből a fegyvert kivéve, az ellenségre támadt. Közben egy társa is segítségére sietván, ketten mindaddig feltartóztatták az oroszokat, míg a visszavetett jobbszárny újból előre nem tört. Önfeláldozó bátorságáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet nyerte.

BERECZ JÁNOS gyöngyösi lakos, a cs. és kir. 60. gy. e. t. szakaszvezetője. 1916 június elején az olaszok többszöri sikertelen támadása után ellentámadásba mentek át a hatvanasok. *Berecz* mint

rajparancsnok oly sikerrel vezette a támadást, hogy az előttük lévő jóval erősebb ellenséget sikerült állásából kivennie. E tetteivel a II. oszt. ezüst vitézségi érmet érdemelte ki. — 1915 július 26-án a Doberdón az ellenség első vonalunkat áttörte, ennél fogva a csapatoknak hátrálniuk kellett. Ekkor Berecz a 8. század egy rajával takart helyen volt pihenőben. Az előre özönlő ellenség rajtunk ütött és Berecz a meglepetés pillanatában átlátva a helyzet komolyságát, 24 emberét azonnal rajvonalba vezényelte. Majd gyorstűzet lövetett, minek következtében az ellenség előnyomulása megakadt, így sikerült a zászlóaljnak egy másik állásban elhelyezkednie. Az I. oszt. ezüst vitézségi érmet József főherceg öfensége tüzte Berecz mellére.

NÉHAI BERE CZ LAJOS gyöngyösi lakos, cs. és kir. 6. árkász-zászlóaljbeli tizedes. Részt vett az Isonzó-fronton, az 1917. május havi harcokban. Május 13-án az olaszok csapatainkat az Isonzó inenső partjára szorították vissza, de már 17-én, állandóan folyó harcok közben csapataink újból a tulsó partra kerültek. Ez átkelés alkalmával Berecz tizedes osztaga a hidászokkal együtt az átkelés végrehajtására rendeltetett, mely nehéz harci viszonyok között hajtatott végre. Az átkelés alatt Berecz Lajos tizedes hősi halált halt. Halála után kapta meg az I. oszt. ezüst vitézségi érmet, jeléül annak, hogy gondoltak rá azok, akiknek a Gondviselés ebben a borzalmas tűzérési tűzben is meghagyta életüket, s gondoltak rá akkor is, amikor a Vitézi Rend tisztos lovagjai közé felvétették.

BERNÁT FERENC gyöngyöspatai lakos, a kir. 10. hgye. honvédje. 1917 aug. 9-én Bernát egy tiszt vezetése alatt négy társával és egy gépfegyverrel a román drótkadályok ellen indult. Két drótkerítésen sikerült is áthaladniuk, mikor a vezető tiszt hősi halált halt, a járőr többi embere pedig megsebesült. Az egyedül maradt Bernátot az ellenség megtámadta, ő azonban nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem fölvette velük a harcot. Négy oláht lelőtt, amely után a géppuskát magához véve visszavonult. *Bernát* vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

BERNÁT JÁNOS hatvani lakos, a m. kir. 17. hv. gy. e. t. szakaszvezetője. 1915 május havában a gorlicei áttörés után ezrede, mely Oroszvágasánál volt állásban — előrenyomult a szorosok felé. Ütközben háromszor-négyszer ellenállásra talált és harcot vívott az orosz utóvédekkel. Bernát János szakaszvezető a Liszkay-század beosztottja volt és mint ilyen, minden ütközetben bátran és önfeláldozóan harcolt. Különösen a 2. ütközetben viselkedett vitézül, amikor a század az I. hv. gy. e. elővédje volt. Az elővéd csakhamar felvette a

harcot az orosz rajvonallal, mely egy magas hegyet tartott megszállva. A Liszkay-század a saját vonal balszárnya volt és éppen Bernáth szakaszát fenyegette a bekerítés veszélye. Bernáth egy félszakasznyi segítséget kért, amit meg is kapott s evvel ellentámadásba, majd rohamra ment, amelynek eredménye az volt, hogy a magaslat estére a 17. gy. e. birtokában volt. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi éremre terjesztetett föl.

BERNÁTH MIHÁLY gyöngyöspatai lakos, a volt cs. és kir. 60. gyalogezred t. szakaszvezetője. 1914 szeptemberében Galiciában, a San folyó mentén harcolt és résztvett a véres emlékű rudniki-csatában. 1914 szeptember 9-én az ellenség egyes osztagainak sikerült a San balpartjára jutni és ott berendezkedni. A következő nap dél-előttjén Bernáth azt a parancsot kapta, hogy két szakasszal támadja meg a folyó balpartján befészkelte oroszokat és dobja őket vissza a folyó tulsó partjára. Bernáth hatvan főnyi csapatával rajvonalba fejlődött és az előttük elterülő füzesben az ellenséget rohamtávolságra megközelítette. Majd a cs. és kir. 25. gyalogezred szétszórta 40—50 emberének segítségével az ellenséget átverte a *Sánon*. A súlyos harcban maga Bernáth is megsebesült, de ennek ellenére vitézül kitartott, aminek 6 ágyú, 8 gépfegyver lett a következménye. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

BERTA JÁNOS szücsi lakos, a m. kir. 10. hv. gy. e. c. őrvezetője. Ezrede 1914 szept. 7-én Ravaruskánál állott harcban az oroszokkal. A 10. ezred ekkor a visszavonuló hadtest fedezésére volt kirendelve, amelyet az orosz túlerő e nap három oldalról fogott körül. A veszedelmes harc helyzet következtében, a 10. ezrednek körülbelül 2 kilométerre vissza kellett vonulnia. E nagyon véres ütközetben Barta századparancsnoka, Kakuk Jenő t. főhadnagy súlyosan megsebesült és a százada által már kiürített állásban maradt. A 2 kilométernyire fekvő új állásban Berta a szolgálatvezető őrmestertől azt a parancsot kapta, hogy Szabó Imre bajtársával azonnal induljon előre a megsebesült századparancsnokért. A kiküldöttek el is indultak, de körülbelül 700 lépésnyire a kiindulási helytől Szabó Imre fejlövést kapott, így csupán Bertára maradt a parancs végrehajtása. Átlátta a helyzet komolyságát és tudván, hogy századparancsnoka megmentéséről van szó: hasoncsúszva igyekezett a főhadnagyhoz, akihez szerencsésen el is érkezett. Berta János Kakuk főhadnagyot a hátára vette, aztán hasoncsúszva igyekezett vissza az új vonalba, ahol a századparancsnokot az első segélyben részesítették. Berta ezen haditényéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

BESENYEI ISTVÁN hevesi lakos, t. törzsőrmester. Az 1914. évi október 5-én a boszniai Igristye hegyet megszállva tartották a szerbek, akik Visegrád irányából nyomultak előre. Ezek visszaverésére küldetett ki a 8. hegyidandár, amelynek parancsnoka Hellebronth Gusztáv volt. A dandárnak a cs. és kir. 60. gy.e. II. zászlóalja volt az elővédje. A zászlóaljból a 8. század rajvonalba haladt előre, az 5. század közvetlen a rajvonal mögött, mint tartalék haladt. Ebből az 1. szakasz a balszárny, a 2. 3. a közép, a 4., a Besenyei szakasz a jobb szárny mögött volt elhelyezve. A nagy köd következtében oly közel jutottak az ellenséghez, hogy közvetlenül a hegy lábához értek, mikor a szerbek észrevették ottlétüket. A szerbek azonnal pergőtűzet adtak katonáinkra, Besenyei pedig parancs nélkül rajvonalba vezényelte szakaszát, az előtte levő rajvonal meghosszabítása céljából. Odaérve látta, hogy a szerbek vonala megszakadt. Erre 13 emberével a szerbek szárnyát megkerülve azok hátába támad és az előlről jövő saját vonal rohamával egyidejűen Besenyei is rohamra indult. 3 ágyú lett a hátbatámadás eredménye. A 2. csúcs ellen szintén sikeresen vezette rohamra rajvonalát. Vitézségéért az 1. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1915 október 22-én a szerbek az Avala-hegy keleti oldalát tartották megszállva. A 7. századot, amelyhez Besenyei is tartozott, hírszerző különítménnyé alakították és előre küldték. A különítményből Besenyei, mint hírszerző járőr, az ellenséget 300 lépésnyire közelítette meg. Itt tereprajzot készített, amit Horváth százados lemásolva a dandárparancsnokságnak küldött el. Ezért az ügyességéért kapta meg elsőízben a II. o. ezüst vitézségi érmet. 1918 június 19-én a Monte Val di Bellán szakaszával egy előretolt állást hosszabbított meg és ott az utolsó emberig kitartott, míg egy olasz gránát a föld alá nem temette. Onnan egy tizedes és egy gyalogos húzták ki. Érdemeiért a másodízben adományozott II. o. ezüst vitézségi éremmel jutalmazták.

BESENYEI MIHÁLY gödöllői lakos, csendőrőrmester, a 7. közös huszárezred v. tényleges tizedese. 1917 december 11-én a 2. eskadron ellentámadásban volt az 573. sz. magaslaton levő ellenség ellen. Besenyei, mint géppuskairányzó nem rohamozhatott, de saját elhatározásából alárendeltjeit a rohamra előkészítette és elindította, ő pedig gépfegyverével könnyítette meg azok munkáját. A roham sikerült és a magaslaton sok román *Besenyei* géppuskájától esett el, az ellenség másrésze pedig megszaladt.

BESENYŐI (KARLIK) MÁRTON sarudi lakos, t. szakaszvezető. A m. kir. 5. hv. huszár ezredben szolgált. I. oszt. ezüst vitézségi érmét akkor érdemelte ki, mikor 1914. szept. 17-én az orosz

harctéren, hadifogságba jutott Szentiványi Károly 5. honvéd huszár-ezredbeli zászlóst önként, bátor vállalkozás folytán a fogságból igazi huszárbravúrral kiszabadította. Bronz vitézségi érmét 1915. febr. 2-án lefolyt harcokban, mint tábori őrsparancsnok érdemelte ki, mert mindaddig feltartóztatta az ellenség támadását, amíg meg nem sebesült.

BIHAR ISTVAN budapesti lakos, v. cs. és kir. 60. gyalogezredbeli szakaszvezető. 1917 márciusában ezrede Stanislaw előtt állott, mint hadosztály-tartalék. A hadosztály az előttük levő ellenség erejének és összetételének felderítése céljából elrendelte, hogy az u. n. vadászzászlóalj az éj folyamán rajtaütésszerű támadással az ellenséges állásokba törjön be. A 60. gyalogezred gyalogsági ágyúosztaga, amelynek egyik ágyúját Bihar irányította, szintén az osztaghoz volt beosztva azon feladattal, hogy az előnyomulás alatt az ellenséges állást tűz alatt tartsa mindaddig, míg a támadó osztag az ellenség drótsövényét el nem érte. A támadás megkezdésekor az ellenség tűzérsege állásainkat szintén erős tűz alá vette s közben egy gránát Bihar ágyúját a helyéből is kidobta, a kezelő legénységet pedig szétszórta. Bihar ágyújával a legnagyobb ellenséges tűzben ismét helyreállott és embereit személyes példájával kitartásra buzdítva, az ellenség állásait ismét tűz alá vette addig, míg az ellenséges állásokból a saját támadók vissza nem tértek. Bihari kitartó, szívós munkájáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

BIRÓ IMRE egri lakos, a cs. és kir. 34. gyalogezred t. szakaszvezetője. A Bruszilow-offenzíva alkalmával 7 társával tábori-őrsre vezényelték. Éjjel erős orosz támadást kaptak, amit azonban hőiesen visszavertek, így kis csapatuk éjjeli nyugalma biztosították. A II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1917 végén az olasz harctérre, Asiágohoz mentek. Itt Bíró azt a parancsot kapta, hogy járőrével az olasz állásokat derítse fel és azok erejéről jelentést hozzon. Mivel az olasz állásokat elülről megközelíteni nem lehetett, Bíró megkerülte a Col Caprille hegyet, így az olaszok hátába jutva alaposan megfigyelte őket. Ügyességéért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. Bronz-érmét is különböző, sikeres járőrszolgálatáért kapta.

BOHÁCS BÉLA tiszafüredi lakos, t. honvéd az 1. sz. honvéd-gyalogezredben. 1916 február 12-én résztvett a St. Michaelén vívott harcokban és leleményes magatartásával a bronz vitézségi érmet érdemelte ki. — 1916 szeptember havában az ezred védelmi vonalába betörték az olaszok és már a zászlóaljparancsnokság álláspontjáig nyomultak előre. A zászlóalj-tartalék-félszázad az ellentámadást azonnal

megindította és Bohács a zászlóalj jobbszárnyán lévő géppuskás szakaszt oly ügyesen kalauzolta az ellentámadás helyére, hogy a géppuskának sikerült az ellenséget észrevétlenül oldalba támadni, aminek következtében az ellenség súlyos veszteséggel visszavonulni kényszerült. E haditényéért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1917 szeptember havában az 1. honvédgyalogezred a St. Gabriellén védővonalat tartott megszállva, amely magaslati állás állandó tűzérési tűznek volt a középpontja. Szeptember 11-én került ide az ezred s már 12-én az állások ellen támadást indítottak az olaszok. A megszállók ekkor jóformán még sem az ellenség helyzetét, sem a terepet nem ismerték. A többórás pergőtűz következtében a saját csapatokkal minden összeköttetés megszakadt s ekkor Bohács Béla, mint zászlóaljküldönc, küldöncállomások beiktatásával az összeköttetést a védővonallal rövid időn belül helyreállította, miáltal a parancsnokság az ellenség ténykedéseiről állandóan tudomással bírt és annak támadásait visszatűzthatta. Bohács ezen ténykedéséért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

BORGÓI (BABJÁK) JÓZSEF pásztori lakos, t. szakaszvezető. Ezredének II. zászlóalja 1915 aug. 2-án a Doberdón a Monte Dei Sei Busi magaslatot védte. Borgói a szakaszával — mely 20 emberből állott — a balszárnyon volt. A többszörös olasz túlerő a zászlóalj jobbszárnyát áttörtte. Borgói szakaszával a helyén maradt s nem törődve az áttöréssel, az olaszok 5 támadását verte vissza és 16 órán át tartotta a vonalat, míg végre a tartalék visszaszerezte az áttört állásokat, mely alkalmából a 20 emberéből 12 maradt. Vitézsége jutalmául József kir. herceg Öfensége tűzte mellére az I. oszt. ezüst vitézségi érmet.

BORHI LAJOS ANDRÁS besenyőtelki lakos, a m. kir. 5. honvéd tűzérezred t. tizedese. 1915 június 24-én a *turinkai* harcokban, mint rajparancsnok vett részt. Nyolc emberével egy rajvonalat kellett tartania mindaddig, míg a század fel nem fejlődik. Az állást az erősebb ellenséggel szemben a kívánt időig tartották is, majd a jobbszárnyra vezényelték, ahol ismét 2 órán keresztül tartották magukat. Mikor pedig *Borhi* látta az orosz front közepének ingását, parancs nélkül ellentámadásba kezdett, azt végrehajtotta és 35 foglyot ejtett. Vitézségeért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1916 július 4-én Wolhyniában az oroszok erősen támadták állásainkat, úgyhogy táboriőrs-vonalainkat sikerült az ellenségnek elfoglalnia. Ezeknek megtisztítására 50 főből álló különítmény rendeltetett ki, azonban eredménytelenül. *Borhi* ekkor másodmagával az oroszok háta mögé lopódzott, megtámadta őket, mire egyrésztük futásnak eredt, másrésztük

körülbelül 80 ember megadta magát. Borhi hősiességéért pénzjutalmat és az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

BOROS JÁNOS nagytályai lakos, t. szakaszvezető. 1916 augusztus 1-től 1917 júniusáig Holicsnál harcolt, hol több ízben felderítő-szolgálatot teljesített, mialatt több ellenséges őrszemet fogott el. Ezért a bronz vitézségi éremmel tüntették ki. — 1917 augusztusában *Mielnica* közelében a csapat előretörése következtében az oroszok kiürítették állásaikat. Ekkor Boros, mint járőrparancsnok azon a tereprészen, amelyet ellenőriznie kellett, az orosz vonal felől jövő országúton 2 orosz autót vett észre, amelyek az oroszok visszavonulása után igyekeztek egy tiszttel és hat katonával *Mielnicára* avval a szándékkal, hogy az ott elraktározott nagy mennyiségű lőszert és hadianyagot megsemmisítsék. Ezt a 2 autót Boros a rajta levő emberekkel együtt elfogta. Ezért a teljesítményéért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1918 júniusában, mint a 21. honvédgyalogezred szakaszvezetője az asiagói fennsíkon több ízben jelentkezett tiszti járőr tagjául. E járőröknek az volt a feladatuk, hogy kikémleljék az ellenség előretolt állásának létszámát. Egy alkalommal a járőrt az olaszok észrevették és erős géppuskatűzzel árasztották el. E tűz alatt Boros János előrekészült és a tüzelés csillapultával megállapította az ellenséges állás részleteit, a géppuskák számát, helyét, stb. és 1 tisztet és 12 olasz katonát elfogott. Hősiességéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

BORÓCZKY JÁNOS domoszlói lakos, a m. kir. 10. hgye. tart. őrmestere. 1914 október 5—10 között *Przemysl* ostrománál harcolt. Százada a bikowi-erődök védelmére volt kirendelve és a négy napi ostrom alatt oly hőiesen védte az erődöket, hogy az ellenség minden betörési kísérlete még akkor is megghiúsult, amikor már egy zászlóaljnyi orosz, tőlük 300 méternyi távolságra az I./1. számú erődre feljutott. Ekkor Boróczky azt a parancsot kapta, hogy szakaszával siessen veszélyeztetett bajtársai segítségére. Azonnal elindult, de ezáltal az ott hagyott állások oly válságos helyzetbe kerültek, hogy minden pillanatban áttöréstől lehetett tartani. Hogy ez meg nem történt, az Boróczkynak és társainak az érdeme. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

BÓDI SÁNDOR gyöngyöshalmaji lakos, t. tizedes. Az 1915 év augusztus 22-én a m. kir. miskolci 10. honvédgyalogezred Brest-Litovsk belső erődjét támadta. A támadás már 21-én megkezdődött az erődnek szökelésszerű megközelítésével. Bódi gépfegyverosztagával a «jobbpuska» irányzója volt, ki erős tűzben, gépfegyverét kézbe véve, az 5. és 7. századok között ment előre. Másnap, 22-én az esti szürkü-

let beálltával már sikerült az ellenséget rohamtávolságra megközelíteni. A megközelítés a gépfegyver legénységéből egy halott és egy súlyos sebesült áldozatot követelt, úgy, hogy rohamtávolságon már csak négyen maradtak a puskánál. A támadás alkalmából Bódi puskagolyótól súlyosan megsebesült. Hősi magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

BOTA ISTVÁN horti lakos, t. tizedes. Mint járőrparancsnok egy alkalommal a Pruth folyónál tábori-őrsre ment. Éjjel az oroszok támadtak és ő ezt a támadást vitézül visszaverte. Hősi magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Bronz vitézségi érmet az 1917 november 17-iki harcokban érdemelte ki, amelyekben mindvégig ropant ügyesen és vitézül viselkedett.

BÖRCSÖK SÁNDOR tiszafüredi lakos, a cs. és kir. 46. gye. népfőlkelő szakaszvezetője. 1915 május havában San Martinónál egy hegykúp robbantása után keletkezett tölcsért a 46. gyalogezred 5. századának megmaradt 86 emberével kellett elfoglaltatnia M. főhadnagyának, különben az egész hadtest komoly veszedelembbe került volna. Mivel azonban az ellenség minden áron meg akarta akadályozni a tölcsér megszállását, a 46. gyalogezred 5. századából csak 8-nak sikerült feljutnia a hegyre és birtokba venni a veszélyes pontot, a többiek részint elesetek, részint pedig megsebesültek. A századparancsnok M. főhadnagy is megsebesült és helyette Heim Géza főhadnagy vette át a parancsnokságot, aki 8 emberével 52 órán át tartotta az állást az olasz túlerővel szemben, a váltás megérkeztéig. Heim Géza főhadnagy vitézi tettét a Mária Terézia-Rend káptalanjának bírálata alá bocsátották, a nyolc ember pedig vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta meg. II. oszt. vitézségi érmet 1916 július 28-án érdemelt ki, amidőn egy háromszor megismétlődő olasz támadást töltény hiányában kézigránáttal és kövekkel vert vissza Börcsök és szakasza.

CZEGLÉDY ÁDÁM füzesabonyi lakos, a m. kir. 10. hgye.-beli honvéd. 1915 február havában a 7. századnál, az orosz fronton szolgált. Bobovánál rajparancsnokával és 9 társával járőrbe ment azért, hogy a velük szemben levő házban tartózkodó tábori-őrsöt megtámadják és megsemmisítsék. — A járőr a házat mintegy 400 lépésnyire közelítette meg. Itt a rajparancsnok azt a parancsot adta Czeglédinek, hogy a házat közelítse meg és a nála levő kézigránát dobja be az ablakon. A raj 100 lépésnyire követte Czeglédit, aki feladatát teljesítette. A gránát robbanása után a raj megrohanta a házat, s két embert sebesülten, kettőt épen elfogott, a többiek pedig szerelvényüket és fegyverüket otthagytva, elfutottak. Czeglédi vitézségéért az I. oszt.

ezüst vitézségi érmet kapta. Bronz érmét a Strypa-menti harcokban szerezte meg.

CZEGLÉDI PÉTER füzesabonyi lakos, a cs. és kir. 60. gy. e. t. őrmestere. 1914 szeptember 8-án *Zworniknál* átkelt a Drinán, amiért dicsérő-oklevélben részesült. Az *Igristye*-hegyen elfoglalt 3 ágyút, amiért szakasza 1500 aranykorona jutalmat kapott, magát pedig ismét dicsérő-oklevéllel tüntették ki. — A Doberdón egy ellenséges gépfegyver felderítéséért és elvételéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — Tirolban Roveretonál egy ellenséges tábori őröt helyéről elkergetett, amiért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet nyerte. — A kirlibabai áttörés alkalmával legelőször vonult be az ellenséges lövészárokhba, amiért a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — A *Monte Bellán* járőrbe küldte parancsnoka. Fontos és pontos jelentést hozott, amiért ismételten megkapta az I. oszt. ezüst vitézségi érmet.

CSANYI JÁNOS a cs. és kir. 60. gyalogezred közvitéze. 1916 május 16 és 18-án Morcheri és Pozza melletti harcok alkalmával, mint járőr, többször önként jelentkezett felderítőszolgálatra s mindenkor mintaszerűen végezte feladatát. 1916 május 26-án pedig, mint önként jelentkező az ellenség nyugtalanítására küldetett ki, és eljutott az ellenséges vonalak elé, hol értékes megfigyeléseket tett, foglyot és jelentést küldött, azután súlyosan megsebesült. Vitézségeért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

CSERHALMI ISTVÁN egri lakos, m. kir. 5. h. h. ezredbeli t. szakaszvezető. 1916 szeptember havában az orosz harctéren, szakaszában, mint parancsnok teljesített szolgálatot. Ez alkalommal a Stermina magaslatra intézett támadásban tűnt ki, amikor hősi magatartásával társait magával ragadva, a legnagyobb golyózáporban rohant az ellenség elsáncolt akadályai ellen, aminek eredménye az állások elfoglalása volt. Másnap a csata folytatódott, mert az ellenség az általunk elfoglalt állásokat vissza akarta venni. Húszszoros túlerővel dolgozott, de Cserhalmi szakaszával a végsőkéig kitartott és így az oroszok törekvése kudarcha fulladt. Cserhalmi vitézségeért érdemelte ki az I. oszt. ezüst vitézségi érmet. Az olasz harctéren szerzett érdemeiért megkapta a II. oszt. ezüst és a bronz vitézségi érmet is.

CSERI JÓZSEF tiszafüredi lakos, csendőrtiszthelyettes, a cs. és kir. 10. lovashadosztálynál, mint tábori csendőrvolt szolgálatban. I. oszt. ezüst vitézségi érmét avval érdemelte ki, hogy a hadosztályparancsnokságtól átvett parancsokat ellenséges tűzben mindenkor rendeltetési helyére juttatta. Közvetlen az ellenséggel való érintkezésben, mint járőrparancsnok felderítő szolgálatot teljesített. Az általa kinyo-

mozott és összefogott orosz kémeket, valamint az igazolatlanul széledő katonákat összefogdosta és a hadosztály-bírósnak átadta.

CSERY LAJOS füzesabonyi lakos, m. kir. csendőrőrmester. 1915 szept. 30-án, az orosz harctéren Kalki környékén állásban volt. Az oroszok a hajnali órákban betörték és Cseryék állását elfoglalták. A század 1 km-nyire az erdőbe vonult vissza. — A századparancsnok önként jelentkezőket gyűjtött az állásrész visszafoglalására és ezek között volt Csery Lajos is. A 8 önként vállalkozónak sikerült az oroszokat 150 lépésnyire megközelíteni és kitűnően leplezett állásból a vonalrészt tűz alá venni. Ez a tüzharc két és fél óráig tartott, mely alatt Csery 280 drb. töltényt lőtt ki. Midőn a vállalkozók észrevették, hogy az oroszok sorai megritkultak, rohamra mentek és az állást elfoglalták. Csakhamar azonban az oroszok ellentámadást hajtottak végre, ami azonban hatástalan maradt, s amely alkalommal Cseryék 1 tisztet és 127 orosz közlegényt fogtak el. — Csery vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

DARAB PÁL egri lakos, t. őrmester. Mint a cs. és kir. 44. gy. e. őrzetője, 1915 aug. havában a dobrovozi előnyomuláskor elsőnek törte át az ellenség akadályait és 15 foglyot ejtett. Az állás elfoglalása után Darab, mint század-pionér éjjel megmérte a Bug folyó medrét, és szükséghidat épített. Éjjel, amikor az oroszok állásukat kénytelenek voltak elhagyni, a gyorsan összeállítható hídát embereivel levitte a vízre és így jelentékenyen elősegítette az ellenség üldözését. E munkálatok elismerésül a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — 1915 nov. havában százada parancsot kapott a Sopanow irányában való előnyomulásra. Ott tartózkodott a 44. ezred egy zászlóaljának balszárnya és egy idegen ezred zászlóalja is. A századnak a két csapat közti teret kellett elfoglalnia. Egy tiszt járőr küldetett ki annak megállapítására, hogy hol van a zászlóalj balszárnya. A parancsnok azonban súlyosan megsebesült, így a feladat megoldatlan maradt. Ekkor Darab önként jelentkezett erre a feladatra. Egy századküldöncöt kért maga mellé és eredményes jelentéssel tért vissza, majd századparancsnokának felajánlotta szolgálatait az üres tér elfoglalására. A felhatalmazást megkapta és egy szakasszal, elfoglalta az üres teret. Később még 2 szakaszt kapott és ezeket is sikerült elhelyeznie és így elérte az összeköttetést az idegen ezred jobb szárnyával. A 4. szakasz tartalék maradt. A beásást azonnal elrendelte, másnap éjjel pedig a futóárkot ásatta meg a tartalékszakaszhoz. E ténykedése alkalmával az ellenséges tűz ellenére egy embert sem veszített. Darab ügyességéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta és szakaszvezető lett. A sopanowi állást egy hónapig tartotta az ezred és Darab, mint a századhoz beosztott árkász, minden éjjel az akadályok és árkok kiépítésén dol-

gozott. Munkájában ellenséges járőrök sokszor megzavarták, amit ő bombatámadással vert vissza. Egyszer azonban sikerült az ellenséges járőröknek az akadályokat szétrobbantani. Darab, mint századügyeleti tiszt szolgálatban lévő őrmester erre berendelte az előőrsöket és elrendelte a gyorstüzélést. Darab a század frontja mögött közvetlen közelben 40 drb. spanyol-lovast rejtegetett. A legközelebbi tűzszünetben spanyol-lovasokkal kirakatta a felrobbantott részeket. Mikor a századparancsnok kiadta a parancsot a javításra, Darab már jelentette, hogy az állás ki van javítva. Egy alkalommal, mikor már az ellenség nem tudott ártani, aknák segítségével közeledtek Darabék akadályai felé. A századparancsnok utasítására Darab ellenárkot ásátott. Mikor az ellenség árkat elhagyták, Darab bomba-támadással verte ki az ellenséges munkásokat árkaikból, amiket aztán betemettek. A több hónapig tartó védekező-munkálatok jutalmául Darab megkapta a legnagyobb kitüntetést, az arany vitézségi érmet.

DARABOS SÁNDOR nyiregyházi lakos, t. őrmester. Mint a volt cs. és kir. 6. huszárezred utászszakaszának őrmestere, 1914 aug. 4—1918 okt. 30-ig teljesített megszakítás nélkül szolgálatot. 1914 nov. havában a 2. lovashadosztály erős orosz erők nyomása folytán hátrálni volt kénytelen. Darabos szakaszával 2 hid felrobbantására rendeltetett ki, de az előzően kiküldött járőr bevonulását meg kellett várnia. A hidak felrobbantásához Darabos már megtette az előkészületeket, de a járőr még mindig nem érkezett be. Ezek helyett egy orosz lovasszakasz közeledett a híd felé. Darabos szakaszával a lovasokat lesből megtámadta, azok közül 6-ot elfogott, 2 elesett, a többi pedig megfutott. A járőr bevonulása után Darabos a hidat felrobbantotta. Vitéz magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi éremre terjesztetett fel, de ehelyett a württembergi ezüst kat. érdemkeresztet kapta. 1915. novemberében, a 2. lovashadosztály kötelékében, Wolhyniában előnyomuló ezrede előtt több hidat ki kellett javítania, sokszor ágyútűz és puskatűzben, sőt néha erős járőrökkel szemben. Egy alkalommal Darabos éjjel küldetett ki egy híd helyreállítására. Hídjavítás közben az ellenség megtámadta és mivel a saját elővéd oly messze volt az utászoktól, hogy segítségére nem számíthatott. Darabos szakaszával kitartott, s 4 foglyot ejtve, a hidat is helyreállította. Vitézségéért a II. oszt. vitézségi éremmel tüntették ki. 1916-ban hónapokig állóharcban volt az ezred Bucsácon. Ez idő alatt Darabos ellenséges tűzben állandóan javította a drótkadályokat. Az orosz offenzíva kezdetén a gipsarkai állások akadályait is ő építette s maga is többször megsebesült munkája közben, de ennek ellenére mindig a csapatparancsnok rendelkezésére állott. Ér-

demei elismeréséül másodszor is megkapta a II. oszt. ezüst vitézségi érmet. 1918 szeptemberében Odesszában volt ezrede, mint megszálló csapat. Az odesszai lőportár felrobbantása után keletkezett tűz a 2. lovashadosztály lőszerraktárát is felrobbantással fenyegette. A Darabos parancsnoksága alatt álló utász-század érdeme, hogy a tüzet elfojtották és a további robbantásokat megakadályozták. Ekkor kapta meg harmadszor a II. oszt. vitézségi érmet.

DARNÓVARI PÁL siroki lakos, t. tüzérszakaszvezető. 1918 április havában Ukrajna megszállásakor ezredével a proszkorof-rasdolnai vasútvonal mellett haladt Odessza felé. Darnóvári ekkor ütegénél mint lövegvezető volt beosztva. Rasdolna vasútállomásnál az orosz vörösök két páncélvonattal ellentámadásba mentek át, mert egy magaslatot akartak elfoglalni. Az ütegparancsnok ezt észrevette és Darnóvárinak azt a parancsot adta, hogy lövegével, a lehető leggyorsabban a magaslathoz hajtson és azt tartsa addig, míg gyalogságunk és az üteg többi része meg nem érkezik. A parancsot teljesítette, a magaslatot elfoglalta és a tüzelést a már látható ellenségre megnyitotta. A tüzelés eredménye az lett, hogy a bolsevikiek megfutottak és a saját csapat előnyomulása biztosítva volt. Ügyességéért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — 1917 nyarán a 30. tábori tüzérezred I. ütegénél teljesített szolgálatot a román harctéren. Az üteg ellenség nyomában haladva, a román határra ért, Chiboka községnél csapataink támadásba mentek át. Az előrehaladó gyalogság biztosítására, — minthogy ott a létszám csekély volt — szükségessé vált az üteg két ágyújának a rajvonalba való elhelyezése. Az elhelyezés sikerült és a két ágyú fedezete alatt gyalogságunk veszteség nélkül haladva oly állást foglalt el, ahol hosszú ideig tarthatta magát. Ügyességéért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet nyerte. — 1916 nyarán a lucki áttörésnél ezrede a Dnyeszterhez közel *Pohorlóc* községtől jobbra volt állásban. Az orosz áttörés megingatta az egész frontot, úgy, hogy az oroszoknak sikerült Darnóváriék visszavonulását is elvágni, annyira, hogy az üteg csak nehezen járható szántóföldön, bujkálásszerűen vonulhatott vissza. Ez alkalommal az ütegnek egy magaslaton kellett áthaladnia, ahol Darnóvári ágyújának vezetékkocsija eldőlt. Amíg ennek felállításával bajlódott, az üteg többi ágyúja elhaladt. Útirányukat követni nem tudván, a rendbehozott ágyúval a Jurkóc vasútállomástól jobbra eső faluba került. E falu közelében volt egy 30.5 cm-es ágyú állásban, amelynek parancsnoka értesülvén a visszavonulásról, útnak indította ágyúját. A harminc és feles ágyú a nagyobbbszerű emelkedésen csak nehezen haladt előre. Hogy Darnóvári ennek az ágyúnak

a visszavonulási útját biztosítsa, 8 cm-es ágyújával az emelkedés peremére sietett és ott ágyúját beállítva, lőtte az ellenséges terepet, amelyen az ellenség kúszva haladt előre. Darnovári e ténykedése következtében a harminc és feles is és a trén is feljutott a magaslatra, ahonnan már könnyen hátra juthatott. Vitézségeért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1914 augusztus 28-án a Pukarsow községnél lefolyt kétnapos csata után csapata visszavonulóban volt. Éjjel egy órakor egy erősen elsáncolt ellenséges csapatra bukkantak. Erős ágyú- és kézigránálttűzet kaptak, ami pániúkat idézett elő az emberekben, mert a találkozás meglepetésszerűen történt. Öt órai harc után sok fegyver és ágyú visszahagyásával vonult vissza a hadosztály. E harcokból életét kockáztatva sikerült Darnovári-nak két ágyút az ellenség kezéből kiragadni és a gyülekező helyre: Tomasowba vinni.

DEME DEZSŐ kiskörei lakos, a cs. és kir. 60. gyalogezred szakaszvezetője. II. oszt. ezüst vitézségi érmét az isakowi-csatában való vitéz magatartásáért kapta, ahol, mint járőrparancsnok, az ellenséges állások kikémlélése alkalmából 2 orosz elfogott. II. oszt. ezüst vitézségi érmét, másodszor, a holicsi csatában érdemelte ki, amikor mint roham századbeli katona, bátor lélekkel fedezte a visszavonulást. I. oszt. vitézségi érmét a Stanislau melletti harcokban szerezte, mert mint hátvéd, vitézül kitartott.

DEME JÓZSEF apci lakos, népfőlkelő. 1915 március 15-én a m. kir. 20. hv. gy. ezredbe osztották be, mely ekkor a Kárpátokban, Zemplén megyében, Vendégi község mellett harcolt. 1915 március 28-án csapataink támadásra mentek az orosz állások ellen, mely támadások azonban nem sikerültek. Délután a támadás megismétlődött, mire Deme százada előtt az oroszok gépfegyvertűzzel feleltek. E nagy gépfegyvertűzben Deme parancsot közvetített, miért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1915 április 18-án, előnyomulás alkalmával robbanógolyótól súlyosan megsebesült és jobb lábát amputálták.

DEME KÁROLY apci lakos, m. kir. 20. honvédtűzérezredbeli főtüzer. I. oszt. ezüst vitézségi érmét 1917 július 12-én az olasz harctéren vívott csatákban kapta. Ekkor az olaszok frontunkat áttörték és üldöző harcot indítottak visszafutó rajvonalunk ellen. Az olaszok Deme ütegét is bekerítették. Ő azonban lőtt tovább és oly hatásosan, hogy az ellenséget mindaddig feltartóztatta, amíg a tartalék be nem érkezett.

DENCS ISTVÁN horti lakos, a cs. és kir. 60. gyalogezred tizedese. 1915 augusztus 2-án a Doberdón résztvett az olaszok

negyvennyolcórás pergőtűzében. Szakaszparancsnoka jelentést adott a kezébe azzal, hogy azt kézbesítse. Visszatérve az állásba, észrevette, hogy az olaszok támadnak s már be is hatoltak csapatunk állása mögé. A szakasz balszárnyán a rajvonalparancsnokok elesetek és ő, mint legöregebb, átvette a rajparancsnokságot. Ellentámadást intézett, kézítésára ment, amelyben egy olasz tisztet harcképtelenné tett, a legénységet pedig szétverte és foglyokat ejtett. Állása előtt igen sok olasz halott feküdt, akiknek elszállítása 2 órai munkájukba került az olasz egészségügyi katonáknak. A halottak elszállítása után még négyszer támadtak az olaszok, de minden támadást visszavertek Dencs emberei. Az arany vitézségi éremre terjesztették föl, de csak az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta, s tizedessé léptették elő. — 1915 augusztus 29-én a St. Martinón, mint szakaszparancsnok szerepelt és sikerült támadást vezetett az olaszok ellen. E hadi tényért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — Az 1916 júl. 20-án kezdődő offenzívában avval a feladattal küldötték ki, hogy vagdalja el az ellenség drótakadályait. A parancsot teljesítette, mire a saját csapat megkezdte az előnyomulást. Midőn csapataink közeledtek, Dencs behatolt az olasz állásokba és az olaszokat oldalba támadta. Számos foglyot és gépfegyvert zsákmányolt. Szolgálataiért a bronz vitézségi érmet kapta.

EGYÜD ANDRÁS átányi lakos, a cs. és kir. 6o. gy. e. őrmestere. 1915 július 21-én, midőn az olaszok a doberdói fensíkon századát visszaverték és az állást elfoglalták, mint szakaszparancsnok ellentámadásba ment át. Az ellentámadás sikerrel járt és Együd az elveszett állásokat szakaszával visszafoglalta. Közben meg is sebesült, minek ellenére addig védte a visszafoglalt állásokat, míg állapota megengedte. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta .

Néhai ELŐHÁZI MIHÁLY abasári lakos, a cs. és kir. 6o. gyalogezred egészségügyi katonája volt. 1915 július 19-én a Doberdón a 3. offenzíva kezdetén az olasz tűzérség pergőtűz alá fogta a hatvanasok állásait. A 2. zászlóalj, amelyben Előházi szolgált, déli 11 és 12 óra között fel akart vonulni az állásba. A zászlóalj a pergőtűz miatt nem tudott előnyomulni s az olasz állásoktól körülbelül 40—50 lépésnyire kénytelenek voltak megállni, sebesültekben és halottakban rengeteget veszelve. A megmaradtak egy kőgát mögé húzódtak, amit az olasz tűzérség mindinkább igyekezett szétvetni. Előházi nem törődve az ágyúzással, nem félve attól, hogy a gát roncsai agyonverhetik: századparancsnokának többszöri figyelmeztetése

tetése ellenére a sebesültekhez ment, és már húszat bekötözött belőlük, amikor egy gránát karját széttroncsolta.

ENDRÉSZ FERENC vámosgyörki lakos, a 60. gyalogezred t. szakaszvezetője. 1914 október 18—20-án lefolyt súlyos rudniki harcokban tűnt ki vitézségével. Ezrede október 18-án pihenőben volt, mikor a túlerőben levő oroszok a harcvonalban levő honvédezeredet visszaszorították. Ekkor Endrész századparancsnokától azt a parancsot kapta, hogy ötödmagával derítse fel az ellenség hadállását és erősségét. Ezt a parancsot Endrész nehéz körülmények között teljesítette is. Jelentése alapján indult meg az ellentámadás, amelyben az elveszett állásokat csapataink visszafoglalták. Vitézségeért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

ERDÖSI ISTVÁN 34. gyalogezredbeli tizedes. 1916 július 18-án a harmincnégyesekkel szemben az oroszok elfoglaltak egy elővédállást, amit 2 kiküldött raj segítségével sem tudtak visszafoglalni. Erdősi akkor parancsot kapott, hogy rajával az oroszokat fogja oldalba és segítsen visszafoglalni az elővédállást. Erdősi kézigránáttal bőségesen felszerelve, a parancsot teljesítette, az oroszokat megfutamította és az állást visszafoglalta. A kézigránát-harcban könnyebb sebet kapott, de nem ment a segélyhelyre, hanem továbbra is embereivel maradt és harcolt.

ERŐS JÁNOS felnémeti lakos, a cs. és kir. 5. huszárezred szakaszvezetője. Vitézsége és hősiessége által különösen kitűnt 1916 június 7-én és 8-án azáltal, hogy egy elvesztett táboriőrs állást megtámadott és azt igen nehéz viszonyok között visszafoglalta. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

ÉDES SANDOR egri lakos, m. kir. 10. hgye.-beli tiszthelyettes. 1915 augusztus 26-án, mint szakaszparancsnok Breszt-Litovszk előtt századparancsnokától azt a parancsot kapta, hogy az est beálltával a szakaszával szemben lévő erődöt közelítse meg és derítse fel, hogy az ellenség az erődöt elhagyta-e már? Édes a kapott parancs értelmében előrenyomult és az erődöt szakaszával elfoglalta. Majd pedig jobbról és balról fél-fél szakasszal megtámadta az ott lévő ellenséget, azt nagyobb részben elfogta s egy géppuskát ejtett zsákmányul. A század ezután azonnal követte az Édes-szakaszt, amely jobbra-balra 2 km-nyi szakaszon az ellenséget felgöngyölítette, hadianyagot és gépfegyvert zsákmányolt. Majd az erődök mögött felhalmozott élelmiszer- és lőszerkészletet is birtokába vette, mivel az ellenségnek már nem volt ideje ahhoz, hogy a petróleummal részben leöntött anyagokat megsemmisítse. Édes hősie viselkedéséért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet

kapta. — 1916 október havában a román harctéren, az Űz-völgye egyik magaslatán, a megszállás rendezése kapcsán egész rajvonalknak jobbra kellett húzódnia. Édes, mint szakaszparancsnok a század balszárnyán tartózkodott és a tőle jobbra lévő századok jobbra-való húzódása után a csatatérköz betartásával a gerincen ő is jobbra húzódott. A megindulás után az Édes-szakasz hátsó embere adja előre, hogy a balszomszéd-század nem húzódik és a rajvonal megszakadt! Édes azonnal balra ment és megállapította, hogy már körülbelül 4—500 lépésnyire van megszakítva a rajvonal. E hely erdős és igen sűrű bokros rész volt, annyira, hogy előre 30—40 lépésnél messzebb látni már nem lehetett. Az emberek kiabálására, hogy megszakadt a rajvonal! — egy század erejű s valószínű, hogy hallgatódzó és a kiabálásra figyelmessé lett ellenség, hirtelen a megszakadt térközbe jött és Édes szakaszát géppuskával és gyalogágyú-tűzzel oldalba támadta. — Elkeseredett harc fejlődött az Édes-szakasz és az ellenség között, mert ez az Édes szakaszt a keskeny hegygerincen mindig összébb és összébb szorította. Édes azonban egy alkalmas pillanatban kézigránátot dobott a tüzelő géppuskához, amely azt és kezelőit harc-az ellenséget a térközből, amely géppuskáját otthagya, csakhamar képtelenné tette. Erre aztán az Édes-szakasz egy-kettőre kiszorította megfutott. Édes ezért a teljesítményéért aII. oszt. ezüst vitézségi érmet nyerte. — Ugyancsak a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta másodszor 1917 márc. 8-án, a *Magyaros* elfoglalása alkalmából.

FARKAS BALAZS ISTVAN bodonyi lakos, a m. kir. 10. hgye. t. tizedese. 1915 május 3-án, az orosz frontnak Gorlicénél való áttörése alkalmával Farkas Balázs István a II. zászlóaljnál teljesített küldönc-szolgálatot. Reggel 6 órakor részünkről a pergő ágyútűz megkezdődött, amit az orosz tüzérség is rendkívüli módon viszonzott. Ebben az erős ellenséges ágyútűzben Adorján alezredes, a II. zászlóalj parancsnoka fontos jelentést küldött *Farkas Balázs Istvánnal* az ezred-parancsnoksághoz. Nevezett a jelentést a legnagyobb életveszedelemben kézbesítette, amely hősi cselekedetért az I. osztályú ezüst vitézségi érmet kapta.

FARKAS GYULA tófalui lakos, t. őrmester. 1917 aug. 5-én éjjel 11 órakor csapataink a Cibles-hegyen lévő románokat támadták meg. Farkasék 2 szakasszal felkúsztak a hegyre, de a románok észrevették őket és a legnagyobb ágyú- és gyalogsági-tűzzel védekeztek. Farkas ekkor észrevette, hogy egymás mellől két gépfegyver is tüzel. Gyorsan felugrott és az előtte lévő spanyol-lovast bedobva közéjük, a két gépfegyvert a román katonákkal együtt hátraküldte. Majd felállította a román géppuskákat és a fogoly románokkal lövette a

menekülő ellenséget. Tovább üldözve a románokat, egy jól épített fedezékből, minden ruháját hátrahagyva egy román tisztet ugratott ki. A fedezékben egy nagy csomag iratot és rajzot talált. Majd a románok 2. vonala felé haladtak Farkasék és ezt is elfoglalva, számos ellen-támadást vertek vissza. Az iratok roppant fontosak voltak és az elől-járó parancsnokságok azok adatait javunkra föl is használták. Farkas a 2. vonal elfoglalásakor kézigránáttól megsebesült és a hegy elfog-lalását sebesülten vívta meg.

FEHÉR IMRE karácsondi lakos, a cs. és kir. 6o. gyalogezred t. szakaszvezetője. 1915 július 15-én, a Doberdón, ezredének 7. századában szolgált. Mint tizedes, egy előretolt állásban volt szakaszával, mint arcvonalmögötti altiszt. Már három napja lőtte őket az ellenséges tűzéség nehéz ágyúkkal, de azért kitartottak. A szakasz legénységének legnagyobb része megsebesült, vagy elesett, mégis 12 olasz támadást vertek vissza. Majd egy éjszaka körülfogta őket az ellenség. Fehér azonban szakaszparancsnokával együtt keresztülvágta magát az olaszok gyűrűjén és bevonult századához. Itt 8 embert kapott Fehér azon feladattal, hogy az előretolt állást elfoglaló olaszokat rajtaütésszerűen támadja meg és az állást foglalja vissza. *Fehér* a parancsot teljesítette és a régi állást visszafoglalta, amiért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — II. oszt. ezüstérmét azért kapta, mert 1915 okt. 15-én a belgrádi Duna-átkelés után, a Kragujevac felé való előnyomulás alkalmával, mint zászlóalj-jobboldaldvéd feladatát kitűnően teljesítette.

FEHÉR KÁROLY tiszánai lakos, cs. és kir. 14. huszárezred-beli t. szakaszvezető. A román fronton egy magaslat ellen intézett támadásnál harmadmagával az ellenséges rajvonalt csúsztatva előre s azt oldaltűz alá vette. Ezáltal csapatunk akadály nélkül előre-juthatott. — 1916 december 24-én éjjel, gépfegyveres szakaszával egy román táboriőrsöt elfogott és annak állását megtartotta. Hősies magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — Később a Gurowai községnél lefolyt harcban való vitéz magatartásáért a bronz vitézségi éremmel is kitüntették.

FEHÉR TAMÁS nagyiváni lakos, a cs. és kir. 6o. gyalogezred t. tizedese. 1915 augusztus havában a Doberdón küldöncszolgálatiért a bronz vitézségi érmet kapta. — 1916 május 15-én *Roveretónál* néhány társával 4 drb. 15 cm-es ágyút fogott el magasrangú olasz tisztekkel együtt. Ezért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1916 november 26-án Kirlibabánál, mint táboriőrs-parancsnok látván, hogy szomszédos táboriőrsünket az oroszok be akarják keríteni, azok-

nak segítségére ment, majd ellentámadást intézve ellenük, azoknak nagy veszteséget okozott. Ezért a cselekedetért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — Ugyancsak Kirlibabánál, 1917 augusztus 7-én az oroszok betörték állásainkba, mely ütközetben Fehér szakaszparancsnoka elesvén, ő vette át a szakasz vezetését és azt oly sikerrel irányította, hogy az oroszok visszaverésében övé lett az oroszlánrész.

FEJES ANDRÁS mátraderecskei lakos, a volt cs. és kir. 60. gyalogezred tizedese. 1914 október 23-án ment a szerb harctérre. Ott szolgált mint gyalogos december 5-ig, amikor Valjevonál megsebesült. 1915 április 10-én ismét a szerb harctérre kerül, honnan 1915 augusztus 1-én a Doberdóra viszik. Huszonegy napig harcolt itt, majd a II. szerbiai offenzívára indultak vissza, ahol 1915 október 7-én tüdőlővést kapott. — 1916 májusában Kirlibabánál harcol, honnan 1917 júniusában felmentéssel hazajött. Harctéri szolgálata alatt sokszor teljesített járőri szolgálatot. A Tatárka-hegynél röpcédulákat helyezett el az orosz árkokban. Ugyanitt önként jelentkezett arra, hogy embert hoz az orosz állásokból annak megállapítása céljából, hogy kikkel áll szemben csapata? Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

FEJES FERENC bodonyi lakos, honvédhuszárőrmester. Vitézségi érmét mint tizedes, 1915 júniusában az orosz harctéren szerezte meg a turinkai ütközetben. Fejes itt, mint lovasküldönc teljesített szolgálatot és a parancsokat a legnagyobb ágyú- és puskatűzben közvetítette a tartaléknak. — A bűg-menti harcokban egy, a Bűg folyón túl lévő táboriőrs elfogásáért hadosztályparancsnoki dícséretet kapott. 1915 októberében a Rokitnói-mocsarakban Pnockawola község mellett százada megszállott egy erdőszegélyt. Fejes ekkor parancsnokától azt a parancsot kapta, hogy egy járőrrel nyomuljon előre és foglaljon állást. Még be sem tudták magukat ásní és máris támadtak az oroszok. A helyzet vigasztalan volt, mert sem a terepet nem ismerték, sem összeköttetésük nem volt a szomszéd csapatokkal. Fejes azonban nem veszítette el lélekjelenlétét, hanem vitézül kitartott állásában, sőt az oroszok támadásait ismételten visszautasította, úgy, hogy azok kénytelenek voltak régi állásaikat elfoglalni. 1918 júniusában a Piavénél, a Montellón vívott csatában is résztvett. Június 16-án vonult át ezredé a Piavén és százada erős harcokat vívott az olaszokkal. 19-én parancsot kapott, hogy szakaszával támadja meg az előtte lévő magaslatot. Be is tört az olasz állásokba, de visszavonult, mert a balszárnny az olasz túlerő folytán nem tudott előrejutni. Fejes ekkor parancsot kapott, hogy szakaszából vonjon ki annyi embert,

amennyit bír és küldje őket a balszárny segítségére. Ez meg is történt és a harminckettesek egy szakaszával visszaverték az olaszokat. Az egész háborút, — négy hónapot kivéve — a fronton töltötte. Érdeimei elismerésül az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

FEJES MATYÁS bodonyi lakos, a cs. és kir. 60. gyalogezred közvitéze. 1917. június 29-én a Zarkownál támadó rajvonalunk nagy ágyútűzet kapott. Fejes, mint állásőr mindvégig kitartott és a helyzetjelentéseket parancsnokának mindig pontosan leadta. Lelkiismeretes munkájáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1918. június 15-én, mint egy rohamjárőr tagja, az ellenség egyik védőállásába behatolt és az olaszok ágyú- és puskatüze ellenére felgöngyölítette rajvonalukat, amivel katonáink előnyomulását biztosította. Vitézségeért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

FODOR JÁNOS egri lakos, t. szakaszvezető. I. oszt. ezüst vitézségiérmét 1916. augusztusában a sienkovcei ütközetben tanúsított hősiesség magatartásáért kapta. Az említett ütközetben a túlerős ellenséges gyalogság támadását, mint 4. géppuskás szakaszparancsnok, géppuskájával egy oda közel eső község házának kéménye mellől addig lőtte, míg annak egy része megfutott, másik részét pedig 30 honvéddel bekerítette és elfogta.

FODOR VILMOS budapesti lakos, a m. kir. kassai 9. hgye. szakaszvezetője. A 9. ezred 1917. március havában az orosz harctéren, a Magyarosznál állott harcban az ellenséggel. 1917. augusztus hó 8-án éjjel azt a parancsot kapta, hogy a szemben levő orosz állás előtt a drótkadályokat vagdossa el. Fodor hasonkúszva, golyózáporban ért el az ellenséges állásokig, ahol a drótokat elvagdosta, ami után az ezred rohamra ment és az állásokat könnyen elfoglalhatta. Fodor Vilmos ezen hadi-tényéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Ugyanabban az állásban Fodor elűzött helyéről egy orosz tábori-őrsöt és annak helyét megszállotta. Ez a hely fontos volt, mert innen az ellenség mozdulatai jól megfigyelhetők voltak. E feladat megoldásához 9 embert kapott, akikkel erős és súlyos kézigránát harcban űzte el az ellenséget. E tényéért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1917. április 8-án, egy ellenséges orosz támadás alkalmával embereit kitartásra buzdítván, az ellenséget visszaverték. Ekkor másodszor kapta meg a II. oszt. ezüst vitézségi érmet.

FÖLDI BÁLINT karácsondi lakos, a m. kir. 11. hgye. őrmestere. 1917. augusztus 1-én, mint szakaszparancsnok Oknánál állott szemben a románokkal. Az előző napon a század elvesztette összes szakasz-

parancsnokait és egyedül a századparancsnok és Földi Bálint maradt a századnál. A következő reggelen pedig bajor csapat váltotta föl a századot. A fölváltás előtt Nagy Pál hadnagy, századparancsnokot a német ezredparancsnoksághoz hívták, ki elmenetele előtt kötelességszerűen megbízta Földit a századparancsnoki teendőkkal. Közben a románok támadni kezdték a német állásokat és az egyik német szakasz helyére be is vonultak. Mikor Földi ezt látta, azonnal a németek segítségére sietett és a románokat kiverte a német állásokból. Ezután tartalékba került Földi Bálint a századával, miközben, a Kopasz-hegyen lévő németek jobb szárnyát bekerítették az oláhok. Földi százada ekkor oldalba támadta az oláhokat, akiknek egy részét harcképtelenné tette, más részét pedig elfogta. Földi Bálint ezért a hősi tetteért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1915. novemberében részt vett a Rakovice-Sienikovice falvaknál támadó oroszok visszaverésében, majd a Strypa-menti harcokban, amiért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Bronzérmét egy olasz rajtaütés sikeres kivédéséért nyerte.

FÖLDI ISTVÁN maklári lakos, a m. kir. miskolci 10. honvéd gy. e. tizedese. 1916 júniusától 1917 március 12-ig a 7. illetve a 9. században szolgált. Vitézségével és bátorságával mindig kitűnt társai közül és harctéri munkássága jutalmául három ízben kapott kitüntetést. 1916 augusztus 14-ének éjszakáján Keletgaliciában, Horodenska közelében lefolyt harcokban tanúsított magatartásáért a II. o. ezüst vitézségi érmet kapta. E harcok alatt augusztus 15-én délben, amikor az ellenség állásainkat rohamtávolságra megközelítette és amikor a saját tábori-őrsők is visszavonultak, Földi 3 társával együtt önként jelentkezett arra, hogy a két vonal közé megy, az ellenség rohamra készülésének megfigyelése céljából. Földi és társai az ellenség legnagyobb gépfegyvertüzében, életük kockáztatásával előre kúsztak és a századparancsnoknak értékes jelentést hoztak. A roham a délutáni órákban bekövetkezett, s vele egyidejűen a mieink ellentámadása is, amelyben Földi hősiiesen résztvett és kézitusájában sok oroszot súlyosan megsebesített. 1916 december 3-án a Hosszúhavas-Rakottyás részén lefolyt ütközetben a bronz vitézségi érmet kapta, mert tartalékban levő százada egy ellentámadásnál zászlóaljerejű ellenséget vert vissza, amely a szomszédos század állásába már betört. Földi ügyes elhelyezkedésével kézigránátokkal verte ki az árkokból az ellenséget. 1917 március 8-án a Magyaros nevű hegy elfoglalásakor kapta az I. o. ezüst vitézségi érmet és előléptették őrzetűvé. Az ütközet előtt egy rohamjárőrt vezetett, mely vezetése alatt a legfürgébben és leggyorsabban közelítette meg az ellenség állásait. Az ellenség puska- és kézigránát-tüzét leküzdve, a legközelebbi géppuskaállásig csúszott előre. Mikor odaért

a kezelőlegénységet megtámadta és ártalmatlanná tette. Közben az előnyomulás megtörtént és így Földi az ellenséges géppuska elhallgatásával az előretörő szakasznak felfejlődését biztosította.

Néhai FÜZESI IMRE volt recski lakos, hősi halált halt népfelkelő honvéd. A román harctéren harcolt hősi önfeláldozással. Egy támadás után holtan hozták ki a rajvonalból, hol egy ellenséges gránát combját roncsolta össze. Testét Csikszentmárton község mellett, az Úz-völgyében, a Virágvázavölgyben levő hősök-temetőjében hantolták el és sírját kegyeletes szeretettel ápolják a székelymagyarok, kik vele együtt álmodnak a boldog szép Nagymagyarországról!

GARAY BERTALAN budapesti lakos, tiszthelyettes. Az 1918. évi június 15-i támadásnál, az olasz harctéren, Col Caprile és Mte. Arcolone között, a 60 cs. és kir. gyalogezredben, a 3. géppuskaszázad egy szakaszának volt parancsnoka. Nevezett a támadás első pillanatától kezdve, az ellenség erős tüzelése és ellenállása, valamint szakaszának nagy veszteségei ellenére, századparancsnoka utasításait a legpontosabban végre is hajtotta. Gyalogságunk előhaladását erős, oldalozó tüzelés által gátló 2 ellenséges géppuskát, a legerősebb reáirányuló ellenséges tüzelés ellenére is leküzdötte, így katonáink további támadását lehetővé tette. Ugyancsak a 2. 3. ellenséges állás közötti bokros tereprészen felbukkanó géppuskafészek elnémításánál bátor és önálló közbelépéssel kiváló érdemeket szerzett.

GAZSI MÁRTON fővadász, volt hivatásos tiszthelyettes. Az 1916. év okt. 27-én, a Dadulra való támadás alkalmával oly sikeresen vezette szakaszát, hogy egyetlen emberét sem vesztette el, pedig az ellenséges drótkadályokig nyomult előre. Azonban a közvetlen közlőről kapott géppuskatűz miatt kénytelen volt a támadást megszüntetni, de kitartott a legnagyobb tűzben is, s nyugalomával és bátorságával példát adott embereinek. — Egy másik alkalommal, az 1401. magassági pont körül, egy ellenséges árkot megtisztított az ellenségtől s 2 géppuskát zsákmányolt, 9 foglyot, köztük egy zászlóst ejtett. Majd szakaszával előnyomult az 1437. magassági pontig s azt el is foglalta.

NÉHAI GÁL JÁNOS volt hatvani lakos, a cs. és kir. 27. nehéz tábori tüzérezred t. c. tüzestere. Az ezred 4. ütegénél, mint szakaszvezető szolgált az orosz harctéren és 1916 augusztus 6-án a Jasionow melletti ütközetben megfigyelő telefonista volt. Az oroszok, amikor támadtak, a megfigyelő és a gyalogság közötti telefonvonalat ellőtték és Gál a telefont a legnagyobb tűzben újból használható állapotba hozta. Ügyességéért a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Majd a cs. és kir. 17. tábori tüzérezrednél, mint lovastelefonista szolgált. Itt 1915 szeptember 10-én egy visszavonulásunk alkalmával felderítő tiszti-járőrbe küldték ki. Feladatuk volt annak felderítése, hogy az oroszok merről jönnek és milyen erővel? Az 5 tagból álló járőr délelőtt 11 órakor indult el, és *Basár* falunál egy magaslaton foglaltak megfigyelő állást. Este 6 órakor látják, hogy az oroszok nagy erővel nyomulnak Basár falu felé. Be akarván vonulni csapatjukhoz, azt látták, hogy az oroszok útjukat már elzárták és a bevonulás lehetetlen. Azonban mégsem adták meg magukat, hanem elhatározták, hogy keresztül vágnak az oroszokon. A falu közelében azonban észrevették, s üldözni kezdték őket. Három társukat el is fogták, hadnagyuk alól a lovat kilőtték, mire gyalog vonultak be az ezredhez. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

GARDONY GYÖRGY egri lakos, a cs. és kir. 34. gye. törzsör mestere. Végigjárta és dicsőségesen végigküzdötte ezredével a világháború véres emlékü csatáit. 1915 júliusában a Bug-folyó két partján volt a két rajvonat. Egyiken a mienk, másikon az orosz. Az orosz parthoz egy csónak volt láncolva, amelyen éjnek idején orosz járőrök jöttek át és kézigránátaikkal állandóan nyugtalanították rajvonatunkat. Gárdony önként vállalkozott arra, hogy a csónakot elhozza és ezáltal lehetetlenné teszi az oroszok vállalkozásait. Egy sötét éjjel három társával átúszott a folyón, a csónakot lekapcsolta és visszavezeték a mieinkhez. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta és törzsör mesterré lépett elő. — 1916 szeptemberében szakaszával egy orosz támadást visszavert, amiért a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — 1918 júniusában a piavei nehéz harcok után a Brenta-völgyében állott ezrede. Június 9-én egy heves támadás alkalmával részben lemészárolták, részben elfogták az olaszok az ezred 10. századát. A 11. századra várt az a súlyos feladat, hogy az elfoglalt állást bármily áldozatok árán is visszafoglalja. Gárdony törzsör mester önként vállalkozott az éppen olyan veszedelmes, mint amilyen fontos feladat elvégzésére. 33 emberből álló vitéz szakaszával megtámadta az olaszokat és visszafoglalta az elvesztett állásokat s ezzel helyreállította ezrede megcsorbult arcvonalát. A 10. század hősi halált halt parancsnokának Szaffka hadnagynak 4 nap óta ott heverő holttestét a legnagyobb golyózáporban a hegyről lehozta és az ezredparancsnoksághoz vitte. Vitéz és önfeláldozó magatartásáért az arany vitézségi éremmel jutalmazták. (Ar. vit. érm. alb.) 1918-ban az olasz harctéren résztvett egy általános támadásban, amely alkalommal karján megsebesült. Azonban nem jött haza, hanem továbbra is a harctéren maradva, résztvett a további ütközetekben. Példaadásáért a III. oszt. bronz vitézségi éremmel tüntették ki.

GÁSPÁR JÓZSEF hasznosi lakos, a cs. és kir. 67. gy. e. t. ziedese. 1915 februárjától 1918. év végéig a 67. gy. e.-ben teljesített szolgálatot. 1917 június 17-én rajvonalunkat megtámadták az oroszok. Az ezredtől jobbra egy német gyalogezered volt rajvonalban. Az ellenség támadása oly túlerővel történt, hogy a 67. ezred vonalába az oroszok betörték és azt már felsodorni igyekeztek. Gáspár az I. század őrzetője volt és századából a betörés folytán 25 ember maradt. Ő ezekkel a támadókra tüzelve addig harcolt, míg lassan a németek felé húzódva, megmenekülhetett az elfogatástól. A németek tartalékszázada ekkor támadni kezdett és így Gáspár embereivel együtt, a németek visszaverték az oroszok támadását. E támadás alkalmából tanúsított hősiességéért és a csata után a halottak eltakarítása körül szerzett érdemei elismerésül kapta Gáspár a II. oszt. ezüst vitézségi érmet. — 1918 jún. 15-én a Monte Grappánál a hatvanasok és hatvanhetesek együttes támadást intéztek az olaszok ellen. E támadásnál Gáspárék oly vitézül harcoltak, hogy az olaszok 1. és 2. állását elfoglalták. Mire a 3. olasz vonalba értek, már mindössze harmincan maradtak, úgy, hogy a támadás Gáspárékra könnyen végzettsé válhatott volna. Ekkor Gáspárék az ellenséges tűzben egy rókalyukban helyezkedtek el. Az olaszok látván a gyér vonalat, ellentámadásra készültek. Gáspárék ekkor a volt 1. olasz állásba vonultak vissza, ahol megghiúsították az olaszok támadását és a vonalat megtartották. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Megkapta a bronz érdemérmét is.

GÉCZY GÁBOR karácsondi lakos, t. közvitéz a cs. és kir. 68. gy. e.-ben. 1914 év november hó 20-a körül az ezred a szerb harcterén, Jarah községnél állott, szemben az ellenséggel. Az ezred támadott s az ellenséget többször szuronyrohammal verték ki állásából. bár az igen makacsul védekezett. A jelzett napon is kiverte az ezred a szerbeket a kukoricásban levő vonalukból és az volt a terv, hogy a győzők a rendetlenül visszavonulók üldözésére mennek. Délután 3 órakor, amikor a század kifáradva pihent és a legtöbb ember aludt, — egyszerre csak szerbek tűntek fel közvetlen közelben, akik a századot be akarták keríteni. Géczy rögtön rájuk tüzelt és a vezetőjük el is esett. A szerbek közül 4 ember Géczyre támadt és fejbőlőtték, mely lövéstől 100 %-os rokkant lett. A másik három szuronnal támadt Géczyre, aki védekezett még sebesülten is. Az egyik szerb ott is maradt halva. Ez idő alatt a század is felocsúdott a meglepetéstől, támadásba ment át és elfogta a szerb támadókat. Géczyt, mert a századot megmentette a hátbatámadástól, az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

GODÓ FERENC tiszánánai lakos, a cs. és kir. 12. huszárezred szakaszvezetője. 1917 szeptember 20-án egy frontáttöréssel kapcsolatban, lóról szállott szakaszával reggel 8 órától délután 4 óráig sikerrel fedezte a visszavonulást. Közben fején és kezén megsebesült és sebesülten is tartotta az utóvéd-állásokat. Hősies magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

Néhai GÓLYA ELEMÉR tiszthelyettes. 1915 július 30 és 31-én az olasz harctéren kétnapos ellenséges támadás visszaverésében vett részt, mint a cs. és kir. 60. gy. e. 7. századának tiszthelyettese. Állását tömegek támadták, aminek következtében az olaszok be is vonultak Gólya állásába. A bevonulókat Gólya fegyverrel a kezében fogadta, ami a derék hatvanas légénységet annyira fellelkesítette, hogy az olaszokat kézitusával vetették ki állásaikból, és azok vonaláig üldözték őket, nagy veszteséget okozva nekik. A szuronyharc után újból tűzharc következett, amelyben Gólya halálos sebet kapott, úgy, hogy a Monte Dei Busi magaslatán lévő kötőzöhelyen lehelte ki hősi lelkét. Halála után kapta meg az arany vitézségi érmet.

GÓR JÁNOS hevesi lakos, a cs. és kir. 60. gyalogezred t. tizedese. 1918 június 15-én a Monte Grappán, mint rajparancsnok raját ellenséges tűzben eredményesen vezette három ellenséges állás ellen, amiért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1918 június 3-án hosszú harctéri szolgálata elismerésül a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

GÖNCZŐ JÁNOS erki lakos, t. őrmester a m. kir. 10. honvédgyalogezredben. 1915 május 4-én, midőn a gorlicei általános támadás alatt a század az ellenség állásait megközelítette, Göncző, mint szolgálatvezető azt a parancsot kapta, hogy a század-jobbszárny szakaszait, melynek parancsnoka megsebesült, vigye rohamra és foglalja el az ellenség erősen kiépített kiugró állásait. Göncző a parancsot azonnal teljesítette. Az ellenség tüze azonban oly erős volt, hogy az oroszok állásába Göncző csak másodmagával tudott betörni. Így is sikerült 3 orosz leütése után az ellenséget megadásra kényszeríteni. Az állásrészt elfoglalta és 25 foglyot ejtett. Szakasza csak ezután ért az állásba, amellyel az üldözést megkezdte és a célt el is érte. Göncző hősies magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

GUBA SIMON hevesi lakos, t. szakaszvezető; mint rohamjárőr-vezető, 1917 augusztus havában az olasz harctéren parancsot kapott, hogy az olasz állásokat embereivel az éj folyamán közelítse meg és amikor dobó-távolságra érnek, egy kijelölt ponton kézigránáttal össz-

tüzeket adjanak. A robbanások megtörténte után pedig azonnal rohanja meg azt a pontot, és kezdje meg jobbra-balra az olasz rajvonal felgöngyölítését, hogy csapatunk előrejuthasson. *Guba Simon* járőrét kétfelé osztva, megtámadta az olaszokat s tőlük a vonalat megtisztította. Hősiességéért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — 1917 június 1-én Asiagónál a szomszédzászlóaljhoz indult, mint összekötő-járőr. Útja közben azonban ellenséges gyalogság akart a két zászlóalj közti szakadékon az arcvonal mögé jutni. Hatodmagával rajtaütésszerűen megtámadta az olaszokat és visszavonulásra kényszerítette őket. Ez állásában 24 órán keresztül tartotta magát, amikor jelentésére egy század tiroli vadászt küldtek ki járőre felváltására. Vitézségéért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — Bronz érmét hosszú harctéri szolgálatának elismerésül nyerte.

GULYÁS SANDOR a 60. gy. e. t. tizedese. 1915 aug. 10-én, a Zlota-Lipán való átkelés alkalmával I. zászlós azt a parancsot kapta, hogy 5 emberrel menjen a folyóhoz és nézze meg, hogy a hidászok elkészítették-e a szükséghidat, amelyen a zászlóaljnak át kellett kelnie? Gulyás Sándor is az 5 ember között volt, s midőn odaértek, a 8 hidász közül 6 halottat és 2 súlyosan sebesültet találtak, a híd pedig még nem volt készen. I. zászlós 5 emberével a hidat elkészítette, de mire befejezték, a nagy gyalogsági- és ágyútűzben 2 ember meghalt, 2 pedig megsebesült és csak a zászlós és Gulyás Sándor maradtak épen. Gulyás hősie magatartásáért az I. o. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1917 aug. 10-én Russ-Moldovicánál, mint gépfegyver-irányzó egy orosz futóárkot teljesen végiglőtt, így az oroszok csapataink előhaladását nem tudták megakadályozni. Ezért, továbbá hosszú hadiszolgálatáért kapta a 3. oszt. bronz vitézségi érmet.

GYIMESI JÓZSEF gyöngyösi lakos, t. tizedes a volt cs. és kir. 60. gyalogezredben. Mint a zborniki II. zászlóalj tagja, résztvett a szerbekkel vívott kezdő harcokban, majd a további hadműveletekben is. — 1915 október 6-án a II. zászlóalj a Dunán átkelve, a Belgrádot védő ellenség ellen támadást kezdett. Egy hónapig tartó harcok után, november 25-én a visszavonuló ellenség, közvetlenül a Mitrovica előtti magaslaton, különféle fegyvernemekből összeállított utóvédet hagyott hátra, amely győzelmes csapataink előnyomulását akadályozta. Hogy az előnyomulást csapatunk folytathassa, nov. 25-én éjjel a dandár, a magaslatokat megszállva tartó ellenséget megtámadta. A 60./II. zászlóalj a dandár jobbszárnyaként szerepelt és a magaslat felé tervezett előnyomulás megkezdődött. A nagy sötétség, valamint az ellenség tüzelése következtében a zászlóalj szétszakadozott, úgyhogy az összeköttetés jobbra és balra teljesen megszűnt. Gyimesi, mint raj-

parancsnok 12 főből álló rajával magára hagyatva: saját elhatározása szerint igyekezett a kitűzött célt elérni. Az érintkezést egy oldalon sem tudta fenntartani, azért előnyomulása gyorsabb ütemben történt, mint a csapaté, így rajával jóval korábban jutott az ellenség állásainak közelébe, ahonnan rohammal az ellenség soraiba tört. Váratlan megjelenésük az ellenség között oly pánikot idézett elő, hogy azok fejevesztetten futottak vissza, Gyimesi kezén hagyván 6 ágyút, 4 géppuskát, 40 lovat és 150 embert. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — 1914 okt. 5-én a 60/II. zászlóalj 7. százada Brezinében, mint hírszerzőkülönítmény vált kirendelve. E nap délelőttjén a különítmény, az útjába eső szerb gyalogságot megtámadta és azt visszadobta. E csatározás közben Gyimesi jelentéktelenül megsebesült, de már délután önként jelentkezett járőrbe, hogy elfogják az előttük lévő völgyben táborozó szerbeket. A feladat keresztülvitele az ellenség túlsúlya következtében megghiúsult, mert az ellenség ágyú- és puskatűz alá fogta a járőrt és a legnagyobb tűzben kellett visszavonulniok. Visszavonulás közben Gyimesi súlyosan megsebesült. A II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

GYÖRFI BERTALAN egri lakos, a v. cs. és kir. 67. gyalogezred t. tizedese. 1916 szeptember 30-án, az orosz harctéren, az esti órákban 10 emberrel századától balra, ahonnan már az ezred II. zászlóalja a túlerővel szemben visszavonult, kiküldötték azon paranccsal, hogy az ellenség mozdulatait figyelje meg és egy futóárkot, amely a visszavonult II. zászlóalj állásából az I. zászlóalj állásába vezetett, temesse be és ott foglaljon állást. Közben figyelje az ellenséget és akadályozza meg, hogy az, az éj leple alatt ne tudjon előre jutni, illetőleg, hogy a zászlóaljat meglepően oldalba ne támadja. Ekkor észrevette, hogy az orosz háromszoros rajvonal, a Györfi által elfoglalt futóárkot megkerülve a zászlóalj háta mögé igyekszik, amikor ő, saját kezdeményezéséből az előnyomuló ellenséget előbb kézigránáttal, majd erős puskatűzzel oldalba támadta és egy jó negyedóraig tartó erős tüzelés és hurráh-kiáltás után visszaverte, így megakadályozta az ellenségnek a zászlóalj mögé való jutását. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — 1917 október 25-én az orosz harctéren, amikor százada az ellenség vonalát áttörte: egy ellenséges századot, mikor azok egy futóárokban előnyomulva ellentámadást kíséreltek meg, néhányad magával foglyul ejtett. Ezért a tettéért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Bronz vitézségi érmét az olasz harctéren szerezte meg.

HAJDÚ JÁNOS gyöngyösi lakos, tiszthelyettes. Mint tényleges huszármester a volt cs. és kir. 6. huszárezredben szolgált. A

háború kitörésekor az orosz harctérre került. Szokalnál vették fel a harcot az orosz lovassággal, amelyet Wladimir-Wolenskiig kergettek vissza. Midőn innen nagy ellenséges nyomás következtében vissza kellett vonulniok, parancsnoka baloldaldvédnek küldte ki Hajdút, ki 10 főből álló járőrrel el is indult. Balfelől az orosz lovasság már annyira előretört, hogy Hajdú kénytelen volt leszállani. Két huszárt hátrahagyva, 8 huszárral rajvonalba fejlődve tüzelt az orosz lovasságra, figyelmüket arra irányítva, hogy itt gyalogság van. Így lóháton nem mertek jönni és visszafordultak. Ezzel Hajdú az 5. századot megmentette az elfogástól. Bátorságát a bronz éremmel jutalmazták. Innen az ezred Horodenkához került, mert ide egy orosz lovashadosztály tört előre. Ezt a hadosztályt egy vadászszázlój segítségével szétverték, úgyhogy még 3 nap múlva is ejtettek foglyot közülök az erdőben. Itt 3 huszárral Hajdú 11 kozákot fogott el, amiért másodszor kapta meg a bronz érmet. Ezután az ezred Ravaruska felé indult, a gyalogság visszavonulásának fedezésére. — A gorlicei áttörés után átkelve a Visztulán, Dunajecnél kezdte meg műveleteit az ezred. Itt jobboldaldvédként szerepelt Hajdú 12 huszárral. Ekkor egy teljes szakasz kozákot vert szét, amint azok az 5. század oldalába akartak rohanni. Vitéz magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. A Búg folyó melletti harcokban tanúsított vitézségéért a német kis ezüst vitézségi érmet nyerte. Wolhyniában orosz gyalogsággal harcoltak Hajdúék, mikor 3 nap és 3 éjjel szakadatlanul támadott az orosz. A 3. nap éjjelén tábori-őrsre küldték Hajdút. Észrevéve az oroszok mozgolódását, jelentést küldött, majd állandó tűz alatt tartotta embereivel az ellenséget. Felgyógyulása után önként jelentkezett harctéri szolgálatra, 1916 január 2-án ki is ment és a lóról szállott lövésosztályhoz került rajvonalba Zalesciki alá. Itt voltak jún. 7-ig. Ekkor az oroszok Bukovinában áttörték frontunkat, így Hajdúék is föladták vonalukat. E harcokban szakaszparancsnoka megsebesült s ő vette át a szakaszparancsnokságot. E minőségben az orosz gyalogság túlerős két támadását verte vissza Hajdú. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel jutalmazták. Az orosz túlerő folytán az ezred visszavonult, de később újból állást foglalt, amely harcokban Hajdú ismét kitüntette magát, mikor is vitézségéért a koronás ezüst érdemkeresztet és harmadszor a bronz érmet kapta. Itt Hajdú öt helyen sebesült meg. Felgyógyulása után az olasz frontra ment, ahol vitézségéért törzsörmesterré lépett elő.

HAJNAL FERENC demjéni lakos, t. őrmester. II. oszt. vitézségi érmét az olasz harctéren, a tolmeini hídfő áttörésekor kapta. A megfigyelőtől kúszott előre telefonhuzallal és telefonnal, és így figyelte a lövedék becsapódását. Jelentései következtében tűzérsgünk

hatásosan lőtte az olaszok vonalát, amelyet gyalogságunk el is foglalt. — I. oszt. ezüst vitézségi érmét szintén az olasz harctéren szerezte. 1918 június 15-én a Monte Alessio magaslaton való támadás alkalmával Hajnal mint tűzvezető, a legnagyobb ellenséges tűzben is kitarzott, így gyalogságunk támadását hatékonyan támogatta.

HALÁSZ MIKLÓS tiszafüredi lakos, a volt m. kir. 10. honvédgyalogezred vitéze, később irányzó főtűzér az 1—39. honvéd hegyi ütegnél. 1915 június 15-én vonult be a miskolci m. kir. 10. honvédgyalogezredhez s 4 heti kiképzés után önként jelentkezett harctéri szolgálatra és az orosz harctéren résztvett *Bresztlitovszk* elfoglalásában, hol társaival 8 foglyot ejtett és egy orosz gépfegyvert zsákmányolt, amiért német vitézségi éremmel tüntették ki. Majd Bukovinában a 382. magassági pont elfoglalása alkalmával is vitéz magatartást tanúsított és meg is sebesült, de sebesülten is továbbharcolva a Strypa-partján foglaltak állást. 1916-ban résztvett a *Kutusow* környékén lefolyt harcokban s jobblábán gránáttól megsebesült. Felgyógyulása után a tűzértséghez osztották át és 2 hónapi kiképzés után a románfront úzvölgyi szakaszára került, mint irányzó. A Magyaros elfoglalásakor tanúsított vitéz magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmét kapta. A csobánosi és ojtózi harcok után az olasz frontra vitték. Itt 1918 januárjában résztvett a tonalei-szoros harcaiban, továbbá a Monte-Grappe elfoglalt állásában, amikor a szilárdan álló olaszokra 700-nál több kartácslövést adtak le. Itt kapta vitézségéért I. osztályú ezüst vitézségi érmét. Résztvett a piavéi harcokban is, amikor olasz fogságba esett.

HARANGOZÓ ISTVÁN egri lakos, m. kir. rendőrfelügyelő helyettes, a volt cs. és kir. 3. számú tábori vadászászlóalj szakaszvezetője. Az olaszharctéren, 1916 évi május hó 17-én folytatott általános támadások alkalmával, a 3. sz. cs. és kir. tábori vadászászlóalj Pozzánál volt tűzvonalban. A nevezett napon hajnali 3 órakor, egy 25 főből álló ellenséges tisztí járőr a zászlóalj jobb szárnyát támadta meg és ott egy magaslaton lévő, és általunk előző napon az ellenségtől birtokba vett, kőből épített srappellmentes fedett oldalállást rajtaütésszerűleg el is foglalt, majd ebből az oldalállásból a Harangozó-századot erős kézi- és gépfegyver-tűz alá vette. A tűz igen hatásos volt, mert a Harangozó-század fedezéknélküli állásban volt, a kövestalajba magát kellőképpen beásni nem tudta, így az összes tisztek, valamint a legénység nagy része elestek, vagy megsebesültek. Ebben a kritikus helyzetben Harangozó mint szakaszvezető, tisztiparancsnoka megsebesülése után a parancsnokságot átvette és a még megmaradt legénység visszavonulását megakadályozta. Továbbá, hogy a csapatát tel-

jes megsemmisüléstől megmentse, s annak ellenére, hogy az őket oldalba támadó ellenséges csapat tevékenysége egy nagyobb ellenséges csapat előnyomulását is segítette, Harangozó hasoncsúszva a fentebb említett és az ellenség által elfoglalt állást megközelítette. Odaérván, az állásba 6 drb. kézigránátot dobott, melyek az oldalba, támadó ellenséges csapatot megsemmisítették, illetve három menekülő embert elfogott. Csapata így az erős oldaltűz alól felszabadulva, az előre nyomuló nagyobb ellenséges csapatot visszaverte, minek következtében állásukat megtartották. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

HARMATI MIHÁLY domoszlói lakos, a cs. és kir. 34. gyalogezred közvitéze. 1918 augusztus havában az olasz harctéren, a Brenta folyónál volt állásban. Százada előtt egy előretolt ellenséges gépfegyver-állás volt, mely századának jelentékeny veszteségeket okozott. 1918 augusztus 15-én hajnalban egy 8 tagból álló járőrrel, amelynek Harmati is tagja volt, a gépfegyverállást megtámadták. Rohamtávolságra megközelítették, kézigránáttal dobálták, mire heves harc fejlődött az ellenfelek között. A rohamnál Harmati elsőnek tört be az olasz állásokba és a még ekkor is tüzelő gépfegyver irányozóját harcképtelenné tette, a gépfegyvert pedig 8 fogollyal együtt elfoglalta. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

HARSÁNYI GUSZTÁV gyöngyösi lakos, nyilv. főmester. 1914 aug. hó 25-én százada hirszerző-különítmény gyanánt küldetett ki az orosz harctéren Christianopelből Belzbe. Belzből Dr. Leszik Károly t. hadnagy parancsnoksága alatt 12 lovashól álló járőr még aznap este Warez-ba küldetett felderítésre. Harsányi másnap hajnalban kapott parancsot a Leszik-járőr felváltására. Harsányi azonban Warez-ben már nem találta Leszik hadnagyot, ellenben 18—20 kozákból álló járőrt látott a faluban. A kozákok a falu szélén tüzzel fogadták Harsányit, mire Harsányi a feladatnak megfelelni óhajtván, rohamot rendelt és azt végre is hajtotta. A roham előtt egy huszárral jelenttette, hogy Warez-ben már ellenséges lovasság van. A lóról tüzelt kozákok és Harsányiék között egy patak volt, melynek hidját a kozákok felszedték s így Harsányiék kénytelenek voltak a rohamot a patakon keresztül végrehajtani. Az iszapos talajban két magyar huszár lova felbukott, de rövid, heves kézitusa után a kozákokat mégis szétverték és 3 kozákot elfogtak, négyet levágtak, míg a többi megfutott. Üldözés közben a két elbukott lovas is beérkezett. Miután Harsányi már Warez-ben ellenségre talált, elhatározta, hogy a község mögötti terepet is felderíti, hátha Leszik hadnagy járőrére is rábukkan! — Folytatta az előnyomulást. A falutól 2—3 km-nyire, egy erdő irányából puska-

tüzet hallott, így az erdőnek vette az irányt. Tényleg az erdő sarkában Leszik hadnagy járőrét találták, kik egy visszavonuló ellenséges járőrre tüzeltek. Most már Leszik hadnagy parancsnoksága alatt Warez-be akartak Harsányiék visszalovagolni, azonban a községből erős tüzet kaptak. Amint megállapították, Warez-ben egy kozákszázad tartózkodott, melynek járőrei a patak mentén cirkáltak. Miután ily erővel szemben — tekintetbe véve az iszapos patakmedret is — erőszakos áthatolásra nem gondolhattak — kelet felé lovagoltak el. A kb. 8 km-nyire levő Sokal-on át már nagyobb ellenséges osztagok, tűzérséggel és géppuskával nyomultak Lemberg felé. Leszik hadnagy elhárította, hogy Warez és Sokal között fog áttörni. Ez alkalommal ellenséges lovas járőrökkel kerültek harcba, akiket szerencsésen leküzdvén, délután bevonultak Belzbe. Mindössze 2 ló sebesült meg könnyebben. Harsányi vitéz, magyar huszárhoz illő viselkedésért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

HARSÁNYI LÁSZLÓ szirmai lakos, ny. alhadnagy. 1916 július 13-án az Ikva folyótól ezrede visszavonult a galíciai határig. Itt Harsányi azt a feladatot kapta, hogy egyik tábori-őrsünk vonalát drótkerítéssel erősítse meg. Ugyanakkor az ellenség egy erős járőrt küldött ki Harsányiék elfogására. Harsányi ezt észrevette és 20 emberével állást foglalva, erős gyalogsági-tűzzel üzte vissza az orosz járőrt. Közben előrenyomult, egy embert foglyul ejtett, 12 puskát, 15 kézibombát és 8 szuronyt zsákmányolt. Vitéz magatartásáért a bronz vitézségi érmet kapta s ugyanekkor hosszú, hűséges szolgálataiért a porosz katonai érdemérmet, II. Vilmos német császár pedig könyvvél ajándékozta meg. 1916 szept. 30-án Jasionow galíciai községnél az oroszok az első állást, amelyben a 34. ezred III. zlj-a és a 67. ezred két zászlóalja volt — elfoglalták, a benne levőket elfogták, Harsányiék pedig a tűzérállásig verték vissza. Ekkor Harsányiék, mint zászlóaljtalálék — rajvonalba fejlődtek avval a paranccsal, hogy az ellenség további előnyomulását megakadályozzák. A harc megkezdődött. Az ellenséges tűzértség erősen tüzelt, minek következtében Harsányi emberei hátrálni kezdtek, amit ő erélyes közbelépésével megakadályozott. Majd az ellenség oldalába került és gyors tüzzel azokat visszavonulásra kényszerítette, sőt egy géppuskát, 17 gyalogsági fegyvert is zsákmányolt. Másnap, okt. 1-én az így visszavonuló ellenséget a 34. gy. e. 5. 6. zászlóalja erős tüzzel visszavetette eredeti állásába, és az első állásokat is sikerült Harsányiéknek visszafoglalniok. Harsányi vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — 1918 július 22-én az olasz harctéren, mint törzsörrmester, az I. géppuskás század II. szakaszának parancsnoka volt. E napon küldték ki, mint tűzérügyi fedezőt egy rés betöltésére.

Az ellenség hevesen támadott, amely támadást azonban Harsányi visszautasította. Vitézségeért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. —

HARSÁNYI GYÖRGY, aldebrői lakos, t. szakaszvezető. 1915. áprilisában több ízben fontos járőrszolgálatot teljesített és gyors jelentései következtében az oroszok támadásai megghiúsultak. 1915. júniusában ezrede Turinka községben éjjelezett és Harsányi szakaszával tábori-őrsön állott. Az oroszok megtámadták, de Harsányi állását föl nem adta, sőt bajtársait is addig biztatta, míg segítséget nem kaptak, miáltal ezredét a rajtaütéstől megmentette.

HERCZEG JÁNOS, nagyrédei lakos, a m. kir. 5. honvéd huszárezred t. tizedese. A görlicei áttörés alkalmával, lovasságunk a menekülő ellenség üldözésére indult. A 24. honvéd lovasdandár, melynek kötelékébe ezrede is tartozott; május 5-én Olesnice mellett erős ellenséges hátvédre bukkant, mely a vasútvonalat megszállva tartotta. Május hatodikára virradó éjjel a dandár megtámadta a vasúti vonalat tartó ellenséget, mely azonban erős tűzértségi és gépfegyvertűzével erőteljesen védekezett. Az erős tűz következtében a balra levő csapat vonala szétszakadt, emberei pedig visszavonultak. Ennek láttára a Herczeg-szakasz katonáin is csüggedés kezdett erőt venni. Herczeg látván a helyzet komolyságát: kitartásra buzdította embereit és addig tartotta velük az állást, míg az oroszok vissza nem vonultak. Ez ütközetben Herczeg mindkét lábán súlyosan megsebesült. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

HEVESI PÉTER atkári lakos, m. kir. 14. hgye.-beli tiszthelyettes. 1915. okt. 7-én a szerb harctéren Belgrád bevételénél, egy géppuskával elsőnek érkezett át a Dunán a szerb partokra. Itt az ellenséget meglepte és az ellenséges tábori-őrsöket második vonalukba vetette vissza. Majd némi rendelkezés után a 2. szerb vonalat is megtámadta és annak embereit az utolsó vonalba szorította. 1915. október 16-án Hevesi zászlóalja az Avala-felé visszavonuló szerbek üldözésére volt kirendelve. A Krecáni-magaslat előtt, körülbelül egy félzászlóaljnyi ellenséges erő, egy zászlóaljunk biztosító részeit maga között tovább engedve, azt erős puskatűzzel lepte meg. Hevesi a megrémült és a hátrálni kezdő legénységet megállította és a tűz azonnali megnyitására kényszerítette, amellyel az ellenséges erőt le is küzdötte. Majd az est beálltával, parancs folytán, szakaszával a rajvonal jobb szárnyának biztosítására rendeltetett ki. Hevesi a zászlóalj jobb szárnyától körülbelül 500 lépésnyire az éj folyamán állást foglalt, ám szürkületkor látta, hogy egészen az ellenség oldalába került. Ekkor puskatűz alá vette a szerbeket és őket arcvonali visszavonulásra

kényszerítette, mely által csapatunk az előnyomulást folytathatta. 1915. okt. 19-én a zászlóalj a Vroin falutól délre a Rosnjane erdőcskében szerb utóvédekre bukkant. Hevesi, mint a zászlóaljtartalék parancsnoka, az első vonal mögött 50 lépésnyire volt és parancs folytán az első vonalban előtte lévő 5. 8. század között keletkezett körülbelül 200 lépésnyi térközben előnyomult. Hevesi október 20-án hajnalban a vele szemben levő Lipi 272 sz. magaslaton levő ellenséget saját elhatározásából szakaszával 20 lépésnyire megközelítette, oldalba támadta és az ottlevő szerbeket tűzzel való megrohanásával szétverte, 24 emberüket teljes felszerelésükkel együtt elfogta. 1916. május 17-én a tiroli hadszíntéren csapatunk a visszavonuló ellenséget üldözte. E közben a III. vadászzászlóaljat két-zászlóaljnyi erejű ellenséges csapat támadta meg. Hevesi, mint félszázadparancsnok csapatával az ellenség oldalába férközött, tüzet nyitott és az ellenséget sok sebesült, halott, fogoly és géppuska hátrahagyásával visszavonulásra kényszerítette és Pozza községet a III. zászlóalj egy részével elfoglalta. 1917. szeptemberében a román harctéren Hevesi szakaszával a románok három támadását verte vissza. Erdemeiért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet, a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kétszer, a bronz vitézségi érmet ugyancsak kétszer kapta meg.

Néhai HOLLÓS JÁNOS, füzesabonyi lakos, t. szakaszvezető. 1916. szept. 30-án ezredét az ellenség visszaverte. Hollós szakaszát utóvédnek rendelték ki, mely. feladatának vitézül megfelelt, pedig a velük szemben harcoló ellenséges csapatok be is kerítették. Közben Hollós egy megsebesült bajtársát a legnagyobb golyózáporban vitte a kötőzőhelyre. Vitézségeért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. A Monte Grappán támadás alkalmával ezrede előrehaladt. Ekkor az olasz tűzérség zárótüzet adott s az előretörő olaszok a rajvonalunkat be akarták keríteni. Hollós az olasz szándékát jelentette parancsnokának, aki az előretolt vonalat visszavonta, természetesen óriási veszteségek között. E harcokban tanúsított vitézségeért Hollós az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

HORVÁTH ISTVÁN, zaránki lakos, t. szakaszvezető. 1914. okt. 5-én, a Boszniába özönlő szerbek és montenegróiak visszaverésénél egy erdőben mint összekötő járőr volt kiküldve. Lelőtt egy kézigránát dobáló szerbet, aki már sok kárt okozott csapatunknak. Ügyességeért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1915. aug. 2-án a Doberdón a Monte dei sei Busi csúcsán, mint tizedes, rajával több ellenséges támadást visszavert és állását megtartotta. A II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. 1915. július 18-án ugyanott, ugyanazért a bronz vitézségi éremmel tüntették ki.

HORVATH JANOS I. kiskörei lakos, a m. kir. 5. honvédhuszár-ezred t. szakaszvezetője. 1915 január 1-én Smerkovicénél a visszavonulás fedezésére önként jelentkezett és csakis az ő és járőre hősie viselkedésének köszönhető a Schmidt-csoport visszavonulása. 1915 június 24-én Turinkánál önként jelentkezett a község felderítésére és a megoldhatatlannak látszó feladatot megoldotta.

HORVÁTH JÁNOS II. hatvani lakos, a 40. hgye. telefonistája. 1918. okt. 24-én az ellenséges tűzéréség teljesen tönkretette a 40. honv. gyalogdandár összes telefonvezetékét. Horváth egy társával egész nap a telefonvezeték helyreállításán dolgozott, ami — bár társa súlyosan megsebesült — estére sikerült is. Útközben hallotta, hogy az ellenség előőrsei már Quero községben vannak és hogy az 1. honvédgyalogezredtől nem jött értesítés, mert a küldöncök nem érkeztek be, telefonjelentést pedig az irtózatosságtól nem lehetett létesíteni a hegyoldalakon. Ennélfogva Horváthnak az az ötlete támadt, hogy a Piavében, úszva fog összeköttetést létesíteni az 1. honvédgyalogezreddel. Este 8 órakor kezdte a munkát s nagy viharban és ellenséges ágyútűzben húzta ki a drótokat, így Dobák ezredes még idejében kiadta a parancsot az 1. ezred visszavonulására.

HUNHEGYI ISTVÁN rózsaszentmártoni lakos, a cs. és kir. 138. gyalogezred tizedese. 1918. június 14-én az ezred az olasz harctéren támadásra indult és délután 4-5 órakor ért el az olasz drótokhoz. Este 9—10 óra között azonban az ezredet visszaverték és az összeköttetés is megszakadt. Éjjel két órakor Hunhegyi azt a parancsot kapta, hogy 6 emberével keresse föl a 2. ezredet és az összeköttetést állítsa helyre. Hunhegyi a parancsot teljesítette, amiért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1917. július 27-én a délkeleti harctéren harcol Hunhegyi. Ekkor orosz támadásról jött hír, aminek folytán a század parancsot kapott, hogy rajonként nyomuljon előre. Hunhegyi az első rajjal annyira megközelítette az oroszokat, hogy a kézigránátokat be tudta dobni az orosz állásokba. Három gránát bedobása után az oroszok szétszaladtak. Vitéz magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

HUSZAR ANDRÁS, kislekői lakos, m. kir. 5. honvéd huszár-ezredbeli tizedes. II. oszt. ezüst vitézségi érmét az orosz harctéren, Bukovinában kapta, a kislekői útközben. Itt mint járőrparancsnok azt a parancsot kapta, hogy 10 tagból álló járőrével Jánosfalva községet gyűjtsa fel. A község tele volt oroszokkal, akiket Huszár András megtámadott, közülük 70 embert és 3 tisztet foglyul ejtett és a községet felgyújtotta. 1918. július 23-án a Piave mellett 4 emberrel

átúszott a folyón és a legnagyobb tűzben az ellenséges állásokat felderítette. Az eredményes felderítés következtében tűzérsgünk az ellenséges állásokat megsemmisítette. E fegyvertényéért Huszár Andrást az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

HUSZÁR GÉZA, hatvani lakos, m. kir. rendőrfelügyelőhelyettes, a gyulafehérvári 3/12. árkászszázad tizedese. 1915. április havában az ostri 1026. sz. magaslatra irányuló támadásnál, mint árkásmunka csoportvezető és aknavető szakaszparancsnok működött, úgy az előkészítő munkálatoknál, (40—50 lépésnyi távolságra az ellenségtől) mint a legnehezebb viszonyok között végrehajtott támadásnál bátor, körültekintő, fáradhatatlan, példás, önfeláldozó vitéz magatartást tanúsított. Aknavetői mintaszerű tűzvetésének köszönhető a fontos magaslat sikeres birtokbavétele is. Huszár vitéz haditettéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Huszár haditette végrehajtása alkalmából megsebesült. A forradalom kitörésekor is katonához illő magatartást tanúsított, igyekezett menteni a kincstári javakat és tisztjei életét mentette meg. Részt vett az ellenforradalomban is, melynek leverése után bujdosott, majd cseh megszállott területre menekült, honnan később visszazökött Magyarországra és rendőrségi szolgálatba lépett.

IGNÁCZ MÁTYÁS kápolnai lakos, a cs. és kir. 34. gye. t. őrvezetője. Az ezred géppuskás-rohamszázadának volt vitéz katonája. 1917 június hó elején a galíciai fronton egy éjjeli őrség felvezetése alkalmával észrevette, hogy az oroszok támadnak. Nem vesztette el a fejét, hanem gyorsan intézkedett, így századát a meglepetéstől megmentette. Vitézségéért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1918 június havában Trient mellett, az olasz fronton harcol és a Monte Grappán géppuskás osztagával rendíthetetlen bátorságot tanúsított, amiért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

IVÁNYI JÁNOS gyöngyöspatai lakos, a volt cs. és kir. 60. gye. t. szakaszvezetője. A legénység tündöklő példaképe, aki mindenkor vitézül és bátran harcolt a legnehezebb körülmények között is. Egy szuronyroham alkalmával tüntette ki magát különösen, amikor társait folyton lelkesítve, foglalta el az ellenség állásait.

JÁNOSHEGYI JÓZSEF zagyvaszentjakabi lakos, t. őrmester a cs. és kir. 12. huszárezredben. 1915-ben az 1. sz. közös lovaslövészosztálynál teljesített szolgálatot. Szeptember 9-én Vola Bielskája mellett, mint szakaszparancsnok, heves gépfegyver- és puskatűz ellenére is az ellenséget állásaiból kidobta és egy egész napon át az ellenség visszavonulását hathatósan megzavarta. Vitéz magatartásáért ekkor a bronz vitézségi érmet kapta. — 1918 július 15-én a lövészosztagnak

egy járőre átúsztta a Złota-Lipát, hogy az osztag hídvérését lehetővé tegye. A megindult ellenséges tüzelés ellenére Jánoshegyi elsőnek úsztta át a folyót és evvel példát adva a többieknek — a híd verését lehetővé tette. Vitéz magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1916 szept. 22-én a Szent Jánoshegy előtti harcokban tüntette ki magát azáltal, hogy a legnehezebb terepviszonyok között, a legerősebb géppuska és gyalogsági tűzben szakaszát két ízben vezette támadásra, úgyhogy sikerült neki a jobbszárnnyal az előbb elvesztett állásokat visszafoglalni. Elsőnek ugrott be az ellenséges árokba, amelyben még ellenség tartózkodott és a bekövetkezett kézitusában súlyosan megsebesült. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

JÁVOR SANDOR budapesti lakos, t. őrmester. 1915 február 9-én ezredparancsnoka felszólítására önként jelentkezett messzemenő járőrszolgálatra. Feladata volt 12 honvédből és 1 utásztizedesből álló járőrrel *Szokolowka* község déli bejáratán áthaladva, a vasúti alagúton keresztül *Tureckinizne* környékén az ellenséget nyugtalanítani és annak erejét elvonni. Ennek megtörténte után *Tureckiniznétől* délnyugatra fekvő *Jablonca-Wisnán* átjutván, a *Młaki* patak medrén megközelíteni Turkát. — Ha az nagyobb erővel megszállva nincs, akkor a vasúti hidat felrobbantva visszavonulni, de úgy, hogy az ellenség szándékát megfigyelje, fegyvernemét és erejét megállapítsa. Jávor február 9-én délután 2 órakor indult el. Öt óra tájban egy erős orosz járőr az élen haladó 2 honvédet megsebesítette és elfogta, miközben értéktárgyaiktól is meg akarták őket fosztani. Ekkor Jávor 4 oroszot lelőtt és járőrével megrohamozta őket, elfogván 2 altisztet és 14 embert. 1 orosz halottat és 4 sebesültet és a saját megsebesült 2 honvédjét a kötőzőhelyre vitte és útját tovább folytatta. Az alagúton keresztül elérte *Tureckiniznét*, de miután ott ellenség nem mutatkozott, tovább ment *Jablonka-Wisna* felé, hol a 876. sz. magaslaton táboriőrsöt vett észre. Ezt elkerülte, hogy a *Młaki*-patak védelme alatt előbbre jusson, miközben a 876. ponton lévő táboriőrs visszavonult, mert felfedezte Jávorékat. A Jávor-járőrt ez a táboriőrs el akarta fogni. Jávorék azonban rohamtávolságra megközelítették őket, rohamra mentek és az 1 tiszt és 18 emberből álló táboriőrsöt ők fogták el. Ezután elfoglalták a 876. magaslatot, ahonnan megfigyelték a turkai műutat. Jávor itt várta be a reggelt. Éjjel nagy zajt hallott, miből azt következtette, hogy az ellenség előnyomul. Azonnal jelentést küldött, erősítést kért, ami azonban már nem juthatott el hozzá, mert az ellenség az éj leple alatt a Jávor mögötti vasúti alagútat és magaslatokat erős tábori őrsökkel lepte meg, úgyhogy előlük a visszavonulás útja teljesen el volt zárva. Elrejtöztek tehát és kedvezőbb alkalomra

vártak, hogy visszatérhessenek. Ez február 15-én éjjel sikerült is, úgyhogy nagyobb veszteség nélkül keresztülvágták magukat az ellenséges tábori-örsön és bevonultak ezredükhöz. Jávor vitéz vállalkozásáért az arany vitézségi érmet kapta.

JEGES JÁNOS egri lakos, a 37. hgye. t. szakaszvezetője. Részt vett a piavei ütközetben és egy éjjel hetedmagával átkelt a folyón. A beszállási pontra irányított gépfegyvert elfoglalta, az olasz géppuskákat a folyón átvitte, így csapatának átkelését biztosította. Mikor pedig 1917 június havában a konstanjevicei ütközetben az olaszok állásainkba belőttek, Jeges, mint szakaszparancsnok szuronyrohammal meggátolta az ellenség előnyomulását. Azon éjjel még kiment járőrbe, és 7 emberével egy ellenséges osztagot elfogott.

JUHÁSZ ANDRAS tarnaméri lakos, m. kir. 10. hgye. honvéd. I. oszt. vitézségi érmét 1917 aug. 1-én a román harctéren, a Magyaroson kapta, amikor járőrben 16 társával 62 orosz elfogott és 4 géppuskát zsákmányolt.

JUHÁSZ ISTVÁN hevesi lakos, m. kir. 10. hgye. honvéd. 1918 júliusában, mint figyelőőr volt kiküldve másodmagával az olasz harctéren. Az olaszok megtámadták őket, de Juhász és bajtársa két ízben is visszaverték az olasz támadókat. Juhász hősieles magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. → 246. p.

JUHÁSZ JÓZSEF gyöngyösi lakos, köztitkár a cs. és kir. 3. számú határvadászzászlóaljban. 1918 augusztus elején a zászlóalj Albániában, a *Susicától* keletre lévő állásban harcolt, mely augusztus 8-án a tőlük balra lévő 29. honvédhadosztály segítségére rendeltetett ki. Ugyanez nap reggel 4 órakor a zászlóaljparancsnok Susicából egy 13 főnyi járőrt küldött ki azon feladattal, hogy a 29. hadosztállyal az érintkezést vegye fel. E járőrbe volt beosztva Juhász József is. A kiküldött járőr a 29. honvédhadosztályt már nem találta ott, mivel azt az ellenség az éj folyamán elfogta. — A járőr egész nap folyamán érintkezésben volt az ellenséggel és helyén maradt. Este a járőrparancsnok Juhászt jelentéssel küldte a zászlóaljhoz, amit Juhász a már előrejutott ellenséges járőrök között hasoncsúszva vitt keresztül és meg is érkezett avval éjjel 12 órakor. Jelentése nyomán a zászlóalj azonnal rajvonalba fejlődött és a 29. hadosztály helyére indult. A zászlóalj két százada az ellenséget megtámadta, de támadás közben a félzászlóalj és a két század között az összeköttetés megszűnt. Az összeköttetést Juhász József állította helyre, amiért és kitűnő járőrszolgálatáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

JUHÁSZ KALMAN maklári lakos, népf. őrmester. 1915 febr. 6-án foglalt állást a m. kir. 3o. hv. gy. e. 3. zászlóalja Galiciában a Licsok nevű hegyen. Előtte Turka község volt, és ezen túl, a 6o5. magaslaton voltak az oroszok. Az oroszok ereje ismeretlen volt, azért Juhász — akkor még mint szakaszvezető — önként jelentkezett a felderítő szolgálatra 12 emberrel, akik tölténnyel, bombával és színes rakétákkal voltak felszerelve. Este 8 órakor indult a csapat s 9 órakor már Turka község tulsó felén járt, a 75 méteres vasúti alagútnál. Itt az oroszoknak egy tábori őrszeme tett szolgálatot. Ez azonban aludt, így rájuk nézve nem volt akadály, mert az alvó őrszemet elfogták. Áthaladva az alagúton, észrevették őket az orosz tábori-őrs emberei, és így fel kellett venniök a harcot, amelynek eredménye a tábori-őrs visszaszorítása lett. Majd eljutottak Juhászek az ellenség vonaláig, mely drótkerítéssel volt megerősítve. A járőr itt is felvette a harcot, mely 4—5 óra hosszáig tartott. A tüzelés megszűntével Juhászek visszavonultak Turka község szélső házaiba és itt töltötték el az éjszakát. Másnap reggel Juhász elkérte a ruthén paraszt házigazda ruháját és úgy ment kémlelni az oroszok állásait. Ekkor arra a felfedezésre jutott, hogy az oroszok első vonala az alagúton túl lévő 6o6. magaslaton van és egy jó darabon talajvízzel van elöntve. Ezek felfedezése után Juhász visszatért embereihez. Este a kis csapat, a vízzel elöntött fedezéken túl, eljutott az oroszok háta mögé, az ú. n. Jubiszka-Nizna község elő részén álló nagy fa- és fűrésztelep összelőtt szalmapadlására. E kényszerhelyzetet arra használta fel, hogy a terepet az orosz hadállásokkal és haderővel együtt papírra vetette. E padláson még 2 napot töltött embereivel, mert a telep körül állandóan oroszok tanyáztak, harcot pedig a túlnyomó erővel nem kezdetett. A 3. éjjel sikerült végre a szorult helyzetből kiszabadulni. A vízzel elárasztott fedezéknél azonban meglepetés érte, mert az oroszok a vizet lecsapolták és a vonalat ott is megszállották. Azért, hogy keresztül juthassanak, lövészárkaikba bombákat és rakétákat dobtak, majd szuronyt szegezve áttörték magukat a vonalon, közben 3 foglyot, köztük 1 kapitányt is ejtettek. Juhász emberei közül mindössze 3 sebesült meg, akiket a foglyokkal együtt csapatának átadott. Vitézi cselekedetért Szurmay Sándor tábornok ebédre hívta meg Juhász Kálmánt, és ott tűzte mellére az *arany vitézségi* érmet. A járőr tagjai is megfelelő előléptetésben és kitüntetésben részesültek.

KARCZAG ISTVÁN istenmezejei lakos, tiszthelyettes a 15. huszárezredben. Volt parancsnoka, Kremsner Frigyes a következőképpen méltatja ennek a derék huszáraltisztnak tüneményes vitézségét. «A 15. huszárezrednek 1. és 2. százada 1914-ben a 39. honvédgyaloghadosztályhoz volt beosztva. 1914 szept. 6-án nevezett osztály azt a

feladatot kapta, hogy Jaszonovkáról Scersecen keresztül Walddorf irányában előrenyomuljon. Századomnak azt parancsolták, hogy a Scercsetől dk. eső magaslatot szállja meg és azt a gyalogság beérkezéséig meg is tartsa. Ez alkalommal Karczag őrmesternek azt az utasítást adtam, hogy tíz lovassal menjen előre a magaslatig és derítse fel a helyzetet. Karczag őrmester a magaslatra való érkezésekor egy erősebb ellenséges lovasjárőrre akadt, amely egyszerűen megállott. A bátor Karczag őrmester gondolkodás nélkül azonnal megtámadta a kozákokat, a járőr parancsnokát lováról lelőtte, a járőrébe osztott Mayercsik huszár pedig kardjával ütött le 2 kozákot. Ezek után a járőr megfutott, melyet azonban Karczag üldözőbe vett. Az üldözés alkalmával Karczagékát fél szotnya kozák támadta oldalba. Karczag ügyesen kitért a támadás elől, járőrének embereit a lóról leugratta és a félszotnyát tüzzel fogadta. A kozákok megfutottak. A fentiek után a magaslat elfoglalása ennek a derék altisztnak köszönhető. Karczag támadása az ellenségnek jelentékeny veszteséget okozott, 2—3 halottat hagyván a helyszínen és több sebesültet. Azonkívül 3, teljesen felszerelt kozák került a kezeik közé. — 1914 november 9-éről 10-ére századom Garzkov-ban, Bochnia közelében éjjelezett. Ekkor Mierka őrnagytól azt a parancsot kaptam, hogy a gyengébb szakasszal a Wisztula irányában törjek előre, Niepolovicénél lépjem át és egyrészt az ellenség mögötti részt, másrészt Prosowicét derítsem fel. Jelentést a IV. hadsereg parancsnokságának küldjek. E parancs vétele után, nov. hó 10-én félszázadommal, illetőleg szakaszommal elindultam és Prosowski-Stanislawice-Klai vasútállomásokon keresztül Niepolovicéig, amely a Wisztula mellett fekszik, előretörtem. Niepolovicén egy osztrák Landwehr-zászlóaljjal találkoztam, melynek parancsnoka egy őrnagy volt, kinek feladatokat megjelentettem. Az őrnagy tudomásomra hozta, hogy a túlsó parton fekvő helység, melynek déli vége teljesen a Wisztula partjáig nyúlik le, ellenséggel van tele, azért én a folyón ne keljek át. A sötétség beállta előtt érkeztem le a Wisztulához, honnan jelentést küldtem parancsnokomnak, melyben a IV. hadtest írásbeli parancsa folytán kértem, hogy a folyó átlépésénél és jelentéseimnek a folyón való visszavitele alkalmával hathatósan támogasson. Ezután a $\frac{1}{2}$ századdal, takarásban a Wisztula partjára értem. A folyón való átkelésem kieroszakolása végett nevezett őrnagytól egy század gyalogságot kaptam rendelkezésemre. A folyó partjára megérkezve, erősebb gyalogsági tüzet hallottam a tőlem nyugatra levő partról, amiből megtudtam, hogy a folyó átlépése után hátamban és a már nevezett faluban ellenséggel leszek körülvéve. A folyón való átlépés előtt Karczag őrmester önként jelentkezett, hogy a folyót 2 huszárral át fogja úszni, mely meg is

történt. Közben alkonyodott. Kis idő múlva még 5—6 ember jelentkezett a folyó átúszására és ezáltal nekem már a folyó túlsó partján egy kis csapatom volt, amely az ellenséges partot megszállva tartotta. Az ellenségről semmiféle jelentést nem kaptam, illetve nem észleltem. E közben az osztrák Landwehr-zászlóalj egy régi kompot annyira rendbe hozott, hogy a felszázaddal az átkelést megkezdhettem. Közben teljesen besötétedett és én egész osztagommal az ellenséges parton állottam. Jelentéseim visszaküldése esetére megegyeztem az osztrák Landwehr-zászlóaljjal, hogy embereim a «hát huszár» jelszót fogják használni. Megjegyzem, hogy az egész idő alatt elég erősen esett az eső. Ezenkívül meg kell említenem, hogy a lovak részére már semmiféle tartalékporcióm nem volt, noha ezt a körülményt parancsnokomnak jelentettem. Mindenekelőtt tehát a lovak részére kellett élelmet szerezni. Ismét Karczag volt az, aki azonnal önként jelentkezett és aki kb. 10 huszárral az ellenség által megszállott faluba lopózkodott, hogy a lovaknak takarmányt rekviráljon. Ez alkalommal Karczag a falu egyik lakójától megtudta, hogy a falu közepén, egy nagyobb épületben, vagy majorban 50—60 kozák éjjelezik. Karczag anélkül, hogy e körülményt jelentette volna, annak ellenére, hogy e vidéken a legtöbb lakos oroszbarát volt, — elhatározta, hogy pár emberével a kozákokat megrohanja. Karczag azon házig, amelyben a kozákok tanyáztak, lopózkodott és az előtte levő őrszemet minden zaj nélkül ártalmatlanná tette és a kozákokra rontva, köztük nagy vérfürdőt rendezett. A kozákok nagy veszteséget szenvedtek, sok halottat és sebesültet hagyva hátra, fegyvereiket eldobva, elmenekültek. Egész csomó ló felszerelésével együtt a kezünkben maradt. Miután én a faluban lövöldözést hallottam, azt hittem, hogy Karczagot az ellenség megtámadta. Azonnal 15 huszárral Karczag segítségére siettem, de már csak néhány menekülő kozákot találtam, melyek közül nekem is sikerült egyet lováról lelőni. Miután Karczag a major második kijáratát nem szállotta meg, az ellenségnek mégis sikerült jobbra nyergeletlen lovakon megmenekülni. A községet azonban az ellenségtől megtisztítottuk, Karczag pedig elegendő eleséget hozott a lovak számára, úgy hogy még a tartalékadagot is kiegészítettük. Én a község és a Wisztula között levő bozót között maradtam, mely az egész osztag részére jó búvóhelyül szolgált. November 11-én reggel megkezdtem az előnyomulást és ismét Karczagot küldtem előőrsnek 12 huszárral. Nemsokára egy erősebb kozákszakaszt vettünk észre, mely kb. 50 lovasból állt. Karczag azonnal bátran «Hurráh»-t ordítva, az ellenséges lovasokra vetette magát. Ezek lóról egy pár lövést adtak le anélkül, hogy találtak volna valakit és azonnal megfutottak. De a bátor őrmester üldözőbe vette őket és mindinkább köze-

ledett hozzájuk, miközben lovának gyorsasága folytán a többi huszár erősen visszamaradt, úgy hogy Karczag hosszabb időn át egészen egyedül volt a kozákok mögött. Amint a kozákok az őrmestert a hátuk mögött egészen közelükben látták, néhányan fegyverüket megragadva azokat karjuk és testük között hátrafelé irányították és célozatlannul tüzeltek, persze eredmény nélkül. Amint most már Karczag a kozákokat egészen elérte, az egyik kozák Karczag őrmestert lándzsájával támadta meg, de már ugyanabban a pillanatban Karczag egy lövést tett a pisztolyával és a kozák leesett a lóról. Karczag tovább folytatta az üldözést, minek folytán sikerült neki még 2 ellenséges katonát a lóról lelőni és csak aztán állította meg lovát és pisztolyát kisütve a menekülőkre, visszatért hozzám. Röviddel ezután egy erős, ellenséges lovas osztály engem is megtámadott. Azonnal megálltam, az ellenségre tüzeltem, magam is karabélyomat használva. (Legénységi ruhában voltam, lovam is legénységi nyereggel volt ellátva, felkantározva és csak legénységi atillámon voltak aranycsillagok). Az ellenség megtévesztése céljából egy huszárt hátrahagytam, aki visszafelé állandóan az ellenség jelzést adta, mintha engem még nagyobb erők követnének. Alig adtam azonban le néhány lövést, a kozákok megfordultak és vad iramban elfutottak. Előnyomulásomat folytatva, egy olyan helyre értem, hol óriási szalmakazlak voltak. Ezek között az egész különítményt elbujtattam. Én a szalmakazalra mászva, a terepet figyeltem, tájékozódtem és néhány kozák járőrön kívül nagyobb ellenséget nem láttam. Helyemről jól láttam a Krakó felé vezető országútat. Buvóhelyemen délig maradtam és megállapítottam, hogy ellenséges gyalogság nem nyomul előre, miről parancsnokságunknak jelentést tettem, ami rendeltetési helyére is ért. Hogy egy jelentő lovasnak mindenféle zavaró körülmény nélkül vissza lehetett menni a Wisztulára, azt csak annak tudom be, hogy én és Karczag az ellenséget visszavertük. Déltájban a különítményt 2 szakaszba osztottam. Az egyik parancsnokságom alatt az ellenség főereje ellen, Wawrzencire, a másik Karczag parancsnoksága alatt Prosovice irányába tört előre avval a feladattal, hogy az ellenséges gyalogság előrenyomulását megállapítsa, illetőleg, hogy kikutassa az ellenség tartózkodási helyét. Megállapodtam Karczaggal abban is, hogy a sötétség beálltakor mind a két szakasz éjjelezési helyünkön, a szalmakazlaknál találkozik. Előnyomulásom alkalmával több ellenséges járőrt figyeltem meg, melyeket azonban, tekintettel feladatomra — kikerültem. Előnyomulásom alkalmával sikerült aztán az ellenséges gyalogságot és annak állásait is megtalálni, mely alkalommal az ellenség többször tűz alá vett, melynek következtében szakaszomból 2 lovat agyonlőttek és többet megsebeztek. Ez azonban nem volt baj, mert

úgy nálam, mint Karczagnál több zsákmányolt kozák ló volt, melyeket magunkkal vezettünk. Karczag szintén felderítette az ellenséges állásokat, mely alkalommal neki ismét egy kozák támadást kellett visszaverni. Karczagot is többször tűz alá vették. Este a szalmakazlaknál találkoztunk. Itt nekem Karczag a következőket jelentette. Előnyomulása-kor látta, hogy néhány kozák, egy faluból kijövet, több szekéren lopott holmikat akart éppen elszállítani. Karczag a rablóbandát megtámadta, egyik kozákot leszúrta, a többieket szétugratta. Az elesett kozák lovát Karczagtól, személyesen vettem át; továbbá L falunál, annak egyik lakójától azt hallotta, hogy ott egy kozák-osztag táborozik, mely magát semmiképpen sem biztosította. Karczag az éjszaka sötétjében 12—15 huszárral el is ment és reggel még sötétben visszatért. Teljesen sikerült a kozákokra rárontani, akik megfutottak. Több ló esett zsákmányul ismét kezei közé. Karczag támadásának fegyverropogását álláshelyemről tisztán hallottam. November 12-én Karczag ismét önként jelentkezett felderítésre. Az ellenség állásáig nyomult előre, honnan fontos jelentéseket hozott. E nap folyamán kétszer támadtak meg a kozákok, mely támadásokat azonban szintén sikerült visszavernem. Úgy látszik, hogy a kozákok nagyon respektálták fegyvereinket, mert elegendő volt néhány lövésünk, hogy őket megfutamítsuk. Még azon az éjszaka elértük Krakó várát is. Karczag őrmester vitézi szolgálataiért az arany vitézségi érmet, én pedig a 3. oszt. Vaskoronarendet kaptam.» — Hát ilyen a magyar huszár! Karczag István is ráírta a nevét a magyar hadtörténet fényes lapjaira...

KATONÁS MIHÁLY törzsőrmester, verpeléti lakos. 1915. július 26-án az olasz, többszörös támadás után, a zászlóalj 7. századának vonalát, amelyhez Katonás is tartozott, áttörte. Ez alkalommal századparancsnoka hősi halált halt. Az áttörés alkalmával az egyik vezető altiszt: Katonás Mihály is hősi önfeláldozással igyekezett a vonalukba jutott olaszok kiverésén. Bonn géppuskás tiszt-helyettes gépfegyvertámogatása mellett sikerült is, sőt ellentámadással az olasz állásokat is elfoglalták. Katonás, vitéz magatartásáért az I. oszt. vitézségi érmet kapta.

KÁDÁR JÁNOS kömlői lakos, a cs. és kir. 60. gye. szakaszvezetője. 1915. július 25-aug. 25-ig, a doberdói fennsíkon, mint a műszaki szakasz vezetője teljesített szolgálatot. A zászlóalj először a M. Dei Sei Busi hegyet tartotta megszállva és védte meg az olaszok támadásai ellen. A II. görzi csatának ebben a legvéresebb részében, mikor állásaink ott jóformán nem is voltak, Kádár az állások készítésében, drótok elhelyezésében, mint a műszaki csapat

vezetője, nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a zászlóalj a gondjaira bízott frontszakaszt minden támadás ellen meg tudta védeni. E harcokban Kádár a zászlóaljparancsnok legteljesebb elismerését érdemelte ki. Midőn a zászlóalj a San Martinón újból állásba került, Kádár azt a parancsot kapta, hogy pár emberével a saját állások előtt, az olasz tüzérség által a drótakekályokban okozott hézagot spanyol lovasokkal pótolja. Kádárék a legnagyobb tűzben mentek előre és sikerült nekik a hézagot eltorlaszolniuk, mely az olasz vállalkozásoknak már napok óta célpontja volt. Kádár közben súlyos tüdőlővést kapott. Kiváló szolgálataiért az I. oszt. vitézségi érmet kapta. Kádár résztvett még a Szerbia ellen intézett offenzívában, hol a Visegrád-Serajevó környéki harcokban 3 szerb ágyút zsákmányolt, amiért pénzbeli jutalmat kapott.

KATONA ISTVÁN verpeléti lakos, a cs. és kir. 6. huszárezred tizedese. 1914. augusztus és szeptember havában a győzelmesen előrenyomuló Auffenberg-hadsereg jobb szárnyán, a cs. és kir. 2. lovashadosztály harcolt, melyhez a hatos huszárok is tartoztak. Miután ezen hadsereg, s az ettől jobbra, Lemberg-nél operáló Brudermann-hadsereg között az által, hogy az Auffenberg-hadsereg gyorsabban jutott előre, egy nagy térköz képződött, amelyen az oroszoknak lehetővé vált nemcsak a két hadsereg közé, de az Auffenberg-hadsereg hátába is benyomulni, ennek folytán a 2. lovashadosztály parancsot kapott a hadsereget úgy a jobboldalban, mint a hátában biztosítani. Fluch Ferenc huszárfőhadnagy a 3. század kötelékéhez tartozó 20 lovasból álló őrzőjával, amelyben Katona István tizedes, egyedüli altiszt, mint a főhadnagy helyettese volt beosztva : 1914. szeptember 2-án Varcsról Mosty-Vielkin át Lemberg felé, a jobb oldali terep felderítésére küldetett ki. Az őrzőjart a nagyszámú ellenséges gyalogsággal — amelynek már sikerült hadseregünk hátába is bejutni — csakhamar érintkezésbe lépett — sőt az ellenség az őrzőjartot már be is kerítette. Hogy ebből a válságos helyzetből az őrzőjart kijuthasson : Fluch főhadnagy elhatározta egy folyón való átúsztatást, mivel már az összes átjárók az ellenség birtokában voltak. A főhadnagy lova azonban a folyó mocsaras partjába süllyedt s az ellenséges tüztől megriadva elszabadult s egyenesen az oroszok felé iramodott. A legénység erre összes lovait felajánlotta parancsnokának, mit azonban az nem fogadott el ; s annak ellenére, hogy őket a menekülésre felszólította ama megjegyzéssel, hogy majd utánuk megy, nem hagyták el emberei. Ekkor Katona István tizedes önszántából azonnal a főhadnagy lova után vágatott és azt, az ellenség közvetlen közelében, a leghevesebb tüzelés közben elfogta és szerencsésen visszavitte. Ezután sikerült Fluch főhadnagynak a folyócskán átúsz-

tatnia és a biztos pusztulástól megmenekülve, feladatát tovább folytatnia. Katona István huszártizedes ezért az önfeláldozó vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta, aminél talán még többre becsülte azt a meleg kézszorítást, amit parancsnokától kapott huszárhűsége jutalmául.

KÁNYA NÁNDOR egri lakos, t. őrvezető. Az I. osztályú ezüst vitézségi érmet a piavei offenzíva alkalmával érdemelte ki, mikor a 2/20. Sappeur Comp.-ban, mint a III. szakasz vezetője volt beosztva, vízen való átkelés szervezése alkalmából. Áttörésük a Salgareda és Romanzire közötti kanyarultnál történt. Az offenzívát megelőző napon (1918 június 14-én,) mikor mindannyian megkapták beosztásukat, Kánya Stadler főhadnaggyal önként jelentkezett arra, hogy elsőnek mennek át a folyó túlsó partjára. Kányáék 15-én reggel 1/28 órakor értek partot, hol egy tábori-őrsöt szétkergettek és 11 olaszt elfogtak. Legközelebbi feladatát is sikeresen oldotta meg. A megáradt Piávén egy, az indulási ponttól messzire elsodort pontont, a túlsó parton gránátokkal felszerelt akadályok között oly távolságra húzott, hogy az indulási helyére visszatérhetett. E napon különben állandóan foglyokat és sebesülteket szállított vissza az indulási-oldalra. Az offenzíva további napjain is hősi magatartást tanúsított azokban a vállalkozásokban (szükséghidépítés, mentés, stb.), amelyekkel parancsnokai megbízták.

KÁPOSZTAS JÁNOS gyöngyösi lakos, t. tüzérszakaszvezető. Wolhyniában Hágere százados parancsnoksága alatt szolgált, és mint megfigyelő, a vonalainkat legjobban veszélyeztető orosz tüzerűteget lőtte be, amely után gyalogságunk akadálytalanul juthatott el a veszélyeztetett pontra. Káposztás ügyességéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Ugyanakkor történt, hogy a megfigyelés és felszólítás ellenére ütegünk belövéseket nem adott, mire a százados Káposztást az üteghez visszaküldte. Káposztás azonban ott már senkit sem talált, mert az üteg felsőbb parancsra egy közeli erdő szélére vonult. Ekkor Káposztás az ott levő első tisztnek jelentette a százados parancsát, aki a leghevesebb tüzérségi tűzben egy szanitésszel és Káposztással adta le a tüzet az ellenséges tüzérségre. A II. oszt. ezüst vitézségi érmet Káposztás a limanovai csatában teljesített ügyes telefon-szolgálatáért kapta.

KÁRPÁTI JÁNOS hevesi lakos, t. tizedes. 1915 október 14-én százada a Zlota-Lipánál előretolt állásban volt. Az oroszok minden oldalról lőtték őket. Ekkor Kárpáti önként jelentkezett arra, hogy az ellenség felderítésére járőrbe megy. Az előtér roppant

bozótos volt, és ezen a kényelmetlen terepen kellett a járőrnek az ellenséget megközelítenie. Kárpáti áttekintette az orosz állásokat: az oroszok 5—6 emberenkint csoportokban támadtak, és a csoportok 150—200 lépésnyire voltak egymástól. Jelentése alapján a következő napon az ezred megtámadta az oroszokat, és megverte őket. Kárpáti bátorságáért és ügyességéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1915 július 10-én szintén a Zlota-Lipa mellett volt állásban és önként vállalkozott arra, hogy a folyó tulsó partján levő 78. gyalogezerddel megkeresse az összeköttetést, ami sikerült is.

KECSKÉS JÓZSEF markazi lakos, t. szakaszvezető. 2917. július 10 és 11-én Stanislaunál a gyalogsági kiságyúhoz volt beosztva. Az ellenség nagy tömegben támadott és már-már a gyalogsági ágyú is komoly veszedelemben forgott, mivel Kecskésék az oroszok bekerítették. Kecskés látva a helyzetet, leleményes ügyességgel megmentette a gyalogsági ágyút, amiért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Még két ezüst vitézségi érme van, amelyeket Isdovicénél, az utóvédharcokban tanúsított vitézségéért kapott.

KECSKÉS JÁNOS maconkai lakos, t. tüzemester. I. oszt. ezüst vitézségi érmét 1918 júniusában kapta a Monte Tombánál, hol mint szolgálatvezető tüzemester, a legnagyobb veszedelmekben tartotta össze az üteg legénységét és a legutolsó percig lövetett olyan sikerrel, hogy tűzükben az ellenség támadása megtört. I. oszt. ezüst vitézségi érmét másodszor 1918 október 28-án kapta az utolsó piavei támadásban, mint lövegvezető, mert mikor az ütegnek — habár azt az utolsó pillanatig tartották — el kellett volna hagynia állását és az ágyúkat elhozni lehetetlen volt, akkor Kecskés a legnagyobb ágyútűzben az ágyúkat felrobbantotta, hogy az ellenségnek zsákmányul ne essenek. II. oszt. ezüst vitézségi érmét 1917. augusztus havában az olasz harctéren, mint lövegvezető, a II. Isonzó-csatában kapta, amikor csapataink az ellenséget kitartó ágyútűzzel megsemmisítették. II. oszt. ezüst vitézségi érmét másodszor, mint szakasz- és lövegvezető 1917 novemberében a IX. isonzói-támadásban kapta, mert az ellenség egyik gépfegyverállását, mely a saját csapatnak súlyos veszteséget okozott — szétlőtte. III. oszt. vitézségi érmét mint tizedes 1916 július havában a Doberdón szerezte, midőn ellenséges erők támadását visszaverték. III. oszt. vitézségi érmét másodszor 1916. októberében kapta, a III. Isonzó-offenzívában tanúsított vitéz magatartásáért.

KELEMEN ISTVÁN füzesabonyi lakos, t. őrmester a 10. hgye.-ben. 1918 október 11-én az olasz harctéren, Hétközség fennsíkján mint járőrparancsnok azt a parancsot kapta az ezredtől, hogy innen

a zászlóaljokhoz és századokhoz vezető telefonvonalat állandóan használható állapotban tartsa. A telefonvonalak a Sassó-Rosso és Canada-völgyben, Lasaretti községen keresztül húzódtak. A parancs teljesítésére Kelemen István járőrével kivonult a vonalakhoz. Az olaszok ezt megfigyelve, hatalmas ágyútűzzel árasztották el az egész vonalat, mely szétszaggatta a huzalokat, úgy, hogy csak éber és lelkiismeretes munkával lehetett a telefonösszeköttetést fenntartania. Vitéz magatartásáért az I. osztályú ezüst vitézségi érmet kapta.

KELEMEN JÁNOS füzesabonyi lakos, a m. kir. 5. honvédhuszárezred t. őrmestere. Megszakítás nélkül 46 hónapot töltött a harctéren. A Duklai-szorosnál 1915 május havában 92 oroszot fogott el, akiket a 24. gyaloghadosztálynak adott át. Ezért az I. osztályú ezüst vitézségi érmet kapta. Bukovinában 1917 január 6-án a Laus-kapujának nevezett pontnál az oroszok túlerővel támadtak. Itt tanúsított vitézségéért a bronz-érmet kapta. Ugyancsak Bukovinában, 1917. augusztus 17-én a Stermina nevű magaslat visszafoglalásakor egy ellentámadás alkalmával tüntette ki magát, amiért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

KELEMEN MÁTYÁS káli lakos, a cs. és kir. 60. gyalogezred közvitéze, ideiglenesen a cs. és kir. 39. közös gyalogezredben szolgált. 1916 június havában az olasz harctéren, a piavei átkelés után az ezred 4. százada azt a parancsot kapta, hogy az ellenséget egy elsáncolt állásból ki kell verni és az állást elfoglalni. *Kelemen* századparancsnoka felhívására önként jelentkezett az ellenség drótkadályainak elvágására. Ez sikerült is, amennyiben abból annyit pusztított el, hogy azon a század behatolhatott, mely azonban néhány fogollyal és egy géppuskával a túlerő következtében visszavonulni volt kénytelen. Kelemenék azonban továbbra is tartották az ellenséges állást addig, míg az ezred régi állását el nem foglalta. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — A II. Isonzó-csatában megkapta a III. oszt. vitézségi érmet is, mert az állásba törő ellenséget néhányad magával visszaverte és 40 foglyot ejtett.

KENÉZ KÁROLY hatvani lakos, t. őrvezető. 1914 augusztus havában vonult be a 60. ezred VI. zászlóaljához Zvornikba, így azonnal a szerb frontra került. Itt harcolt vitézül 1915 május haváig, ahonnan az olasz frontra ment, mint árkász. Részt vett a 2. görzi csatában, a Doberdón vívott harcokban, a Monte Dei Sei Busi és a S. Michele szakaszon. A zászlóalj 2 teljes héten keresztül a leghősibb magatartást tanúsította a folyton megújuló olasz támadásokkal szemben. E harcok alatt a front állandóan változott, így a fedezékek készítése és a drót-

akadályok lerakása a műszaki szakasztól emberfeletti munkát kívánt. E munkálatok elvégzése alkalmából oly önfeláldozó és példás magatartást tanúsított, hogy viselkedése jutalmául az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

KERECSENDI PÁL kerecsendi lakos, t. őrmester a cs. és kir. 60. gy. e.-ben. 1916 július 3-án Isakownál, mint gépfegyverirányzó működött. E napon az oroszok áttörték a frontot. Kerecsendi géppuskájával oldalba fogta az ellenséget, ami oly hatásos volt, hogy az oroszok támadása összeomlott. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Kerecsendi egyike volt a legmegbízhatóbb, legbátrabb katonáknak. Különösen kitüntette magát még az Isakow környéki harcokban is. Július 6-án, mikor egy félnapi pergőtűz után a dandár harcban álló legénysége bekerítve fogságba került, Kerecsendi a már fogságba került parancsnokoktól kapott utasításnak megfelelően, az adott jelre megfordította géppuskáját, s azt és még 2 géppuskát megmentett. Ügyességéért ismételten megkapta az I. oszt. ezüst vitézségi érmet.

KEREKES ISTVÁN besenyőtelki lakos, a cs. és kir. 60. gyalogezred tizedese. A háború alatt a 32. ezred II. zászlóaljában teljesített szolgálatot. Férfias, bátor, vitéz magatartásával kiváló példát nyújtott alárendeltjeinek és különösen rászolgált az I. oszt. ezüst vitézségi éremre. — 1918 június 7-én derék altisztjeink *Fieri* várost a hat-, nyolcszoros túlerőben lévő savoyai lovasságtól gyors kimenetelű harcban visszaszerezték és onnan a már nagy számban foglyul esett tisztjeinket és embereinket kiszabadították, valamint az ott hagyott nagymennyiségű hadianyagot is visszaszerezték. Ezenkívül sok olasz tisztet, legénységet elfogtak és 100 darab lovat is zsákmányoltak. E harcoknál Kerekes rohamjárőrével kiváló magatartást tanúsított, embereivel gyorsan mozogva s a legkritikusabb pontokhoz akkor érkezve, amikor a helyzet a legveszedelmesebb volt, így megjelenése mindenkor a győzelmet biztosította.

KERÉKGYÁRTÓ ANDRÁS abasári lakos, a cs. és kir. 60. gy. e. községe. 1916 november 25-én *Kirlibaba* környékén *Viezer Lajos* e. é. ő. szakaszvezető parancsnoksága alatt járőrbe ment Kerékgyártó András, mint helyettes parancsnok. Feladatuk volt, hogy az ellenséget figyeljék meg és lehetőleg fogollyal térjenek vissza. Útközben a parancsnok megsebesült és helyette Kerékgyártó vette át a parancsnokságot, amely után egy igen erős orosz járőrrel ütköztek össze. Rohamra mentek, amelynek eredménye 16 orosz fogoly lett. Kerékgyártó hőies viselkedéséért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

KERÉKGYÁRTÓ JÁNOS egri lakos, a cs. és kir. 60. gy. e. t. őrmestere. 1914 aug. 4-én ment a harctérre. Lublin irányában a hadosztályt, amelyhez az ezred tartozott, szétverték és kiegészítés céljából Ravaruskára vonultak vissza. Ekkor századparancsnokától azt a parancsot kapta, hogy szakaszával maradjon hátra és a kozákokat mindaddig tartsa föl, míg az ezred visszavonul. E helyzetben háromszor támadta meg az orosz lovasságot, míg végre a 10. ezred rajvonalába vonultak be. Harcolt Lemberg visszavételénél is, és Przemysl irányában haladva, századparancsnokától azt a parancsot kapta, hogy 18 emberével maradjon vissza és fedezze az ezred visszavonulását. Ekkor a kozákok bekerítették Kerékgyártó szakaszát. Lelkesítő szavaira azonban a kis csapatnak sikerült az orosz lovasokat szétzavarni, mely alkalommal Kerékgyártó 2 embere meghalt, ő pedig 16 emberével megmenekült. Hősi magatartását ekkor a zászlóaljparancsnok oklevéllel dicsérte meg. — 1914 okt. 18-án a Rudniktől északra levő kastélynál Kerékgyártó azt a parancsot kapta, hogy szakaszával a kastélytól 300 méternyire levő vashidat védje és az átkelni akaró oroszokat mindaddig tartsa vissza, míg az ezred be nem ássa magát. Szakaszával háromszor támadva az oroszokat, feladatát megoldotta. Még azon éjjel az ezred 3 szuronyrohamában vett részt, mely alkalommal lábát átlőtték. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Felgyógyulása után a Kolomeánál harcoló ezredéhez került vissza. Ekkor is több ütközetben vett részt. — 1916 nov. havában Beremiában, vonalban levő századánál azt a parancsot kapta, hogy a két állás közé menve, vegye tűz alá az orosz állásokat és a figyelmet vonja magára addig, míg a két harc-vonal között levő Jagielnica községet kiürítik. Sikeres ténykedéséért a bronz vitézségi érmet kapta. 1916 jún. 4-én a hatvanasok állásait az oroszok pergőtűz előkészítéssel nagy erővel támadták meg. Az ezredtől balra levő 66. ezred vonalát áttörték, minek következtében vissza kellett vonulniok. Kerékgyártóék ekkor $\frac{1}{2}$ századdal a visszavonulás fedezésére visszamaradtak. Orosz túlerő három ízben is bekerítette őket, Kerékgyártó lelkesítő biztatására azonban az emberek kitartottak és mindannyiszor szuronyrohammal törték át az orosz gyűrűt. Június 18-án Kerékgyártó a legutolsó rohamnál kézigránáttól 8 helyen megsebesült, szakasza pedig 5 ember kivételével meghalt, vagy fogságba esett. Kerékgyártót az oroszok halottnak vélték és ott hagyták. Majd eszméletre térve látta, hogy az oroszok feléje közelednek. Magát a végsőkre elszánva, a közvetlen közelben levő Strypa folyóba vetette magát és a reá zúdított orosz golyók záporában századtisztjei húzták ki a vízből. 66%-os rokkant lett.

KERNACS ISTVAN gyöngyösi lakos, a cs. és kir. 6o. gy. e. t. őrzővezetője. 1914 szeptember hó 5-én az északi harctéren, Belz mellett az oroszok a 6o. gyalogezred 3. századát az ezredtől elvágták. Ekkor S. őrnagy Kernácsot parancssal küldötte az elvágott 3. század parancsnokához, amit sikerült is eljuttatnia. E parancs következtében a 3. századnak — bár veszteségek árán, — de mégis sikerült az ellenséges vonalon keresztül törnie. E harcok folyamán azonban az oroszok Kernácsot elfogták és egy gépgyárba zárták, *Kernács* azonban onnan, egy orosz halott ruhájában megszökött. E harcokban kifejtett ügyességéért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — *Kernács* már a Károlyi-kormány idején részt vett mindenféle forradalom-ellenes, nemzeti irányú mozgalomban s e miatt a szociálisták részéről folytonos zaklatásnak volt kitéve. A tanácsköztársaság idején pedig egyik vezetője és aktív szervezője volt a gyöngyösi ellenforradalmi mozgalomnak. — *Kenyeres János* huszárszázados és a volt cs. és kir. 6. huszárezred tisztikarának vezetésével 1919 április havában szervezett hazafias mozgalom résztvevői, az ő lakásán és üzletében tartották megbeszéléseiket s az ellenforradalmi mozgalom keresztülviteléhez összegyűjtött fegyvereknek és lőszereknek nagy része házában volt elrejtve. Április hó vége felé az ellenforradalmi felkelést megelőzően ő és felesége osztották szét életük állandó kockáztatásával a fegyvereket és lőszereket. 1919 május 1-én, amikor a gyöngyösi kommunisták május első napját ünnepelték és hatalmas diadalkaput emeltek a főtéren és a tanácsköztársaság dicsőítésére zárt sorokban felvonultattak mindenkit, akkor *Kernácsék* elhatározták, hogy amíg a kommunisták a Csátó-kertben dőzsölnek, fegyveres föllépéssel megbuktatják a kommunisták helybeli uralmát. Értesítették a beavatottakat és utasították, hogy fegyverrel és lőszerrel felszerelve a meghatározott órában a csendőrlaktanyában gyülekezzenek. A mozgalom teljes sikerrel járt, amennyiben az ellenforradalmárok a *Kernács* által kiosztott fegyverekkel összegyűltek és mire a kommunisták értesültek a felvonulásról, akkor számra nézve ugyan nem nagy, de elszánt kis csapata verődött össze az ellenforradalmároknak, amellyel a vörös őrség nem mert szembeszállni. Azok egyik csapatát visszakergették a huszárlaktanyába, a felfegyverzett Letanóczky Bertalan megbízottat pedig maga *Kernács* fegyverezte le és csukta le. A legvéresebb szájú kommunista vezérek pedig Gyöngyösről még az éj folyamán elmenekültek, a vörös őrség pedig elvonulóban volt. Május 2. és 3-án a kommunisták teljes háttérbe szorításával uralták az ellenforradalmárok a várost és kényszerítették azt, hogy a kommunizmusban részt nem vett polgárokból polgárőrség szerveztessék a közbiztonság fenntartására. Az őrséget megszervezték, fölfegyverezték és a vörösöktől

elfoglalt huszárlaktanyában helyezték el, ahonnan időnkint járőrszolgálatot teljesítettek. A vörös őrségnek egy fegyverrel megrakott szerkerét elfoglalták és a fegyvereket kiosztották. Két géppuskát is szereztek a vörösöktől. Május 4-én este az a hír terjedt el, hogy Nemecz, a gyöngyösi direktorium elnöke vissza fog térni és letöri az ellenforradalmat. Kernács kihallgatta Nemecznek a főhadiszállásról, Gödöllőről leadott jelentését, amely szerint a vörös hadsereg helyzete megjavulván, Gyöngyösre jön terrorcsapattal az ellenforradalom leverésére és *Kenyeres* huszárszázadost és *Kernácsot* fel fogja akasztatni. Kernács ezt azonnal közölte Kenyerezzel, aki egyes ellenforradalmárokat a román front felé, Kernácsot pedig a cseh front felé küldötte ki avval a feladattal, állapítsák meg, hogy a vörösöknek vannak-e ott olyan nagyobb osztagaik, amelyek a Nemecz által hozott terrorcsapattal a várost körülvehetnék? Kernács a Mátrán keresztül elindult északi irányban és mikor másnap jelentéssel vissza akart Gyöngyösre térni, Parádon hallotta, hogy a terrorcsapat bevonult Gyöngyösre, az ellenforradalmat letörte, 5 ellenforradalmárt, köztük őt is halálra ítélte, vagyonát pedig elkobozta. Kernács Parádon tartózkodott, amikor egy 14 tagú vörös járőr a házba, — amelyben tartózkodott — bejött, s a halálraítéltek névsorát mutatva — őt keresték. A házbeliék azt mondták a járőrnek, hogy ott nincs, de a község más részén látták, mire az őrség Kernács felkutatására szétoszlott. Miután a vörösök a faluban nem találták *Kernácsot*, visszatértek a házhoz, ahonnan Kernács még mindig nem menekült el. Midőn azonban kijelentették, hogy az összes szobákat átkutatják, Kernács kiugrott az ablakon és a közelben folyó patak hídjá alá bújt és ott, órákon keresztül a vízben feküdve rejtőzött el, míg a járőr a falut el nem hagyta, amikor is nedvesen, teljesen betegen a *Mátrába* menekült. Itt 2 napig bolyongott az erdőben. Találkozott Kenyeres huszárszázadossal és Bobory György dr. pétervásári főszolgabíróval, akikkel együtt csehmegszállott területre menekült. Itt a három bujdosó a legsanyarúbb viszontagságokon ment keresztül. De innen is menekülniök kellett, mert kémeknek nézték őket. Csapnál sikerült román megszállott területre jutniok, hol halálra ítélték őket és csak Kanyó Imre pénzügyőri főbiztos közbenjárására menekültek meg a haláltól. Innen Kernács Temesvárra, majd Szegedre került, ahonnan csak a forradalom leverése után tért haza Gyöngyösre.

KIRÁLY ISTVÁN mátraderecskei lakos, a cs. és kir. 60. gye. t. tizedese. Az 1916. májusi déltiroli offenzívában, majd a *Col Santo* magaslat elleni támadásban példás bátorságot tanúsított. A bukovinai harcokban, 1917 szeptember 16-án az oroszoknak, a Zoflen-hegy

elleni heves előretörésekor nagy ágyútűzben századküldöncként fontos parancsot közvetített a század és zászlóalj között. — 1918 június 29-én az olasz harctéren, a *Monte Bello* magaslaton, az olaszok heves ágyútűzében, két napig folytonos támadásban példatadóan harcolt, s a rajvonalból egy pillanatra sem távozott. Vitéz magatartásáért az I, II, III. oszt. ezüst, illetve bronz vitézségi érmet kapta.

KIRÁLY JÓZSEF vámosgyörki lakos, v. m. kir. csendőrtiszt-helyettes. 1916 okt. havában a Predeál közelében levő egyik hegy-csúcsot, mint géppuskás-parancsnok 2 gépfegyverrel és 10 emberrel vitézül védte. Tizenegyszer verte vissza a románok támadását, s ez által a 300. hv. gy. ezredet a teljes megsemmisüléstől, vagy elfogatástól mentette meg. Az ezred sikeres támadását biztosította. — 1916. novemberében Romániában, az Azuga község közelében levő egyik magaslatot az ellenség többször megtámadta. Király a túlerővel dacolva, a teljesen legyöngült 300. hv. gy. ezrednek a hegy-csúcs megtartását lehetővé tette az által, hogy gépfegyvereivel az ellenség minden támadását visszaverte. Vitéz magatartásáért az I. oszt. vitézségi éremmel tüntették ki.

KIRÁLYFAI JÁNOS pásztoi lakos, t. szakaszvezető. 1915. szeptember 11-én a wolhyniai arcvonalon százada azt a parancsot kapta, hogy törje át az ellenség vonalát, és a kmahini magaslatot foglalja el. Királyfaiék két ellenséges gépfegyverrel állottak szemben, amitől sok sebesülés történt. Ennek ellenére Királyfai szakaszának sikerült az ellenség ellenállását megtörni, és a fontos magaslatot elfoglalni. Támadásuk alkalmával 93 foglyot ejtettek, akik között 3 tiszt is volt, valamint 2 géppuska, egy ágyú mozdonnyal is a kezükbe került. A visszavert ellenség egy szorosban gyülekezett, hogy onnan újabb támadásra csoportosuljon. Erre Királyfai saját elhatározásából 2 embert a saját tüzérséghez küldött azzal, hogy lőjje a csoportosulókat. A tüzérség beavatkozása lehetetlenné tette az ellenség újabb támadását. Hősies viselkedéséért Királyfai a szakaszvezetői rangot és az arany vitézségi érmet kapta.

KISBENEDEK JÁNOS ludasi lakos, a cs. és kir. 60. gy. e. szakaszvezetője. I. oszt. ezüst vitézségi érmét az olasz harctéren, 1916 május 20-án kapta, amikor szakaszával elfogott egy 50 emberből álló tábori-őrsöt, 2 gépfegyvert és 4 aknavetőt zsákmányolt. — II. oszt. ezüst vitézségi érmét az orosz harctéren, Stanislaunál érdemelte ki, mert ezekben a harcokban hősi és vitéz magatartást tanúsított. Bronz vitézségi érmét 1915. aug. 15-én kapta a déli harctéren kiváló és megbízható járőrszolgálatiért. 1916. július hó 1-én megkapta a német vaskeresztet is.

KISS ANDRÁS szűcsi lakos, a m. kir. 10. hgye. szakaszvezetője. 1918. augusztus havában az olasz harctéren a Brenta és Asiago között a Sasso-Rosso hegyet tartotta megszállva a 10. honvédgyalogezred. Augusztus 10-én, *Kiss András* vonalunk előtt tábori-örsei szolgálatot teljesített, amikor az olaszok egész napon át erős ágyútűz alatt tartották állásainkat. Este, az ágyútűz megszűntével egy $1\frac{1}{2}$ századnyi olasz szuronyrohamra indult *Kiss András* tábori-örse ellen, mit azonban *Kiss András* embereivel erőlyesen visszautasított. Hősies viselkedéséért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Kitüntették a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel is, mert a Magyaros-hegy elfoglalása alkalmából személyes példaadásával a magaslat birtokbavételét elősegítette.

KISS BALÁZS gyöngyöshalmaji lakos, a cs. és kir. 60. gye. szakaszvezetője. 1914. október 22. és 23-án Rudniknál a 60. gyalogezredet az oroszok visszaszorították. *Kiss Balázs* ekkor a 3. század első szakaszának ideiglenes parancsnoka volt. A véres ütközetben Bokor Imre százados elesett, a század tisztjei pedig megsebesültek. Ekkor *Kiss Balázs* a század maradványaiból 51 embert összegyűjtött, átvette a szakaszparancsnokságot, és a vasútvonal mentén állást foglalt. 23-án a zászlóaljparancsnok ellentámadásra adott parancsot. Az erős harcokban kimerült legénységgel *Kiss Balázs* az ellentámadást végrehajtotta, és az oroszokat eredeti állásukba vetette vissza. Közben előrenyomult a többi század is, és azok is állást foglalván: sikerült a századokkal 6 napig kitartani, amikor az ezredet felváltották. *Kiss Balázs* vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

KISS BARÁNY IMRE gyöngyösi lakos, t. őrmester. Ezrede a cs. és kir. 60. gy. e. 1915. július havában az északi harctéren üldözte a visszavonuló ellenséget. 1915. július 15-én éjjel *Kiss*, mint az ezred utászzakaszának parancsnoka, azt a parancsot kapta, hogy a Zlota-Lipa folyón gyalogjárókat rakasson le, mert az ezred a tulsó parton levő ellenséget a hajnali órákban megtámadja. *Kiss* szakaszát 7 részre osztva, a már előre elkészített átjárókat az éj leple alatt, már éppen el akarta helyezni, mikor az ellenség e szándékát észrevette, és hatalmas gépfegyver- és ágyútűzzel akarta megakadályozni az utászok munkáját. A nagy tűzben az osztag súlyos veszteségeket szenvedett. *Kiss* emberein már a csüggedés jelei mutatkoztak, amikor személyes példájával mégis sikerült az átjárókat kiépíteni úgy, hogy a század az átvonulást meg is kezdhette. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

KISS FERENC hevesi lakos, t. őrmester. Az 1915. évi szept. 5-én az olasz harctéren, a Monte San Martinó magaslaton a cs. és kir. 60. gy. e. 6. századának kötelékében harcolt, amikor az olaszok erős támadást intéztek állásaink ellen. Az olaszok a koromsötét éjszakában homokzsákokat tolva maguk előtt, csaknem állásainkig jutottak már, amikor Kiss Ferenc szakaszának gyorstüzélest parancsolt, és visszavonulásra kényszerítette őket. Az olaszok vesztesége oly borzalmas volt, hogy halottaik és sebesültjeik összeszedésére vöröskeresztes lobogókkal jöttek ki. Kiss Ferenc magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

KISS IMRE, a v. cs. és kir. 60. gye. közvitéze. 1915-ben a szerbekkel vívott harcokban tüntette ki magát, az Avala védelmében. Zászlóalj, a II. zászlóalj tartalékban volt, midőn rajvonulunk a szerbek erős támadása következtében megszakadt, és a hégzag betöltésére a II. zászlóaljat küldötték ki. Kiss, mint géppuskás, vitézül harcolt, közben azonban a géppuskalőszer elfogyván, küldöncöket küldtek hátra töltényekért. Az erős ellenséges tűz miatt azonban egyetlen küldönc se tért vissza, mert vagy elesetek, vagy megsebesültek. A géppuskás-parancsnok végre Kiss Imrét küldötte hátra, aki a legnagyobb életveszedelmek közt teljesítette a parancsot, és vitte be a szükséges lőszert, aminek eredménye, az ellenség támadásának visszaverése volt. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

KISS LAJOS tiszaszöllősi lakos, a m. kir. 10. népfőlkelő-1918. február havában az olasz fronton, a Monte Grappa mellett egy, a csapatunkra nézve kedvezőtlen helyen lévő olasz előretolt állás tábori-őrsének őrszemét elfogta, a többit pedig elűzte. E vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1916. november havában, visszavonulás alkalmával az orosz harctéren, mint utóvéd, vitézül harcolt, amiért a bronz vitézségi érmet kapta. — 1917. májusában az olasz fronton, Hét-község fensíkján, mint rohamjárőr-parancsnok, 13 emberével elfogott 2 ágyút és 2 géppuskát. Vitézségéért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

KISS LAJOS tiszaszöllősi lakos, a m. kir. 10. népfőlkelő-gyalogezred őrmestere. 1914. szeptember 2-án az orosz harctéren *Klodnó* mellett tüntette ki magát. Ekkor a századát az éjjelezés alkalmával, a hajnali szürkületben erős orosz csapat támadta meg. Ebből körülbelül 20 ember, a külön megbízatást teljesítő Kiss őrmestert és 7 emberét hátba támadta. Kiss őrmester hetedmagával a 20 oroszra vetette magát, azokat részben megölte, részben megszalasztotta, 4 oroszot pedig elfogott. Azután csatlakozott a századhoz, amelynek sike-

rült a támadókat körülzární, s velük kézitusára menni. Elfogtak 250 orosz, köztük 8 tisztet. A sikerhez nagyban hozzájárult Kiss őrmester gyors elhatározása, amellyel a támadó oroszokat megsemmisítette. *Kiss Przemysl* várában, 1914. október hó közepén hősi viselkedéséért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

KISS SÁNDOR kömlői lakos, a m. kir. 9. hgye. szakaszvezetője. 1918. októberében az olasz harctéren Jankovics alezredes felszólította arra, hogy egy fontos parancsot vigyen az 1. zászlóaljhoz a tűzvonalba, a Sasso-Rossora. Az ezred- és a zászlóaljparancsnokság, valamint a tűzvonal között az összeköttetés már két nap óta hiányzott, mivel az ellenséges tűzéség, mely a *Monte Grappáról* minden egyes emberre külön tüzet nyitott, teljesen megghiúsított minden érintkezést a saját alakulatok között. *Kiss Sándor* a parancsot a legnagyobb életveszedelem között kézbesítette, útközben pedig összeszedte egy osztag maradványait is, — amelynek parancsnoka elesett — és azokat a rájuk bízott robbantó- és egyéb hadianyaggal rendeltetési helyükre vezette. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

KÖMLŐI IMRE kömlői lakos, a 10. népfelkelő ezred II. zászlóaljának t. őrmestere. 1914. aug. 4-én részt vett Klodnónál az oroszokkal vívott harcokban, hol nagyszámú orosz foglyot ejtett, mely alkalmal bator fellépésével a legénységet hősies magatartásra buzdította. 1914. szeptemberétől 1915. március 12-ig a przemysli vár földadásáig résztvett annak védelmében, amikor lelkes munkájáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. A vár feladásakor fogságba esett honnan 1918. júniusában tért haza.

KOLOZSI JÁNOS kerecsendi lakos, m. kir. 10. hgye.-beli honvéd. Részt vett az északi harctéren a ravaruskai és niskói igen súlyos harcokban. Ez ütközetek alkalmával sebesült meg *Fejes Kálmán* honvédőrnagy, akit *Kolozsi János* élete kockáztatásával két társa segítségével mentett ki a rajvonalból és szállított a segélyhelyre. Kolozsi a niskói ütközetben súlyosan megsebesült és rokkanttá lett.

KOLOZSVÁRY MIHÁLY nagyiváni lakos, a cs. és kir. 60. gye. t. tizedese. 1916 május 18-án Porzánál ágyút zsákmányolt, amiért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1916. november 28-án Kirlibabánál, az oroszok a hatvanasok frontját áttörték, de Kirlibabát elfoglalni nem tudták, mert Kolozsváry Mihály a menekülő legénységgel az oroszokat feltartóztatta, míg egy német zászlóalj segítségül nem érkezett. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1917. július 27-én *Kirlibabánál* az ellenséges front áttörése alkalmával,

legelőször rontott szakaszával az ellenség vonalára és felmorzsolta azt. Az I. osztályú ezüst vitézségi érmet kapta. — 1917 szeptember 3-án Bukovinában, a Magura-hegy bevételekor tanúsított vitézségeért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1917 augusztus 11-én Vatra-moldovica elfoglalásakor mint járőrparancsnok a II. oszt. ezüst vitézségi érmet érdemelte ki. — Bronz vitézségi érme is van.

KOROKNAY FERENC fűzesabonyi lakos, v. tiszthelyettes. 1914. aug. havában ezrede az orosz harctérre ment és a 6. hadtestbe osztatott be, mint a 27. gyaloghadosztály lovassága. Aug. 26-án Koroknay parancsot kapott, hogy szakaszával felderítésre induljon Podhorce község irányában, mely előtt 4 km-nyi széles mocsár terült el. E mocsár fölött híd volt, amelyen a hadosztálynak át kellett haladnia. A századparancsnok utasítása szerint a mocsarat annyira túl kellett haladnia, hogy a hadosztály felfejlődése biztosíttassék. Koroknay már a reggeli órákban találkozott ellenséges járőrökkel, akiket részben visszaűzött, részben elfogott, így sikerült az ellenséget addig feltartania, míg a hadosztály a harcot fel nem vehette. Magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — 1915. május havában a Kárpátokból való előnyomulás alkalmával százada a 4. hadtestben mint hírszerzőkülönítmény működött. Ekkor is járőrbe küldték, mely alkalommal az élje került ellenséges osztagokat részint visszaverte, részint elfogta és Chyrowig haladt előre. A várost az ellenségtől megtisztította, és az ellenség egész élelmiszervonatát elfogta. A városon áthaladva elfogott még 62 drb. vágómarhát és 4 pár lovat, kocsival, az oda beosztott emberekkel együtt. Vitéz magatartásáért a II. oszt. vitézségi érmet kapta. — 1918. szeptemberében ezrede az olasz fronton a 6. lovashadosztály kötelékébe tartozott. Százada, mint ezredtartalék minden éjjel tiszti tábori őrsöt állított ki, amelynek parancsnoka minden 3. éjjel Koroknay volt. Az egyik éjjel Koroknayt túlerőben levő ellenség támadta meg. Segítséget nem kapott, kitartott, az ellenséges csapatot szétverte, mely több halott, és sebesült visszahagyásával elmenekült. A hadosztály a csatározás igazolására egy halott olasz bemutatását követelte, amely után Koroknayt utólag az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel díszítette föl.

KOROM LAJOS poroszlói lakos, t. honvéd a 17. honvédgyalogezredben. 1914. október hó végén ezrede az orosz harctéren volt állásban. Egy októbertévi napon roppant nagy ágyúharcot kezdett az orosz tüzérség és lövedékei csodálatosan hatásosak voltak. Korom Lajos két előljárója: Gombos ezredes és Tóth Béla százados a nagy ágyútűz közben azt vették észre, hogy a saját és az orosz rajvonal között valami állandó fény látszik. E tapasztalatuk után felhívták a

legénységet arra, hogy önként jelentkezők kutassák ki a fény eredetét. Korom Lajos honvéd két társával önként vállalkozott erre a feladatra. És midőn a nagy ágyúzás közben a két rajvonaltér közepére értek, látták, hogy egy orosz tűzérőhadnagy van ott, mint tűzérő megfigyelő, és fényjelekkel szorgalmasan adja a parancsokat a hátul lévő orosz tűzérőnek. Korom Lajos két társa segítségével az orosz főhadnagyot elfogta és az ezredparancsnoksághoz szállította. Korom Lajost ezen vitézi cselekedetért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

KOVÁCS GÉZA mezőtárkányi lakos, a cs. és kir. 60. gye. t. szakaszvezetője. A Zlota-Lipa folyónál, zászlóalja azt a parancsot kapta, hogy vonuljon előre. Az előnyomulást a folyó akadályozta, mert az mélységénél és sebességénél fogva áthatolhatatlan volt. Az előző éjjel ugyanis az utászok által vert hídát a víz elvitte, amit az előre küldött járőr jelentett. Ekkor a legénységet felszólították, hogy ki merne hídát verni a folyón? Erre vállalkozott Kovács Géza és egy szakaszvezető 6 emberrel. Délután egy órakor mentek ki a folyóhoz s annak ellenére, hogy az ellenség állandó tüzelésével folyton zavarta őket, mégis sikerült hídát verniök, amelyen a következő éjjel az egész zászlóalj keresztülhaladt. Vitézségeért az arany vitézségi érmet kapta.

KOVÁCS ISTVÁN adácsi lakos, a m. kir. 10. hgye. szakaszvezetője. 1916. július havában, mint járőrparancsnok egy kisebb járőrrel egy ütegállás felderítésére vállalkozott, amely állás előre-tolt lévén, sok kellemetlenséget okozott csapatainknak. Kovács munkája eredményes volt, minek folytán az ellenséges üteget a mieink hamarosan elhallgattatták. Ügyességéért az arany vitézségi éremre terjesztették föl. Tulajdonában van az I. és II. oszt. ezüst vitézségi érem is.

KOVÁCS JÁNOS egri lakos, t. őrmester a cs. és kir. 60. gy. e. ben. I. oszt. vitézségi érmét 1916. okt. havában Kirlibabánál kapta azért, mert szakaszával a front előtt megakadályozta az oroszok előretörését. — II. oszt. vitézségi érmét a Zlota-Lipánál lefolyt nehéz harcokban kapta. Ekkor, egy támadásunk előtt Kovács elvágta az ellenség drótakadályait, hogy a támadás síma lefolyását biztosítsa, amely után egész éjjel löttük az állásokat, amelynek az volt a következménye, hogy az oroszok megszaladtak. Kovács minden alkalommal, a legnehezebb viszonyok között is bátran és önfeláldozóan teljesítette kötelességét.

KOVÁCS JÁNOS verpeléti lakos, 1918. január 18-án *Asiagónál* egy olasz repülőgép jelent meg a vonalunk mögött. Kovács János-

nak sikerült a repülőgépet leszállásra kényszerítenie és elfogni egy olasz tiszttel, 1 altiszttel, 2 gépfegyverrel és egy fényképezőgéppel együtt. Ügyességéért az I. oszt. vitézségi éremmel tüntették ki.

KOVÁCS JÓZSEF szurdokpüspöki lakos, a cs. és kir. 60. gye. őrmestere. Ezrede 1917 márciusában az orosz harctéren *Jamnicában*, Stanislau előtt, mint hadosztálytartalék állott. 1917 március 14-én a hadosztály az ellenség erejének és összetételének felderítése céljából az u. n. Jäger-Comp.-t rendelte ki, hogy március 15-ére virradó éjjelen rajtaütésszerű támadással az ellenséges állásokba betörhessen. A 60. gyalogezred ágyúosztaga szintén ide volt rendelve avval a feladattal, hogy az előnyomulás alatt az ellenség állásait mindaddig tűz alatt tartsa, míg az előnyomulás az ellenséges drótokig nem ér. E gyalogsági ágyúosztag egyik ágyújának *Kovács* volt az irányzója. A támadás megkezdésekor az ellenség szintén erős tűz alá vette állásainkat olyan hévvel, hogy a folytonos és erős tűz a kezelő legénységet szétszórta. Kovács azonban, mint irányzó, egy lépésre sem hagyta el ágyúját, és az ellenség állásait mindaddig tűz alatt tartotta, míg rohamosztagaink az ellenséges állásokból zsákmánnyal megrakodva vissza nem tértek. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

KOVÁCS MIHÁLY kisleányi lakos, cs. és kir. 60. gye.-beli őrvezető. 1914. szeptemberében ment a harctérre és ott december 20-áig harcolt, amikor súlyos sebet kapva hazakerült. 1915. májusában azonban már ismét a harctéren volt és vitézségével, bátorságával, jó példát adott társainak. Különösen kitűnt a Strypa körüli harcokban azáltal, hogy 3 emberével egy tíz tagból álló orosz tábori-őrsöt megtámadott. 3 embert lelőtt, a parancsnokot elfogta, a többieket pedig elűzte. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi éremre terjesztették föl, de csak a II. osztályút kapta. — 1917-ben, mint tizedes a Dadul-hegy megtámadásánál kézigránátharccal az árkokat az ellenségtől megtisztította. A Cipornica elleni vállalkozásnál járőrével ellenséges ágyútűzben előnyomult az ellenségig, árkukból kiűzte őket és egy foglyot ejtett. Az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

KOVÁCS SÁNDOR ceglédi lakos, államrendőr, népfőlkelő honvéd. 1916. júliusában a 10. honvédgyalogezred Kutusow mellett volt védőállásban. Az ezred arcvonala előtt gépfegyverrel felszerelt tábori-őrs állott, amely az ezrednek állandóan nagy veszteségeket okozott, sőt a gépfegyver tüzetől nappal az állásokat sem lehetett elhagyni. 1916. július 8-án este 11 órakor *Bognár Béla* t. hadnagy, századparancsnok azt a felhívást intézte a legénységhez, hogy önként jelentkezők semmisítsék meg ezt a kellemetlen tábori-őrsöt. A jelentkező

15 ember között volt Kovács Sándor is. A vállalkozók az éj leple alatt megközelítették a tábori-őrsöt; azonban ezek a mieinket észrevették és nagy golyózáport indítottak rájuk, aminek következtében a parancsnok és 8 ember megsebesülván, harcképtelenné lett. A zűrzavar következtében a megmaradt legénységen a csüggedés kezdett erőt venni, amikor Kovács Sándor kitartásra buzdította őket. Tudván pedig azt, hogy az ellenséges tűzvérségi tűz következtében a visszavonulás már lehetetlen, a tábori-őr gyors megrohanására határozta el magát. A náluk lévő kézigránátot az oroszok közé dobta, és hangos kiabálás közben az ellenségre vetették magukat. Az elszánt küzdelmet siker koronázta, amennyiben a 7 honvéd tizenhat oroszot foglyul ejtett, a többi pedig harcképtelenné tette és egy géppuskát zsákmányolt. Kovács Sándor e vitézi tettéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — Kovács Sándor 1917. március 8-án, a román harctéren, a «Magyaros»-tető elfoglalásakor is kitüntette magát, mint járőrparancsnok, amidőn azt állapította meg, hogy tűzvérségünk lövedékei az ellenség dróttakadályait elpusztították-e annyira, hogy azokon az áthatolás lehetséges? Kovács járőrével a dróttakadályokhoz kúszott, az ottlevő aknákat felrobbantotta és a még épen maradt dróthuzalokat elvagdosta. Ezért a teljesítményéért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

KOZMA SÁNDOR gyöngyöshalmaji lakos, a cs. és kir. 60. gye. tizedese. Rudniknál az 1914. november 17—25-én lefolyt harcok alatt a 60. gyalogezred is nagy veszteségeket szenvedett. E nagy harcok idején Kozma járőrbe ment az ellenség felkutatására. A menet alatt a járőr többször összetalálkozott az ellenséggel s mindig fontos, alapos, megbízható jelentéseket küldött parancsnokának. E kitűnő járőrszolgálatáért Kozmát az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — 1915. július havában a Dnyeszter melletti Luka községnél Kozma szakasza fedezte zászlóalja visszavonulását. Kozma, mint a szakasz parancsnoka 6 órán keresztül tartotta állását a nagy tömegekben támadó oroszok ellenében és csak lőszerkészletének kimerülése után vonult vissza. Ezért a kitartó védelemért kapta a II. oszt. ezüst vitézségi érmet. — 1916. május havában Kozma *Beremiában* tisztí járőrbe küldetett ki. A járőr megállapította, hogy a falu egy házából fényjeleket adnak az ellenségnek. A tetteseket — három orosz katonát — elfogták és bekísérték. Ezért Kozma másodszor is megkapta a II. oszt. ezüst vitézségi érmet. Kozmát 1916-ban Beremiában tábori-őrsi szolgálatra küldték ki. Felváltása után utóda, egy tizedes azt jelentette, hogy az oroszok előnyomulnak. Erre Kozma 4 rajjal felderítésre indult és megközelítette az orosz tábori-őrsöt, amiből két embert elfogott és harc nélkül visszavonult azzal a jelentéssel,

hogy az oroszok nem vonulnak előre, hanem eredeti állásukban vannak. Kozma bátor és készséges szolgálataért ismét megkapta az I. oszt. vitézségi érmet.

KÖRÖSI ANDRAS miskolci lakos, a cs. és kir. 6o. gye. tiszt-helyettese. 1917. július 3-án kezdődött az orosz offenzíva Stanislau-nál, mely alkalommal Körösi András a cs. és kir. 6o. gyalogezred kombinált gépfegyver századában, mint szakaszparancsnok volt beosztva. A kiadott parancs értelmében a kombinált géppuskásszázad a Jatrána-Górán lévő tartalékállást szállta meg a Bachmulde mögött. Előttük az első vonalat a 66-osok, a másodikat a hatvanasok tartották. Az ellenség a Bachmulde és a Gränzmulde áttörésén iparkodott, itt támadott a legnagyobb erővel. Támadása sikerült is, mert az 1. és 2. vonalba behatolt; azonban a Körösi-szakasz és a közelben lévő legénység tüze következtében a támadás meghiúsult. A géppuskák úgy voltak föllállítva, hogy azokkal az ellenséget igen jól oldalazhatták. Az állások elfoglalására azonban az ellenség minden eszközt felhasználott. Nagy fölényben lévő tűzérsege, mely állandóan gázgránátokkal árasztotta el a terepet, nagyon megnehezítette a lőszer és élelem utánpótlását. Az ütközet 3-án kora reggeltől 7 óráig tartott, mely alatt az orosz gyalogság igen erős tűzérsegi előkészítése után 12 ízben támadott, mely támadásokat Körösi mindannyiszor géppuskával visszaverette. Július 7-én, mikor már az összes saját tartalékokat bevetették, az ellenség újból támadott és sikerült nekik állásainkat Jamnicánál áttörni. Körösi akkor észrevette, hogy az oroszok kezdik felgöngyölíteni állásainkat és előnyomulnak a Jutrána felé. Erre Körösi a balpuskával a saját állásokban feléje nyomuló ellenséget erős tűzzel megállította, míg a jobb puskával az előterepet tartotta tűz alatt. Ezalatt az ezred- és a zászlóaljparancsnokság között az összeköttetés megszakadt, Körösi századparancsnoka és az 1. géppuskás-szakasz fogságba jutott. E válságos helyzetben észrevette, hogy a Pawelce erdő felől, hátulról, az ellenség bekerítéssel fenyegeti. Mivel pedig hallomásból tudta, hogy a cs. és kir. 2. gyalogezred a támogatásra előnyomulóban van, azok megérkezésében bízva, az állást tovább tartotta, addig, míg lőszere teljesen el nem fogyott. Ekkor a visszavonulást nyugat felé elrendelte és csatlakozott egy másik géppuskás századhoz, mely a Ciesowo állomás irányában, a Hadffy-műúton gyülekezett. Itt találkoztak a 2. gyalogezreddel és egy német zászlóalj-jal, ahová beosztatták magukat és a Dumkánál keresztülvezető tartalékállást szállották meg. Körösiék délután kezdték meg az első ellentámadást, ami sikerülvén, az oroszokat visszaverték Pawelce községig. Később azonban, erős ellentámadás következtében ismét Dumká-

ra vonultak vissza. Az alkonyatkor megkezdett 2. ellentámadásuk sikertelen maradt. Másnap hajnali 2 órakor Kőrösi parancsot kapott ezredéhez való azonnali bevonulásra, mely akkor a Huscisca községtől északra levő állásokat foglalta el. Reggel 4 órakor az ellenség megkezdte a tűzérségi előkészítést. Ez délutánig fokozódott s utána megindult a gyalogsági támadás. A 60. ezredtől balra Dumkánál német zászlóalj harcolt. Az ellenség főtámadása ellenünk irányult és a németeket visszavonulásra kényszerítették, minek következtében az ellenség a hatvanasok oldalába került, így ezek is visszavonultak. Ezután a hatvanasok a wistowni-erdőben gyülekeztek, mikor is Kőrösi parancs folytán a géppuskás félszázad parancsnokságát átvette és mint utóvéd osztatott be. Itt az volt a feladata, hogy a Wistown-község előtti magaslaton addig tartsák vissza az ellenséget, amíg a főcsapat a Calus-nál lévő védőállásokat el nem foglalja. 9-én járőrharc kezdődött, majd lovassági támadások indultak az utóvéd ellen, de mindannyiszor hiába. A géppuskák igen eredményesen működtek, de újabb túlerős gyalogsági támadás elől vissza kellett vonulniok. A harc legjobban a calusi országút felrobbantott hídjánál fejlődött ki. A lőszer elfogyott, a pótlás lehetetlenné vált, így Kőrösi századához bevonult. A géppuskák kijavítása után, este ismét visszament az állásba. 10-én az ellenség ismét támadott, minek folytán a németek megkezdtek a visszavonulást. Kőrösi ezt észrevette, és a géppuskákat annyira vitte vissza, hogy a németek elhagyott állásait, amelyben már ellenség volt: teljesen oldalazhatta, és evvel az állások felgöngyölítését megakadályozta. Ekkor érkezett meg a 2. gyalogezred egy százada, amellyel az ellenséget visszaszorították. Kőrösi e harcokban tanúsított erélyes, önfeláldozó és körültekintő működéséért az arany vitézségi érmet kapta.

KÖRÖSI ANDRÁS egerbaktai lakos, a cs. és kir. 60. gy. e. t. őrmestere. 1914 október 19-én Rudniknál, mint arcvonalmögötti altiszt volt beosztva századánál. E rettentő csatában a század összes tisztjei megsebesültek, vagy meghaltak, mire Kőrösi azonnal átvette a parancsnokságot, és a századot sikerrel vitte támadásra. Erre azért is nagy szükség volt, mert a részünkről előbb feladott állásaink mögött, egy kastélyban volt felhalmozva a tartalék-lőszer, a harcolóknál pedig a lőszer már fogytán volt. A támadás sikerült, és Kőrösi a legnagyobb ágyú- és gépfegyvertűzben dobálta ki a kastélyból a lőszeres ládákat, amelyből csapataink lőszerkészletüket kielégítették. Később századparancsnokától azt a parancsot kapta, hogy tőlük jobbra, a megszakadt összeköttetést állítsa helyre. Feladatát itt is nagy bátorsággal és kitartással oldotta meg, mert teljesen sík területen

kellett átvonulnia. Alkonyatkor már jelentette, hogy 6 kilométernyire megtalálta az összeköttetést. Ügyességéért az I. o. ezüst vitézségi érmet kapta. 1916. júniusában az ezred a Brussilow offenzíva alkalmával visszavonult a Dnyester mögé. Ott június 21-én az ezredparancsnokához az a parancs érkezett, hogy egy önként jelentkező járőr menjen, az általunk kiürített, és a két vonal között lévő Niesoviska faluba, és igyekezzék foglyot ejteni. Boma főhadnagy parancsnoksága alatt Kőrösi is vállalkozott erre a feladatra. Az ő példás és bátor magatartásának köszönhető, hogy a járőrnek két ellenséges tábori-őrs között sikerült a községbe bevonulnia és az egyik tábori-őrsöt hátba támadva elfogni. A II. o. ezüst vitézségi éremmel jutalmazták. 1916 július 9-én az ezred támadásba ment, és Isakownál sikerült a falut 300 lépésnyire megközelíteni és a tőle délre eső magaslatokat megszállani. Itt azt a parancsot kapta, hogy tűzérzési előkészítés után a falut foglalják el. Kőrösi százada a falutól délre eső magaslaton volt. Előretörve, annak ellenére, hogy a falunál a támadást az ellenség visszaverte, ellentámadásba mentek, amelyben Kőrösi megsebesült, mégis egy rajjal hőiesen kitartott és ezáltal megakadályozta az ellenség előretörését. Az alkonyat beálltával, a tizes honvédek felváltották Kőrösit, aki csak azután ment a segélyhelyre. Hősi magatartásáért az I. o. ezüst vitézségi érmet kapta.

KULCSÁR FERENC gyöngyösi lakos, t. tizedes a cs. és kir. gyöngyösi 12. huszárezredben. Az I. számú lovashadosztály, amelynek kötelékébe a gyöngyösi huszárok is tartoztak, 1915. március havában az orosz harctéren, Nisko előtt volt védőállásban. Az ellenség a Nisko község északkeleti részén levő magaslatot szállotta meg, és így a község is az ellenség birtokában volt. Állásaink a község délnyugati részén húzódtak. *Kulcsár* március 19-én századparancsnokától azt a parancsot kapta, hogy négy főből álló járőrrel éjjel után 1 órakor igyekezzék a Nisko község délnyugati oldalán felállított tábori-őrsön keresztül a községbe jutni, és derítse fel az ellenség erejét, fegyvernemét, ütegeinek állását. Nehéz feladatát *Kulcsár Ferenc* a következőképpen oldotta meg. 1915. március hó 20-án, éjjel 1 órakor, a sötétség leple alatt csendben, hasonkúszva sikerült az ellenséges tábori-őrs vonalán a községbe jutnia, s ott egy parasztház istállójában meghúzódnia. A reggeli órákban, amikor már világos volt, látta, hogy ugyanabban a házban, amelynek istállójában elrejtőzött, oroszok vannak beszállással. A délelőtti órákban, amikor a ház asszonya az istállóba jött, már tisztában volt avval, hogy feladata személyes megoldása lehetetlen, így megkérte a háziasszonyt, hogy menjen el a plébánoshoz és kérje meg a tudnivalók közlésére. Az asszony elment,

megszerezte az adatokat is. A következő éjjelen, a szemrevételezett útvonalon az ellenséges előőrsökön keresztül sikerült ezredéhez bevonulnia. Másnap a hadosztály, Kulcsár jelentése alapján sikerrel támodott. Kulcsár ezért a hősi cselekedetéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

KAPOLNAI ISTVÁN egri lakos, hivatásos alhadnagy, a v. cs. és kir. 60. gyalogezredben. Az I. oszt. ezüst vitézségi érmet 1916. június 10-én az isakowi ütközetben kapta. Mint szolgálatvezető a legnagyobb ágyú- és puskatűzben századának nagyobb mennyiségű lőszerszükségletét oly eredményesen pótolta, hogy ezzel a csüggedést és nagyobb katasztrófa bekövetkezését elhárította. Gondosságáért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. II. oszt. ezüst vitézségi érmet. 1914. dec. 20-án, a Dunajec-környéki harcokban érdemelte ki. Itt önként vállalkozott arra, hogy mint kutatójárőr egy ellenséges tábori-őrsöt elfogjon. Munkája sikeres volt, mert a 17 főből álló orosz tábori-őrsöt elfogta, miáltal csapata előnyomulását biztosította. Bronz vitézségi érmét 1914. szeptember 8-án, a lemergi csatában kapta, mert szakaszát a legnagyobb ágyútűzben az ellenség túlnyomó ereje ellenére, csekély veszteséggel eredményesen előrevezette. Tulajdonában van a német vaskereszt és vitézségi érem is.

Néhai KÜRTI PÉTER volt ecsédi lakos, hősi halált halt t. őrzető. A volt kolozsvári 21. honvédgyalogezred III. zászlóaljának 10. századában szolgált. Nevezett, mint rajparancsnok részt vett a koniuchalicsi-belihowcei, herbutovi, ruszkovi állóharcokban, az 1917. évi nyári támadó előnyomulásban, a Zbrucs-menti állásharcokban. Részt vett az olasz harctéren, az Asiágó körüli harcokban, az 1918. június 15-i nagy támadásban. Minden alkalommal vitéz, bátor és önfeláldozó magatartásával tűnt ki. Különösen szépen viselkedett a Baranow-körüli harcokban, hol szakasza, mint felderítő-járőr, önálló helyzetben, nehéz viszonyok között működött. Nevezett ezen fegyvertényéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

LAPU SÁNDOR horti lakos, a 308. honvédgyalogezred törzsénél teljesített szolgálatot, mint küldönc. 1916. augusztus 20-án történt, hogy az ezred jobbszárnyán lévő 310. honvédgyalogezredet az oroszok elfogták, közben pedig a 308. ezred fedezetlenül maradt jobbszárnyát megtámadták. *Lapu Sándor*, ekkor a visszaözlő honvédekkel maga köré gyűjtötte és velük, a tartalék beérkezéséig tartotta a vonalat. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. II. oszt. ezüst vitézségi érmét a San Martinón kapta, amikor is a zászlóalj és ezredparancsnokság között, nehéz viszonyok között a telefonösszeköttetést létrehozta.

LASSÚ ISTVÁN karácsondi lakos, a cs. és kir. 60. gye. szakasz-vezetője. 1915. május 9-én az orosz támadási centrum a *Kosimire* községbe vezető műút ellen irányult. Az a század, amelyhez Lassú tartozott, a műúttól balra harcolt, s amelyre az orosz támadás szintén kiterjedt. A Lassú-szakasz erőteljesen védekezett, sőt kézigránát-harccal meg is állította az orosz támadást. Majd ellentámadásba menvén át, sikerült 78 társukat, — akik már foglyok voltak — kiszabadítani. Az éj folyamán ismét támadtak az oroszok, de sikertelenül, mert kézigránát-harc következtében egyrészük elesett, másrészük fogságba került. Reggeli 3 órakor pedig a *Lassú-szakasz* a *pucniki* magaslatot támadta meg, s az ott levő oroszokat csapatjuktól elvágta és a fronton levőkkel egyetértve, az ott állásban lévő oroszokat kézitusa után elfogta. Lassú ezen hősi tetteért az arany vitézségi éremre terjesztetett fel. 1915. május 13-án a bukowinai frontot visszavonták. Lassú szakaszvezető, mint a 20. század egyik szakaszparancsnoka, *Kolomeától* nyugatra, a *Prúth*-folyó déli oldalán egy községben foglalt állást. De az előző harcokban a létszám annyira megcsappant, hogy minden raj között 2—3000 lépés távolság volt. 1915. május 19-én, az oroszok kora hajnalban támadtak és 8 órakor már állásainkba is betörték. Ennek megtörténte után, Lassú a még helyén lévő rajból minden második emberét kivonta és a front áttört részére ellentámadást vezetett, amelyben az oroszokat részint legyilkolták, részben elfogták. Ez a kézitusa este 8 óráig tartott és csak ekkor kaptak Lassúék, mintegy zászlóaljnyi erősítést, amelynek segítségével a *Prúth* déli oldalán lévő összes oroszokat foglyul ejtették, ami körülbelül 3000 ember volt, a halottak száma ugyanannyi. Július 6-án *Lassú* a zászlóaljtól parancsot kapott, hogy 20 emberrel a *Prúth* északi partjára menjen. Hogy az átkelést lehetővé tegye és az oroszok figyelmét magukról elhárítsa, a visszamaradt legénység erős tűz alatt tartotta az oroszok által megszállott terepet. Ezalatt Lassú kis csapatával a hídlábak között a folyó északi oldalára hatolt, az ott őrködő oroszokat megtámadta, azokat részben legyilkolta, részben elfogta. Az oroszok a nap folyamán többször megtámadták a Lassú-különítményt, de a kedvező terep következtében a támadásokat visszaverték, és bár a hídfőt elhagyták, a füzes védelme alatt azonban oldaltámadással azt ismét birtokukba kerítették. *Lassú* embe-reivel másnap reggelig tartotta a hídfőt, amikor a saját csapat általános támadásba ment át, ami sikerrel is végződött. — 1915. július 10-én a 60. gyalogezredet a *Zlota-Lipa*-frontra vezényelték támadásra. Az ellenség a folyó keleti oldalát tartotta megszállva. A 60. gyalogezred feladata az volt, hogy az oroszokat a *Strypáig* szorítsa vissza. A folyón való átkelést az ezredutászok készítették elő,

s azon éj folyamán az esőzés miatt a folyó megdagadt annyira, hogy az utászok által előkészített úszólétrákat mind magával vitte. *Lassú*, mint harcjárőrparancsnok a reggeli órákban 6 emberével kiment a folyóhoz, hogy a század részére az átkelést biztosítsa. Hidat sehol sem talált, a mozgás pedig itt, az orosz gépfegyverek miatt lehetetlen volt, mert oly hatásosan lödöztek, hogy még a 40 cm-es árkokból is kilőtték a harcosokat. *Lassú*ék így, a parton lévő fák védelmében ásták be magukat és mikor a beásás sikerült, *Lassú* parancsot adott embereinek arra, hogy a fákat vágják le és döntsék át a folyón, ami annyira sikerült, hogy a fatörzseken éjnek idején a zászlóalj átkelhetett. Ekkor terjesztették föl *Lassú*t harmadszor is az arany vitézségi éremre.

LENGYEL ISTVÁN ecsédi lakos, tart. szakaszvezető. A kombinált m. kir. 3o6. hgy. e. a bukovinai arcvonalon az oroszokkal szemben 17 napos állandó ellenséges ágyú- és gépfegyvertűzben állott. Toporuc-Rarancenál a jobb- és balszárnyon az ellenség már a vonalat is áttörte. Lengyel állását azonban oly erősen tartotta, s a betörő ellenséget oldalt támadva oly zavarba hozta, hogy evvel az áttörés sikerét megghiúsította. Lengyel vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — Lengyel egy alkalommal egy 3o főből álló tiszti járőr baloldaldvédje volt. Ellenséges gyalogság a járőrt balról megtámadta. A támadást azonban vitézül visszaverték, amiben Lengyelnek nagy része volt. Lengyel bátor magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

LÉVAY FERENC apci lakos, törzsőrmester a cs. és kir. 6o. gyalogezeredben. 45 hónapon át harcolt rajvonalon különböző harc-tereken. I. osztályú ezüst vitézségi érmét, 1915. július 26-án, mint műszaki szakaszparancsnok a doberdói harcokban érdemelte ki. II. oszt. ezüst vitézségi érmét 1916. június 20-án az olasz harctéren Roveretónál tanúsított vitéz magatartásáért kapta, amikor műszaki szakaszával ellenséges tűzben egy hidat sikeresen felépített. 1918. november 3-án Trientnél olasz fogságba esett, honnan 1919. szeptember 29-én szabadult.

LÉVAI GYULA egri lakos, főszámvevő, továbbszolgálo őrmester a m. kir. beszercebényai 16. honvédgyalogezredben. Részt vett a többek között a Szerbia ellen megindított II. offenzívában, valamint az orosz harctéren a Cartorisk körül vívott harcokban. Lévai mint szakaszparancsnok minden alkalommal kiváló magatartásával, példatadó viselkedésével szolgálta ügyünket. Részt vett a *Zarzece* körül folyó harcokban is 1916. július 26-tól augusztus 3-ig, mint derék

szakaszparancsnok. Ekkor saját kezdeményezéséből július 29—30-a éjszakáján az Olbrich ezredes csoportjához vezető és szétlőtt 4 telefonhuzal helyett egy új kettősvezetékét épített. Ezáltal a telefonösszeköttetést a legkritikusabb időkben, — amikor az oroszok több ízben megrohamozták állásainkat az oroszok által hátrarakott zárótűz ellenére is — biztosította. Érdemei elismerésül az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

LIPCSEY SANDOR gyöngyösi lakos, a m. kir. debreceni 3. népfőlkelő gye. őrzetője. A piavei gyászos kimenetelű offenzíva idején, 1918 július 12-től 20-ig állandó erős tűzérzségi tűzben állott az ezred. Lipcsey mint telefonjárőrparancsnok a tűzérzségi tűzben elszakadozott vonalrészecskék állandó összekötésével foglalkozott. Feladatát a legnagyobb veszedelmek pillanataiban is teljesítette, úgy, hogy a vonalon való beszélgetés mindvégig zavartalan volt. Ennek a pontos és lelkiismeretes munkának az eredménye volt az, hogy az ezred a Piavén idejében és teljes rendben vonulhatott vissza. Vitézségeért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — 1918. április közepén Lipcseyt a 64. honvédhadosztály távbeszélő-századához vezényelték, hol feladata az volt, hogy a hadosztály összes ezredeivel egy különálló telefonhálózatot létesítsen. A hadosztály célja az volt, hogy gáztámadással az ellenséget megriasztva, áttörjön a Piavén. A hadosztály átvonulása megtörtént és 40 napig volt a Piave tulsó partján, mely idő alatt Lipcsey az olaszok állandó tűzérzségi-tűzében a telefonhálózatot épségben fenntartotta. Ügyességeért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

LÉNART (LORANT) ISTVÁN, a m. kir. 10. hgye. közvitéze. 1915. aug. 18-án ment az északi harctérre, hol Dobropole mellett a 382. mag. ponton az oroszok által elfoglalt hídfőállást kellett csapatainknak visszafoglalni. Az ezred 1915. okt. 11-én támadott és az oroszokat állásainkból ki is verte. Az oroszok 11. és 12-én többször próbálkoztak az állásokat visszafoglalni, és oly erővel támadtak, hogy sikerült nekik a 10. és 16. ezred közé magukat befészkelni. Lénárt a harcok folyamán közvetlenül érintkezett az ellenséggel és mindvégig derék, vitéz magatartásával tűnt ki.

LÖRINCZ JÓZSEF felsőtárkányi lakos, m. kir. 16. hgye.-beli tizedes. Résztvett 1917. márciusában az uzvölgyi, 1918-ban pedig a sósmezei harcokban. 1918. február 10-én Lörincz Józsefet századparancsnokká járőrbe küldötte, azzal a feladattal, hogy kémlelje ki a románok állásait, és a csapatok hozzávetőleges erejéről tegyen jelentést. A feladatot teljesítette, aminek az lett az eredménye, hogy a másnap reggeli román támadást az ezred visszautasította. Lörincz József tizedest az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

HUDÁNYI ISTVÁN egercsehi lakos, volt 60. gye.-beli tizedes. A m. kir. 10. népfőlkelő gyalogezred 5. századában szolgált *Przemyslben*. Itt 1914. október 7-én a Ratko Dimitriew-féle erőszakos nekirohanás alkalmából, az oroszok kezébe került I/I. Werk megrohanással való visszavételében, mint rajparancsnok vett részt, és bátor magatartásával a Werk visszavételét elősegítette. Érdemei elismeréséül az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

LUKÁCS ILLÉS gyöngyösoroszi lakos, m. kir. 10. hgye.-beli honvéd. Az ezred 1917. március havában a román harctéren az Uzvölgyében volt védőállásban. 1917. március 8-án, ezrede a Magyaros tetőt támadta meg; Lukács, mint géppuskás, a rohamszázadot kitűnő eredménnyel támogatta. Március 23-án az ellenség félnapos pergőtűzzel való előkészítés után a Magyaroson lévő állások ellen támadt. A pusztító pergőtűz következtében az 1. számú gépfegyverhez beosztott 8 ember közül az irányzó súlyosan megsebesült, 5 ember pedig hősi halált halt, így ő és Sáfrán Aladár maradt a gépfegyvernél. Lukács az irányzó megsebesülése után átvette az irányzói szolgálatot, és így másodmagával vette fel a harcot az előnyomuló ellenséggel, aminek nagy veszteséget okozott. Lukács vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

MAGYARI LÁSZLÓ gyöngyösi lakos, a cs. és kir. 60. gye. II. zászlóaljának őrzetője. A 60. gy. e. 1915. júniusában a Doberdói-fensíkon hadosztálytartalék volt. 1915. június 8-án, amikor az olaszok a 2. Isonzó-offenzívát a doberdói fensíkon megkezdték, a II. zászlóalj szintén a tűzvonalba rendeltetett. 1915. június 12-én éjjel Márkus Béla t. hadnagy azt a parancsot kapta, hogy a 6 emberből álló, önkéntesen jelentkező járőrrel az ellenség drótsövényeit robbantsa fel és amennyire lehet, kémleltesse ki az ellenség erejét. Az önként jelentkezők között volt Magyari is, mint csapatutász. A járőr kb. 50 lépésnyire közelítette meg az ellenség állásait, azonban annak ellenére, hogy a legnagyobb óvatossággal haladtak előre, az ellenséges tábori-őrs a járőr közeledésére figyelmes lett és oly erős tűz alá vette őket, hogy azok mozdulni sem tudtak. Magyari ebben a szorongatott helyzetben felfedezett egy mélyedést, amelyen a járőr minden veszély nélkül visszavonulhatott. — Ugyancsak június 20-án, a 2. Isonzó-offenzíva alkalmával a támadás előtti órákban a szaporoszakaszt, amelybe Magyari is be volt osztva, a drótakadályok kijavítására rendelték ki. E munkálatok alatt egy ellenséges század kúszott az állásunk felé. Magyari észrevette az előretörő olaszokat és szándékukban idejekorán megakadályozta őket, minek folytán számos halott, valamint 1 százados és

1 altiszt hátrahagyásával rohant vissza az olasz század elhagyott állásaiba. Magyar hőstettéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

MAGYAR SIMON egerszalóki lakos, a cs. és kir. 34. gye. szakaszvezetője. Az 1917. május havában lezajlott olasz offenzíva idején a *Monte Santón* vívott harcokban — mint gépfegyverirányzó — kiválóan vitéz magatartásával a II. oszt. vit. érmet, majd az 1917. év augusztusában kiújult olasz offenzíva alkalmával a *Monte St. Gabriel*-len vívott szörnyű harcokban vakmerő és bátor viselkedéséért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet érdemelte ki.

MAJOROS JÁNOS egri lakos, a m. kir. 10. népfölkelőgyalogezred őrmestere. II. oszt. ezüst vitézségi érmét 1917-ben, a román harctéren a Csobányos-völgyben vívott nehéz harcok alatt tanúsított vitéz magatartásáért kapta. I. oszt. ezüst vitézségi érmét pedig 1917. aug. 8-án szerezte, azért, mert súlyos haslövést kapott századparancsnokát a legnagyobb gépfegyvertűzben az orosz drótkadályok elől élete kockáztatásával hátra vitte.

MAKÓI MAKAY KÁLMÁN irodamester, a háború kitörésekor csendőr volt, és ismételt önkéntes jelentkezés után került a 312. kombinált honvédegyalogezredhez, 1916. jún. 4-én az orosz harctéren, *Malin* és *Kolmalin* községek közelében lefolyt harcok alkalmával századparancsnokától azt a parancsot kapta, hogy 10 emberrel az 1. rajvonalból a 2.-ba menjen, hogy a támadás alatt egyeseknek önkéntes elmaradását, vagy visszavonulását megakadályozza. A saját zászlóalj háta mögött, a folytonos pergőtűz ellenére a rendet sikerült is mindaddig fenntartania, amíg az orosz túlerő az első állásokba egyes helyeken be nem jutott. Ekkor egész századrészek vonultak vissza parancsnok nélkül. Ezeket *Makay* összegyűjtötte, s újból rajvonalba állította. Látván pedig az első vonalban levők szorongatott helyzetét, saját kezdeményezéséből, az oroszok zárótűzében, a rajvonal megerősítésére előrenyomult. A támadásnak az lett az eredménye, hogy csaknem az egész zászlóaljat megmentette. Mikor már, ugyanis, majdnem az 1. vonalba ért, egy mellékfutóárkon, egy erős orosz csapat került a zászlóalj háta mögé, mely ellen *Makay* erős tüzet kezdett, minek folytán sikerült azokat viaszorítani annyira, hogy csapataink egy másik futóárkon akadálytalanul visszavonulhattak. A támadás alkalmával *Makay* arcán megsebesült, mit azonban figyelembe nem véve, a támadást továbbfolytatta, s csak a sikerült előnyomulás után mosta le a vért arcáról a mocsaras terület vizében. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. II. oszt. ezüst vitézségi érmét egy kém elfogásáért kapta, amikor igen veszedelmes helyzetben,

az oroszok állandó tüzelése közben rohant egy kém üldözésére, s azt a legnagyobb életveszedelemben fogta el.

MATA JÓZSEF egerbaktai lakos, a cs. és kir. 60. gye. t. szakaszvezetője. Mata eleinte a 60. gyalogezred I. zászlóaljának 2. századánál szolgált, majd az orosz harc tér limanova-stanislaui szakaszán a műszaki zászlóaljban működött, mint szakaszvezető-szakaszparancsnok. Az ezen idő alatt történt nagy orosz támadások sikeres feltartóztatásáért, mint szakaszparancsnok kapta a bronz-vitézségi érmet. — 1917. augusztus első napjaiban az erdélyi fronton harcolt, amikor is aug. 8-án a komarniki, Sas és Sutár hegy alján foglalt állást az ezred. Mata ezen a napon, mint felderítőjárőr szerepelt. Feladatát teljesítve, jelentését beterjesztette. A másnapi előnyomuláskor a Mata által felderített orosz állás már üres volt, miért is újabb felderítésre küldték ki. Kiküldetése alkalmával észrevette, hogy lenn a völgyben az oroszok nagy tömegben készülődnek a támadáshoz. Azonnal jelentést küldött, s így 5 napig sikerült az oroszok támadását visszatartani, amely után csapata annyira megritkult, hogy ki kellett vonni az állásokból. Mata kitűnő felderítő szolgálatáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

MAKOS ISTVÁN hatvani lakos, a volt cs. és kir. 60. gye. t. tizedese. A világháború tényleges szolgálata alatt érte Boszniában. 1914-ben végig harcolta a boszniai és szerbiai hadjáratot. Zászlóaljparancsnoka, *Hellebronth Gusztáv* alezredes volt. — 1915-ben, az olasz háború kitörésekor a pólai kikötőt szállotta meg csapatteste, rövidesen azonban a Doberdóra kerültek, ahol hatalmas túlerővel szemben tartották alig megerősített állásukat. — 1915. aug. 2-án reggel az olaszok nagy tűzérési előkészítés után három rohamot intéztek ellenük. A 7. század állásába be is törtek, ők azonban, — bár a tisztek legnagyobb részben megsebesültek — tovább tartották magukat. Este 9 órakor, azonban hozzájuk is betörtek az olaszok. *Mákos* maga mellé vévén néhány társát, visszaverte őket, sőt az ellenséges állásokat is elfoglalták. Mákos vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

MATRAI ISTVÁN gyöngyösi lakos, t. tizedes. 1918. június havában a 139. honvéd tábori-tüzérezred 1. ütege az olasz fronton, a Tonale szorosban volt állásban. Mátrai 16 és 17-e éjjelén, mint ügyeletes teljesített szolgálatot. 17-én reggel 5 órakor az olasz tűzérési a tüzelést az első ütegre megkezdte. A hatásos és pusztító tűz elől az üteg legénysége a kavernákba menekült. Mátrai, mint ügyeletes, egy szikla mögül figyelve látta, hogy az ellenség az 50

lépésre lévő lövedékhalmozba gyújtógránátot lőtt. A 4000 drb. lövedékből álló halmoz farakaszai tüzet fogtak és az egész üteget elpusztulással fenyegették. Mátrai élete feláldozásával az ott időző tábori konyhához futott és onnan 2 veder vizet hozva, az égő rakaszok oltásához fogott. Társai ezt látván, követték példáját és egyesült erővel, sikerült eloltaniok az égő rakaszokat. Így egy-két lövedék felrobbanását kivéve Mátraiék a lövedékhalmozot megmentették. Ennek pedig nagy jelentősége volt, mert nemcsak az egész üteg pusztult volna el, hanem a többi üteg munkáját is megbénította volna a robbanás, mert a lövedékhalmoz a többi üteg lövedékeit is magában foglalta. — Mátrait vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

MEGYERI MIKLÓS gyöngyösi lakos, 10. hgye.-beli honvéd. A m. kir. 10. honvédgyalozezred 1915. május 1-én a galíciai *Lusna* község mellett volt védőállásban. 1915. május 2-án, a gorlicei áttörés alkalmával, amikor a 39. honvédhadosztály megkezdte támadásait, Megyeri Miklós az 5. század 2. szakaszának 4. rajában, mint parancsnok működött. Az ellenség állásaiba benyomulva, észrevette, hogy tőlük jobbra, egy kis erdőben ellenséges gépfegyverek vannak, amelyek a német gyalogság soraiban érzékeny veszteségeket okoznak. Erre Megyeri 14 főből álló rajával az ellenséges géppuskaállást oldalba támadta, majd rohamra ment és az ottlevő 3 gépfegyvert, valamint az azok mellett működő kezelő-legénységet harcképtelenné tette. Megyeri ezért a tettéért az I. osztályú ezüst vitézségi érmet kapta.

MEZEI KÁLMÁN gyöngyösi lakos, t. gyalogos a m. kir. 6. hv. gy. ezredben. 1915. május havában ezrede az orosz harctéren a visszavonuló ellenséget üldözte. Május 18-án az ellenség hátvédje *Krukienice* helységet tartotta megszállva és azt oly makacsul védte, hogy csapatainkat az előhaladásban feltartóztatta. Az előnyomulás folytatása céljából az 1. századot rendelték előre. A szuronyrohamnál Mezei elsőnek tört be az ellenséges vonalba, amely bátor és önfeláldozó magatartásával bajtársait is magával ragadta s így az árok elfoglalása sikerült. A lefolyt harcban Mezei robbanó golyótól a térdén megsebesült. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel jutalmazták.

MEZŐVÁRI ISTVÁN hasznosi lakos, volt szakaszvezető. A *Stochod-menti* harcokban önként jelentkezett járőrszolgálatra. Embe-reivel eljutott az ellenséges állásokig, ahonnan a túlerő miatt rövid kénitusa után fontos jelentéssel visszavonult. — 1916. október 26-án a román harctéren, *Sósmező* határában, mint járőrparancsnok meg-

nézte az előző napon az oláhok által megtámadott négyes huszárok állását, melyből azok a támadáskor visszavonultak. Egy emberrel ment ki az állásba és a román gépfegyver őre csak már akkor vette észre Mezővárit, amikor ez már teljesen kikémlelte őket. Visszavonulása közben tüdőlővést kapott és ujjai megbénultak.

MÉHÉSZ (MIKUS) BENEDEK, a volt 12. cs. és kir. huszárezred lövészsorozatának szakaszvezetője, 1916. szept. 25-én Erdélyben a Szentjánosfalvától való visszavonulás alkalmával, mint hátvédparancsnok tüntette ki magát. 10 emberével az ellenség előnyomulását megakadályozta úgy, hogy csapata teljes rendben vonulhatott vissza. Hősi magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1915. június 23-án az orosz harctéren, a Zlota-Lipánál, mint felderítő járőrparancsnok, 12 emberével bekerített egy 30 emberből és egy géppuskából álló orosz tábori-őrsöt és azt elfogta. Ugyanaz év szeptemberében pedig az oroszok egy rajtaütését, mint lövészárok-ügyeletet megakadályozta. Ügyességéért a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel díszítették föl.

MIHALYI FERENC tarnaörsi lakos, 10. hgye.-beli őrmester. 1914. szeptember 11-én Komarow mellett, egy tisztí felderítő-járőrnek volt tagja. Útjukban erős ellenséges csapatra bukkantak, amelyek felvonulóban voltak a 10. és 12. ezredek ellen. A járőr azonnal tüzelést kezdett a felvonulás megakadályozására, ami annyira sikerült, hogy az időközben beküldött jelentés folytán a 10. 12. ezred gyorsan felfejlődött s megverte az ellenséget s több ágyút is zsákmányolt. E harcokban Mihályi szakaszvezető megsebesült. 1915. január havában azonban már ismét a Kárpátokban harcol, ahol főként, mint terep-kutató-járőr teljesített igen hasznos szolgálatokat és nem egyszer súlyos rajtaütésektől mentette meg csapatát. Egy alkalommal pedig *Klementisz Viktor* hadnagy parancsnoksága alatt 15 bajtársával megállapította, hogy az ezred 2 tábori-őrsét már elfogták az oroszok, a harmadikat pedig bekerítették. Ezt látván a Mihályi-járőr, az ellenséget megtámadta, segítséggel megverte és géppuskákat zsákmányolt. Az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

MIKÓ FERENC hevesi lakos, cs. és kir. 15. vadászszázalóaljbeli főtörzsvadász, tiszthelyettes. 1918. március 23-án Ukrajnában *Nikolajevuk* város előtt állott zászlóaljának 1. és 2. százada. Mikó az 1. században szakaszparancsnok volt. Mind a két század erős harcban állott a város felől támadó bolsevikiekkel. A Keresztes-század, amelyhez Mikó tartozott, a *Bugra* támaszkodva lassan haladt előre. Az ütközet már délelőtt 8—9 óra óta tartott; délután a Keresztes-század háta

mögött harci zaj hallatszott, mert a Keresztes-századot hátba támadták. Keresztes főhadnagy látván a veszélyt, a tartalék 3. szakaszát és a Mikó-szakaszt a tűzből kivonta és egy géppuskát hozzáadva utasította Mikót, hogy az ő parancsnoksága alatt vegye fel a harcot a hátbatámadókkal. Mikó ellentámadást intézett a bolsevikiek ellen, akiket sikerült is neki megfutamítani. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1914 december havában a 34. gyalogezred Krakkón túl harcolt. A két állás között volt egy major, amelynek felderítésére 3 társával Mikó önként vállalkozott. Megfigyelése közben észrevette, hogy a major egyik ajtajánál orosz katona áll és több orosz is van a házban. Ekkor négyen ösztüzeket adtak és 33 oroszt megadásra kényszerítettek. Vitézségéért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1917 augusztus 24-én Kirlibabánál először tört be az orosz állásokba, a felgöngyölítést folytatta és több foglyot is ejtett. Szolgálataiért ismételtén II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapott. — 1917 májusában hosszú arcvonalszolgálatáért a bronz vitézségi éremmel tüntették ki és ugyanezt kapta 1917 júniusában a kirlibabai harcokban.

NEMES MLINKÓ BENJAMIN recski lakos, m. kir. csendőrtörzsőrmester. 1917. jan. 29-én vonult be a miskolci 10. honvédegyalogezredhez és aug. végén ment ki a román-frontra, ahol a 70. hadosztály kötelékében álló 315. gy. e. II. zászlóaljának 5. századába nyert beosztást. Innen 1918 januárjában az olasz-frontra megy, hol okt. 14-ig teljesít harctéri szolgálatot. Itt 1918 jún. 15-én a piavei offenzíva alkalmával a folyón való átkelés után mint baloldaltvéd, 4 emberével elfogott 7 olaszt 2 golyószóróval, térképekkel, tereprajzokkal, igen fontos és értékes iratokkal együtt. Ugyanekkor, az egyik előnyomulás alkalmával a rajvonat előtt álló egyik épületből golyószóró- és gépfegyvertűzet kapott a század. Mlinkó, mint járőrparancsnok 7 emberével azt a parancsot kapja, hogy közelítse meg az épületet és állapítsa meg, hogy hány fő ellenséges katona harcol abban. Mlinkó az épületet észrevétlenül megközelítette és úgy gondolta, hogy abban nem lehet több 10—12 embernél. Ekkor 3—3 gránátot (összekötte) az épületbe dobta, majd megrohamozták azt; 3 olaszt halva, 8-at megsebesülve, 3-t sértetlenül találtak benne, ezenkívül 2 golyószórót, 3 gépfegyvert, 4 gyalogsági fegyvert zsákmányoltak. Vitézségéért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet nyerte. — 1918 júliusában a Piavén lévő Robinson-szigeten volt tábori-őrsparancsnok. Július 27-én, egy zivataros, esős éjszakán, ellenőrzés alkalmával észrevette, hogy az ellenség a tábori-őrsöt teljesen megközelítette és a csónakokból már szállottak kifelé az emberek. Azonnal tüzet rendelt el és rakétával

tüzérségi tüzet kért, amit meg is kapott, és így az ellenség partraszállását annyira megakadályozta, hogy csak a tábori-őrs balszárnyán sikerült 10 olasznak áttörnie, akiket elfogott. Az ellenséggel szemben tanúsított gyors, vitéz, bátor, kitartó és önfeláldozó magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

MOLNAR ANDRAS egri lakos, t. szakaszvezető a cs. és kir. 60. gy. ezredben. Lozsnicán ütközött meg legelőször a szerbekkel és több csata után alsó-karján megsebesült és béna lett. 1915 augusztusában újból a szerb frontra került és részt vett a szerb főváros elfoglalásában, a szerbek üldözésében. Majd a montenegrói frontra került és ott volt Montenegró elfoglalásánál. 1916-ban az olasz harctérre ment, mikor is egy alkalommal önként vállalkozott arra, hogy az előttük lévő ellenséges állást 8 emberével felkutatja. Sikerült is embereivel előrejutnia és az ellenséges terepet, továbbá az ellenség erejét megállapítania. Az utolsó próbálkozásnál, amikor már csak 4 embere volt, robbanógolyótól maga is megsebesült, de lélekjelenlétét megtartva, jelentését megtette és a támadás így az ő adatai alapján folyt le. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

MOLNAR DEZSŐ egri lakos, a m. kir. 10. hgye. t. tiszthelyettese. Mint gépfegyverirányzó és később mint szakaszparancsnok teljesített szolgálatot. Vitézségével, bátorságával és fellépésével annyira kitűnt, hogy a még 1915 szeptemberében tizedesi rangban lévő irányzó, 1916 októberében, tehát egy év múlva már törzsőrmester lett. Különösen a wolhiniai fronton tüntette ki magát az 1916 június 14-től okt. 4-ig tartó Brussilow-offenzívában. A wojnin-swiniuchi vonalon a napnap után megújult ellenséges támadások visszaverésében, majd az ellenség sikeres támadása utáni ellentámadások idején géppuskás szakaszával egész ütközetre döntő befolyású eredményeket ért el. Személyes bátorsága még a legnagyobb veszély közepette is lelkesítőleg hatott nemcsak az alárendelt legénységre, de a szomszéd csapatokra is. Ennek köszönhetette azt, hogy 1916 okt. 7-én a II. oszt., okt. 11-én az I. osztályú ezüst vitézségi érmet kapta meg. 1916 október havától az oláhok kiverésében vett részt és 1917 aug. 20-án a *Pantirul* bevételénél fejlövést kapott. Ekkor léptették elő tiszthelyettesnek.

MOLNAR FERENC egri lakos, őrmester. 1915. február 4-én ment ki az orosz frontra a 10. hgy. e. pótzászlóaljától a 100. népf. gyalogezredhez a Kárpátokba, ahol 1915 május 3-ig volt. Ekkor megsebesült. Szeptember 15-én ismét az orosz harctérre ment a 308. komb. gy. ezredhez. 1917 július 28-án, mint szakaszvezető önként jelentkezett azon feladatra, hogy az ellenség által, a Pruth-folyón

vert gyalogjárót a hajnali órákban egy tizedes bajtársával megsemmisíti, mit az ellenség a következőnapra támadáshoz készített elő a saját és a mi táboriőrseink között. Molnár a feladatot sikeresen végrehajtotta, miáltal az ellenség támadását megnehezítette, mert az átkeléshez híd nem állott rendelkezésére. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — Ugyancsak az orosz harctéren Bresánynál az oroszok támadtak és a szomszéd németek vonalát át is törték, állásaikból kivette azokat, Molnárékat is minden oldalról megtámadták. — Molnárt ekkor a századparancsnok hátra küldte avval a feladattal, hogy nézze meg, mi történik jobbra és balra mögöttük. Hátramenve látja, hogy az oroszok már hátba támadják a századot. Molnár ekkor 5 emberrel a hátulról és oldalról jövő ellenséget erős tűz alá vette, miáltal a századot és a századparancsnokot az elfogatástól megmentette. Molnár vitéz magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — Bronz vitézségi érme is van.

MOLNÁR FERENC egri lakos, 10. hgye.-beli honvéd. Ezrede kötelékében végigharcolta a tomasowi, a lemergi, a kárpáti, sanmelléki, rudniki igen véres és súlyos csatákat. Rudnik mellett, a San folyó mentén, az ő százada, a 6. század került tábori-őrsre avval a parancssal, hogy tartsa szemmel az ellenséget addig, amíg az ezred rajvonalba nem fejlődik. Molnárék hajnalban foglalták el állásukat és rögtön beásták magukat. Az ellenség csak két óra múlva vette észre őket, mire a Molnárékkal szomszédos tábori-őrsöt elfogták, őket pedig tűzzel árasztották el. Mivel pedig az ellenség magaslaton feküdt, a Molnár Ferencék tábori-őrséből a parancsnok Horváth Márton szakaszvezető és 8 honvéd hősi halált haltak. Molnár így csak harmadmagával maradt meg és így hárman addig foglalkoztatták az ellenséget, amíg mögöttük az ezred föl nem fejlődött. A harcban *Molnár* a jobb szemét veszítette el, és mint súlyos sebesült kapta meg az I. oszt. ezüst vitézségi érmet.

MOLNÁR GÁSPÁR egri lakos, huszártizedes. 1917. febr. 10-én ment az orosz harctérre, Kirlibabától jobbra, a batkai magaslaton lévő ezredéhez. 1917. július 17-én, orosz támadás alkalmával önként vállalkozott arra, hogy ismeretlen útvonalon orosz rajvonala előtt, azoktól megtámadva, egy jelentést kézbesítsen, mit a címzett parancsnoknak sértetlenül átadott. Ugyancsak 1917. július havában jelentést vitt a Mucies magaslatra Hegedűs tábornoknak, amely feladatra szintén önként vállalkozott. 1917. augusztus 9-én a sterminai magaslat elleni támadás alkalmával, amikor ismeretlen tiszti parancs következtében vissza kellett volna vonulniuk, Molnár látván az oroszok ellentámadását, tüzet vezényelt és kitarva feltartóztatta a vissza-

vonulókat, amiért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta, és tizedessé léptették elő. — 1917. aug. 11-én, ismét a sterminai-magaslatot akarták elfoglalni, amikor az ezred már több ízben ment sikertelen rohamra. Molnár a megritkult század elkeseredett embereinek példát mutatva, rendületlenül haladt két ember kíséretében a magaslat felé, s 40—50 lépésre követte őket a század. Már majdnem a tetőn volt, amikor megsebesült. Sebével nem törődve, felért a tetőre és embe-
reivel a magaslatot elfoglalta, s az elmaradt balszárnny összekötte-
tését helyreállította.

MOLNAR JANOS demjéni lakos, t. őrmester. II. oszt. ezüst vitézségi érmet a Visztula egyik hídjának sikeres felrobbantásáért kapta. I. oszt. ezüst vitézségi érmet 1915. májusában, a gorlicei áttörés alkalmával szerezte, amidőn súlyos aknavető harcban szét-
lőtte az ellenséges vonal drótakadályait. Az ellenség elmenekült, gyalogságunk pedig megszállotta az állásokat. II. oszt. ezüst vitéz-
ségi érmet másodszor Coniucchinél kapta, amikor az ellenség drót-
akadályait robbantotta fel.

MOLNÁR JÓZSEF hatvani lakos, a 15. tüzérezred c. szakasz-
vezetője. A 15. tüzérezred 4. ütege, 1917. július 26-án, mint
elővédőtüzérség menetelt az 554. sz. magaslat felé a checimiere-
obertyni úton, a volt cs. és kir. 31. gyalogezred oszlopában. Az üteg
előtt mindössze két század gyalogság volt, amely menetoszlopban
igyekezett a magaslat felé, amelyen az orosz tüzérség 600 m. lö-
állásban be volt ásva. Az orosz gyalogság meglepő, erős tüzével
felfejlődésre kényszerítette a mieinket. Tüzérségi felderítés lovak
hiányában nem lévén, a 15/III. üteget váratlanul érte a közlőlől jövő
gyors tűz. A gyalogság egy pillanat alatt rajvonalba fejlődött, s az út
mindkét oldalán foglalt tüzelő állást. A következő pillanatban pedig
ez a gyalogság a rendkívül erős tűz hatása alatt, az üteg mögé vonult.
A helyzet megmentése érdekében a Molnár-üteg teljesen védtelenül,
egymagában vette föl a harcot, a betonállásokban lévő orosz utó-
védekkel szemben. Nyugodt idegekre volt szükség, hogy az ellenséges
tüzérségi lövedékek ellenére helyet foglalhassanak és akcióba lépjenek.
Az üteg központi vezetése lehetetlen volt, így a lövegvezetőknek
önállóan kellett működniük. Molnár c. szakaszvezető ebben a másfél-
órás harcban tanújelét adta az el nem csüggedő, elszánt katonának.
Lövegének tüzeit kiválóan irányította, és evvel hathatósan elősegítette,
hogy a löveg mögött a gyalogság felfejlődhessek és rohamra indul-
hasson. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1917.
február 9-én ütege, egy 8 cm-es ágyúszakasszal *Stanislautól* nyugatra
Ilhrmo mellett, közvetlenül a rajvonal mögött kikülönített állásban

volt elhelyezve. Az egyik lövegnek Molnár volt a vezetője. Feladata volt, az oroszok egyik előretolt állását közvetlen és meglepetésszerű tüzeléssel megsemmisíteni, s tüzzel támogatni gyalogságunk támadását. Hogy a tűz hatásos legyen, az üteg Molnár-szakasza, alig földött állásban erős tűz alatt tartotta az ellenséges állásokat, s előnyomuló gyalogságunk munkáját hathatósan segítette. Az orosz tüzéség pedig azon volt, hogy Molnárt a támadás alatt megsemmisítse, illetve lövegét elhallgattassa, mivel nemcsak a gyalogsági vonalakat tartotta tűz alatt, de akadályozta az orosz tartalékoknak az első vonalba való beözönlését is, mivel a saját csapat rohamát könnyítette. meg. Molnár az ellenség gyors- és hatásos tüzelése ellenére a helyén maradt és lövegét tovább irányította, minek következtében a gyalogság az orosz állásokat elfoglalta. Vitézségeért a II. oszt. ezüst vitézségi érmmel tüntették ki.

MOLNÁR JÓZSEF kömlői lakos. I. oszt. ezüst vitézségi érmét 1915. október havában kapta Belgrád ostrománál, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért. — II. oszt. ezüst vitézségi érmét a Doberdón, amikor szakaszával egy olasz támadást sikeresen visszautasított. II. oszt. vitézségi érmét másodszor 1916 jan. 16-án Montenegróban, amikor szakaszával zászlófedezet volt. Vonalunkat az ellenség bekerítette, mire Molnár szakaszával átvágta magát az ellenséges gyűrűn és a zászlót veszteség nélkül megmentette.

Néhai MOLNÁR MIHÁLY horti lakos, t. tüzmeister a m. kir. 39. tábori tüzérezredben. 1915-től 1918. szeptemberig az üteg telefonjánál, mint parancsnok teljesített igen értékes szolgálatokat, amelyekért megkapta a bronz, a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kétszer, továbbá az I. oszt. ezüst vitézségi érmet. Tulajdonában volt a német vaskereszt is. Hősi halált halt.

MÓR JÓZSEF tarnaszi lakos, t. honvéd, földműves. 1917. október 28-án, mint egy tábori-őrs tagja, a *Monte Gabrielle* csúcsán tartózkodott, ahol egy 30—40 emberből álló olasz tábori őrssel felvették a harcot, és a túlerő támadását nemcsak visszaverték, hanem ellentámadás folytán 3 olaszt is elfogtak, amiért az őrsnek minden emberét, így Mór Józsefet is az I. oszt. ezüst vitézségi érmmel jutalmazták. Résztvett 1918 június 16-án a Monte Tombára irányuló támadásban, amikor is az ellenség állásába behatolván, kézi-gránátharcban több olaszt ártalmatlanná tett. Ezért a magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

NAGY ALBERT egri lakos, t. szakaszvezető. 1914. aug. havában ment a harctérre, és részt vett a híres tomasowi, ravaruskai, javo-

rovi, rudniki, krakkói, limanovai, lusnai ütközetben. Majd a román frontra, 1918-ban pedig az olasz harctérre vitték. Mindenütt kitűnt bátorságával és vitézségével, és megszerezte az I. II. és III. oszt. ezüst, illetve bronz vitézségi érmet.

NAGY ANDRÁS verpeléti lakos, t. tizedes. 1915 augusztus 2-án, a volt cs. és kir. 60. gy. e. második zászlóalja a doberdói fensíkon, az u. n. Monte Sei Dei Busi szakaszon volt állásban. E napon az olaszok óriási ágyútűzzel támadták a zászlóaljot, majd tűzérési előkészítés után hat támadást intéztek a védőszakasz ellen. Bár az erős- és hosszú ágyútűz és gyalogság elleni védekezés nagy veszteséget okozott, a megmaradtak vitézül állották helyüket és a támadó olaszokat minden esetben visszaverték. A védelemben jelentékeny részt vett Nagy András t. tizedes is, aki, amikor az állásban lévő egyik gépfegyver elromlott, másikat hozott a veszélyeztetett pontra s élénk tüzelésével nemcsak az ellenség visszaverésében vett hatékonyan részt, hanem az ő élénk tüzelésének volt köszönhető, hogy az ellenség gyors visszavonulását zárótűzzel megakadályozta és a szakasz, amely már mindössze 7 emberből állott, 26 foglyot ejtett, közöttük egy olasz főhadnagyt is.

NAGY BENEDEK demjéni lakos, a cs. és kir. gyöngyösi 12. huszárezred őrmestere. A román harctéren lezajlott egyik téli offenzíva alkalmával a Feticsása nevű magaslatért vívott küzdelemben, mint gépfegyverirányító működött Nagy őrmester. A magaslat elvétele sikerült és a Nagy Benedek gépfegyvere előtti téren több, mint 50 halottat szedtek össze a csata után. A magaslat visszavétele kezitásával történt, amelyben azonban a gépfegyverirányzónak is különös érdeme volt.

NAGY ISTVÁN rózsaszentmártoni lakos, t. őrmester. 1915 július 17-én, mint a cs. és kir. 60. gy. e. 8. századának őrmestere, a Doberdói-fensíkon tanúsított szívós kitartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1915. október 9-én, Belgrád bevételénél, amint csapataink átmentek a Dunán és bevonultak Szerbiába, a szerb csapatok elkeseredetten támadtak. Éjjelre csapataink lőszerkészlete elfogyott, ami katasztrófális következményekkel járt volna, ha az utánpótlás kellő időben meg nem érkezik. A századparancsnok Nagy Istvánt küldi a lőszeroszlophoz, amely még a Duna másik partján volt. Nagy István a parancsot nagy veszedelmek között teljesítve, idejében gondoskodott elegendő lőszerről, amiért az I. o. ezüst vitézségi érmet kapta.

NAGY ISTVÁN gyöngyössőlmosi lakos, tart. tűzmester. 1916. nyarán, a wolhyniai fronton, a lucki áttörés alkalmával egy patak mögé kellett ezredének visszavonulnia, de az oroszok utánuk jöttek, mire Nagy István, mint ágyúvezető, egy ágyúval reggel 9 órától délután 4 óráig lőtte az oroszokat. Amikor ágyúja harcképtelenségét jelentette, arra kapott parancsot, hogy a 8 cm-es ütegtől két kocsi municiót hozzon el, amit a legnagyobb tűzben hűségesen és bátran teljesített. A II. oszt. ezüst vitézségi érmet 1917. nyarán a Kopec-hegy megtámadása alkalmával az orosz fronton, mint ágyúvezetőszakaszvezető kapta. 1917. decemberében a *Csidmon* patakánál, Feltra község mellett a németekkel együtt harcolt, s ez alkalommal a németek előretörésében, mint ágyúvezető, oly hatásosan lőtte az ellenséget, hogy a németek az ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. Az I. oszt. ezüst vitézségi érmét a Brenta fölötti Alessi magaslati állásban kapta 1918 őszén, amikor oly hatásosan lőtte azt olaszt, hogy a saját rajvonat minden veszteség nélkül jutott előre.

Néhai NAGY JÁNOS gyöngyöshalmaji lakos, a volt cs. és kir. 34. gye. népfőlkelője. Az I. és III. oszt. vitézségi érmet az ellenség előtt mindenkor tanúsított vitéz magatartásáért kapta. A jasionowi ütközetben heves ellenséges ágyú és fegyvertűzben halált megvető bátorsággal és kötelességtudással harcolt és halt hősi halált 1917 március 22-én. Áldott legyen emlékezete!

NAGY JÓZSEF csányi lakos, előbb, mint a m. kir. 10. népfőlkelő honvédgyalogezred közvitéze, majd később a m. kir. 21. honvédgyalogezred kötelékében, mint tizedes teljesített harctéri szolgálatot. 1916. október közepén a conyuckii-walsowcei állásharcok alkalmával tábori-őrsre volt kiküldve egy őrvezetővel, amikor éjnek idején az ellenség előretört. A tábori-őrs parancsnoka, az őrvezető, a tüzelést nem merte elrendelni, mire *Nagy József* vette át a parancsnokságot, elrendelte a tüzelést és a támadást visszaverte. Hősi viselkedéséért őrvezetővé, majd tizedessé léptették elő. — 1915. május 15-én egy repülőgépre való eredményes tüzeléséért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1917. május 15-én egy ellenséges srappnellhüvely jobb karját leszakította és rokkant lett.

NAGY KÁLMÁN t. szakaszvezető, az ellenség előtt tanúsított vitéz, bátor, körültekintő magatartásáért, avatta a legfőbb Hadúr vitézzé. Alantasainak jó példát adva, állandóan oktatta és nevelve, sikerrel vezette azokat a harci feladatok megoldására. Felderítő és járőrszolgálatiért kapta meg az I. és II. oszt. ezüst vitézségi érmet.

NAGY LAJOS kiskörei lakos, a cs. és kir. 60. gye. szakaszveze-tője. 1915. május hó 19-én, mint tizedes azt a parancsot kapta, hogy huszonegyedmagával a Pruth folyón átvezető hidat mindaddig meg-szállva tartsa, amíg csapataink egy része oda nem érkezik. Nagy, a kapott parancs fontosságának tudatában este 8 órakor indult el embe-reivel a kijelölt helyre. Megérkezvén, látta, hogy a híd túlsó részét már orosz osztagok tartják megszállva; amelyek heves tűzzel fogadták az odaérkezőket, akik a folyó partján lévő természetes fedezékekből erőteljesen viszonyozhatták a tüzelést, sőt az oroszoknak a hídon való átkelését is jóideig meg tudták akadályozni. Éjjél után azonban a veszteségek, a lőszerhiány és a túlerő következtében kénytelenek vol-tak visszavonulni s helyüket, melyet oly vitézül és becsülettel védel-mezték — átengedni az oroszoknak. Nagy Lajos csapatához visszaér-kezve, jelentést tett a századparancsnoknak, aki azonnal elrendelte az ellentámadást. Nagy Lajos szakaszával a jobb szárnyon volt és oly sikeresen lövette a rája eső vonalrészét, hogy ezzel teljesen elvágta a visszaözlő ellenség útját. Majd rohammal az ellenség egy részét bekerítette és megadásra kényszerítette. 87 foglyot ejtett és 1 gép-fegyvert zsákmányolt. Vitéz magatartásáért a szakaszvezetői rangot és az I. osztályú ezüst vitézségi érmet kapta.

NAGY LAJOS hevesi lakos, a m. kir. 5. honvédhuszárezred gépfegyverirányzója. 1915 november 5-én a Kovel körüli harcokban szerzett érdemeket. E napon, délelőtt 9 óra tájban elfoglalták az orosz állásokat. Az orosz kétségbeesetten védekezett és ellentámadásokkal igyekezett állásait megtartani. D. u. 3 órakor a lövésosztály vissza-vonult, amelynek fedezését Nagy Lajosra bízták, aki társaival és gép-fegyverével két és félórahosszáig tartotta magát, amely alkalommal *Nagy Lajos*, mint gépfegyverirányzó okozott nagy veszteséget az oro-szoknak. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

NAGYFÜGEDI JÓZSEF turnazsádányi lakos, t. szakaszvezető. 1916. július 2-án, isakowi támadásunk alkalmával mint gépfegyver-irányzó a gyalogsági előnyomulást hatásosan támogatta. Másnap, július 3-án az ellenség által ellenünk intézett többszörös ellentámadást törte meg, mire ismét támadásba mentek át csapataink, miközben Nagyfügedi súlyosan megsebesült. Magatartásáért az I. o. ezüst vitéz-ségi érmet kapta. 1917. július 6-án a stanislaui harcok alkalmával mint gépfegyverirányzó az ellenséget nagy tűzhatással lőtte, csapa-taik támadását pedig hatásosan támogatta. Vitézségéért a II. o. ezüst vitézségi éremmel jutalmazták.

Néhai NÉMETH ALBERT kömlői lakos, a cs. és kir. 60. gya-logezred közvitéze. Részt vett az olasz harctéren lefolyt gigászi har-

cokban, hol hazafiúi kötelességteljesítése közben 1918. július 2-án adta életét hazájáért a Brenta folyó jobb partján, egy olasz támadás alkalmával. Németh Albert a támadás alkalmával azt a parancsot kapta a 14. század parancsnokságától, hogy a II. zászlóaljhoz vezető és az ellenség által szétlőtt telefonvonalat kösse össze és állítsa helyre az összeköttetést a század és a zászlóalj között. Németh a parancsot végrehajtotta és mikor bevonulóban volt a századhoz, akkor indult támadásra egy raj, hogy a 14. századot oldaltűzzel támadó és sok veszteséget okozó olasz géppuskát megkerülő támadással elfoglalja. Németh részt vett ebben a támadásban és hősi halált halt.

NÉMETH JANOS gyöngyösi lakos, tiszthelyettes. 1916-ban Wolhyniában a Selve és Vojnin között vívott harcokban, annak ellenére, hogy gránátzilánk által a fején súlyosan megsebesült és 4 órán át eszméletlenül feküdt, az oroszok általános támadásakor magához térve — mint géppuskásirányzó a géppuskához sietett és a támadást mindaddig feltartóztatta, míg a tartalék be nem érkezett. Súlyos sebével még 2 napig vett részt a harcban és csak századparancsnoka utasítására ment kórházba. — Vitézségeért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — A II. oszt. ezüst vitézségi érmet és a német harcos érdemérmét 1917. márc. 11-én éjjel, a román fronton a Praville magaslaton előretolt ellenséges állás elfoglalása alkalmával, mely a saját csapatra igen veszélyes volt — kapta. Szakaszával éjnek idején meglepetésszerűen támadta meg az állást és azt el is foglalta. II. oszt. ezüst vitézségi érmét másodszor 1918. júniusában szerezte. Ekkor a 314. hv. gy. e. piavei támadásánál az ezredet súlyos veszteség érte, minek következtében vissza kellett vonulnia a régebbi állásba, miáltal az összeköttetés a szomszéd csapatokkal megszakadt. Az összeköttetés helyreállítása Németh kötelességévé tétetett, amit a vezetése alatt álló 13 főnyi járőrrel, a Piavén átkelve oly sikerrel hajtott végre, hogy ezzel a szomszéd csapat bekerítését megakadályozta. Bronz vitézségi érmét 1917. febr. 20-án, a román harctéren az ellenség meglepetésszerű támadásának visszaveréséért kapta. Részt vett a csehek elleni harcokban, az ellenforradalom leverésében is, amiért a vörösek 10-évi fegyházra ítélték.

Néhai NOSZA MIHALY ecsédi lakos, a 313. gy. e. 1. zászlóaljának szakaszvezetője. Az 1917. évi offenzíva alkalmával, amikor a sokszoros túlerőben levő oláh sereget, Tirgul-Oknáig hajtották maguk előtt csapataink, Nosza zászlóalja, a nagy veszteségek ellenére kitűnően és bátran harcolt. Nosza mint szakaszvezető mindenkor példaadó, személyes bátorságával, vitéz magatartásával és páratlan hősiességével tűnt ki. Ezekben a harcokban halt hősi halált. — A nemzet hálája virrasszon hősi hamvai fölött!

NYIRY VILMOS tiszai lakos, a cs. és kir. 15. vadászszázlólaj közvitéze. 1917. augusztus 2-án Orosz-Moldovicánál, mint terepvizsgáló, az ellenséges állást megközelítve, a sikeres támadást elősegítette és egy gépfegyvert zsákmányolt. Vitézségeért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1915. október 7-én Belgrád ostrománál a súlyosan megsebesült Fehér főhadnagyot a tűzvonalból kivitte és első segítségben részesítette. Ezért az önfeláldozó cselekedetért a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

NYÚL ALBERT tarnaörsi lakos, t. m. kir. főtűzmester, a 3. honvéd tábori ágyúszerezdben. II. oszt. ezüst vitézségi érmét 1914. dec. végén, a *Gorlice-Lusna* közötti harcokban kapta. Résztvett egy tűzérségi tiszt járőrben, amelynek az volt a feladata, hogy az akkor már gyanúban volt egyik ezredünk összes állásait tartsa szemmel abból a célból, hogy annak esetleges vonalfeladása ne hozzon katasztrófát a tűzérezred ágyúira. A következő napon a nevezett gyalogság vonalán halotti csend uralkodott, miközben a szomszéd hadosztályt összekötő 10. honvédgyalagezred előtt erős géppuskatűz indult meg, mire *Boeskor Antal* ütegparancsnok erősen lövette a krakkói tarackos ezred egyik ütegét. Ezen betörés közben Nyúlnak sikerült a meglepően támadó ellenséges gyalogságot megfigyelni és megfigyelésének eredményét jelenteni. Ezután lépcsőzetesen vonultak vissza új állásba, hol, mint összekötő felderítő járőr teljesített szolgálatot. — Bronz vitézségi érmét a gorlicei fronton az I./3. ütegnél, 1915. április 15-én tűzérségi járőrfelderítéséért kapta. — Jó megfigyeléséért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet másodszor a kotusow-bobulincei harcokban, mint ezredfelderítő járőrparancsnok kapta 1916. júniusában. — A porosz katonai bronzérmet az Uz-völgyi harcokban, mint szakaszparancsnok szerezte a III./1. ütegnél 1917. márciusában. — Az I. oszt. ezüst vitézségi érmet 1918. május havában a II./o. ütegnél a Fenék-völgyben kapta azért, hogy az ellenség támadásakor, mikor gyalogságunk már visszavonult, a harcképtelenné lett 7 darab ágyút az ellenség erős tüze közben földött állásba vonta és újból harcképessé tette.

OLÁH GÁBOR gyöngyösi lakos, t. szakaszvezető. 1915. febr. 4-én ment ki az orosz harctérre, a volt 10. honvédgyalagezred pótzászlóaljától a volt 102. sz. honvédgyalagezredhez a *Kárpátokba*, hol 1915 május 2-ig harcolt, amikor is megsebesülve kórházba került. Felgyógyulása után a 308. honvédgyalagezredben harcol az orosz harctéren. Itt 1917 július 23-án már mint szakaszvezető, *Brosánynál* önként jelentkezett, hogy az ellenség által a *Pruth*-folyón vert hidat a hajnali órákban felrobbantja. A hidat az ellenség már a következő napi támadásához építette, így elsőrendű érdek volt a híd megsemmi-

sítésével a támadást megnehezíteni. Oláh a hidat egy tizedes társával felrobbantotta, amiért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — Ugyancsak itt, amikor az oroszok nagy támadást intéztek csapatunk ellen, és az innen balra harcoló németek állását keresztültörték, jobbról-balról, hátulról támadták a mieinket. Oláht ekkor századparancsnoka hátra küldötte azzal, hogy nézze meg a pillanatnyi helyzetet. Hátra menvén látja, hogy az oroszok 200—300 lépésnyire már hátba támadnak. Oláh ekkor öt társával a hátulról jövő ellenséget erős tűz alá vette, miáltal a századot az elfogástól megmentette, mert a század balra visszavonulhatott. Ezért a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. Bronz érmét hosszú harctéri szolgálataért kapta.

OLÁH JÁNOS őrmester a cs. és kir. 60. gyalogezredben. 1915 július 26-án az olasz harctéren tüntette ki magát, amidőn az árkaikba behatolt olaszokat rohammal az árkok kiürítésére kényszerítette. Ő volt az első, aki az állásokba beugrott és a legnagyobb ágyútűzben is kitartott szakaszának legénységével. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

OLÁH B. SÁNDOR. 1916 februárjában *Wolhyniában* volt beosztva a vadászkülönítményhez. Arcvonaluk előtt volt az oroszoknak egy előretolt állásuk, amelyből a géppuska nagy veszteséget okozott a vadászkülönítményben. Ekkor többen jelentkeztek az előretolt állásban lévő oroszok elűzésére, köztük Oláh is. Egy sötét éjjel sikerült is az előretolt állást Oláhéknak annyira megközelíteni, hogy kézigránátokkal az oroszokat ártalmatlanná teheték, bár a járőr fele elesett. Oláh elsőnek ugrott be az ellenséges állásba, hol az oroszokat lefegyverezték és 2 géppuskát zsákmányoltak. Oláh vitézségeért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

OLÁH ZSIGMOND egri lakos, a cs. és kir. 60. gye. tiszthelyettese. 1915. május 18-án *Kolomeánál*, az orosz harctéren lefolyt harcok alkalmával századparancsnoka, *Stoy Rajmund* szakaszával kiküldönítette azon meghagyással, hogyha az ellenség támad, tartsa fenn az összeköttetést az I. és IV. zászlóalj között és az ellenségnek esetleg odairányuló támadását verje vissza. Május 20-án az oroszok támadtak, de Oláh többszöri rohammal verte vissza az ellenség előretöréseit és a két zászlóalj összeköttetését fenntartotta. Hősies viselkedésért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — Kis ezüst érmét 1917 július 5-én a Jamnica-Stanislau közötti harcokban szerezte, s ugyanott a III. oszt. vitézségi érmet is.

OLLÁRI MIHÁLY nagyfügedi lakos, t. tizedes a cs. és kir. 6. huszárezredben. 1916 jún. 16-án *Jadovice* és *Bucsac* között az oro-

szok áttörték a frontot. A nagy zűrzavarban egy százados a meneküléskor idegsokkot kapott, úgy, hogy menni egyáltalán nem bírt. A kozák lovasság golyózápora között *Ollári Mihály Forgács* szakaszvezetővel a századost kivitte az ellenséges tűzből és biztonságba helyezte. *Ollári* vitéz vállalkozásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

ÖRDÖG GABOR kömlői lakos, t. őrmester, 1915. május 20-án Kolomeában a cs. és kir. 60. gy. e. 16. századának 2. szakaszát vezette. E napon azt a parancsot kapta, hogy hatodmagával a két front között levő házat, — mely az ellenség búvóhelye volt — fel kell gyújtani és az ott levő őrszemeket elkergetni. Ördög e parancsot teljesítette és vitéz magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1916 június 21-én Lucánál erősen támadták az oroszok vonalunknak azt a részét, ahol Ördög százada volt. Ördögéktől jobbra is, balra is megkezdtek a visszavonulást, míg Ördög hetedmagával egy erdő szélén állandóan kitarzott, az ellenséget tűzzel fogadta és evvel a vonal visszavonulását megkönnyítette. Ördög vitézségeért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet nyerte. — 1916. aug. 31-én Deleánál az állásokat az orosz elfoglalta s a 60. ezred 3—4. századának kellett azt visszavennie. Ördög, mint a 4. század 4. szakaszának vezetője, első volt a rohamban és sikerült nekik az állásokat visszavenni, mely alkalommal 70 foglyot ejtettek. Ekkor Ördög másodízben kapta meg az I. oszt. ezüst vitézségi érmet.

ÖZSE JÁNOS detki lakos, a cs. és kir. 15. vadászászlóalj t. szakaszvezetője. 1915. november havában Belgrád előtt állott harcban a szerbekkel. 1915. november 12-én a 15. vadászászlóalj átkel a Dunán és Özse János az átkelés után azt a parancsot kapja, hogy körülbelül 400 lépésre az előtte levő vonalat szakaszával szállja meg és tartsa mindaddig, míg csapataink teljesen át nem kelnek a Dunán. Özse szakaszával szerencsésen elérte a vasúti töltést és 24 órán keresztül nagy tűzben tartotta a támadó szerbeket. Hősi magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1915 augusztus 10-én az olaszok betörték állásainkba. A 15. vadászászlóalj kapta a parancsot, hogy tisztítsa meg az árkokat az ellenségtől. Özse ebben az ellentámadásban tüntette ki magát, amiért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

PACSÉRI PÁL viszneki lakos, közvitéz volt a 315. honvéderő gyalogezeredben. 1918. május havában az olasz harctéren, a Piavé mellett volt állásban. 1918. június 3-án, amidőn a piavei offenzíva megindult, századjából egy 8 főből álló rohamjárőr küldetett előre,

mely járőrnek Pacséri is egyik tagja volt. Előrevonulás közben egy jól irányzott lövéssel sikerült az ellenség tábori-őrsének megfigyelőjét ártalmatlanná tenni, és amennyiben ezen őrszem őrsének jeladást már nem adhatott, sikerült a rohamjárőrnek az ellenség tábori-őrsét észrevétlenül elfogni, amikor is 1 tiszt és 12 ember került fogságunkba. A további előnyomulás alkalmával, amidőn a járőr a veszteség folytán már 4 főre csökkent, sikerült még egy foglyot ejtenie és 1 géppuskát zsákmányolnia. A szerencsétlen támadás után, amidőn csapatainknak június 4-én vissza kellett vonulniok, Pacséri azt a parancsot kapta, hogy a mögöttük lévő kőhidat, amelyet az ellenség, amidőn még az annak birtokában volt, és robbantásra felszerelt — robbantsa fel, Pacséri hasoncsúszva érte el a kőhidat, a gyújtó-zsinórt meggyújtotta, és a hidat néhány pillanat alatt felrobbantotta. Az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

PAPP ISTVÁN poroszlói lakos, a cs. és kir. 12. huszárezred t. szakaszvezetője. 1917. április végén a román fronton teljesített szolgálatot, és egy alkalommal 10 emberével tábori-őr volt. A szolgálat éjszakáján egy oláh különítmény — mely kb. 100 emberből állott — megtámadta Papp István tábori-őrsét. Ez a nélkül, hogy a hátul, vonalban fekvő századjának jelentést küldött és segítséget kért volna, az épen arra haladó 10 főből álló járőr segítségével az oláh különítményt visszaverte, így saját csapatát megkímélte a harcbalépéstől. Példás és bátor magatartásáért az I. oszt. vitézségi érmet kapta. Ugyancsak a román fronton a Klabukó magaslaton lefolyt harcokban, mint járőrparancsnok, értékes megfigyeléseket tett, amiért a II. oszt. vitézségi éremmel tüntették ki.

PAPP JÁNOS erdőtelki lakos, a cs. és kir. 60. gye. szakaszvezetője. 42 hónapot töltött a harctéren. I. osztályú ezüst vitézségi érmét 1917. július 27-én *Kirlibabánál* nyerte. A már a galíciai síkságon hátráló orosz front, akkor még a Kárpátokban állott, és a Kazy-csoportnak az volt a feladata, hogy törje át a Dadul-hegyháton lévő ellenséges vonalat. Az ellenséges állásba először a II/60. zászlóalj tört be, és ennek az előkészítésében volt alkalma Papp János szakaszvezetőnek a kitüntetést kiérdemelni. Az oroszok már az előző nap sejtették a támadást, mert állásaink drótkadályainak elpusztítása csak nagy ellenséges tűzben és rakétázásban volt eszközölhető. E nagy munkában Papp János oly bátorságot, körültekintést tanúsított, hogy a zászlóaljparancsnokság az I. oszt. ezüst vitézségi éremre terjesztette föl.

PAPP JÓZSEF ecsédi lakos, 10. hgye.-beli tizedes. Résztvett 1917. március 8-án a Magyaros elfoglalásában. Mint rohamjárőr, a Magyaroson lévő román géppuskás-állásba elsőnek tört be és így, a kezelő-legénységgel együtt elfogott géppuska az ő bátor és vitéz magatartásának tulajdonítható. Vitézségeért az I. oszt. ezüst vit. érmet nyerte.

PATAI DÁVID csányi lakos, a m. kir. 21. hgye. tizedese. 1917. július végén az oroszokat az ezred megtámadta, mely alkalommal *Patai Dávidot* egy tiszti járőrbe osztották be. Patai, mint tizedes, 30 társával parancsot kapott arra, hogy előretolt állásunkból az orosz előretolt állást meg kell támadni. A parancsot teljesítették, mire a hadosztály este nyolc órakor már támadásba mehetett át. Zalescikinél Patai átkelt a Dnyeszteren, és az átkelés után a számban nagyobb orosz járőröket visszaverték, és a németekkel az összeköttetést helyreállították, amiért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

PÁL JÁNOS detki lakos, a cs. és kir. 60. gye. tizedese. 1916. május 17-én, az olasz harctéren tüntette ki magát. Az említett nap délutánján *Pál* parancsot kapott, hogy egy 12 emberből álló járőrrel puhatolja ki az olaszok esetleges előretolt állását. Egy hegy lejtőjén ereszkedvén lefelé: az olaszok rájuk tüzeltek. *Pál* észrevevén, hogy az olaszok csak csekély számban vannak, járőrével megrohanta őket, aminek következtében egy gépfegyvert és 22 drb. fegyvert zsákmányoltak és 22 foglyot ejtettek. Vitézségeért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

PARTÉNYI JÁNOS csányi lakos, c. é. ö. őrzetű, mint a cs. és kir. 12. gyalogezred önkéntese, 9 hónapon át teljesített frontszolgálatot. Bátor és kitartó viselkedésével állandóan kitűnt, így a többek között Worabyowkánál, ahol egy ellentámadás alkalmával egy rajnyi emberével az ellenséges állásba hatolt, és ott az ellenségnek súlyos veszteséget okozott. Csak súlyos fejlődésének tudható be, hogy az oroszokat előretolt állásukból ki nem vetette. Vitézségeért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

PECZE MIHALY hatvani lakos, tüzemester a m. kir. 8. honvéd tábori tüzérezredben. 1914. okt. 26-án ment a harctérre s 1915 április 22-én egy sikeres felderítő szolgálatáért a bronz vitézségi éremmel tüntették ki. 1916 nov. 2-án a Karszt első vonalából a másodikba való visszavonulás alkalmával a löszerraktárt az ellenség alatt felrobantotta, amiért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel jutalmazták. A Monte Gabriellén egy erős olasz járőr támadását visszaverte, amiért

a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel díszítették föl. 48 havi frontszolgálat után szerelt le.

PELYHE VENDEL 60. gyalogezredbeli közvitéz. 1914. szept. 15-től október 5-ig a Szerbiában harcoló zászlóalj kötelékében igen bátran viselkedett. Okt. 5-én súlyosan megsebesülve került kórházba. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

PETRÉNY MÁTYÁS verpeléti lakos, t. tizedes. 1916. március 16-án, önkéntes vállalkozás folytán, 10 emberével egy ellenséges ágyú felderítésére küldték ki. Petrény az ellenség állását megkerülve a harcot felvette az ellenséges ágyú és 200 ember ellenében és addig tartotta magát, míg jelentését századparancsnokához el nem juttatta. Két órán át harcolt így, mely idő alatt mindössze 2 embere sebesült meg. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

POCSAI ISTVÁN tófalui lakos, a m. kir. 10. hgy. t. szakaszvezetője. 1918. október 11-én Hétközség fennsíkján, a Sasso Rosso hegynek az ellenség felé kiugró *Il Cosone* nyúlványán, a rajából kiválasztott 2 honvéddel előretolt táboriőrs-parancsnok volt. Az olaszok ugyanaz nap hajnali 3 órától este nyolc óráig különösen az előretolt tábori-őrs állásokat támadták és a pergőtűz mellett a hajnali szürkületben a tábori őrsöket ismételten megrohamozták. A túlnyomó erővel támadó olaszokat. — akik a Pocsai-őrs drótakadályait már elvágták — Pocsai harmadmagával kézigránáttal visszaverte úgy, hogy állása előtt 6 olasz halott maradt, a többiek pedig elmenekültek és egész nap nem mutatkoztak. Az ellenség pergőtűzében 2 napig tartott ki Pocsai, ami által a kavernákban levő század pihenő-részét a veszteségtől megóvta. Ezért a tettéért soronkívül szakaszvezető lett, és az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

POHARDI (PETIK) ISTVÁN gyöngyöspatai lakos, t. őrzővezető. A cs. és kir. 60. gy. ezredben szolgált és többrendbeli hősiei magatartásáért az I., II. oszt. ezüst, s a bronz vitézségi érmet kapta. — Vitézsége, példás magaviselete, rátermettsége folytán állítólag tizedessé is előlépett.

POLÓNYI JÓZSEF mezőnyárádi lakos, 1915 okt. 21-én, mint szolgálatvezető teljesített szolgálatot a cs. és kir. 60. gy. e.-ben. Az e napi orosz támadás alkalmából Polónyi Rostoki-nál a bekerítés veszélye ellenére hősieien kitarzott állásában. A legvállságosabb pillanatokban pedig, fedezéke tetején állva, társait saját példaadásával buzdítva, verte vissza a támadó oroszokat. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

PROKAI LÁSZLÓ verpeléti lakos, egészségügyi katona. 1915 október 7-én a cs. és kir. 60. gy. e.-ben szolgált, midőn csapata a Dunán átkelve Belgrádba menetelt. A Dunán való átkelés és a Belgrádba való bevonulás a legnagyobb golyózáporban történt, amikor is embereink közül sokan elpusztultak, vagy súlyosan megsebesültek. Prokai László, mint betegápoló, életét lépten-nyomon kockára téve sietett sebesült társai segítségére és különösen a Duna és a belgrádi vasúti töltés közötti nyílt terepen volt életveszélyes a működése. Hivatása teljesítése közben srapnell-golyók jobb vállát szétzúzták, minek következtében rokkanttá lett.

RÁDFAI GYÖRGY káli lakos, a cs. és kir. 67. gyalogezred tizedese. 1916 április 13-án az orosz harctéren Rádfai önként ment járőrbe és negyedmagával egy propaganda-táblát vitt ki az orosz rajvonal elé. Jutalmul a bronz érmet kapta. — II. oszt. vitézségi érmét 1917 június 15-én azért kapta, mert az orosz fronton a *podhorcei*-állásban az ellenség dróttakadályait szétvagdosta, amely után támadó csapatunk 150 orosz elfogott. A támadás után ugyancsak Rádfai vállalkozott arra, hogy állásaink előtt a réseket behúzza. — 1918-ban az olasz harctéren, a *Monte Grappánál* egy előnyomulás alkalmával a parancsnokok elesetek, vagy megsebesültek. Rádfai, mint szakaszparancsnok az olaszok *negyedik* állásáig haladt, majd azt a gránátzápor miatt feladva, a 3. állásba vonult vissza, s azt 2 napig tartotta. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

RÉZ FERENC jászapáti lakos, cs. és kir. 14. huszárezredbeli tizedes. A calborolui hegyháton 1916-ban egy ellenséges lőszeroszlopot zsákmányolt. Ugyancsak 1916-ban a román fronton tábori őrsön elfogott 3 román és a támadó ellenségnek nagy veszteséget okozott, a nagy visszavonulásnál pedig egy gépfegyvert mentett meg.

SAJTOS SÁNDOR poroszlói lakos, a cs. és kir. 60. gyalogezred őrmestere. 1915 május 11-én az orosz harctéren egy gépfegyverosztag irányzója volt. Zászlóaljának Obentinnál segítségére kellett menni a 66. gyalogezrednek. Az orosz erősen támadott, amely támadást Sajtos gépfegyvere tüzével visszatartotta addig, míg a zászlóalj felfejlődött és előrenyomult, a következő napon pedig az ezred visszavonulását fedezte. Ezért a tettéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

SARJÚS KALMÁN domoszlói lakos, a m. kir. 10. hgye. t. szakaszvezetője. 1917 március havában Erdélyben a románok ellen harcolt. A 39. honvédhadosztálynak március 8-án a Magyarost kellett

birtokba venni. A 10. ezred 2. zászlóaljának 7. századát — amelyben Sarjús szolgált — a délelőtti órákban rohamjárőrökre osztották és egy ilyen rohamjárőrnek lett parancsnoka Sarjús is. Tizenegy főből álló járőrének az volt a feladata, hogy a velük szemben levő géppuskás-állásba törjön be és tegye a gépfegyvert harcképtelenné. Járőrével tűzérési fedezet mellett az ellenséges drótsövénnyig ért, azokat elnyirkálta és az előre megjelölt ponton az ellenség állásába törve, a géppuskát elvették és így a század előnyomulását biztosították. Sarjúst e vitéz cselekedetért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

SASS JÓZSEF miskolci lakos, a cs. és kir. 34. gy. e. 13. századában, mint szakaszvezető teljesített szolgálatot. 1914. december 20-án *Potok*-nál volt az ezred, hol Sass, mint szakaszparancsnok vitézül vezette szakaszát az ellenség ellen. Századának balszárnyán volt, amikor a balra tőle előnyomuló századát, az ellenséges túlerőnek sikeres ellentámadása harcképtelenné tette. Sass ezt látva, a legnehezebb viszonyok között figyelmeztette parancsnokát az ezred támadó részét fenyegető veszedelemre és be sem várva a parancsot, azonnal a támadó ellenség ellen fordult. Ebben a veszélyes helyzetben mindaddig kitarzott, amíg századának sikerült magát az átkarolás elől biztosítani. Hőstettéért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1919. április utolján a Tisza mentén fölvonult vörös hadsereg szétbomlott és megkezdte visszavonulását. Az Egerben szervezett ellenforradalom vezérei ezt az alkalmat kihasználni igyekeztek, és május 1-én az Egerben tartózkodó tisztekből, altisztekből és csendőrségből megalakították az ellenforradalmi csapatot, mely ugyan számra nem erős, de bátor és magyar hazafiakból állott. E csapat feladata volt az Eger völgyét Füzesabony és Eger között megszállani, amennyiben jelentették, hogy Füzesabony tájékánál kb. 1500 főnyi vöröskatona nyomul Eger felé. Sass József szakaszával és két géppuskával Eger déli részén, a Vincellér-iskolánál foglalt állást. Járőrbe és biztosításra kiküldött emberei kiválása folytán azonban szakasza annyira legyöngült, hogy rajta kívül még csak 5 ember maradt az állásban. Május 3-án délelőtt 8 órakor egy 6 főből álló vörös járőr bukkant fel előtte. Sass megadásra szólította fel őket, kik azonban megadás helyett tüzelni kezdtek Sass Józsefekre. Sass erre géppuskájával tűz alá vette a járőrt, akik közül egy meghalt, 2 súlyosan megsebesült, 3 pedig fogságba jutott. Amennyiben pedig a vörösök tűzéréssel és nagyszámú gyalogcsapattal vonultak fel Eger ellen, a kisszámú ellenforradalmi csapat a küzdelmet feladta és a városból menekülni volt kénytelen.

SANTA MIHÁLY gyöngyösi lakos, 1918. május havában a 41. honvédrohamzászlóaljban, mint géppuskás volt beosztva. 1918. május

12-én a szakasz balpuskájával a rajvonalba, mint repülő-elhárító volt kirendelve, amikor a délután folyamán egy ellenséges *Caproni* repülőgép tűnt fel, amely egyenes irányban állásaink felé tartott. Amikor a repülőgép hatásos lövőtávolságra ért, Sánta Mihály a gépre lövetett. 500 lövés után sikerült a gépet harcképtelenné tenni az által, hogy annak egyik szárnya a tömeglövés következtében tönkrement és arcvonalaunk mögött 200 méter távolságban lezuhant. A repülőgép utasai: a pilóta, valamint 3 olasz tiszt szörnyet haltak. Sánta Mihály az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

SERFŐZŐ ISTVÁN kerecsendi lakos, cs. és kir. 60. gyalogezredbeli törzsőrmester. Az 1915. július 18-án kezdődő 2. olasz offenzíva alkalmával a Doberdó-község előtt, a *Monte dei sei Busi* magaslatot tartották megszállva a hatvanasok. A II. zászlóalj feladata volt a magaslatot minden körülmények között tartani, ami nagy áldozatok árán sikerült is. *Serfőző István*, mint gépfegyverirányzó vett részt a védelemben és nem csekély része volt az ellenség számtalan előretörésének visszaverésében. Ugyanakkor súlyosan sebesülve megakadályozta a 17. honvédgyalogezred egy részének fogságba jutását avval, hogy erős gépfegyvertűzzel oldalazta a támadó olaszokat. *Serfőző Istvánnak* annál nagyobb az érdeme, mert gránátszilánktól fejsebet kapott és így sebesülten is állotta a küzdelmet addig, míg augusztus 2-án a zászlóaljat fel nem váltották.

SIKE JÁNOS tiszaszöllősi lakos, a m. kir. miskolci 10. hgye. szakaszvezetője. Részt vett a gorlicei áttörésben, továbbá a Zarvanice és Kotusow közötti harcokban. *Sike* ekkor, mint századküldönc működött és amikor az oroszok áttörték a 11. honvédezred rajvonlát, a nagy ködben a tizes honvédek is válságos helyzetbe kerültek, és *Sike* százada is orosz fogságba került. *Sike* megmenekült a fogságtól, mert jelentést vitt a zászlóaljparancsnoknak a front áttöréséről, így közvetve megakadályozta azt, hogy az oroszok több foglyot is ejtsenek. — A Strypa-melléki harcokban is kitüntette magát és bronz érmet kapott. — 1917. augusztusában az oláh frontra megy, ahol a géppuskásokhoz osztották be. Augusztus 3-án este 10 órakor lementek a *Karenics*-hegység aljában levő völgybe. Előttük rohamszázad fejlődött fel, ők pedig a géppuskával fejlődtek rajvonalba. 4-én reggel 8—9 óra között a rohamszázad megkezdte az előrenyomulást. Mivel pedig a románok magaslaton voltak, a mieink pedig a völgyben, az előrenyomulás megakadt. Ekkor *Sike*, mint géppuskásirányzó a rohamszázad feje fölött működésbe hozta a gépfegyvert, így a rohamszázad előrejutását elősegítette és a rohamszázad az ellenséges állásokat el-

foglalta. Sikének ügyességéért maga József főherceg tűzte mellére az I. oszt. ezüst vitézségi érmet.

SIMONI JÓZSEF markazi lakos, t. őrmester. Az orosz harc-
téren tüntette ki magát az 1916. május 9-iki harcokban. Mint
szakaszparancsnok, szakaszával négyszer ment be az ellenség állá-
saiba, végül erős kézítusa után kiverte onnan az oroszokat.

SIPOS BALINT, a volt cs. és kir. 12. huszárezred szakasz-
vezetője. Mint járőrparancsnokot 1916. október 6-án, Homoród-
újfaluból Vargyas felé küldték előre. Annak ellenére, hogy útvonala
ellenséges járőröktől volt megszállva, céljához ért, sőt ezt az útvonalat
megtisztította az ellenségtől és foglyokat ejtett. Majd üldözőbe véve
a visszavonuló ellenséget, Vargyason meg is hált, és csak egy nálánál
sokkal erősebb osztag támadása következtében vonult vissza. De az
utat addig tartotta megszállva, míg erősítést kapott, s amelynek
segítségével a községbe újból bevonult. Több község felderítése után
értékes jelentéseket küldött. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst
vitézségi érmet kapta.

SIPOS PÉTER kömlői lakos, a cs. és kir. 60. gye. t. szakasz-
vezetője. 1914. augusztus 28-án Sipos azt a parancsot kapta, hogy
az ellenséget szakaszával addig tartsa, míg ezrede visszavonul. A
parancsot teljesítette. 1914 szept. 20-a körül *Rawaruskánál* avval
bízták meg, hogy az erdős terepen vonuljon előre, azt derítse föl és
különösen az ellenséges tüzérség állását kutassa ki. A megbízásnak
eleget tett és bátorságáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

SOMOGYI ISTVAN gyöngyösi lakos, t. tiszthelyettes. Ezrede,
a cs. és kir. 15. huszárezred a 6. hadtest keretében, mint hadosztály-
lovasság működött. 1916. július 15—16-án éjjel a hadtest, az ellenség
túlereje miatt Tarnopolnál feladta állását és Bródy irányában a
visszavonulást megkezdte. Somogyi százada az 53. gyalogdandárhoz
volt beosztva. Somogyi július 15-én d. u. 6 órakor a dandárparancs-
noktól azt a parancsot kapta, hogy szakaszát 3 járőrre osztva, a
visszavonuló dandár mögött, hírszerzőként, az ellenséggel az érintkezést
tartsa fenn. Somogyi a középső járőrt vezette és a Bródy felé vezető
főúton az ellenséggel érintkezésbe lépett és azt karabélytűzzel mind-
addig feltartotta, míg 12 lovasból álló járőre a jelentésvivés követ-
keztében teljesen le nem apadt és így egyedül figyelte az ellenség
mozdulatait. 16-án a déli órákban váltották föl, mire századához be-
vonult. Bevonulása után 8 új lovassal ismét előbbi helyére vonult, és
menetközben 12 eltévedt lovassal megerősödve haladt tovább. Az
ellenséget megközelítve Somogyi látta, hogy Hammersberg zászlóst

— aki őt 4 huszárjával bevonulása előtt felváltotta — az ellenség teljesen körülkerítette, annyira, hogy a zászlónak lehetetlen volt menekülésre gondolni. Somogyi vitéz, gyors elhatározása folytán az ellenségen rohammal áttört, és a zászlóst az ellenség kezei közül kiszabadította. Vitéz és bátor magatartásáért Somogyit az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

SÓS GYÖRGY egerszalóki lakos. 1917. aug. 2-án az orosz harctéren, mint gépfegyverirányzó tüntette ki magát és hősie, körültekintő viselkedéséért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

SŐREGI ANTAL atkári lakos, 10. hgye.-beli tizedes. Résztvett Erdélyben 1917. évi március hó 8-án, a Magyaros-hegy ellen intézett támadásokban és a hegy bevétele alkalmával, mint rajparancsnok, oly bátor magatartást tanúsított, hogy az I. oszt. ezüst vitézségi érmet érdemelte ki.

SÓTÉR GYÖRGY boconádi lakos, a m. kir. 5. honvédhuszár-ezred t. szakaszvezetője. 1914. augusztus 9-én ment a harctérre. 1914. augusztus 20-án résztvett a *Kamienkánál* vívott ütközetben, majd az ivangorodi, lemergi stb. csatákban. A kimpolungi előnyomulásnál, 1917. augusztus 4-én tizedmagával járőrbe ment az orosz állások felderítésére. Az ellenséges állásokat 35 lépésnyire megközelítette, megfigyeléséről jelentést küldött a rajvonalba. Ekkor az oroszok két-soros, sűrű rajvonalba állottak csapatainkkal szemben. *Sőtér* továbbfigyelte az ellenséget és mikor ezek észrevették, pergőtűzet zúdítottak rá. A küzdelemben *Sőtér* 8 embere meghalt, maga pedig visszavonult, mert az oroszok el akarták fogni. Később 10 emberével újból járőrbe ment és megfigyeléseit jelentette századparancsnokának. Mikor bevonult, egy lecsapó gránát századparancsnokát és egy őrmestert súlyosan megsebesített, amely után ő vette át az I. szakaszparancsnokságát. Másnap reggel az oroszok elmenekültek. *Sőtér* vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta és előléptették szakaszvezetővé. *Sőtér* 1918. július 18-án a *Montellón* rohamra ment és 4 ágyút, több gépfegyvert, golyószórót zsákmányolt és 30 olaszt elfogott. Annak ellenére, hogy a rohamban megsebesült, súlyosan sebesült századparancsnokát maga vitte át a Piavén és helyezte biztonságba.

SULYOK PIKÓ LÁSZLÓ nagybátányi lakos, t. szakaszvezető a m. kir. 10. honvédgyalogezredben,. 1917. március 8-án, mint szakaszparancsnok, mintegy hat óráig tartó pergőtűz után parancsot kapott, hogy nyomuljon előre és foglalja el az orosz-román állásokat. *Sulyok Pikó László* a parancsot teljesítette, szakaszával előrenyomult

és kézigránát-harc után az állásokat elfoglalta, és az ellentámadás ellenére is megtartotta. Az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

SÜTŐ ISTVÁN felnémeti lakos, 14. huszárezredbeli t. szakaszvezető. 1911-ben vonult be a 14. huszárezredhez; 1914-ben az ezred 6. századának 1. szakaszában szolgált. Csapattestét az orosz frontra vitték, hol Sütő, mint tizedes, több sikeres járőrszolgálatot teljesített. Bucsácnál egy erős kozákhrom alkalmával súlyos kardvágást és öt pikaszúrást kapott. Felgyógyulása után az ezred 1. gépfegyverszakaszához osztották be irányzónak. Az Olt-partján, a román fronton pontos megfigyeléseket végzett, mit csapatparancsnokához továbbított, amelyek alapján az ezred felkészülhetett az oláhok támadására, akik már saját előőrscsapatainkat szétverték és bevonultak Szkalaborba. Sütő a bevonulókat szakaszával megtámadta, s az ellenséges tűzéréség felfejlődését megakadályozta, s bevárva Lázár főhadnagy lövészszázadát, egyesült erővel verték vissza az oláhokat. Sütő vitéz magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Később, a sósmezei-harcokban is tevékeny részt vett, amelyekben az I. oszt. ezüst vitézségi érmet érdemelte ki.

SZABAD JÁNOS hasznosi lakos, a m. kir. 5. honvédhuszárezred járőrvezetője. 1916. június 10-én, a Rokitnói-mocsaraknál, a Galizin község közelében felállított I. számú tábori-őrsünket megtámadta egy orosz járőr, amely a drótakadályokat elvagdosta és a járőrt elvitte. Erre Máriássy főhadnagy egy új tábori-őrsöt küldött ki a drótakadályok helyreállítására. Ez nagyon kockázatos dolog volt, mert, úgy a rajvonalt, mint a tábori-őrs erős ellenséges tűz alatt állott. A drótakadály rendbeszedésére Szabad János és még egy társa vállalkozott. A drótakadályokat rendbehozták, így nagy mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy az ellenség újabb támadása megghiúsult. Szabad János bátor viselkedéséért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1918. június 17-én az 5. honvédhuszárezred, — melynek műszaki századánál Szabad János szolgált, — előrenyomult a Piavé folyón át a *Montelló-tetőre*. Ez az előnyomulás ellenséges tűzben történt és oly szerencsétlen volt, hogy a műszaki századdal együtt mindössze másfél századnyi legénység maradt meg, mely még magát tartani tudta. A töltény hamar elfogyott, az ellenség pedig újból támadni készült. Ekkor a szakaszparancsnok azt parancsolta Szabadnak, hogy töltényt kerítsen, mert különben mindnyájan ott vesznek. Ekkor Szabad 150 méternyire visszakúszott olyan terepre, amelyen a legveszedelmesebb volt a mozgás. Mégis elérte a municiót és töltényt meg kézigránátot vitt a rajvonalba, minek következtében az olaszok

támadását visszaverték és a frontot megtartották. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

SZABOLCSI (MIKUS) BENEDEK hevesi lakos, t. őrmester. 42 hónapot töltött rajvonásban. Wolhyniában, egy ellentámadás alkalmából, többszáz főből álló orosz csapatot ejtett foglyul és 2 gépfegyvert zsákmányolt. Szabolcsi hősi magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1916. novemberében a román frontra került, hol a románok által megszállott területeket 2 hét alatt visszafoglalták. Nevezetesebb harcai a csikszeredai erdőkben és a Büdös fürdőnél voltak, hol a románok Szabolcsiék századát egészen bekerítették. Szabolcsiék azonban csellel kimenekültek a kelepcéből és az Ojtózi-szoros felé tovább üldözték a románokat, majd Klabukónál foglaltak állást. Karácsony napján áttörték a román frontot, mikor is sok foglyot ejtettek, és 2 ágyút, 2 tábori konyhát és municiót zsákmányoltak.

SZABOLCSI ISTVÁN egri lakos, t. huszártörzsőrmester a cs. és kir. 12. huszárezredben. Századparancsnoka 1915. aug. havában a Brest-Litowsk előtti harcban azt a parancsot kapta, hogy a századdal és még egy gyalogszázaddal, *Lotow* mellett, egy körülbelül 4—5 km-nyi hosszú vonalszakaszt addig tartson, amíg egy nagyobb német erő meg nem érkezik. A századparancsnok kis ereje ellenére azért kapta azt a nagy frontszakaszt, mert a térképen az ellenséges vonal és a saját század között nagy mocsár volt feltüntetve. Ez a mocsár azonban a valóságban nem volt meg. Ezt a körülményt a századparancsnok a hadosztálynak jelentette ugyan, de nagyobb erőt már nem tudott kapni, miután a hadosztály tartalékkal már nem rendelkezett. E súlyos helyzetben Szabolcsi István rendkívüli nagy bátorsága által tüntette ki magát. Fél századjával a védőszakasz jobb szárnya volt, amit az ellenség az első napon két ízben is túlerővel támadott meg. Szabolcsi parancs nélkül, mind a két alkalommal ellentámadásra indult, s vissza is verte az ellenséges támadásokat, úgy, hogy sem az első, sem a második napon az ellenség nem mert támadni. Mindkét ellentámadás sikere személyes bátorságának volt köszönhető. Az első nap estéjén Szabolcsi egyébbel is kitüntette magát. Világító lőszer hiányában egy kis járőrt állított össze a századparancsnok, amely a százados személyes vezetésével Szabolcsi törzsőrmesterből és 2 huszárból állott. E járőr az ellenséges tábori-őrs előtt 4—500 lépésnyire lévő csúrhöz csúszott előre, azt felgyújtotta, miáltal az előterep reggelig teljesen meg volt világítva. A századok frontszakaszát harmadnap egy teljes német gyalogtartalék-hadosztály vette át. Vitéz

magatartásáért az I. és II. oszt. ezüst vitézségi érmet, továbbá az ezüst érdemkeresztet a koronával kapta.

SZABÓ BÁLINT gyöngyösi lakos, alhadnagy. 1918. június 14-én, mint törzsőrmester, géppuskás szakaszparancsnok lelőtt egy ellenséges repülőgépet. Másnap az olaszok elleni támadásban, a Mt. Gabriellétől délre, 5—6 km. mélységben, az olaszok egy kisebb csapatunkat a magaslatról elűzték. Ezáltal az ellenség a mieink oldalába került és azt pusztító oldaltűz alá vette. Szabó szakaszával tartálék volt. Szabó a helyzetet látva, 22 emberével és 2 géppuskával az elveszett magaslat visszafoglalására indult. A visszaroohanó embereket útközben gyülekeztette és még egy géppuskával az ellenséget megtámadta, azt a magaslatról elűzte és ott délután 5 óráig kitartott. Ekkor egy ellenséges gránátlövéstől súlyosan megsebesült. Vitézségéért az arany vitézségi érmet kapta. — 1916. január 1-én, az orosz harctéren az Ikva partján, Possalyowtól északra szakaszával járőrben volt, az ellenséges állások felderítése céljából. Ez alkalommal betört az oroszok állásába, és az ellenséget hirtelen rajtaütéssel megzavarta, és foglyokat ejtett. Hősi magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. 1916. aug. 27-én, Bródytól keletre, 10 kilométeres előőrsi vonalunk egy részét az ellenség elfoglalta. Szabó, mint szakaszparancsnok, 2 rajjal parancs nélkül megtámadta az oroszokat, az előőrsi vonalat megszállókat megsemmisítette és az előőrsi vonalat helyreállította. Hőstettéért másodszor kapta meg az I. oszt. ezüst vitézségi érmet. II. o. ezüst és III. osztályú bronz vitézségi érme is van, továbbá megkapta a német hadiérdemérmét is.

SZABÓ FERENC hevesi lakos, a cs. és kir. 60. gyalogezred tiszthelyettese. Az 1916. május 16-i déltiroli támadásnál a Pozza község melletti Col-Santó magaslatot az ellenség erősen megszállva tartotta. Szabó Ferenc május 17-én Taby Árpád főhadnaggal a Ponte San Columbo hídon átkelve, tüzérségi előkészítés után megtámadta az olaszokat. Ez a támadás kézitusával végződött, úgy, hogy az ellenség halottakban, sebesültekben és foglyokban igen nagy veszteséget szenvedett. Állásaikat a mieink elfoglalták és 8 ágyút, 6 gépfegyvert, 4 aknavetőt, zsákmányoltak. Azonkívül elfogtak 1 törzstisztest, 2 főtisztest, 8 alantos tisztest, 450 főnyi legénységet és az ellenség pánikszerűen futott vissza. Szabó személyes bátorsága folytán érték el ezt az eredményt, mivel Szabó tiszthelyettes legelsőnek ment a legveszélyesebb pontokra, mit a legénység látva, erőteljes tusába kezdett. Kitűnő szolgálataiért az arany vitézségi érmet kapta. — I. oszt. ezüst vitézségi érmét 1914. szeptember 9-én Zworníknál, a Drinán való átkelésért nyerte. Az ellenséggel azonnal harcba bocsátkozott,

majd az a parancs érkezett számára, hogy a Vladkenyize egyik csúcsát támadja meg és foglalja el. Szabó a parancsot teljesítette.

SZABÓ GYÖRGY domoszlói lakos, a m. kir. 6. népfőlkelő gye. őrzetője. 1918 júniusában a piavei-vonal áttörése alkalmából *Roncadellé* és *Gasabeosco* között hadosztálytartalék volt ezrede. 1918 június 15-én d. e. 9 órakor Szabó százada az I.—II.-zászlóalj balszárnyának hosszabbítására rendeltetett. — A század arcvonala előtt egy kőből épített ház állott, amelyben ellenséges géppuskák voltak, amelyek az előnyomulást lehetetlenné tették. A június 16—17-ére virradó éjjel egy járőr, amelynek Szabó is tagja volt — a ház ellen sikeres kézigránáttámadást intézett. A házban levő ellenség részben elmenekült, részben sebesülten ott maradt. 13 foglyot ejtettek és 3 gépfegyvert zsákmányoltak. Később az ezrednek a Piave balpartjára kellett visszavonulnia, amely visszavonulást Szabó társaival vitézül fedezte, amiért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

SZABÓ ISTVÁN budapesti lakos, a cs. és kir. 14. huszárezred őrmestere. 1915 május 8-án Mezőlaborc mellett Szkleno és Zboro községeknél a század egy erdőben levő, erősen kiépített orosz állást rohamozott meg. Szabó bátor fellépésével, vitéz magatartásával hozzájárult ahhoz, hogy a századot az orosz állás közvetlen közelében sikerült előrevinni, onnan az ellenséget tűz alatt tartani és megfutamítani. — 1915 június havában a *Dnyeszeren* való átkelés után a századot, mint hírszerző különítményt *Bukacovce* község felé küldötték előre, hol a község szegélyét megszálló rajvonalat az ellenség áttörte. Visszavonulás közben *Haidegger Gyula* huszárcapitány lovát egy gránát súlyosan megsebezte úgy, hogy az kidőlt alóla. Szabó ezt látva leszállott lováról és azt önként átadta századparancsnokának, maga pedig gyalog folytatta a visszavonulást. E hősie tette az egész századra oly hatással volt, hogy a század harci szellemét a legszebb irányban befolyásolta. És midőn a század egy község szegélyét elérte, leszállott a lóról és tűzharcot kezdett az ellenséggel, melyben már résztvett a gyalogútját megtett Szabó is. Másnap a század a Wisniow előtti magaslatot szállotta meg. Az oroszok ekkor nagy erőket vontak össze a Dnyeszteren átkelt csapataink ellen. Az egyenlőtlen küzdelemben vonalunkat egy helyen áttörték és a visszavonulás megkezdődött, az oroszokat lépcsőről-lépcsőre feltartóztatva. E harcok folyamán Szabó István vitézül harcolt, amiért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — 1915 október 17-én a huszárok lóról szállva a *Cartorisktól* nyugatra fekvő erdőszegélyt szállották meg. Szabót embereivel, mint járőrt a községbe küldték. Szabó a Cartoriskot megszálló oroszokkal harcot kezdett és azokat a községből kiverve, fontos jelentést küldött parancs-

nokához. Közben az oroszok erősítést kaptak és Szabó tizedest visszaszorítva, mindent elkövettek, hogy a *Cortorisk* és az ezred között fekvő egyetlen átjáró hidat kézrekerítsék. Szabó felismerte a helyzet jelentőségét, a hidat megszállotta és azt 8 órán keresztül az oroszok támadásával szemben megtartotta.

SZABÓ JÓZSEF tari lakos, a cs. és kir. 60. gye. t. szakaszvezetője. Zászlóalj 1915 július és augusztus havában az olasz fronton, a Doberdói-fennsíkon harcolt. 1915. augusztus 2-án az olaszok túlerővel támadtak ellenünk. A Monte dei sei Busi védelmében, amikor a zászlóalj a legerőteljesebben támadott: Szabó a jobb szárny és a parancsnokság között, a legénységnek is példát mutató bátorsággal és fűrgeséggel az állandó pergőtűz ellenére fenntartotta az összeköttetést. Mikor már nagy volt a veszteség, a századparancsnok Szabót küldte a zászlóaljhoz avval a jelentéssel, hogy a legsürgősebben kéri a tartalék felfejlődését és előrevonulását az üressé vált rajvonalak kitöltésére. Szabó ez útja alkalmával az oldalán súlyos sebet kapott, mégis továbbbította a jelentést és azt a zászlóaljhoz juttatta. Az eredmény az lett, hogy a tartalék felfejlődött és idejében ellentámadásba ment át. Szabó József e tetteért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

SZABÓ JÓZSEF kömlői lakos, a cs. és kir. 60. gye. közhivője. 1916. július 5-én az orosz fronton szakaszparancsnok az a parancsot kapta, hogy 16 emberével az ideig, míg az ezred visszavonul — tartsa a frontot. Szabó József társai részint megsebesültek, részint visszavonultak, ő azonban szakaszparancsnokával vitézül tartotta az állást, sőt még 16 foglyot is ejtett. Hősi viselkedéséért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

SZABÓ MÁRTON tófalui lakos, a cs. és kir. 60. gye. t. őrmestere. 1914. okt. 18-án az orosz harctéren, a Rudniknál lefolyt harcok alkalmával, mint szakaszparancsnok az oroszok rohamát visszaverte. — Ugyancsak 1914. október 26-án az ezrednek a San-folyótól történt visszavonulása alkalmával hátvédül rendeltetett, amely alkalommal egy üldöző kozákszakasznak az előnyomulását megakadályozta, illetve azok támadását visszaverte és egy kozáktisztet foglyul ejtett. Vitézsége elismeréséül az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

SZABÓ MÁTYÁS hevesi lakos, t. törzsőrmester a cs. és kir. 60. gye.-ben. 1915. augusztus havában a Zlota-Lipánál támadott a 60. gy. e. Szabó, mint szakaszparancsnok, gépfegyveres szakaszával az előnyomuló rajvonallal haladt egy leégett házig. Itt az ellenség erős ellentámadást intézett rajvonalunk ellen. Az ellentámadásra csapataink

kezdték visszavonulni, mire Szabó szakaszával azonnal állást foglalt, az ellenséget megállásra, visszavonulásra kényszerítette addig, míg a saját csapatok előbbi állásukba vissza nem értek és ott a harcot meg nem kezdték. Szabó itt gránátzilánktól könnyű sebet kapott, de ennek ellenére tovább lőtte géppuskájával az ellenséget. Vitéz magatartásáért az I. o. ezüst vitézségi éremmel jutalmazták. 1916. júniusában csapataink átkeltek a Dnyeszteren, mit Szabó szakaszával erőteljesen támogatott. Átkelt csapatainkat a kozákok oldalba támadták, mit Szabó idejében észrevett és gépfegyverével menekülésre kényszerítette a lovasokat. A II. o. ezüst vitézségi érmet kapta.

SZALAY LÁSZLÓ gyöngyöshalászi lakos, a cs. és kir. 60. gye. szakaszvezetője. 1914. szeptember 14-én, amikor Valjevo irányában hadseregünk előretört, a 60. gyalogezred 2. zászlóalja parancsot kapott arra, hogy a Krupanje-Valjevo vonalon azonnal vonuljon előre. Az előrenyomulást a szerbek írtózatos tűzzel igyekeztek megállítani és ebben a zűrzavarban a szakaszparancsnok megsebesülvén, vezető nélkül maradt a szakasz. Szalay László a helyzet nehézségét átlátva, átvette a szakasz parancsnokságát és szuronyrohamra vitte azt a szerbek állásai ellen, ahol minden késedelmes pillanat a biztos halált jelentette. A szakasz hősiekséggel, öldöklő kézitusa után kiverte a szerbeket állásaikból, így megnyitotta az utat a zászlóaljnak, amely sikerrel haladt tovább. Szalay hősiekségeért az arany vitézségi érmet kapta.

SZALKAY SÁNDOR egerbaktai lakos, a m. kir. 5. hv. huszárezred tizedese, 1918. június hó 19—22-én, az olasz harctéren az II. Montellón lefolyt ütközetben az ellenség előtti vitéz magatartásával különösen kitűnt, a legnagyobb gránát- és ágyútűzben hősiekséggel kitarzott. Erdemeit az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel jutalmazták. — Az 1917. július 18-án az Obcinai magaslaton, augusztus 3-án D. Deinél, 10—11-én a Stermina magaslaton lefolyt harcokban vitézül és bátran viselkedett, amiért a II. oszt. vitézségi érmet kapta. — Bronz vitézségi érmet 1917. júliusában kapta, mert 12 hónapot az első vonalban töltött és mindig derék altiszt módjára viselkedett.

SZARVAS IMRE budapesti lakos, törzsőrmester, 1915 júniusában a 12. huszárezred tartalékszázadában szolgált. Ekkor a század azt a parancsot kapta, hogy a visszavonuló oroszokat kövesse és derítse föl azt, hogy milyen irányban vonulnak vissza? A századparancsnok erre utasította Szarvas Imre őrmestert, hogy 12 huszárral menjen járőrbe Bobowa község irányában és a századot előlről biztosítsa. Szarvas az előtte levő erdő túlsó széléig lovagolva észrevette, hogy

körülbelül 30 főből álló tábori-őrs van vele szemben. Parancsára a járőr kardot rántott s az orosz tábori-őrsöt megtámadta és foglyul ejtette. Járőrének 2 huszárával a foglyokat jelentés kíséretében küldte hátra. Majd lehúzódott járőrével a falu széléig, s előre küldve 2 élvast, egy kápolna mellett meghúzódva várta azok jelentését, akik közül az egyik nemsokára vissza is jött avval, hogy a faluban oroszok vannak. Egy lovast jelentésével a századhoz küldött, 9 lovassal pedig a kápolnától több ösztüzet adott le, majd töltött karabélyokkal és nagy hurráh kiabálással berontott a faluba, mire a falu mellett levő $1\frac{1}{2}$ század kozák, mely ott megfigyelőben volt, megszökött, az ott ebédelő ellenséges gyalogság pedig a házakba menekült. Erre Szarvas az ott levő összes járműveket vágtaiban, egy huszár őrizete mellett a század felé irányította, majd összeszedette a fegyvereket s azokat kocsira rakva a századhoz küldte, a visszamaradt huszárokkal pedig az oroszokat gyűjtötte össze. Beszállított 16 tábori konyhát, 16 konyhaszekrényt, 4 drb. lőszer- és fegyverkocsit, 44 málhaskocsit és sok lovat, s foglyul ejtett 287 orosz. E dicső tettehez, mely kizáróan Szarvas Imre rendkívüli nagy és vakmerő bátorságának és vitézségének tudható be, Arz hadtestparancsnok személyesen gratulált és törzs-karával meleg szeretettel üdvözölte Szarvas Imrét, ki az arany vitézségi érmen kívül még 5 kisebb-nagyobb kitüntetést kapott.

SZECSKÓ GYÖRGY kőszegi lakos, a volt cs. és kir. 60. gye. hivatásos törzsőrmestere. A Pruth folyónál Kniazdiow falu előtti előretolt saját állást az oroszok elfoglalták, minek következtében ellentámadást kellett végrehajtani. 1915 június 19-én este 8 órakor a 60. gyalogezred 19. százada, ahol Szecskő szolgált, kitört az állásból és sikerült az oroszokat úgy meglepniük, hogy sok foglyot ejtettek, miközben tovább nyomultak régi állásuk felé. Menetközben azonban megszólalt egy rejtve lévő géppuska, amely megakadályozta előnyomulásukat. Így már kétségessé lett az eredmény, de Szecskő lélekjelenléte és ügyessége megmentette a helyzetet. Szecskő az elfogott oroszok számát tekintve azt gondolta, hogy az oroszoknak itt már nem lehet zárt rajvonaluk, — azért a körülötte lévő 8—10 emberrel hasonlóan a gépfegyver közelébe férközött. Az orosz gépfegyver kiszolgáló személyzete észrevette Szecskőéket, néhányukat le is lőtte, de Szecskő hirtelen közöttük termett és egy tisztet és 25 embert elfogott. Így lehetővé vált, hogy csapataink ismét előnyomuljanak, a folyó partjához érjenek és vagy 1000 foglyot ejtsenek. Szecskő vitéz magatartásáért az I. o. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1915 december 2-án éjjel Szecskő szakaszával behatolt az ellenségnek erős drótakadállyal kerített állásába, több helyen átvágván a drótokat. Ezért a

hadosztályparancsnokságtól dicsérő elismerést kapott. — 1916 szept. 8-án Halics előtt rajvonatunk ellen támadtak az oroszok, minek következtében vissza kellett vonulniok egy vasúti töltés mögé. Segítségül akart jönni egy páncélvonatunk, ami azonban nem tudott előrehaladni, mert közben az előnyomuló oroszok a töltés másik oldalát megszállották. A Szecskő-századnak nem volt gépfegyvere, de találtak egy gépfegyvert a töltés mellett, amellyel Szecskő, kicsúszva a töltés mögül — a túlsó oldalon levő oroszokat hosszában végig gépfegyverezte. Így aztán bejött a páncélvonat és ennek segítségével a régi állásokat elfoglalhatták.

SZEKRÉNYES FERENC domoszlói lakos, a m. kir. 308. hgye. őrvezetője. 1915. nov. 1—5-e közötti harcokban *Rakovice* és *Sienikovice* környékén ötdomagával járőrbe ment a rakovicei erdő felderítésére, mert a nagy köd miatt lehetetlen volt a tájékozódás. Szekrényesi a felderítést elvégezte, így századát megmentette a biztos elfogástól. Az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

SZENDRŐVARI JÓZSEF gyöngyösi lakos, t. tiszthelyettes. — A volt cs. és kir. 71. gyalogezred 2. menetzászlóalja, amelyhez Szendrővári tartozott, 1917. tavaszán a Mackensen-féle hadsereg pótlására küldetett ki. Szept. 3-án a hadseregpáncsnokság által, Szendrővári önkéntes jelentkezés folytán állandó felderítő szolgálatra osztatott be. Parancsa az volt, hogy az ellenség ruhájába öltözve lépjen az ellenséggel érintkezésbe és kémlelje ki csapatnemét, erejét, szándékát és a legénység hangulatát. A 9. német hadsereg Toksanitól (Románia) keletre, a Sereth folyó mentén volt állásban. Hogy feladatának eleget tegyen, a folyót többször átúszta és az előttük lévő tábori-őrssel érintkezésbe lépett, akiktől fontos és jelentékeny híreket sikerült szereznie. Vadaruszka mellett a Sereth folyó kanyarogva folyik és egy helyen, majdnem derékszöget képezett a saját állásokkal. A kanyarban több ellenséges géppuska volt elhelyezve, amelyek állásainkat oldalazva, igen nagy veszteséget okoztak. Így a német páncsnokság elhatározta, hogy e helyről az ellenséget elűzi. Az itt elhelyezett erők nagyságát azonban nem tudta, s így 1917. okt. 20-án Szendrővári ismét azt a parancsot kapta, hogy álruhába öltözve, az ottlévő ellenség erejét, csapatnemét kémlelje ki. Este a folyót átúszva, az őrszemmel beszélgetésbe eredt és megtudta, hogy az ellenség állásában 4 géppuska és 1 szakasz gyalogság van elhelyezve. Jelentés megtétele után a német zászlóaljparancsnok 20 főből álló járőrt küldött a szakasz megtámadására, mely mellett, mint kalauz volt Szendrővári beosztva. A támadás, amennyiben a legnagyobb csöndben történt, majdnem minden veszteség nélkül sikerült. Az orosz

szakaszt foglyul ejtették, a 4 gépfegyvert elzsákmányolták. Szendrő-
várit az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

SZENTIVÁNYI FERENC budapesti lakos, 1917. június 29-én,
éjjel után 2 órakor Görznél, a dannbergi állásból kiküldötték az
ellenség drótkadályainak felrobbantására. A robbantás sikeres volt,
amely után társaival benyomult az ellenséges állásokba, ahol 8 foglyot
ejtett. 1918. június havában Szentiványi Ferenc a *Col Caprole*
magaslaton megfigyelő állást készített, amelyből különösen jól lehetett
megfigyelni az ellenség mozdulatait. Csoportjával együtt nagy érde-
meket szerzett a szétlőtt állások kijavításában is.

SZEPESVÁRI ISTVÁN erki lakos, t. honvéd a m. kir. 9.
hgye.-ben. 1915. április 15-én ment ki az északi harctérre, a 9. hv.
gy. e. vonalába. Részt vett a gorlicei áttörésben, amely alkalommal
harmadmagával elfogott egy 10—12 emberből álló tábori-őrsöt,
mellyel a támadó-vonal előhaladását elősegítette. Ezért, valamint
ügyes járőrszolgálataiért kapta az I. oszt. ezüst vitézségi érmet.
A május 19-i soborcini támadás alkalmával súlyosan megsebesült
és ballábát amputálták.

SZÉCSI IGNÁC pusztaakolhádi lakos, a cs. és kir. 60. gye.
szakaszvezetője. A véres emlékü *rudniki* ütközetben a 60. ezred 2.
századánál, mint tizedes, rajparancsnok volt beosztva. 1914. október
18-án, az orosz túlerő miatt az előnyomulás megakadt és az ezred
állást foglalt. Ezt az állást október 21-ig tartották, amikor az ezred
visszavonult. Századánál Szécsi Ignác kapott parancsot arra, hogy a
század visszavonulását rajával fedezze. Több, mint 5 órán keresztül
tartotta embereivel az előnyomuló orosz mindaddig, míg az ezred
mögöttük 2—3 km-nyire, a vasúti töltés mellett állást nem foglalt.
Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

SZILAGYI ISTVÁN hatvani lakos, csendőrtiszthelyettes. 1914.
aug. 1-én, mint tábori csendőr, az V. hadseregparancsnoksághoz,
Zágrábba vonult be. Innen Bochnia-Brecka városba, majd Valjevó
felé, szerb területre került a hadsereggel. Itt a komitácsi-bandák
ártalmatlanná tételére a vezérkar 5 csendőrből és 50 főnyi legény-
ségből osztagot állított föl. Szilágyi a 12 főből álló szakasznak volt
a parancsnoka, mely Jania községből indult el egy idegen csapat után,
a terep átkutatása és a szökevények összegyűjtése céljából. Ütközben
komitácsik támadták meg, kiket azonban ártalmatlanná tett. Szept-
emberben, mintegy 50 km-nyire nyomultak szerb területre, hol
felszerelés nélkül barangoló katonákat látott, akik közül 3000 embert

tartóztatott föl. Ekkor tudta meg, hogy visszavonulás van. Így a Drina-hídhöz érve, a hídfőn ügyeletet tartott addig, amíg azt fel nem robbantották. A saját csapatoknak Szerbiába való, újbóli előnyomulása után rendfentartásra osztották be, és a komitácsik ártalmatlanná tételét végezte. A lakatlan községekben visszamaradt nagymennyiségű gabonát, egyéb terményt, állatokat a péterváradí és a mitrovicai hadtáppállomásokra szállította. 1914. szept. folyamán a szerbek átkelése, illetve azok visszaverése után a szerémségi Jarak, Nikinci, Bresztás községekbe küldetett, hol a hazaáruló szerb papok, tanítók és jegyzők közül tizenhetet tett ártalmatlanná. Több száz nemzetiségi lakost Péterváradra és Mitrovicára kísértetett, kik elárulták a magyar és horvát hazafiakat. Az 1914. évi novemberi visszavonuláskor, a csapatok által visszahagyott raktárakból 70 kocsi kincstári tárgyat mentett meg, hol pedig a szerb lakosok a járműveket, állatokat visszahagyva megszöktek, saját katonáit használta fel kocsisoknak. Ezért a tettéért is szóbelileg megdicsérték. 1915. február haváig az orsovai határezred parancsnokságánál, mint 70 emberből álló osztagnak parancsnoka, ellenőrzést és kémiszolgálatot végzett, amiért I. oszt. őrmesterré léptették elő. A dunai átkelés kierőszakolásánál, valamint a szerbiai előnyomulás alkalmával tanúsított vitéz magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1916. május 20-án, kétoldali tüdőcsúchurút következtében szabadságolták és a brassói lábadozó-osztagba került. Innen ment 2 heti szabadságra Magyarbodvavára községbe, mely 11 km-nyire van az oláh határhoz. Itt érte aug. 28-án az oláh betörés. Mikor ezt megtudta, feleségét és 2 gyermekét éjnek idején a 32 km-nyire lévő vasúti állomásra küldte, maga pedig hazafias érzésből az őrsből, pénzügyőrségből, erdőőrökből 42 embert gyűjtött össze, átvette a parancsnokságot és a lövészárkot elfoglalva, a csüggedő legénységgel másnap 10 óráig az oláh járőrökkel felvette a harcot, s azt addig tartotta, míg a terep másik (Kisbodza) részén álló cs. és kir. 81. gy. e. tartalékszázalója meg nem adta magát. Így a túlerő miatt, vissza kellett vonulnia. Itt 19 halott és 4 fogoly maradt vissza az osztagból! Hősies magatartásáért Szilágyit szemlejegyzőkönyvileg dicsérték meg. 1916. okt. 12-én, a Magyarostetői rohamnál a kézitusában sebesült meg. A Magyarostető elfoglalása rendeltetvén el, az elszéledt legénységet összegyűjtve a rohamban Szilágyi elsőnek kúszott fel a kihegyezett fákból épült akadályokon. Itt «Előre» kiáltással a csüggedő legénységbe önbizalmat öntött és az ellenséget állásából kézitusában kiverte és 5 foglyot ejtett. Érdeimei elismeréséül az arany vitézségi éremre terjesztetett föl, de csak az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta meg. — Az októberi forradalom Magyarbodza-fordulón érte. Ez a község teljesen oláh határszéli

község, ahol Szilágyi őrs- és járásparancsnok volt. A forradalom következtében a kolozsvári börtönből kiszabadult hazaáruoló oláh papok biztatására, az oláh tömegek meg akarták támadni a csendőrlaktanyát, a fegyverek átadását és azonnali elvonulást követeltek. November 12-ig tartotta Szilágyi a laktanyát, amikor 60 nemzetőr 4 gépfegyverrel a csendőrök segítségére sietett. Az oláh papok azonban annyira bujtogatták a lakosságot a magyar népfelkelő nemzetőrök ellen, hogy azok nem érezvén magukat biztonságban, lassanként elszéledtek. Csak a 9 csendőr maradt a községben! A 9 *hivatásos* csendőr!

SZÓKE SÁNDOR egri lakos, 10. hgye.-beli tiszthelyettes. Parancsnoka szerint, már a háború előtti években is kitűnt feltétlenül megbízható, önzetlen és odaadó szolgálatteljesítésével. A háborús évek alatt ezen kiváló tulajdonságait bátorságával és vitézségével tetézte. 1917. tavaszán, az erdélyi harctéren vívott harcok alatt a Magyarossy-zászlóaljnál, mint szakaszparancsnok harcolt. Különösen kitűntette magát a Magyaros elfoglalásáért vívott ütközetben, hol az egyik rohamszakasz-parancsnoka volt, és mint ilyen, az elsők között tört be az ellenség állásába és személyes példaadásával a többieket is magával ragadta az ellenséges állás felsodritására és az ellenséges ellentámadások leküzdésére.

SZÖLLŐSI ISTVÁN domoszlói lakos, t. őrmester a cs. és kir. 64. gye.-ben. 1917. augusztus 4-én a cs. és kir. 64. gy. e. az orosz harctéren, Horodenka felé nyomult előre, a menekülő ellenség után. Horodenka elé érkezve, az ezred a városból erős gyalogsági- és tüzérségitűzet kapott. Az ellenség ereje ismeretlen volt. Ezért századparancsnokától azt a parancsot kapta, hogy egy rajával nyomuljon a város felé, sőt, ha lehetséges, menjen be a városba is, és derítse fel az ellenség erejét és fegyvernemét. Szöllősi 10 főből álló rajával, fedezve és kúszva a város elő részét eléri, s az ottlévő járőröket puskatűzzel elűzve, a város belsejébe jut. Innen látta, hogy a város keleti része erős gyalogsággal van megszállva. Közben kifürkészte az ellenséges tüzérség állásait is, miről századparancsnokának azonnal jelentést tett. Továbbra is a városban maradva, megvárta ezredének támadását a város ellen, és hozzájuk csatlakozva vett részt az ellenség kiverésében. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Már előbb a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel is feldíszították.

SZÜCS LAJOS ecsédi lakos, 10. hgye.-beli tizedes. II. oszt. ezüst vitézségi érmét, az 1915. május 15-e körüli, pucnikai harcokban érdemelte ki, egy igen fontos jelentésnek veszedelmes helyzetben való

kézbesítéséért. I. oszt. ezüst vitézségi éremmel pedig a *Jamnicánál* vívott harcok után tüntették ki, amikor egy erősen veszélyeztetett állást kitartóan védelmezett.

TAKÁCS JÁNOS hatvani lakos, a m. kir. miskolci 10. hgye. vitéze. Részt vett az 1914. év augusztus 26-án, Tarnopolnál kezdődő igen súlyos harcokban, s a m. kir. 10. honvédgyalogezred legvéresebb csatáiban. Rachavici, Zagorce, Nisko voltak ezeknek a harcoknak legsúlyosabb állomásai. Takács János Zagorcénél, mint járőr küldetett ki. Munkájáért a bronz vitézségi éremmel tüntették ki. 1914. okt. havában is állandóan harcokban voltak. Az ellenség akkor folytonos gyalog- és ágyútűzzel a San-folyón való átkelést akarta kierőszakolni. Csapataink vitézsége azonban, ezúttal az ellenségnek ránk nézve veszedelmes vállalkozását visszautasította. 1914. augusztus 1-én, Nisko városát támadta meg Takács-százada. Az ostrom nagyon kockázatos volt. Azon fordult meg a dolog, hogy Takács rajával, mely igen erős támadásnak volt kitéve, ki tudott tartani, aminek következménye az volt, hogy az orosz visszavonulásra kényszerült és a várost elhagyta. Vitézségéért a II. o. ezüst vitézségi érmet kapta. 1914. november első felében általános támadást kezdett az orosz, amelynek célja Krakó elfoglalása volt. Mikor aztán ezeket a támadásokat vitéz csapataink megghiúsították, 1914. december első felében, Limanovához vitték a tizeseket. Itt harcolt Takács is. December 10-én, Békássy százados hírszerzőnek küldötte ki, a csapatoktól balra elterülő magaslatokra. Alig, hogy felért, 80 lépésnyire látta maga előtt az ellenséget, amely akkor már sűrű rajvonalakban vonult előre. Takács járőrével rögtön tüzelt, hogy az ellenséget rövid időre is megállásra kényszerítse, majd visszavonult. Ütközben Takács haslövést kapott; ennek ellenére mégis visszavánszorgott csapatához és jelentését megtette. Hősies magatartásáért az I. o. ezüst vitézségi érmet kapta.

Néhai TAKÁCS JÓZSEF volt adácsi lakos, 10. hgye.-beli honvéd. 1916. december havában önként vállalkozott arra, hogy a románoknak a Gyimesbükk körüli csatatéren, egy előretolt állását társaival együtt elfoglalja. Vállalkozása alkalmával Takács József mind a két lábát, és e súlyos sebekből kifolyóan 1917. január 17-én életét is vesztette. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

TAKÁCS MÁTYÁS abasári lakos, a cs. és kir. 60 gye. közvitéze. 1917. augusztus 23-án, az ezred támadást intézet az oroszok ellen, mire az ellenség pergőtűz alá fogta állásainkat. A századparancsnok Takácsot az állásoktól 3 km-nyire lévő zászlóaljparancsnoksághoz

küldte, hogy jelentést vigyen a helyzetről. Hajnali 1 órától, délután 4 óráig hétszer tette meg ezt az utat Takács Mátyás a legnagyobb tűzben, eredményesen.

TANCSA ISTVAN egri lakos, a cs. és kir. 60. gye. szakasz-vezetője. Szolgálatát 1914. december 10-én kezdte és a 60. gyalogezred II. zászlóaljához került a szerbiai-harcvonalra. Innen 1915-ben az olasz frontra került, hol részt vett a doberdói harcokban, a Görz, M. S. Michael stb. mellett, majd ismét a szerb vonalra küldték, hol részt vett Belgrád bevételében. 1915 október havában Taby századával elsőnek ment át a Dunán és elsőnek ostromolta meg Belgrádot, amelynek bevétele után Szerbián végig a novibazári-szandzsákságig jutott. Majd Tirolba került, ahol a trient-udinei harcokban vitézkedett. Innen Gali-ciába, a Brüsszlow-offenzívához vezényelték és a kirlibabai-harcokhoz, ahonnan a román frontra jutott, majd ismét az olaszra, Hét-község-fennsíkjára. Ez idő alatt szakaszvezető lett és megkapta a bronz, II. oszt. ezüst és I. oszt. ezüst vitézségi érmekeket. 1918 júliusától az összeomlásig is harcolt s több ízben vett részt a vitéz Taby Árpád által vívott kézitusákban. Ezekben az ütközetekben hadifogságba esett s 1919 októberében került haza.

Néhai TARNAI (Töröcsik) ÁRON tarnaszentmiklósi lakos, a 7. árkászszázlój t. őrmestere. 1918 július 20-án a Keletalbániában meg-erősített francia és olasz csapatok meglepően támadtak és csapatainkat a *Devoli* folyóig viasszaszorították. A frontcsapatok a visszavonulás közben nagy veszteséget szenvedtek, pótlásra pedig új csapatok nem álltak rendelkezésre. Sőt a folyónál az összeköttetés is megszakadt a saját csapatok között. Július 22-én a 7. árkászszázlój 2/41. százada kapta a parancsot, hogy a megszakadt frontrészen elhelyezkedve az összeköttetést a többi csapattal felvegye. Tarnai e századnál volt őrmester, arcvonalmögötti altiszt. Mint ilyen, máj. 22-én éjjel átkelt szakaszával a *Devoli* folyón s utána a század többi része is és az összeköttetést megkeresve állást foglalt. 23-án még vagy 500 métert előnyomultak a szemben lévő hegy lejtőjéig, erős tűzérési és gyalogsági tűzben. Ez előnyomulás közben a szomszéd első szakasz parancsnoka elesett, minek következtében ő vette át e szakasznak a parancsnokságát is. Az elfoglalt állást a további erős támadások ellenére is megtartotta Tarnai mindaddig, míg június 27-én, az összpontosított csapatok a mögöttes folyónál állást nem foglaltak. E sikeres frontrész-tartás következtében az összevont csapatok sikeres támadást hajtottak végre. Tarnai vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

TAR JÁNOS szajlai lakos, a cs. és kir. 67. gye. tizedese. 1918 július 15-én a 9. század parancsot kapott, hogy a Monte Grappánál

előrenyomulva támadást kezdjen az olaszok ellen. A kirendelt drót-vágó-osztag idejére nem végezte el feladatát, úgy, hogy az előnyomulás lehetősége kétségessé vált. Ekkor Tar minden parancs bevárása nélkül a drótokhoz kúszott, és úgy a saját, mint az ellenség drótakadályait elvagdosta, miáltal életét kockáztatva lehetővé tette a saját csapat 11 kilométeres előrehaladását. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

TELEKI ISTVÁN domoszlói lakos, a cs. és kir. 67. gye. t. tizedese. 1918 júniusában, az olasz harctéren, Hétközség fennsíkján a hatvanhetesek megkezdték támadásaikat az olaszok ellen. *Teleki* százada mint első hullám tört előre a támadásban és ő, mint rajparancsnok azt a parancsot kapta, hogy a század előtt elhelyezett géppuska-állást, mely már eddig is nagy veszteséget okozott — kézigránáttal támadja meg. 14 főből álló rajával hasoncsúszva ment előre és az ellenség dróttjaihoz érve, azokat elvagdalta. Majd a géppuskás-állásra kézigránáttámadást intézett, melynek morális hatása alatt a kezelő legénység részint elfutott, részint fogságba esett, a géppuska és lö-szer pedig Telekiék zsákmánya lett. Teleki bátor magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

TIBAI JÁNOS törzsőrmester a cs. és kir. 34. gye.-ben. 1915. szeptember 13-án éjszaka 14 emberével behatolt Borserevka égő faluba, ahonnan heves tűzharc után, az ellenség egy 20 tagból álló járőrét, — amely az Ikván át előretört ellenség utolsó maradványa volt, — kiűzte. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

TÓTH ANDRÁS nagyiváni lakos, 5. hv. gy. e. t. tizedes. 1917 február 20-án Dornavatránál túlerő ellen ellentámadásba ment át a század egy része. A szakasz, amelyben Tóth szolgált, 57 emberből állott. A szakaszból 18 ember maradt meg, mert az ellentámadás kellő előkészítés hiányában nem sikerült. Tóth András a jelzett alkalommal hősiiesen viselkedett. Ugyancsak tanújelét adta vitéz magatartásának azzal is, hogy egy alkalommal szakaszát elfogták, ő azonban kiszabadította magát az oroszok kezéből, és bevonult századjához.

TÓTH CSEPREGHY BERTALAN egri lakos, a cs. és kir. 60. gye. közvitéze. 1915 október 14-én *Dolibitől* balra, támadásra indult a 60. ezred. A támadást Tóth-Csepreghy szakaszában *Linkoch* hadnagy vezette. Mikor megkapták a parancsot, Tóth kiugrott az állásból és rohant az ellenségre, bár a tűz oly nagy volt, hogy a bajtársak nagy része nem tudott az orosz állásokig eljutni. Tóth azonban elju-

tott és az ellenséggel folytatott fegyverharca közben észre sem vette, hogy bajtársai visszavonulóban vannak. Így történt, hogy a század már visszavonult az ellenség túlerejétől, mikor Tóth megsebesült és nagy vérvesztéssel vánszorgott be állásunkba. Vitéz magatartásáért, s példaadó viselkedéséért megkapta az I. oszt. vitézségi érmet.

TÓTH FABIÁN dormándi lakos, a cs. és kir. 60. gye. őrzetője. 1915 június 15-én a Zlota-Lipa folyó innenső partján harcolt a lövészárokból. Ekkor ő és 17 társa azt a parancsot kapta, hogy éjjel 12 órakor a folyó innenső partján, az ellenség és saját front között az oroszok által épített drótakadályt az éj leple alatt semmisítsék meg a hajnali támadás sikere érdekében. Tóth Fabiánék kézigránáttal, fegyverrel és drótvágó szerszámmal felszerelve elindultak tüzéségünk tüzelése és a sötétség leple alatt, 600 lépést kúszva, elérték a drótokat és azokat 100 méter szélességben vágni kezdték. Ebben a pillanatban az oroszok erős gépfegyvertűzet bocsájtottak rájuk, ők azonban kitarítottak, és a drótokat elvagdosták. Ennek végrehajtása után kúszva igyekeztek vissza, miközben Tóth Fabián súlyos lövést kapott. Erősen vérezve kúszott visszafelé, és az állásba szerencsésen beérkezve, társai részesítették első segélyben. Ügyességéért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

TÓTH FABIÁN hevesi lakos, a 129. kombinált ezred közvitéze. 1918 június 24-én a Monte Tombán, az olasz harctéren a 129. kombinált ezred rohamzászlóaljának 1. századában szolgált. Egy alkalommal, egy járőrmenet alkalmából elfogtak egy olasz tábori-őrsöt. Az elfogás alkalmával a járőrparancsnok megsebesült, mire Tóth Fabián vezette tovább a járőrt. Sikeres munkájáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

TÓTH FERENC gyöngyösi lakos, a cs. és kir. 60. gye. szakaszvezetője. I. oszt. ezüst vitézségi érmét, mint tizedes kapta 1917 júl. utolján a Jutrana-Ilovicánál. Géppuskás tiszt járőrrel elfoglalták az ellenségtől megszállott falut és megszállva tartották addig, míg csapatunk oda nem érkezett. — II. oszt. ezüst vitézségi érmét 1918. június 29-én, mint szakaszvezető gépfegyverirányzó kapta. Ekkor a Monte di Valbellon volt szakaszával, amely állást nyolc napon át szinte étlen-szomjan, a túlnyomó ellenséggel és pergőtűzzel szemben vitézül tartotta.

TÓTH GYÖRGY abasári lakos, m. kir. 10. hgye.-beli őrzető. 1918 július 18-án került ki az olasz frontra. Október 11-én az ellenség erős tüzéség tűz alá fogta a tizes honvédek állásait. Ekkor, este

6 órakor Sasso-Rosso községnél figyelőállásba küldték ki Tóth Györgyöt Juhász István nevű honvédtársával. Este 10 órakor egy olasz rohamszakasz 70—80 embere megtámadta a két figyelőt, akik segítséget nem kapván, a támadó olaszokra hajigáltak vagy 80 darab kézigránátot oly sikerrel, hogy az olaszok körülbelül 2 órai harc után 32 halott hátrahagyásával visszavonultak. Az ellenség visszavonulása után Tóth honvéd a mellette elhelyezkedett géppuskás figyelő-örhöz húzódott, s miután ott az egyik figyelő meghalt, a másik pedig megsebesült, Tóth a magára maradt gépfegyvert saját figyelőállásába vitte és onnan lőtte tovább az ellenséget. Reggel 6 órakor ellenséges repülő szállott Tóth állása felé, aki a repülőre 40—50 lövést adott le géppuskájával oly szerencsésen, hogy azt eltalálta. A gép alig tudott a találatok miatt saját területe felé húzódni s így lebukott a nélkül, hogy bombákat dobhatott volna le.

TÓTH ISTVÁN tarnasadányi lakos, a cs. és kir. 60. gy. e. t. szakaszvezetője. 20 hónapot töltött a fronton, a többi mint kiképző altiszt a pótzászlóaljnál. 1914 októberig a szerbekkel, 1915 májustól az olaszokkal harcolt. 1915. augusztusában a Doberdón a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta, mikor a San Martinón hatalmas ágyútűzben állását mindvégig megtartotta. Bronz vitézségi érmét 1916. június havában szerezte, mely alkalommal Szerbián és Montenegrón keresztül vitézül és hőiesen harcolt. Az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel 1916-ban, a tiroli offenzíva alkalmával tüntették ki. Ekkor mint szakaszvezető szerzett érdemeket. Rovereto még olasz kézben volt és a község nagyon jó megfigyelő hely volt az olasz számára. Tóth önként vállalkozott a község felderítésére. Tizedmagával bemenvén a községbe, ott 46 olaszt, köztük 1 tisztet elfogott, fontos jelentést hozott, amit a parancsnokság a következő napi támadás alkalmával kitűnően felhasználhatott.

TÓTH MIKLÓS mezőtárkányi lakos, a v. cs. és kir. 34. gye. t. közvétele. Negyvenhárom hónapot töltött a fronton. 1917-ben *Podhorce* mellett egy 17 főből álló orosz tábori-örs háborgatta állandóan rajvonalkat, úgy, hogy még a légénység élelmét sem lehetett a rajvonalba hozni. *Tóth Miklós* 8 társával vállalkozott arra, hogy ártalmatlanná teszik az orosz tábori-örsöt. Tóthék a tábori-örsöt hátbatámadták és elfogták. *Tóth Miklós* vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — II. oszt. ezüst vitézségi érmét az olasz fronton a *Monte Grappán* szerezte meg. Itt drótnélküli táviró által értesültek, hogy az olaszok támadásra készülnek. Erre Tóth vállalkozott arra, hogy kikémleli a támadás irányát és idejét. Negyedmagával csakhamar behozott négy olaszt, akiket az ezredparancsnoksághoz kísérték.

TÓTH PÁL recski lakos, II. oszt. ezüst vitézségi érmét 1917 május havában a X. olasz offenzíva alkalmából érdemelte ki. Ekkor, mint járőrtag hatodmagával egy 15—16 emberből álló olasz járőrrel vette fel a harcot. A harcból ketten kerültek ki élve, de az olasz járőr további működését lehetetlenné tették. — I. oszt. ezüst vitézségi érmét szintén az olasz harctéren szerezte, mint jelentésvívó. Ez alkalommal az olaszok pergőtűzzel árasztották el az árkokat. Tóth Pál az aknavető osztaggal a 2. vonalban volt és innen vitt jelentést az I. vonalba. A feladat súlyos volt, mert már előtte három-négy bajtársa kísérelte meg a jelentés továbbítását, de mindannyian hősi halált haltak.

TÓTH PÁL horti lakos, a m. kir. 32. hgye. szakaszvezetője. 1916. április és május havában a wolhyniai erdőkben állandó önként jelentkező járőrparancsnok volt. Egy alkalommal azt a parancsot kapta, hogy a tőlük egy km-nyire, a mocsarakon túl levő ellenséget meg kell figyelni mozdulataira és erejére nézve. A még eddig kiküldött járőröket mindig elfogták az oroszok, így a parancsnokság a mocsarakon túli erőkről adatokat nem tudott. Tóth hét társával ment az orosz állásokhoz, azokat fel is derítette. Visszafelé jövet azonban egy erős orosz járőrrel találkoztak, amely a mi állásunkat kémlelte ki. Tóth a járőrt elfogni nem tudta, de rohamra ment ellenük és áttörte magát a járőr gyűrűjén, majd jelentését megtette. Magatartásáért a bronz vitézségi érmet kapta. 1916 július havában Tóth csapata a wolhyniai erdőtől visszavonult és hátrább foglalt új állásokat. Az új állások elfoglalása után Tóth járőrével visszament az ellenséges állások felé, kikémlelni, hogy az oroszok milyen irányból jönnek és milyen erejűek és milyen távolságra vannak. Feladatát megoldotta, amiért a II. o. ezüst vitézségi érmet kapta. 1917. június havában Tóth mint tábori-őrsparancsnok szerepelt a Karszt-fennsíkon. Egy éjjel a tábori-őrs mögött dolgozó olasz foglyok át akartak szökni övéikhez. Tóth ezt megakadályozta, majd parancsot kapott arra, hogy a velük szemben levő ellenséges tábori-őrsöt el kell fogni és annak helyét megtartani. Tóth a parancsot teljesítette, miért az I. o. ezüst vitézségi érmet kapta.

TÓTH SÁNDOR hatvani lakos, t. őrmester. 1916 július elején a lucki áttörések idején százada a németekhez volt beosztva. A német repülőök téves jelentése folytán Tóth őrmestert 18 lovasával a kovel-lucki országúton előre küldte századparancsnoka — keresztül a Stochod folyó hídján avval a paranccsal, hogy a repülőök jelentése folytán visszavonuló ellenséget visszavonulásában megzavarja, foglyokat ejtsen és az ellenség visszavonulását rajtaütésekkel siettesse. Tóth elindult és a lovasszázd 2—3 km-nyire követte. Mikor a Stochod

hídján keresztülment, az ellenség, mely jól kiépített állásából Tóth előnyomulását látta, a már mögötte levő hídra és környékére 5—10 percre tartó tüzérségi pergőtüzet adott le. Közben a gyalogság is akcióba lépett, melynek visszavonulásáról szó sem volt. Tóthnak és társainak vissza kellett vonulniuk. Ez a hídon lehetetlen volt. Tóth előre-látó gondossága, bátorsága, kitartása, gyors gondolkozása, önfeláldozása azonban megmentette a 18 lovaszt a veszedelemtől. Tóth a végsőkig szorongatott lovasaival kitért az ellenség tüze elől és a 2—300 méter széles folyóba ugratott. És annak ellenére, hogy a lovak a mocsárba süllyedtek — valamennyit kimentették és veszteség nélkül vonultak be. Mindössze egy ember és egy ló sebesült meg. Az ellenség állásáról, létszámáról Tóth pontos jelentést hozott és részben ennek is köszönhető, hogy csapataink az oroszokat régi állásuk megtartására kényszerítették. Tóthot vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. — Tóth bronz vitézségi érmét 1916. szeptember 20-án, a Nagyszeben előtti harcokban kapta. Nevezett lóról le-szállva, a parancsnoksága alá beosztott emberekkel Nagyszeben irányába vonult az ellenség felderítése céljából. A Szent János-hegyen, Hortobágyfalu előtt találkozott az előrevonuló ellenséggel és gyors rajtaütéssel oly eredményesen harcolt, hogy csapataink a Szent János-hegyet könnyen elfoglalhatták.

TURÓ JÁNOS besenyőtelki lakos, 10. hgye.-beli t. tizedes. 1917. január havában a Jenő-főherceg havasokon szemben állott az oroszokkal. Egy alkalommal egy járőr ment ki az ellenséges állások felderítésére, melyet azonban az ellenség elfogott. Utánuk *Turó János* őrzetöt küldötték ki négy emberével járőrbe, amely járőr a saját csapattól egy km.-nyi távolságban, egy 80 főből álló ellenséges járőrre bukkant, amellyel kézigránát-harcot kezdett. Az orosz járőr nem tudván megállapítani a magyar járőr létszámát, visszavonult, és egy sebesültet hagyott hátra a Turó-járőrnél. Turó ezen bátor viselkedéséért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1917. március 8-án, a *Magyaros* bevételénél, *Turó János* vezette a jobbszárny 1. számú rohamjárőrt, és tizenhatod magával 120 orosz foglyot ejtett és az elsők között volt, akik Magyaros-tetőn megjelentek. E viselkedéséért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1917. aug. 8-án, szintén a Magyaros-hegyi előretörés alkalmával, mint rohamjárőr-parancsnok, észrevette, hogy az előretolt állásban lévő gépfegyver-osztag főhadnagyparancsnoka sebesülve fekszik az ellenséges tűzben. Turó négy társával felfogta a sebesült tisztet, és az ellenség heves tüzelése ellenére biztos helyre vitte. A következő napon József főherceg Öfensége, önfeláldozó, vitéz viselkedéséért személyesen tűzte Turó mellére az I. oszt. ezüst vitézségi érmet.

UJVARI PÁL egri lakos, a m. kir. 16. hv. gy. e. őrmestere. 1915. szept. 18-án, a lublini-mocsaraknál a drótkadályokat átvágva, gépfegyvert zsákmányolt az orosz előőrsöktől. Vitézségeért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1915. december 1-én, 12 emberével 80—90 főből álló orosz járőrt fogott el. Ezért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1915. dec. 28-án, egy sikerült felderítő járőr-szolgálat alkalmából a bronz vitézségi érmet kapta. 1916. január 10-én, a kujdanovi ütközet alkalmával az oroszok áttörték a 16-osok vonalát. A bevonulók egy része a tüzéséget akarta leszerelni. Ekkor Ujvári, tiszti parancs nélkül 30 emberével rajvonalba fejlődött, és a tüzéséget támadó oroszokat megállította, amiért másodízben kapta meg az I. oszt. ezüst vitézségi érmet. 1916. május 7-én, a téli hadjárat halottait akarta egy félszázaddal eltemetni. Munka közben egy orosz járőr akarta őket bekeríteni, mire egy segítségül kért szakasszal, melynek egy tiszt volt a parancsnoka, támadták meg az oroszokat. Az oroszok azonban a segítségül jött szakaszt parancsnokával együtt elfogták. Erre Ujvári ismét segítséget kért, és a segélycsapattal nemcsak az elfogott tisztet és szakaszát szabadította ki, hanem a támadó oroszokat is elfogta. Vitéz magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1916. június 13-án orosz fogságba esett, de 1918. júniusában a harcvonalon átszöke, csapatához visszatért.

VADASZ ANDRÁS hidvégi lakos, t. őrmester a cs. és kir. 60. gye.-ben. I. oszt. ezüst vitézségi érmét az olasz harctéren, Asiagótól keletre, a Monte Vel di Bella magaslaton vívott harcokban szerezte. 1918. június 24-én azt a parancsot kapta, hogy szakaszával a rajvonál előtt 200 lépésnyire lévő magaslatot foglalja el, és azt szakaszával tartsa is meg. Vállalkozása az ellenség pergőtüze ellenére, szépen sikerült, és ott 29—30-án három ellenséges támadást sikerült visszavernie. Június 30-án délután azonban az olaszok 4. támadása oly erős volt, hogy azt visszaverni már nem tudta. Szakaszának legnagyobb részét elfogták, de Vadásznak néhány társával sikerült megsebesülten hátra jutni. Bekötözése után újból visszament a rajvonalba. 1914. október 5-én, zászlóalja az Igristyén elővéd volt. Az 5. század, melyhez Vadász is tartozott, tartalék volt a rajvonál mögött. A nagy ködben a szerb állásokhoz oly közel jutottak, hogy már felsőbb intézkedésre idő nem volt. Látva a veszélyt, szakaszával azonnal a rajvonál sűrítésére ment, majd pedig sikeres rohamra, amelyben 3 ágyút zsákmányoltak. Vitézségeért a II. o. ezüst vitézségi érmet kapta. A bronz vitézségi érmét 1917. május 10-én azért kapta, mert nálunk készült orosz ujságot dobott az ellenség árkaiba.

VAJDA JÁNOS egri lakos, alhadnagy. A m. kir. 22. hv. gy. ezredben szolgált, mint őrmester. Az 1915. április 14-én lefolyt harcban példás és bátor magatartásával, élénk és pusztító ellenséges tűzben, a még nem tisztázott viszonyok között, balra visszahagyott fél századát idején, a terep ügyes kihasználásával, úgy vezette a rajvonal balszárnyára, hogy az ott sikeresen működhetett. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — Az 1915. nov. 2—4-iki harcokban Vajda a rohamra jövő ellenséget szakaszával oldalba támadta, azok rohamát megtörte és több foglyot ejtett. Vitéz magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet nyerte.

VARGA ANDRÁS apci lakos, t. tizedes. 1915. május 15-én, az északi harctéren, a m. kir. miskolci 10. honvédgyalogezred kötelékében, mint járőrvezető volt szolgálatban. Tizenöt társával előreküldték, azzal a feladattal, hogy az állások előtt elszórt orosz osztagok erejét és felállítási helyét kutassa ki. Varga az orosz osztagokat kikutatta, amelyeket aztán tüzéségünk tett ártalmatlanná. Vargát az I. o. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

VARGA SÁNDOR volt cs. és kir. 15. vadászszázalóaljbeli népfelkelő, alvadász, rajparancsnok. 1915. okt. 7. és 8-án, a Belgrád körüli harcokban, különösen kitüntette magát. A Duna előtt, kb. 300 lépésnyire egy vasúti töltés húzódott. Ezt elfoglalandó, a század gyilkos tüzéségi-, géppuska- és gyalogsági-tűzbe került. Beásásra gondolni sem lehetett. Varga rajával a vasúti töltéshez közel húzódva a tüzet megkezdte és a töltés elfoglalását megkönnyítette. És amikor a szerbek kb. 10 lépésnyire közelítették meg az ellentámadásban vonalunkat, Varga és társai voltak azok, akik a tiszteket példaadó viselkedésükkel támogatták, s nemcsak, hogy visszaverték a szerbeket, hanem újból támadásba kezdve, a vasúti töltést elfoglalták. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

VÁMOSPÉRCSI (VEGROSZTA) JÓZSEF egri lakos, a m. kir. 11. hv. gy. e. tényleges őrmestere. Az ezred I. zászlóaljának 1. géppuskás-százada 1917. szeptember havában, a román harctéren, a 70. hadosztály kötelékében lévő 318. gyalogezredhez osztatott be a Ocna és Slanie közötti magaslatokra. Vámpércsi ekkor parancsot kapott arra, hogy előnyomuló gyalogságunkat tűzzel támogassa. A parancsnak eleget tett, azonban a támadás folyamán az ellenség ellentámadással felelt, melyet Vámpércsi megghiúsított azzal, hogy géppuskáit oldalállásba helyezte és az előnyomuló ellenséget oldaltűzzel fogadta, minek folytán azok kénytelenek voltak visszavonulni. Csapa-

taink ekkor több foglyot ejtettek és mivel az ellenség támadását Vámospércsi hiúsította meg, és gyalogságunk csak ennek folytán tarthatta meg állásait, Vámospércsít az I. oszt. ezüst vitézségi érmmel tüntették ki.

VERES ALBERT tiszaoérvényi lakos, t. őrvezető a volt 60. gy. ezredben. 1915. január 15-én ment az orosz harctérre. Az első ütközetben május 1—3-án vett részt. Támadásainknak hatása alatt október 14-ig hátráltak az oroszok. Ekkor azt a parancsot kapták, hogy szuronyrohamra menjenek az ellenség ellen. Az ellenséget ki is verték állásaiból, azonban nem vették észre, hogy az oroszok 4 gépfegyvere az útszéli fákra volt felszerelve. Mikor már az orosz árkokon is túl voltak, a 4 gépfegyver irtózatoss tüzelést indított, úgy, hogy kénytelenek voltak a saját árkokba visszafutni. Sokan megsebesültek, Veres azonban sebesülés nélkül jutott a vonalba. Mikor az árokba visszaért, akkor hallja, hogy a kozákok a sebesülteket leszurkálják és hogy falubeli társa, Fügedi János szintén megsebesülve, nem tud visszajönni. Veres szerelvényét letéve, visszafutott, és bár nyakán megsebesült, mégis visszahozta Fügedi Jánost. Hasonlóképen mentette meg Leopold hadapródjelöltet is, aki mindkét lábán megsebesült. Veres hősi cselekedetét a tüzérségi megfigyelőből végignézte Schemua Balázs altbgy., hadosztályparancsnok is, aki Verest maga elé idézte és sajátkezűleg tűzte mellére az I. oszt. ezüst vitézségi érmet. Felgyógyulása után, ismét a harctérre ment. Popomovillén 2 századuk volt tábori-őrsön, mely ellen az oroszok offenzívát indítottak. A telefonvezetékét a gránát szétvágta, úgy, hogy a főcsapattal az érintkezés lehetetlen volt a nagy ágyútűzben. Verest egy hadapróddal küldték ki a vezetékek összekötésére. Veres a vezetéket összekötötte és ezen vitézségéért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta, mivel az ő érdeme volt, hogy a tábori őrsön levő 2 század a visszavonulási parancsot idejekorán megkapta.

VERÉB GERGELY karácsondi lakos, t. szakaszvezető. 1916. január 2-án a 305. gyalogezred 1. századában szakaszparancsnok volt. A jelzett nap előtti estén az oroszok nagy túlerővel visszaszorították a zászlóalj 3. 4. századát. Reggel Veréb százada azt a parancsot kapta, hogy az ellenséget támadják meg és foglalják vissza az elvesztett állásokat. A támadó század egy darabig előre is nyomult, de csakhamar megakadt, mert az oroszok egy géppuskája a *Rarance* község fölött, egy kis bokros magaslatról oldalba tüzelte az egész támadó rajvonalat. Veréb Gergely önként vállalkozott arra, hogy az orosz géppuskásokat elfogja. Szakaszával a bokrok, s egy vizes-árok védelme alatt azonnal megközelítette a géppuska-állást, majd 20 kézi-

gránátot közéjük és feléjük dobva, «Rajta!» kiáltással nekiment és az ott levő kiszolgáló-legénységet elpusztította és a géppuskát birtokba vette. Ekkor a század és tartalék támadásba ment át és a régi magyar állásokat visszafoglalták. — *Veréb Gergely* a géppuskát zászlóaljparancsnokának átadván, az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — 1915. július 19-én Görz mellett, a 17. honvédgyalozezred II. zászlóaljában harcolt *Veréb Gergely*. E napon önként vállalkozott arra, hogy a tartaléktól egy fontos parancsot vigyen az első vonalba. A parancs az volt, hogy az ottlevő zászlóalj az állásokban okvetlenül tartson ki. *Veréb* az olasz zárótűz ellenére útra kelt s mire odaért, az olaszok már majdnem benn voltak a 4. század vonalában. *Veréb* a nála levő kézigránátokat közéjük dobta és az ottlevő honvédekkel rohamra ment és hősiiesen visszaverték az olaszokat. Aztán a parancsot átadta, majd sebesülten jelentést vitt vissza a tartalékhoz. *Veréb* hősie magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. — A bronz vitézségi érmet 1917. márciusában kapta a *Magyaroson* való támadás alkalmával. Itt, mint gépfegyverirányzó, a géppuskások közül legelőször jutott föl a Magyaros tetejére.

VINCZE JOACHIM tarnaleleszi lakos, t. őrmester, a cs. és kir. 60. gy. ezred 11. századában teljesített szolgálatot. 1914. aug. 9-től 1916. jún. 7-ig volt a harcvonalban, amikor hadifogságba esett. Vitézségével különösen kitűnt 1915. május 16-án, amikor Kolomeától délre oroszátadás alkalmával egy hidfőt megvédett és az ellenséget visszaverte. Vitézsége elismeréséül az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. Más alkalommal 1915. július elején a Zlota-Lipánál, amikor a 60. ezred támadást hajtott végre, Vincze 10 emberével az ellenséget 15 lépésnyire közelítette meg és ott 2 nap és 2 éjjel az ellenség folytonos tüze ellenére kitartott és csak felsőbb parancsra vonult vissza. Hősi magatartásáért a 2. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

VIRAGH GERGELY atkári lakos, t. szakaszvezető a 255. számú honvéd tábori tüzérezredben. Előbb Alvincen, majd Petrozsényben volt ütege, míg meg nem érkezett a román hadüzenet. Virágh ekkor mint felderítő és mozdonyos tizedes működött, később lövegvezető lett. Az itteni harcokban — Petrozsény, Livazény, Farkaspatak, Lupény, — már mint lövegvezető szolgált. 1915. november hóban indult el a Szurdoki-szoroson át Romániába. A román harcok alatt mint lövegvezető működött és egy német lovasszázadba volt beosztva. Az üteg 8 cm-es ágyúval volt felszerelve, és mint könnyű tüzérség nem egyszer ment a német lovasszázaddal előre, a gyalogság előtt. Egy alkalommal Goluganu mellett egy ismeretlen majornál a szétszór

oláh sereg új erőket kapott és egy reggel ellentámadásba kezdett. A Virágh-üteg jól leplezett állásban volt, amit parancsra foglaltak el. Itt egy nagyobb erővel oly hirtelen támadott a román, hogy gyalogságunkat teljesen visszavetette és szétszórta. Virághék ütege azonban nem hátrált, hanem addig tüzelt, amíg lehetett. A helyzet azonban oly komollyá lett, hogy három ágyút az ütegparancsnok kénytelen volt hátrább vonni. Virágh azonban egy ágyúval és 4 emberrel ott maradt. A löveg kiszolgálásához 4 ember kevés volt, így a lövegvezetés mellett a háromasszám feladatát is ő végezte. Tőlük jobbra, 5—600 méternyire egy idegen nehéz üteg emberei az ágyúkat otthagyták. Ezt észrevevé, Virághék gyorstüzet adtak az ellenségre. Mikor a három hátravont löveg állást foglalt, akkorra a Virágh-löveg 3 páncélos löszerkocsi löszert lőtt ki. Az itteni harcokban a Virágh-lövegtől függött a harc helyzet, mert ha ők otthagyják állásukat, akkor a románoknak szabad az út és talán egész kritikus helyzet is előállhatott volna. Ők azonban mindaddig tartották az ellenséget, amíg az új gyalogos erő be nem érkezett. Az üteg ezért dicséretet, az emberek pedig kitüntetések kaptak, Virágh pedig a II. oszt. ezüst vitézségi érmet. A román fegyverszünet következtében 1918 március hóban Gyergyóremetére ment az üteg, s onnan később az olasz harctérre, ahol Oderso előtt Ronchadellé, később Torre di Mosto-nál Grisolére helysénél, a Piávén innen foglalt állást. 1918 június 25-én ütegparancsnokától azt a parancsot kapta, hogy egy gyalogjárőr telefonistával és egy küldönccel át kell menni a Piávé tulsó oldalára és az ottlévő két egyemeletes épületet szemrevételezniök, hogy hol lehetne hely a tüzérségi megfigyelő számára? Ezen a szakaszon még egy hídfő a mienk volt. A járőr az egyik épületet elfoglalta és Virágh, mint felderítő, azonnal rést ütött az épület tetején és hozzáfogott a megfigyeléshez. Jelentése folytán az üteg, mely messzehordó nehéz ágyúkkal volt felszerelve, oly eredményesen dolgozott, hogy több ízben kapott dicséretet. 5 napon át lanyha ágyútüzet kapott a megfigyelő, 30-án azonban olasz repülőgép felfedezte a jól leplezett Virághékat és déli 12 órakor ellenséges nehéz üteg szétlőtte az épületet. A megfigyelő tiszt az óriási légnyomástól eszméletét veszítette és Virágh is megsebesült. Virághék a tisztet fedezékbe vitték, eszméletre térítették, az összeköttetést helyreállították és jelentést tettek az ütegparancsnoknak. Virágh ügyességéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

ZAGYVAI PÉTER fűzesabonyi lakos, t. őrmester. A 10. honvédgyalozezred 2. zászlóaljánál teljesített szolgálatot 1918 októberében a Hétközség-fennsíkján, a Sasso-Rossó-vonalon. Október 9-én azt

a parancsot kapta, hogy zárja el szakaszával az ezred jobbszárnyán levő serpentinút, mintegy 25 méter hosszú vonalon és evvel védje az ezred jobbszárnyát. Egy olasz támadás előestéjén volt ez, mert már éjjel 1 órakor erős olasz ágyútűz kezdődött a serpentinútra irányítva, mely reggeli hét óráig szünet nélkül tartott. A rögtönzött állásokban, szinte fedezék nélkül lehetetlennek látszott kibírni a három oldalról jövő hatalmas ágyútűzet. Reggel 7 órakor az ágyútűz hirtelen megszűnt és a Zagyvai-szakasz gyalogsági támadást kapott, amit azonban a megismétlések ellenére visszaverték. A sikertelen olasz támadások után az ellenséges tűzéréség újult erővel akcióba lépett és reggeli 9 órától déli 1 óráig szórta gránátjait, amely után ismét gyalogsági támadás következett. A két órán át tartó szívós támadást Zagyvai őrmester ismét visszaverte. Azonban ettől kezdve az ellenséges gyalogság és tűzéréség egymással felváltott folytonos harcát kellett egész éjjelen át, másnap délig a Zagyvai-szakasznak kiállania, amikor is az olaszok belátván nagy véráldozatuk céltalanságát visszavonnultak. Zagyvai Péter őrmester kitaró és bátor magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

ZAJA GYÖRGY markazi lakos, t. tizedes, 1918 szept. hó 29-én a m. kir. miskolci 10. gyalogezredben szolgált. Az asiagói fensíkon a Gran Sasso-Rosso tetőn parancsot kapott, hogy Medveczky hadnaggyal egy ellenséges tábori-őrs helyét derítsék fel. Előnyomulásuk alatt az állástól nem messze, egy erős olasz járőrt pillantottak meg, amely saját tábori-őrsünk ellen vonult fel. A hadnagy parancsára Zaja segítséget kért az állásból és 12 honvéddel tért vissza. Kézi-gránát harcban az ellenséges járőrt elűzték, az ellenséges tábori-őrs helyét pedig megállapították. Zaja e harcban tanúsított önfeláldozó ügyességéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. II. oszt. ezüst vitézségi érmét a román-fronton kapta, hol a 34. honvédgyalozezred 1. századában tábori-őrsi szolgálatáért tüntették ki.

ZAJA JÁNOS markazi lakos, t. őrmester a cs. és kir. 60. gy. e.-ben, 1914 szeptember 28-án járőrszolgálatára alkalmával Jarosláunál egy orosz autót fogott el. Vitézsége jutalmául tizedessé léptették elő. 1915. február 8-án Zachlicin fölött mint járőr hatol az orosz állásokig, honnan visszatérve kimerítő jelentést adott. Jutalmul szakaszvezető lett. 1915. május 7-én a pucniki ütközetben parancs nélkül ellentámadásra vitte egy század maradványait és kézitusában az elveszett állásokat visszafoglalta, néhány száz foglyot is ejtett. Vitézségéért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta. 1916 július 3-án a Dnyeszternél az Isakow mellett vívott csatában tanúsított hősi maga-

tartásáért másodszor is felterjesztetett az I. oszt. ezüst vitézségi éremre, azonban a legközelebbi ütközetben orosz fogságba esett.

ZÁDORI BÁLINT verpeléti lakos, a cs. és kir. 15. vadászszázlój örmestere volt. 1916. okt. 14-én, a kirlibabai támadás alkalmából, midőn csapataink az ellenséges frontot nem tudták áttörni, a zászlóaljparancsnok azt a parancsot adta, hogy a tábori-őrsre kell visszavonulni, azt kell kiépíteni és az ellenség esetleges támadását visszaverni. Zádori a legnagyobb tűzben szedte össze az elszédelt legénységet, az állást kiépítette és abban elhelyezkedett. Zádori hősi magatartásáért az I. oszt. vitézségi érmet kapta. — 1917. márc. 30-án Kirlibabánál egy önként vállalkozókból álló csapatnak kellett egy előretolt állást elfoglalnia, ami meg is történt. A vállalkozók között volt Zádori is, aki ezért a II. oszt. vitézségi érmet kapta.

ZELEY PÁL tiszafüredi lakos, a cs. és kir. 46. gyalogezred 7. századának tizedese. 1918. évi június 16-án, a piávei átkelés alkalmával járőrével 2 magasrangú olasz tisztet és 270 embert fogott el, továbbá 2 géppuskát zsákmányolt. Vitéz magatartásáért az I. oszt. ezüst vitézségi érmet nyerte.

Névmutató.

Ady János	15	Horváth Béla	54
Antal István	15	Hunyor Sándor	55
Ágasváry Lajos	15	Járomy Árpád	55
Barkóczy Lajos	16	Jávor Ernő	57
Barta Andor	16	Kemény Alajos	58
Bartha István	17	Király Andor	58
Bánföldy Antal	18	Kiss Kálmán	60
Benedek Ferenc	19	Kiss Vilmos	60
Biró József	20	Kocsis Imre †	63
Bobory György	20	Kolozsváry Imre	63
Bogáromy Zoltán	22	Kovács János	65
Bognár Albert	22	Kováts Jenő	66
Borgida Gerő †	23	Lányi Sándor	68,
Brenner Ernő	23	Lászlóffy János	68
Csiszár Dezső	24	Lénárd Béla	68
Csörgey Károly	24	Libiczey József	69
Dániel József †	25	Lomjapataky Béla	70
Deák László	26	Ludányi Antal	70
Dienes Jenő	27	Lukács Károly	72
Demény Elemér	28	Magyar Elemér	72
Doktay Gyula	28	Major Jenő	72
Elekes Ferenc	29	Megyeri Adolf	73
Fejér Miklós	31	Málnási Ödön	74
Fluck Gusztáv	32	Márkus Béla	75
Fodor István	33	Mészöly Géza	76
Forgács András	34	Miklóssy Géza	76
Gaály Ernő	35	Mossóczy József	77
Gajzágó Gyula	38	Muzsay Ferenc	78
Galánthay István	39	Oláh Gyula	78
Gávay György	40	Orosz Péter	79
Géczy Sándor	41	Orsovay Ede	80
Gothay Béla	43	Palásthy Géza	80
Gödry Géza	44	Parniczky Jenő	81
Győry Gyula	45	Pék János	84
Havas Ferenc	46	Radvány Frigyes	84
Hellebronth Gusztáv	47	Radvány Zoltán	85
Hornyánszky János	54	Rédey Gerő	85

Ruttkay Ernő	89	Borgói József	117
Sallay Sándor	88	Borhi Lajos	117
Subik Károly	88	Boros János	118
Szabó Albert	91	Boróczky János	118
Szalánky Géza	91	Bódi Sándor	118
Szalmássy Béla	92	Bóta István	119
Szentirmay Zoltán	92	Börcsök Sándor	119
Szinay Béla	93	Ceglédy Ádám	119
Sziráký Károly	95	Ceglédy Péter	120
Szirmay József	95	Csányi János	120
Szobotich Emil	96	Cserhalmi István	120
Tófalussy Imre	98	Cseri József	120
Tóth Lajos	100	Csery Lajos	121
Tömösváry János	100	Darab Pál	121
Török Árpád	102	Darabos Sándor	122
Ujjady Árpád	102	Darnóvári Pál	123
Uzonyi László	103	Deme Dezső	124
Vereczkey Lajos	104	Deme József	124
Veszprény Dezső	105	Deme Károly	124
		Dencs István	124
* * *		Együd András	125
Ambrus János	109	Előházy Mihály †	125
Antal Imre	109	Endrész Ferenc	126
Antal János	110	Erdősi István	126
Ábel János	110	Erős János	126
Bajnok Kálmán	110	Édes Sándor	126
Bakos Imre	110	Farkas Balázs István	127
Balog József	111	Farkas Gyula	127
Baltás István	111	Fehér Imre	128
Barkóczi Sándor	111	Fehér Károly	128
Barta István	111	Fehér Tamás	128
Batlai József	112	Fejes András	129
Bedővári Kálmán	112	Fejes Ferenc	129
Bekölcze Lajos	112	Fejes Mátyás	130
Berecz János	112	Fodor János	130
Berecz Lajos †	113	Fodor Vilmos	130
Bernát Ferenc	113	Földi Bálint	130
Bernáth János	113	Földi István	131
Bernáth Mihály	114	Füzesi Imre †	132
Berta János	114	Garai Bertalan	132
Besenyei István	115	Gazsi Márton	132
Besenyei Mihály	115	Gál János †	132
Besseneyői Márton	115	Gárdony György	133
Bihar István	116	Gáspár József	134
Biró Imre	116	Géczi Gábor	133
Bohács Béla	116		

Godó Ferenc	135	Kenéz Károly	156
Gólya Elemér †	135	Kerecsendi Pál	157
Gór János	135	Kerekes István	157
Gönczö János	135	Kerékgyártó András	157
Guba Simon	136	Kerékgyártó János	158
Gulyás Sándor	136	Kernács István	159
Gyímesi József	137	Király István	160
Győrfi Bertalan	137	Király József	161
Hajdú János	138	Királyfai János	161
Hajnal Ferenc	139	Kisbenedek János	161
Halász Miklós	139	Kiss András	162
Harangozó István	140	Kiss Balázs	162
Harmati Mihály	140	Kis Bárány Imre	162
Harsányi Gusztáv	141	Kiss Ferenc	163
Harsányi László	142	Kiss Imre	163
Harsányi György	142	Kiss Károly	163
Herczeg János	142	Kiss Lajos	163
Hevesi Péter	143	Kiss Sándor	164
Hollós János †	143	Kömlői Imre	164
Horvát István	144	Kolozsi János	164
Horváth János	144	Kolozsvári Mihály	164
Horváth János	144	Koroknai Ferenc	165
Hunhegyi István	144	Korom Lajos	165
Huszár András	145	Kovács Géza	166
Huszár Géza	145	Kovács István	166
Ignác Mátyás	145	Kovács János	166
Iványi János	145	Kovács János	166
Jánoshegyi József	146	Kovács József	167
Jávor Sándor	147	Kovács Mihály	167
Jeges János	147	Kovács Sándor	167
Juhász András	147	Kozma Sándor	168
Juhász István	147	Kőrösi András	169
Juhász József	148	Kőrösi András	170
Juhász Kálmán	148	Kulcsár Ferenc	171
Karczag István	152	Kápolnai István	172
Katonás Mihály	152	Kürti Péter †	172
Kádár János	153	Lapu Sándor	172
Katona István	154	Lassú István	173
Kánya Nándor	154	Lengyel István	174
Káposztás János	154	Lévai Ferenc	174
Kárpáti János	155	Lévai Gyula	174
Kecskés József	155	Lipcsei Sándor	175
Kecskés János	155	Lénárt István	175
Kelemen István	156	Lőrinc József	175
Kelemen János	156	Ludányi István	176
Kelemen Mátyás	156	Lukács Illés	176

Magyari László	176	Özse János	192
Magyar Simon	177	Pacséri Pál	192
Majoros János	177	Papp István	193
Makay Kálmán	177	Papp János	193
Mata József	178	Papp József	194
Mákos István	178	Patai Dávid	194
Mátrai István	118	Pál János	194
Megyeri Miklós	179	Pártényi János	194
Mezei Kálmán	179	Pecze Mihály	194
Mezővári István	179	Pelyhe Vendel	195
Méhész Benedek	180	Petrény Mátvás	195
Mihályi Ferenc	180	Pócsai István	195
Mikó Ferenc	180	Pohárdi István	195
Mlinkó Benjámin	181	Polonyi József	195
Molnár András	182	Prókai László	196
Molnár Dezső	182	Rádfai György	196
Molnár Ferenc	182	Réz Ferenc	196
Molnár Ferenc	183	Sajtos Sándor	196
Molnár Gáspár	183	Sarjús Kálmán	196
Molnár János	184	Sass József	197
Molnár József	184	Sánta Mihály	197
Molnár József	185	Serfőző István	198
Molnár Mihály †	185	Sike János	198
Mór József	185	Simoni József	199
Nagy Albert	185	Sipos Bálint	199
Nagy András	186	Sipos Péter	199
Nagy Benedek	186	Somogyi István	199
Nagy István	186	Sós György	200
Nagy István	187	Sőregi Antal	200
Nagy János	187	Sótér György	200
Nagy József	187	Súlyok P. László	200
Nagy Kálmán	187	Sütő István	201
Nagy Lajos	188	Szabad János	201
Nagy Lajos	188	Szabolcsi Benedek	202
Nagyfügedi József	188	Szabolcsi István	202
Németh Albert	188	Szabó Bálint	203
Németh János	189	Szabó Ferenc	204
Nosza Mihály †	189	Szabó György	204
Nyíry Vilmos	190	Szabó István	205
Nyúl Albert	190	Szabó József	205
Oláh Gábor	190	Szabó József	205
Oláh János	191	Szabó Márton	205
Oláh B. Sándor	191	Szabó Mátvás	206
Oláh Zsigmond	191	Szalay László	206
Ollári Mihály	191	Szalkai Sándor	206
Ördög Gábor	192	Szarvas Imre	207

Szecskő György	207	Tóth György	215
Szekrényes Ferenc	208	Tóth István	216
Szendróvári János	208	Tóth Miklós	216
Szentiványi Ferenc	209	Tóth Pál	217
Szepesváry István	209	Tóth Pál	217
Szécsi Ignác	209	Tóth Sándor	217
Szilágyi István	209	Túró János	218
Szőke Sándor	211	Ujvári Pál	219
Szöllősy István	211	Vadász András	219
Szűcs Lajos	211	Vajda János	220
Takács János	212	Vargha András	220
Takács József †	212	Vargha Sándor	220
Takács Mátyás	212	Vámospércsi József	220
Tancsa István	213	Veres Albert	221
Tarnai Áron †	213	Veréb Gergely	221
Tar János	213	Vincze Joáchim	222
Teleki István	214	Virágh Gergely	222
Tibai János	214	Zagyvai Péter	223
Tóth András	214	Zaja György	224
Tóth Csepreghy Bertalan	214	Zaja János	224
Tóth Fábían	215	Zádori Bálint	225
Tóth Fábían	215	Zeley Pál	225
Tóth Ferenc	215		
